

STAN SANITARNO – HIGIENICZNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

2009

źródło: <http://www.numizmatyczny.pl>

Spis treści

Wstęp	str. 3
I. Oddział Epidemiologii	str. 4
II. Oddział Higieny Komunalnej	str. 23
III. Oddział Higieny Pracy	str. 103
IV. Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży	str. 117
V. Oddział Higieny Żywności, Żywienia i PU	str. 125
VI. Oddział Higieny Radiacyjnej	str. 142
VII. Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	str. 145
VIII. Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	str. 166
IX. Dział Laboratoryjny	str. 167
Struktura Organizacyjna WSSE w Gdańsku	str. 169
GSSE i PSSE woj. pomorskiego	str. 171

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Szanowni Państwo

Mam przyjemność przedstawić raport o stanie sanitarno - higienicznym województwa pomorskiego. Raport przedstawia zagadnienia i problemy zdrowotne, nad którymi jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego sprawuje nadzór Państwowa Inspekcja Sanitarna: nad warunkami środowiska, nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotu użytku, higieny w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, higieny radiacyjnej, warunkami higieniczno - sanitarnymi obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Szeroki zakres prowadzonego nadzoru ukierunkowany jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób, zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych. Do obowiązków Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również szeroki zakres działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia, realizowany zarówno w programach ogólnopolskich, regionalnych, ale także lokalnych i środowiskowych.

Raport kierowany jest do władz samorządowych i administracji rządowej województwa, a także do władz zwierzchnich. Udostępniony będzie również wszystkim, którzy zajmują się zdrowiem publicznym i propagowaniem zdrowego stylu życia, różnorodnym instytucjom, stowarzyszeniom naukowym oraz organizacjom pozarządowym. Mam nadzieję, że raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w naszym województwie. Liczę też, że raport przyczyni się do lepszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego społeczeństwa wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Jednocześnie informuję, że na stronie internetowej www.wsse.gda.pl zostanie umieszczona poniższa wersja raportu o stanie sanitarnym woj. pomorskiego za 2009r.

Z poważaniem

*Pomorski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
w Gdańsku*

Elżbieta Charytoniuk

I. Oddział Epidemiologii

W 2009 roku sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie województwa pomorskiego była dobra. Liczby zachorowań i współczynniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców, na wybrane choroby zakaźne w województwie pomorskim w 2009 roku w porównaniu z rokiem 2008 przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Liczba zachorowań i współczynniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców na wybrane choroby zakaźne w woj. pomorskim w latach 2008-2009.

Jednostka chorobowa	Rok 2009		Rok 2008	
	Liczba chorych	Zapadalność na 100 tys. ludności	Liczba chorych	Zapadalność na 100 tys. ludności
Zatrucia pokarmowe o etiologii Salmonella	513	23,05	597	26,95
Zatrucia pokarmowe gronkowcowe	1	0,04	41	1,85
Zatrucia pokarmowe nieokreślone	223	10,02	183	8,26
Czerwonka bakteryjna	0	-	2	0,09
Wirusowe zakażenia jelitowe	2292	103,01	2396	108,16
Zatrucie jadem kiełbasianym (botulizm)	2	0,09	5	0,23
AIDS	26	1,16	14	0,64
Zakażenia HIV	20	0,89	43	1,94
Zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	1	0,04	4	0,18
Zakażenia jelitowe wywołane przez Yersinia enterocolitica lub pseudotuberculosis	40	1,80	18	0,81
Jersinioza pozajelitowa	2	0,09	-	-
Listerioza	1	0,04	3	0,14
Krztusiec	48	2,16	103	4,66

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Choroba meningokokowa - inwazyjna	32	1,44	31	1,36
Legioneloza	1	0,04	-	-
Borelioza	178	8,00	155	7,01
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	3	0,13	1	0,05
Choroba Creutzfeldta- Jacoba (CJD)	1	0,04	1	0,05
Ospa wietrzna	7879	354,12	6293	284,63
Różyczka	238	10,70	1032	46,68
WZW A	8	0,36	6	0,27
WZW B	38	1,7	27	1,22
WZW C	85	3,82	74	3,33
WZW B+C	3	0,13	3	0,14
WZW inne i nieokreślone	6	0,27	-	-
Świnka	122	5,48	137	6,20
Malaria	3	0,13	2	0,09
Bąblowica	2	0,09	-	-
Choroba wywołana przez Streptococcus.pneumoniae - inwazyjna	32	1,44	20	0,90
Choroba wywołana przez Haemophilus influenzae - inwazyjna	5	0,22	1	0,05
Zapalenia opon m.- rdz. - ogółem	149	6,69	108	4,88
Zapalenia mózgu - ogółem	16	0,71	22	0,99

1. Zatrucia Pokarmowe

W roku 2009 na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano ogółem 3419 przypadków zatruc pokarmowych oraz zakażeń żołądkowo - jelitowych (sporadycznych i zbiorowych) o różnej etiologii (zapadalność – 153.6). W porównaniu z rokiem 2008 nastąpiło zmniejszenie liczby przypadków zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo - jelitowych z ogólnej liczby 3682 do 3419. Zapadalność z poziomu 166.2 spadła do 153.6. Liczba zatruc pokarmowych bakteryjnych nie określonych w porównaniu z rokiem 2008 (183 przypadki - zapadalność 8.26) wzrosła do 223 przypadków (zapadalność 10.02). Zatrucia bakteryjne o znanej etiologii wywoływane były przede wszystkim przez: *E. coli* biegunkotwórczą, *Yersinia enterocolitica/ pseudotuberculosis*. Zatrucie jadem kiełbasianym miało miejsce na terenie powiatu chojnickiego. Zatrucie naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm miało miejsce na terenie powiatu bytowskiego, gdzie doszło do zatrucia jagodami.

W roku minionym odnotowano ogółem 2292 wirusowych i innych zakażeń jelitowych, z czego 169 przypadków zachorowań wystąpiło w ogniskach zbiorowych – w powiecie gdańskim (73 zachorowania), nowodworskim (61 zachorowań), kościerskim (4 zachorowania) oraz bytowskim (31 zachorowań).

W porównaniu z rokiem wcześniejszym w roku 2009 zmniejszeniu uległa liczba zatruc wywołanych przez pałeczki *Salmonella* – z 597 przypadków zanotowanych w 2008r. do 513 przypadków w 2009 roku (zapadalność – 23.05).

Salmonella spp. jako czynnik etiologiczny w ogniskach zatruc zbiorowych izolowana była w 5 powiatach: gdańskim, gdyńskim, lęborskim, wejherowskim, starogardzkim.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe o różnej etiologii zarejestrowane w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego wraz z wirusowymi zakażeniami jelitowymi zostały zebrane w tab.2.

W porównaniu z rokiem 2008, w ubiegłym roku liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych uległa zmniejszeniu z 28 do 26.

Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych obejmowały w 2009 roku łącznie 397 przypadków zachorowań.

W 2009 roku najwięcej ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowano na terenie działalności PSSE w Gdańsku (7). Stanowiło to 26.92% wszystkich ognisk masowych na terenie woj. pomorskiego (tab.3).

23.07% zbiorowych ognisk na terenie województwa stanowiły takie, w których liczba chorych była mniejsza niż cztery osoby.

Odsetek przypadków zatruc salmonelozowych w ogniskach masowych wynosił w 2009 roku 9.6%, a w 2008 roku 17.4 %.

Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych, które wystąpiły na terenie woj. pomorskiego w roku 2009 można podzielić na zamknięte (17) i rodzinne (9).

W zatruciach o charakterze zamkniętym zarejestrowano łącznie 353 przypadki zachorowań. W ogniskach rodzinnych – 44 osób chorych. W porównaniu z rokiem 2007 zmalała liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych w środowisku zamkniętym: z 18 do 17, zmniejszeniu uległa liczba masowych ognisk rodzinnych: z 14 do 9.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela.2 Zatrucia, zakażenia pokarmowe o różnej etiologii oraz zakażenia jelitowe zarejestrowane w 2009 roku w poszczególnych powiatach w woj. pomorskim.

Stacja	Zatrucia pokarmowe-salmonelozy (A02.0)		Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: wywołane E coli biegunkotwórczą/inną i BNO,Campylobacter, Yersinia enterocolitica /pseudotuberculosis, inne określone i nieokreślone (A04.0-2, A04.4, A04.5, A04.6, A04.7-9)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: gronkowcowe, jadem kiełbasianym, inne określone (A05.0, A05.1, A05.3-8)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone (A05.9)		Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe: wywołane przez rotawirusy, czynnik Norwalk i inne wirusowe zakażenia jelit (A08.0, A08.1, A08.2-3, A08.4)		Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm: grzybami, jagodami, innymi częściami roślin (T62.0, T62.1-2)	
	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych	Ogólna l. zach.	w tym zach w ogniskach zbiorowych
Gdańsk	85	5	54	0	1	0	80	0	304	73	0	0
Gdynia	48	4	23	0	0	0	2	0	325	0	0	0
Słupsk	50	0	175	0	0	0	1	0	145	0	0	0
Sopot	5	0	3	0	0	0	0	0	14	0	0	0

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Bytów	2	0	7	0	0	0	0	0	116	31	1	0
Chojnice	10	0	0	0	2	2	0	0	117	0	0	0
Człuchów	12	0	8	0	0	0	0	0	75	0	0	0
Kartuzy	46	0	6	0	0	0	18	12	87	0	0	0
Kościerzyna	11	0	8	15	0	0	15	0	105	4	0	0
Kwidzyn	25	0	0	0	1	0	0	0	11	0	0	0
Lębork	22	12	0	0	0	0	47	0	138	0	0	0
Malbork	22	0	2	0	0	0	0	0	54	0	0	0
Nowy Dwór	9	0	0	0	0	0	11	0	111	61	0	0
Pruszcz Gd.	22	0	14	0	0	0	2	0	78	0	0	0

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Puck	12	0	1	0	0	0	0	0	115	0	0	0
Starogard Gd.	36	6	7	0	0	0	0	0	77	0	0	0
Tczew	27	0	31	0	0	0	21	21	139	0	0	0
Wejherowo	69	11	0	0	0	0	26	0	281	0	0	0
Razem	513	38	339	15	4	2	223	33	2292	169	1	0

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela.3. Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowane na terenie woj. pomorskiego w roku 2008.

Stacja	Liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych	% ognisk zatruc zbiorowych o liczbie chorych mniejszej niż 4	% wszystkich ognisk zatruc zbiorowych zarejestrowanych na terenie woj. pomorskiego
Gdańsk	7	28,57	26,92
Gdynia	1	-	3,85
Słupsk	0	0	0,00
Sopot	0	0	0,00
Bytów	2	-	7,69
Chojnice	1	100,00	3,85
Człuchów	0	0	0,00
Kartuzy	2	-	7,69
Kościerzyna	2	-	7,69
Kwidzyn	0	0	0,00
Lębork	3	33,33	11,54
Malbork	0	0	0,00

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Nowy Dwór Gd.	3	33,33	11,54
Pruszcz Gd.	0	0	0,00
Puck	0	0	0,00
Starogard Gd.	1	-	3,85
Tczew	1	-	3,85
Wejherowo	3	33,33	11,54
Razem	26	23,07	100,00

2. Wirusowe Zapalenia Wątroby

W 2009 roku w porównaniu z rokiem 2008 na terenie województwa pomorskiego zanotowano niewielki wzrost liczby zachorowań na WZW B i WZW C, Zapadalność na WZW B na terenie województwa pomorskiego w 2009 roku wzrosła do poziomu 1,7 (38 przypadków) z 1,22 (27 przypadków) w roku 2008.

W przypadku WZW C zapadalność wzrosła z poziomu 3,33 w 2008 roku do 3,82 w roku 2009. Najwyższe współczynniki zapadalności na WZW B zarejestrowano w roku 2009 w powiecie słupskim (8,41), bytowskim (5,26) oraz łęborskim (4,69), najniższe w powiecie wejherowskim (0,52), tczewskim (0,88) i starogardzkim (0,80) oraz w Gdyni (0,40). Żadnego przypadku nie zarejestrowano na terenie powiatu człuchowskiego, kartuskiego, kwidzyńskiego, malborskiego, nowodworskiego, puckiego, starogardzkiego oraz w Sopocie. W przypadku WZW C najwyższą zapadalność stwierdzono w powiecie słupskim (17,34) i bytowskim (5,26), oraz w mieście Sopot (19,9) i Gdańsku (5,48). Najniższy wskaźnik zapadalności zarejestrowano w powiecie kwidzyńskim (1,22), kościerskim (1,47) oraz człuchowskim (1,76). Żadnego przypadku WZW C nie zarejestrowano w powiecie chojnickim, kartuskim, łęborskim, malborskim, nowodworskim, puckim, starogardzkim i wejherowskim.

3. Krztusiec

W roku 2009 nastąpił ponad 2-krotny spadek liczby zgłoszonych zachorowań w porównaniu z rokiem 2008. W roku 2009 zarejestrowano 48 przypadków zachorowań (zapadalność 4,66), a w roku 2008, 103 przypadki zachorowań (zapadalność 4,66).

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Najwyższe współczynniki zapadalności stwierdzono w roku 2009 w powiecie gdańskim (11,95), człuchowskim (8,80), lęborskim (3,13), nowodworskim (2,81), puckim (2,61) oraz w mieście Sopot (5,18) i Gdańsk (3,29). Żadnego przypadku krztuśca nie zarejestrowano w powiatach: słupskim, chojnickim, kościerskim, kwidzyńskim, malborskim i wejherowskim.

4. Borelioza

Występowaniu boreliozy sprzyja obecność na terenie województwa dużych obszarów leśnych będących siedliskiem kleszczy i zakażenie tych stawonogów drobnoustrojem *Borrelia burgdorferi* stwierdzane w badaniach naukowych.

W 2009 roku zapadalność na boreliozę wzrosła w porównaniu z rokiem 2008 z wartości 7,01 do 8,00. W roku 2009 zarejestrowano o 23 przypadki więcej zachorowań niż w roku wcześniejszym.

Najwyższą zapadalność na boreliozę zanotowano w powiecie bytowskim (26,33), lęborskim (18,77), gdańskim (18,47), kwidzyńskim (15,92) oraz kartuskim (10,43).

5. Inwazyjna Choroba Meningokokowa

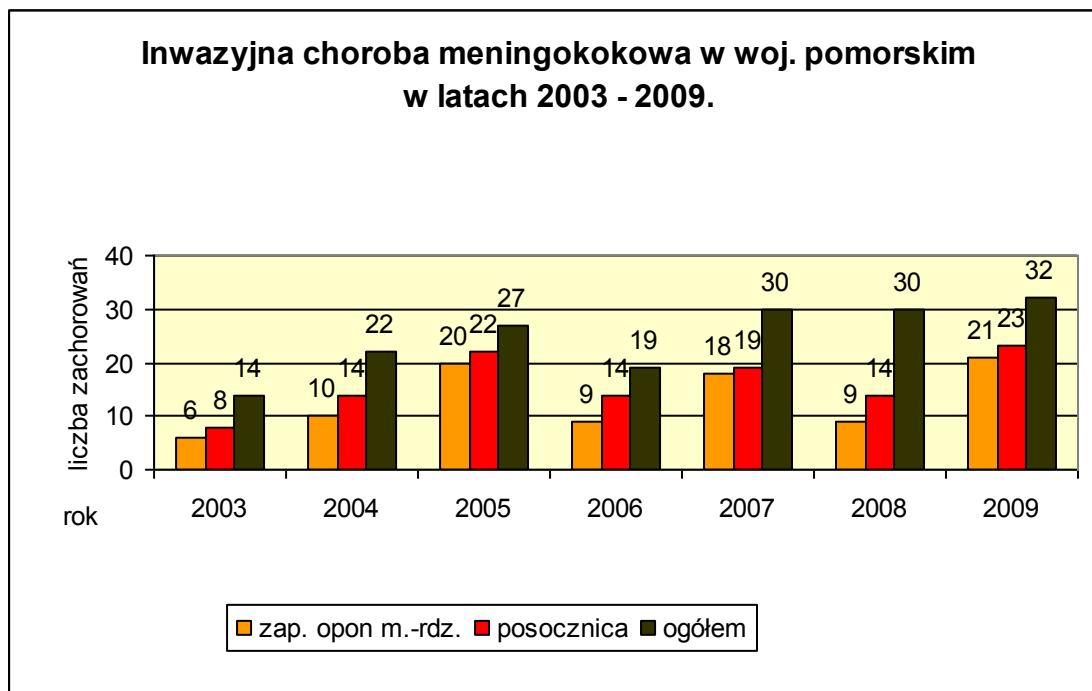
W latach 2003 – 2007 na terenie woj. pomorskiego notowano systematyczny wzrost liczby zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową. W roku 2003 zarejestrowano łącznie 14 przypadków, z czego u 6 chorych rozpoznano zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, a u 8 osób posocznicę meningokokową. W 2004 zgłoszono 22 zachorowania, z czego w 12 przypadkach była to posocznica meningokokowa, w 8 zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych a u 2 chorych posocznica oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. W roku 2005 zanotowano 27 przypadków zachorowań na chorobę meningokokową - 10 przypadków posocznicy meningokokowej, 6 przypadków zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych oraz 11 przypadków zachorowań na posocznicę + zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. W 2007 roku zarejestrowano 30 przypadków zachorowań – 19 przypadków posocznicy, 18 przypadków zapaleń opon mózgowo – rdzeniowych oraz 4 przypadki jednoczesnego wystąpienia posocznicy i zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych.

Wyjątek stanowił rok 2006, kiedy odnotowano spadek liczby zachorowań – zarejestrowano 18 przypadków, z czego u 5 chorych rozpoznano zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, u 8 osób posocznicę meningokokową oraz 6 osób, u których wystąpiło zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wraz z posocznicą.

W roku 2008 liczba zarejestrowanych przypadków zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową nie zmieniła się w porównaniu z rokiem 2007 i wynosiła 30. W 9 przypadkach u chorych wystąpiło zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, w 14 posocznica, a w pozostałych 7 zapalenie opon mózgowych wraz z towarzyszącą posocznicą.

W roku 2009 zanotowano 32 przypadki zachorowań na IChM, z czego u 9 chorych rozpoznano zapalenie opon mózgowych, u 11 osób posocznicę, oraz u 12 zapalenie opon mózgowych z współistniejącą posocznicą.

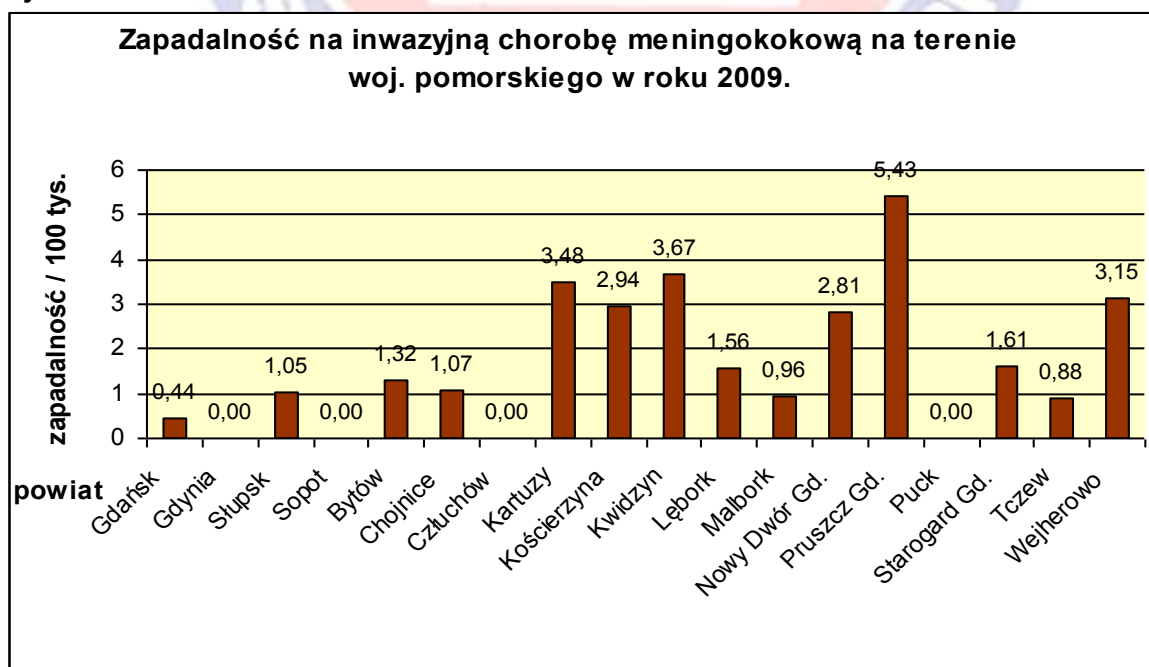
Wykres nr 1

* „ogółem” nie stanowi sumy zapaleń opon i posocznic, ponieważ u części chorych rozpoznano jednocześnie obydwie postaci inwazyjnej choroby meningokokowej,

W roku 2009 najwyższą zapadalność na chorobę meningokokową zarejestrowano w powiecie gdańskim (5,43), kwidzyńskim (3,67), kartuskim (3,48) oraz wejherowskim (3,15) (Wykres 3). Wysoką zapadalność zanotowano także w powiecie nowodworskim i kościerskim. Żadnego przypadku inwazyjnej choroby meningokokowej nie zarejestrowano w Gdyni, Sopocie oraz w powiecie człuchowskim i puckim (wykres 2).

Wykres nr 2

6. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

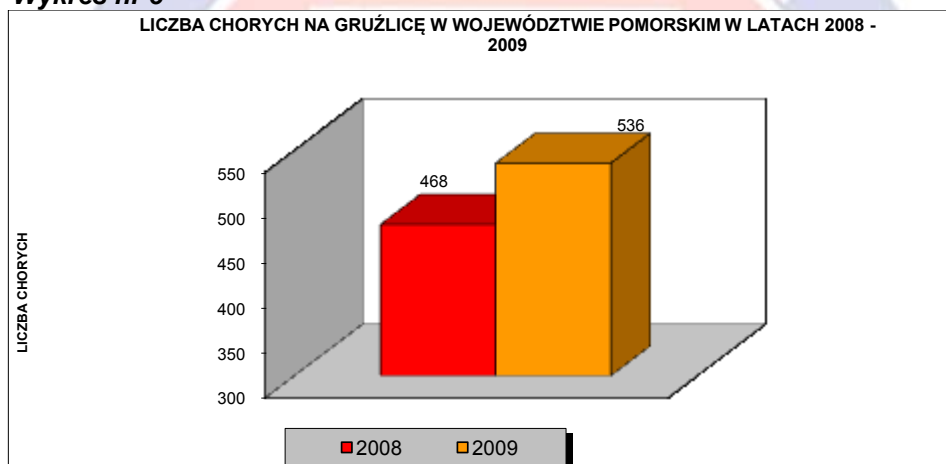
W 2008 roku zakażenie wirusem HIV wykryto na terenie województwa pomorskiego u 20 osób (17 mężczyzn i 3 kobiety). Rozpoznano 26 przypadków zachorowań oraz stwierdzono 6 zgonów z powodu AIDS.

7. Gruźlica

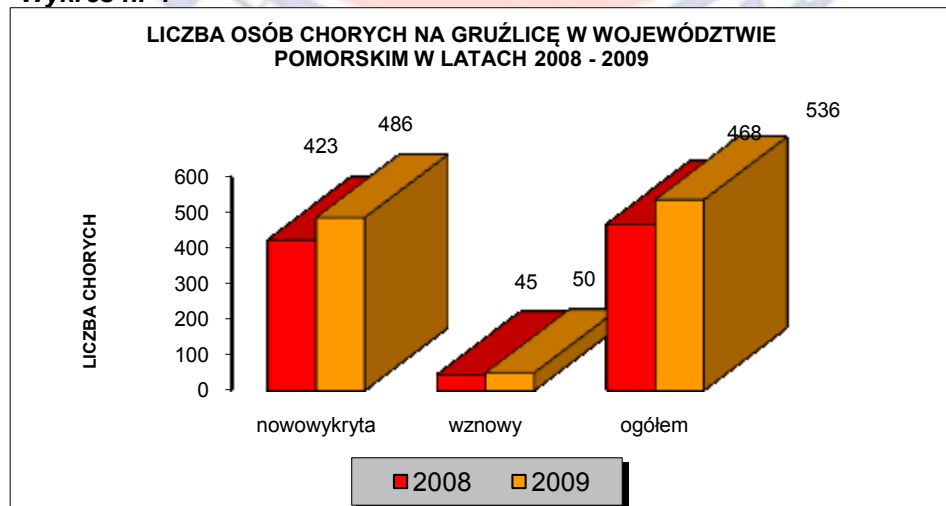
W roku 2009 w woj. pomorskim, podobnie jak w poprzednich latach, rejestracją zachorowań na gruźlicę oraz sprawozdawczością zajmowało się Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku otrzymywała sprawozdania kwartalne i roczne.

W roku 2009 zarejestrowano 536 zachorowań na gruźlicę w województwie pomorskim, Dla porównania w 2008 roku zanotowano 468 przypadków. Liczby chorych ilustruje wykres 3.

Wykres nr 3

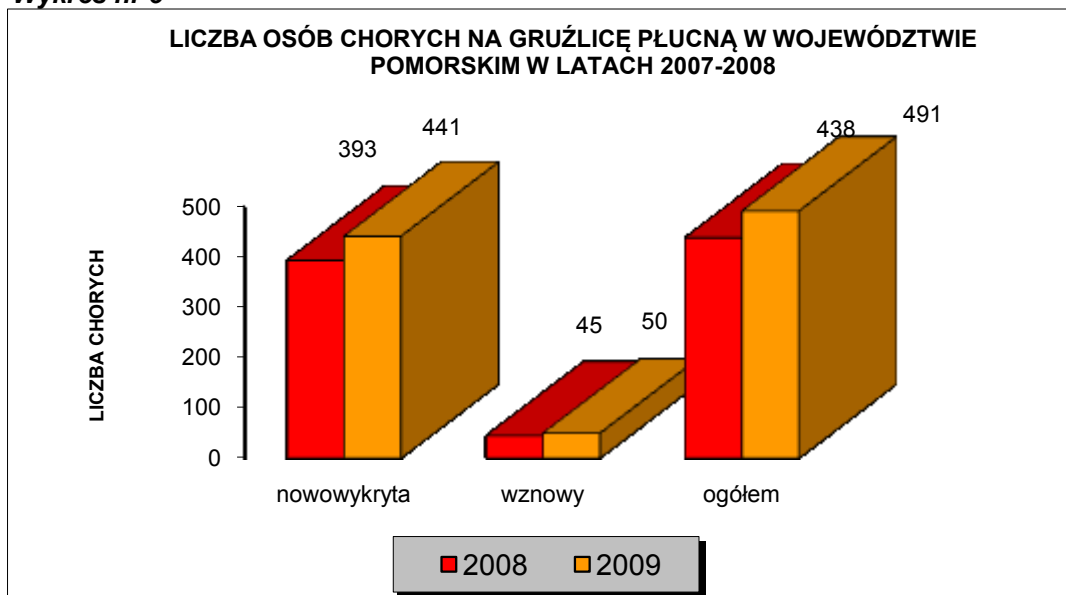
Wykres nr 4

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

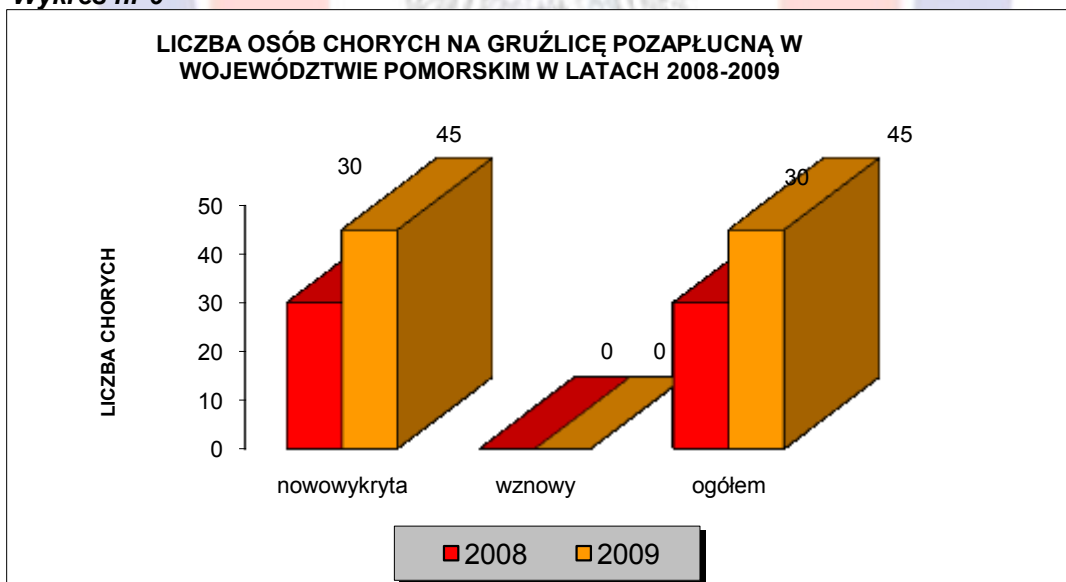
Na wykresie nr 4 przedstawiona jest liczba osób chorych na gruźlicę zarejestrowana w latach 2008 i 2009 z podziałem na liczbę przypadków nowo wykrytej gruźlicy oraz wznów. Zdecydowaną większość zachorowań stanowiły przypadki nowo wykryte.

Wykres nr 5

Wśród osób chorych na gruźlicę płucną, zarówno w roku 2009, jak i 2008 zarejestrowano znacznie więcej przypadków nowo wykrytych w porównaniu z zachorowaniami ponownymi, w/w sytuację ilustruje wykres nr 5.

Wykres nr 6

Na wykresie nr 6 przedstawiona została liczba osób chorych na gruźlicę pozapłucną zarejestrowaną w województwie pomorskim w latach 2008-2009. W 2009 roku podobnie jak w roku 2008 nie zanotowano ponownych zachorowań na gruźlicę pozapłucną, W 2009 roku zarejestrowano większą o 50% liczbę zachorowań na gruźlicę pozapłucną w woj. pomorskim w porównaniu z rokiem 2008.

8. Ocena Stanu Sanitarnego Obiektów Lecznictwa Zamkniętego województwa pomorskiego za 2009 rok

Pion Epidemiologii Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w roku 2009 sprawował nadzór nad 52 obiektami lecznictwa zamkniętego.

Zakłady Lecznictwa Zamkniętego województwa pomorskiego:

1. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku ul. Dębinki 7 i 'Kliniczna" ul. Kliniczna 1a (1164 ł.et.)
2. Pomorskie Centrum Traumatologii Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku ul. Nowe Ogrody 1-6 i ul. Powstańców Warszawskich 1/2 (592 ł.et.)
3. Szpital Specjalistyczny Św. Wojciecha Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gdańsku Al. Jana Pawła II 50 (703 ł.et.)
4. Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku ul. Smoluchowskiego 18 (294 ł.et.)
5. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku ul. Srebrniki 1 (369 ł.et.)
6. Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem Szpital Dziecięcy w Gdańsku ul. Polanki 119 (176 ł.et.)
7. Zespół Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych w Gdańsku Al. Zwycięstwa 30 (69 ł.et.)
8. Szpital „ SWISSMED” Centrum Zdrowia w Gdańsku ul. Wileńska 44 (79 ł.et.)
9. NZOZ „SWISSMED” Oddział Położniczy ul. Wileńska 44 (11 ł.et.)
10. Szpital Aresztu Śledczego w Gdańsku ul. Kurkowa 12 (69 ł.et.)
11. Wojewódzki Zespół Reumatologiczny Sopot ul. Grunwaldzka 1/3 (155 ł.et.)
12. Dom Hospicyjny „Caritas” im. św. Józefa Sopot Al. Niepodległości 632 (25 ł.et.)
13. Szpital Morski im. PCK w Gdyni ul. Powstania Styczniowego 1 (400 ł.et.)
14. Szpital Miejski im. Brudzińskiego w Gdyni ul. Radtkego 1 (400 ł.et.)
15. Uniwersyteckie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej Gdynia ul. Powstania Styczniowego 9B (98 ł.et.)
16. „CLINICA MEDICA” Wielospecjalistyczna Klinika Zabiegowa w Gdyni ul. Mareckiego (22 ł. et.)
17. NZOZ „Zakład Rehabilitacji” Sp. z o.o. w Gdyni (24 ł.et.)
18. Szpital Specjalistyczny im. Ceynowy w Wejherowie ul. Jagielskiego 10 (533 ł.et.)
19. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. Franciszka Żaczka w Pucku ul. 1 Maja 13 (132 ł.et.)
20. NZOZ Szpital Powiatowy w Tczewie Tczewskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. ul. 30-go Stycznia 57 ,ul. Paderewskiego 11 (250 ł.et.)
21. Szpital Rehabilitacyjny i Opieki Długoterminowej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tczewie ul. 1 go Maja 20 (72 ł.et.)
22. Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o. o. - NZOZ w Malborku ul. Armii Krajowej 105/106 (162 ł.et.)
23. Szpital Polski Sztum NZOZ ul. Reja 12 (286 ł.et.)
24. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Gdańskim ul. Dworcowa 12 (72 ł.et.)
25. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36 (445 ł.et.) z filią w Dzierżążnie ul. Szpitalna 36 (275 ł.et.)
26. Powiatowe Centrum Zdrowia sp. z o.o. w Kartuzach ul. F. Ceynowy 7 (226 ł.et.)
27. Specjalistyczny Szpital św. Jana w Starogardzie Gdańskim ul. Bałewskiego 1 (286ł. et.)
28. Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Starogardzie Gdańskim ul. Skarszewska 7 (749 ł.et.)

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

29. Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Starogardzie Gdańskim ul. Skarszewska 7 (70 ł.et.)
30. Szpital Powiatu Bytowskiego sp.z.o.o. Bytów ul. Lęborska 13 i Miastko ul. Wybickiego 13 (280 ł.et.)
31. Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej – Zakład Opiekuńczo – Lecznicy Miastko ul. Wybickiego 30 (42 ł.et.)
32. NZOZ „Dializa-Szczecinek” Szczecinek ul. Kilińskiego 7/5-6; Stacja Dializ Miastko, ul. Wybickiego 30 (9 st. do dializ)
33. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ SON” w Słupsku Oddział Psychiatryczny w Miastku ul. Wybickiego 30,(40ł.et.)
34. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA” Oddział Reumatologii Miastko ul. Wybickiego 30 (25 ł. et.)
35. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SON” w Słupsku Oddział Opiekuńczo – Lecznicy Psychiatryczny Bytów ul. Lęborska 13(28 ł.et.)
36. NZOZ "TEEN CHALLENGE" Chrześcijański Ośrodek Dla Osób Uzależnionych Broczyna 11, Dretyń (19 ł. et.)
37. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Człuchów ul. Szczecińska 31 (252 ł. et.)
38. Szpital Zakładu Karnego w Czarnem ul. Pomorska 1 (59 ł.et.)
39. Niepubliczny Zakład Lecznictwa Zamkniętego „Zdrowie” w Kwidzynie ul. Hallera 25 (167 ł.et.)
40. Szpital Specjalistyczny w Prabutach ul. Kuracyjna 30 (169 ł.et.)
41. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Centrum Psychiatrii” – Szpital Psychiatryczny w Prabutach ul. Kuracyjna 30 (74 ł.et.)
42. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy „Jasień” Prabuty ul. Kuracyjna 37 (51 ł.et.)
43. Hospicjum Kwidzyńskie im. św. Wojciecha Kwidzyn, ul. Malborska 18 a (11 ł.et.)
44. Szpital Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku ul. Węgrzynowicza 13 (291 ł.et.)
45. Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach ul. Leśna 10 (380 ł.et.)
46. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mawiko” Ośrodek Leczenia Nerwic ul. Leśna 8 Chojnice (30 ł.et.)
47. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicor” Hospicjum Zwiastowania NMP ul. Strzelecka 89 Chojnice (26 ł.et.)
48. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku ul. Prof. Lotha 26 (675 ł.et.)
49. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Słupsk ul. Morcinka 20 z filią w Lubuczewie (80 ł.et.)
50. Klinika „SALUS” w Słupsku ul. Zielona 8 (18 ł.et.)
51. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SON”w Słupsku – Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Ustce (45 ł.et.)
52. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy NZOZ „Delfin” w Gardnie Wielkiej Plac Wolności 1 (42 ł.et.)

Przeprowadzono ogółem 972 kontroli w tym 46 rekontroli obiektów lecznictwa zamkniętego obejmujących zagadnienia sterylizacji, dezynfekcji, stanu technicznego, funkcjonalności oraz przestrzegania zasad reżimu sanitarnego w zakresie zwalczania zakażeń szpitalnych.

W 2009 roku wydano 79 decyzji administracyjnych w tym 46 umarzających postępowanie administracyjne , 17 decyzji zmieniających termin wykonalności, 16 decyzji zarządzających remont i modernizację oddziałów, sterylizatorni, bloków operacyjnych. Nałożono 20 decyzji płatniczych na sumę 1960,00 zł i 4 mandaty na kwotę 450,00zł.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonuje 10 Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych, zlokalizowanych w :

- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku (11 łóżek etatowych) (Kliniczny Oddział Ratunkowy)
- Pomorskim Centrum Traumatologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku (14 łóżek)
- Szpitalu Miejskim im. J. Brudzińskiego w Gdyni (8 łóżek)
- Szpitalu Specjalistycznym w Wejherowie (5 łóżek)
- Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie (7 łóżek)
- Powiatowe Centrum Zdrowia sp. z o.o. w Kartuzach (6 łóżek)
- NZOZ „Zdrowie” sp. z o.o. Szpitalu Powiatowym w Kwidzynie (6 łóżek)
- Szpitalu Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku (5 łóżek)
- Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach (9 łóżek)
- Specjalistycznym Szpitalu Św. Jana w Starogardzie Gdańskim (6 łóżek)
- Szpitalu Powiatu Bytowskiego w Miastku (6 łóżek)

W dalszym ciągu w trakcie organizacji jest Szpitalny Oddział Ratunkowy w Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku-Zaspie.

Na terenie województwa pomorskiego pod nadzorem PPWIS funkcjonuje 11 Stacji Dializ

1. Stacja Dializ Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku (Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Oddział Hemodializ; Klinika Nefrologii Dziecięcej) (17 st. dializ.)
2. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego im. Św. Wojciecha w Gdańsku (12 stanowisk dializacyjnych)
3. NZOZ Stacja Dializ Fresenius Nephrocare X w Wejherowie (18 st. dializ.)
4. Stacja Dializ Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku (13 st. dializ.)
5. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie (12 st. dializ.)
6. NZOZ „Dializa-Szczecinek” Stacja Dializ Miastko (9 st. dializ.)
7. NZOZ Centrum Dializ Fresenius Nephro Care Stacja Dializ Nr 3 w Kwidzynie (11 st. dializ.)
8. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach (11 st. dializ.)
9. NZOZ „Diaverum” Gdańsk Kartuska Ośrodek Leczenia Chorób Nerek w Starogardzie Gdańskim (26 st. dializ.)
10. Stacja Dializ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku (8 st. dializ.)

Stan techniczny szpitali jest zróżnicowany. W większości z nich przeprowadza się bieżące prace remontowe i modernizacyjne, polepszające warunki sanitarno-higieniczne w budynkach szpitalnych, polegające na odnawianiu powłok malarskich, wymianie tynków, podłóg, stolarki okiennej i drzwiowej, a także na dostosowywaniu pomieszczeń do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006r..

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wystawili decyzje administracyjne w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego na oddziałach szpitalnych o złym stanie technicznym. Egzekwowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną poprawy stanu technicznego w placówkach napotyka jednak na trudności z powodu złej kondycji finansowej szpitali.

Stan sanitarny i reżim higieniczny w szpitalach nie budził większych zastrzeżeń.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości natury higienicznej nakładano mandaty i w trybie natychmiastowym egzekwowano poprawę warunków sanitarnych. Bieżąca czystość w obiektach szpitalnych jest dobra.

W części obiektów utrzymaniem porządku i czystości zajmują się firmy usługowe, a w części zespół higieny szpitalnej złożony z pracowników szpitala.

W ramach nadzoru nad procesami dezynfekcji sprawdza się, czy w zakładach opieki zdrowotnej używane są środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania, czy środek do dezynfekcji został właściwie dobrany, a jego stężenie robocze, czas użytkowania roztworu roboczego i czas dezynfekcji są prawidłowe.

Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w szpitalach prowadzona jest prawidłowo. Podczas kontroli stwierdzono dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności.

Na terenie województwa pomorskiego w lecznictwie zamkniętym Centralne Sterylizatornie działają w:

- Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku,
- Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie,
- Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Chojnicach.
- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym w Gdańsku
- Szpitalu Specjalistycznym im. Ceynowy w Wejherowie
- Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Słupsku

Sterylizatornia spełniająca wszystkie wymogi stawiane Centralnej Sterylizatorni zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej to Centralna Sterylizatornia Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku.

W wielu szpitalach trwają prace remontowe i modernizacyjne mające na celu pozyskanie dla potrzeb sterylizatorni pomieszczeń spełniających funkcję brudnej, czystej i sterylnej części, oraz łączące te części śluzy fartuchowo – umywalkowe.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona jest na bieżąco kontrola aparatury sterylizującej, wyniki jej tworzą dokumentację udostępnianą Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas kontroli.

Cała aparatura sterylizująca znajdująca się w województwie pomorskim jest systematycznie kontrolowana. Pracownicy pionów epidemiologii w 2009 roku przeprowadzili 197 kontroli sterylizacji w obiektach lecznictwa zamkniętego. W szpitalach prowadzi się kontrolę fizyczną, chemiczną i biologiczną. Wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane są najczęściej raz w tygodniu. bądź zgodnie z zaleceniami PZH raz w miesiącu.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zastosowali 445 testy do kontroli biologicznej procesów sterylizacji przeprowadzanej w autoklawach, a także 42 testy do kontroli aparatów do sterylizacji na tlenek etylenu.

Aparaty na tlenek etylenu kontroluje się testami biologicznymi podczas każdego procesu sterylizacji. Aparaty te umieszczane są w osobnych pomieszczeniach.

Stan techniczny aparatury sterylizującej na ogół jest dobry. Stary sprzęt jest sukcesywnie wycofywany z placówek służby zdrowia.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W szpitalach województwa pomorskim znajduje się ogółem 139 aparatów sterylizujących w tym :

- 121 to autoklawy
- 12 sterylizatory niskotemperaturowe na tlenek etylenu
- 3 sterylizatory niskotemperaturowe na formaldehyd
- 3 sterylizatory plazmowe

Część obiektów szpitalnych ma podpisaną umowę na sterylizację z innymi obiektami

Materiał medyczny do sterylizacji pakowany jest zgodnie z przyjętymi standardami w rękawy, torebki papierowe, papierowo – foliowe, włókninę lub papier, bądź kontenery do dużych zestawów. Do transportu materiałów sterylnych na oddziały służą specjalnie przeznaczone do tego celu wózki.

Dezynsekcje i deratyzacje na terenie szpitali wykonywane są przez dezynfektorów szpitalnych lub zakłady usługowe DDD zgodnie z potrzebami.

W związku z koniecznością dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w 2009 r. pozytywnie zaopiniował 27 projektów dostosowawczych i wydał 27 postanowień dla szpitali:

1. „Clinika Medica” Spółka z o.o. Wielospecjalistyczna Klinika Zabiegowa z Przychodnią w Gdyni ul. Mireckiego 11.
2. Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o. o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Malborku – aneks dotyczący pomieszczeń prosektorium
3. Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy w Wejherowie – Zakład Patologii
4. Akademickie Centrum Kliniczne Szpital Akademii Medycznej w Gdańsku- Zakład Patomorfologii
5. Pomorskie Centrum Traumatologii Woj. Szp. Specjalistyczny Gdańsk – aneks korekta terminów
- oddział Ortopedii, Sterylizatorni, OAiT, Wewnętrzny, Chirurgii Ogólnej
6. Szpital Rehabilitacyjny i Opieki Długoterminowej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tczewie
7. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku- korekta terminów
8. Szpital Specjalistyczny św. Wojciecha Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gdańsku –korekta terminów oddziału urologii i położnictwa
9. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie – oddział w Dzierżążnie
10. Pomorskie Centrum Traumatologii Woj. Szp. Specjalistyczny im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku – oddział neonatologii, patologii noworodka i traktu porodowego
11. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Diaverum w Gdyni
12. NZOZ Szpital Powiatowy w Tczewie Tczewskie Centrum Zdrowia Tczew – aneks korekta terminów
13. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia SALUS Słupsk
14. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatu Bytowskiego w Bytowie
15. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. prof. T. Bilikiewicza w Gdańsku
16. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Tczewie Tczewskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o.-aneks dotyczący przejęcia Szpitala Rehabilitacyjnego Opieki Długoterminowej SPZOZ w Tczewie
17. Szpital Polski Sztum Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Sztumie

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

18. Szpital Specjalistyczny św. Wojciecha Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gdańsku – aneks korekta terminów
19. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Tczewie- aneks korekta terminów dotyczących prosektorium
20. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” w Słupsku – oddział Reumatologii w Miastku
21. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Tczewie – aneks dotyczący Poradni Rehabilitacji, Ośrodka Wczesnej Interwencji, Oddział Rehabilitacji Neurologicznej
22. Specjalistyczny Szpital św. Jana w Starogardzie Gdańskim
23. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia SALUS w Słupsku
24. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Dializa – Szczecinek” Jednostka Miastko
25. Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej w Miastku.
26. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia SALUS – korekta terminów
27. Specjalistyczny Szpital św. Jana w Starogardzie Gdańskim- aneks wydzielone oddziału udarowego .

W szpitalach województwa pomorskiego istnieją powołane przez dyrektorów zespoły i komitety ds. kontroli zakażeń szpitalnych. Kompetencje członków zespołów i komitetów określone są odpowiednimi zarządzeniami dyrektora lub zatwierdzonym regulaminem pracy.

We wszystkich szpitalach zatrudnione są pielęgniarki epidemiologiczne wchodzące w skład zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych. Liczba pielęgniarek epidemiologicznych uzależniona jest od specyfiki szpitala. W większości zakładów na jedną pielęgniarkę przypada ustawowa liczba 200 łóżek szpitalnych.

Działalność zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych polega głównie na tworzeniu procedur służących zapobieganiu zakażeniom, wdrażaniu ich w praktykę szpitalną, szkoleniu personelu medycznego z ich znajomości, monitorowaniu i rejestracji stwierdzonych zakażeń oraz szkoleniu personelu placówki w zakresie kontroli i rozpoznawania zakażeń zakładowych.

Zespoły ds. kontroli zakażeń zakładowych ze wszystkich szpitali województwa pomorskiego sporządziły półroczne i roczne raporty za 2009 rok o zakażeniach zakładowych i patogenach alarmowych, przedłożyły je kierownikom placówek, a roczne raporty przekazano właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

Planowanie, ocena i analizowanie skuteczności realizowanego programu kontroli zakażeń szpitalnych należy do zadań komitetów.

W 2009 roku w szpitalach województwa pomorskiego wystąpiło 20 ognisk epidemicznych zgłoszonych właściwym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

Czynnikami etiologicznymi tych ognisk były: *Staphylococcus aureus* MSSA (1ognisko), *Staphylococcus aureus* MRSA (3 ogniska), Rotavirus (2 ogniska), ESBL (3 ogniska), Norowirus (4 ogniska), VRE (1 ognisko), *Clostridium difficile* (2 ogniska), Grypa AH1N1 (3 ogniska), *Acinetobacter* i *Pseudomonas aeruginosa* (1 ognisko), 1 ognisko o nieustalonej etiologii.

We wszystkich przypadkach podjęto działania mające na celu szybkie wygaszenie ogniska i nierozprzestrzenienie się czynników etiologicznych na innych pacjentów.

Zespół ds. zakażeń ściśle współpracuje ze szpitalnymi laboratoriami mikrobiologicznymi.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Wspólnie określają częstotliwość wykonywanych badań czystości mikrobiologicznej. Po stwierdzeniu obecności bakterii chorobotwórczych opracowywane jest postępowanie dezynfekcyjne zgodnie z procedurami.

Podczas kontroli sanitarnych sprawdza się postępowanie zespołu w przypadku wystąpienia zakażenia szpitalnego. Wyżej wymienione zespoły opracowują plany pracy, uwzględniające szkolenie personelu medycznego na takie tematy jak:

- Epidemiologia zakażeń
- Higiena szpitalna
- Dekontaminacja rąk
- Dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego
- Zasady i metody sterylizacji
- Postępowanie z materiałem sterylnym
- Postępowanie po ekspozycji
- Procedury wkłuc dożylnych i stosowanie cewników naczyniowych oraz zakładanie cewników urologicznych
- Postępowanie z narzędziami po zabiegach i zużytym sprzęcie
- Postępowanie z brudną bielizną
- Postępowanie z odpadami medycznymi
- Postępowanie z systemem endoskopowym
- Zasady racjonalnej antybiotykoterapii.

Czynniki wpływające negatywnie na funkcjonalność lecznictwa zamkniętego województwa pomorskiego:

- obiekty szpitalne umieszczone są w starych budynkach, których stan techniczny budzi zastrzeżenia,
- bloki operacyjne działają bez prawidłowo zorganizowanych pomieszczeń przygotowawczych i szluz
- krzyżowanie się dróg czystych, brudnych na blokach operacyjnych i w sterylizatorniach
- sterylizatornie nie spełniają wymogów stawianych Centralnej Sterylizatorni
- przestarzały sprzęt – w tym aparatura sterylizująca
- słabe zaplecze magazynowe i socjalne placówek
- brak wydzielonych wind do transportu posiłków.

II. Oddział Higieny Komunalnej

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Ocena urządzeń wodociągowych

Na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów PIS w roku 2009 znajdowało się 1251 urządzeń dostarczających wodę:

a) 850 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w tym :

- 581 wodociągów o wydajności <math><100\text{ m}^3/\text{dobę}</math> (skontrolowano 580)
- 233 wodociągi o wydajności 100 - 1000 $\text{m}^3/\text{dobę}$ (skontrolowano 232)
- 32 wodociągi o wydajności 1000 - 10000 $\text{m}^3/\text{dobę}$
- 4 wodociągi o wydajności 10000 - 100000 $\text{m}^3/\text{dobę}$

b) 374 innych podmiotów zaopatrujących w wodę (skontrolowano 369)

c) 27 studni publicznych (skontrolowano 4)

Podstawę zaopatrzenia w wodę stanowią wodociągi publiczne, które oparte są na wodach wglębnych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska
- ujęcie drenażowe - "Pręgowo" - wodociąg centralny m. Gdańska
- "Nowe Sarnie Wzgórze" - wodociąg publiczny w Sopocie.

Ciąglej dezynfekcji związkami chloru poddawana jest woda z w/w ujęcia powierzchniowego, ujęcia drenażowego „Pręgowo”, ujęć głębinowych „Sportowa” i „Kamionka” należących do wodociągu publicznego w Kwidzynie oraz wod. lok. Warmińskie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o. w Kwidzynie (powiat kwidzyński). Natomiast uj. "Nowe Sarnie Wzgórze" w Sopocie - dezynfekowane jest przy pomocy lamp UV.

Wodociągi o wydajności <math><100\text{ m}^3/\text{dobę}</math>:

W 2009 roku w województwie pomorskim oceniono i skontrolowano 580 wodociągów, z czego **156 wodociągów (26,90%)** dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

Pod względem bakteriologicznym woda w 5 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym:

Maksymalna liczba bakterii					
nazwa wodociągu, gmina	ogólna liczba mikroor. w 36±2°C po 48 h jtk/ml	ogólna liczba mikroor. w 22±2°C po 72 h jtk/ml	bakterie grupy coli jtk/100ml	Escherichia coli jtk/100ml	Enterokoki jtk/100ml
powiat kościerski:					
wod. publ. Konarzyny gm. Stara Kiszewa	>300	>300	29		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

<u>Maksymalna liczba bakterii</u>					
powiat malborski:					
wod. publ. Lubachowo gm. Stary Dzierżgoń			4		
wod. publ. Klecewo gm. Stary Targ			46	12	6
powiat lęborski:					
wod. publ. Redkowice gm. Nowa Wieś			9		
powiat tczewski:					
wod. publ. Opalenie gm. Gniew		>300			

Pod względem fizykochemicznym woda z 156 wodociągów odbiegała od wymagań sanitarnych z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, zapachu oraz związane z tym mętność oraz barwę.

Wodociągi w których jakość wody odbiega od wymagań sanitarnych określonych w załączniku nr 2 zostały przedstawione w pkt. nr 3.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła **76,63 %** ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 100 - 1000 m³/dobę

W 2009 roku w województwie pomorskim oceniono 232 wodociągów z 233 znajdujących się w ewidencji z czego **57 wodociągów (24,57%)** dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Pod względem bakteriologicznym woda w 2 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym:

<u>Maksymalna liczba bakterii</u>		
nazwa wodociągu, gmina	ogólna liczba mikroor. w 22±2°C po 72 h jtk/ml	bakterie grupy coli jtk/100ml
powiat gdański:		
wod. publ. Sobowidz gm. Trąbki Wielkie	>300	1
powiat wejherowski:		
wod. publ. Godętowo gm. Łęczyce		4

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 56 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, zapachu oraz mętność i barwę.

Wodociągi, w których jakość wody odbiega od wymagań sanitarnych określonych w załączniku nr 2 zostały przedstawione w pkt. nr 3.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła **80,23%** ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/dobę

W 2009 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 32 wodociągi, z czego 9 (28,13%) dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym, w tym 1 pod względem bakteriologicznym:

- wod. publ. Krynica Morska gm. Krynica Morska – ogólna liczba bakterii 22±2°C po 72 h, w ilości max. 202 jtk/ml i ogólna liczba bakterii w 36±2°C po 48 h w ilości max. 119 jtk/ml.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 9 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, boru, sodu, fluorków, zapachu oraz mętności i barwy.:

Lp	miasto, gmina	Bor [mg/l]	Fe [mg/l]	Mn [mg/l]	Jon amonowy [mg/l]	zapach	Sód [mg/l]	Fluorki [mg/l]	barwa [mg/l]	mętność [NTU]
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Gdańsk Osowa /wod. publ./		0,629			nieakceptowalny				8,6
2	Małkowo /wod. publ./		0,319	0,083						2
3	Sztum /wod. publ./			0,201						
4	Prabuty /wod. publ./			0,295						
5	Malbork	2,27	1,294		0,96		262	2,5		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	/wod. publ./									
6	Pruszcz Gdański /wod. publ./				0,97	nieakceptowalny				
7	Krynica Morska /wod. publ./		0,699	0,400	0,82			35	4,35	
8	Pelplin /wod. publ./		0,224	0,121	1,43					
9	Gniew /wod. publ./			0,075	0,96					1,2

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła **79,27%** ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/dobę

W 2009 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 4 wodociągi:

- powiat m. Gdańsk – wod. centralny m. Gdańsk
- powiat m. Gdynia – wod. publiczny w Gdyni
- powiat m. Słupsk – wod. publiczny w Słupsku
- powiat malborski – wod. publiczny centralny Wodociąg Żuławski

W/w wodociągi dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i zaopatrywały łącznie 1736,990 tys. osób, w tym 0,26 % , tj. 4,533 tys. ludności zaopatrywana była w wodę z ujęcia „Pręgowo” wod. Centralnego m. Gdańsk nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

Dostawa wody w rejonie zaopatrywanym z ujęcia „Pręgowo” charakteryzowała się ponadnormatywną zawartością związków żelaza, zapachu i mętności i dlatego ludność ta została zakwalifikowana do grupy ludności zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Należy podkreślić, że woda z ujęcia

„Pręgowo” jest podawana do sieci wod. centralnego m. Gdańska już po zmieszaniu z wodą ujęcia „Straszyn” i w związku z tym nie wykazywała przekroczeń.

Jakość wody z czerpni ujęcia „Straszyn”, wodociągu centralnego m. Gdańsk, została zaliczona do kategorii A3 - wg rozporządzenia Ministra Środowiska

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. nr 204 poz.1728).

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

W 2009 roku w województwie pomorskim oceniono 369 wodociągów z 374 znajdujących się w ewidencji, z czego 92 wodociągi (24,93%) dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Pod względem bakteriologicznym woda w 5 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym:

Maksymalna liczba bakterii				
nazwa wodociągu, gmina	ogólna liczba mikroor. w 36±2°C po 48 h jtk/ml	ogólna liczba mikroor. w 22±2°C po 72 h jtk/ml	bakterie grupy coli jtk/100ml	Escherichia coli jtk/100ml
powiat lęborski:				
wod. zakł. Farm Frites Poland S.A. Lębork	227	>300	1	
powiat kościerski:				
wod. lok. O.W. Wiele Beaver-Turist s.c. gm. Karsin	>300	>300	1	
powiat nowodworski:				
wod. lok. O.W. Koszałka Krynica Morska			30	
wod. lok. Camping nr 71 Krynica Morska			5	5
powiat wejherowski:				
wod. lok. Świetlino gm. Łęczyce	>300	>300	1	

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 92 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, zapachu oraz mętność i barwę.

Wodociągi w których jakość wody odbiega od wymagań sanitarnych określonych w załączniku nr 2 zostały przedstawione w pkt. nr 3.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła **71,65%** ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Studnie publiczne

W 2009 roku z 27 zewidencjonowanych studni publicznych, skontrolowano 4 studnie. Jakość wody w badanym zakresie nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 2 studniach.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Powyższe studnie traktowane są jako urządzenia zaopatrujące w wodę w warunkach specjalnych – nie są urządzeniami powszechnie dostępnymi do ujmowania wody.

Wodociągi raportowane do UE w 2009 r.

W 2009 r. 51 wodociągów zostało objętych raportem do Komisji Europejskiej, w tym 12 wodociągów zaopatrujących zakłady produkujące żywność do Unii Europejskiej.

I.p	Nazwa wodociągu	Jednostka odpowiedzialna za jakość wody	Ludność (tys.)	Ocena na koniec roku DW/ZW***	Produkcja (m3/dobę)
1	Wod. publ Bytów	Wodociągi Miejskie Bytów sp. z o. o. ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów	19,164	DW	2567
2	Wod. publ Miastko	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Mickiewicza 3, 77-200 Bytów	12,76	DW	1502
3	Wod. publ Brusy	Zakład Gospodarki Komunalnej Brusy, ul. Świętopełka 20, 89-632 Brusy	10,72	DW	1189
4	Wod. publ Chojnice	Miejskie Wodociągi Chojnice sp. z o. o. Plac Piastowski 27a, 89-600 Chojnice	40,42	DW	5120
5	Wod. publ Czersk	Zakład Usług Komunalnych sp. z o. o. Czersk, ul. Leśna 11, 89-650 Czersk	12,57	DW	1355
6	Wod. publ Człuchów	Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o. o. ul. Sobieskiego 11, 77-300 Człuchów	14,641	DW	1980
7	Wod. publ Debrzno	Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Romualda Traugutta 2, 77-310 Debrzno	5,361	DW	680
8	Wod. publ Pruszcz Gdański	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp z o. o. "WiK" ul. Grunwaldzka 1 83-000 Pruszcz Gd	26,050	ZW	2700
9	Wod. publ Kartuzy	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji ul Mściwoja II nr 4, 83-300 Kartuzy	19,194	DW	2626
10	Wod. publ Małkowo	Zakład Usług Komunalnych Marian Marszałkowski w Glinczu, ul Akacyjowa 24,	8,000	ZW	1125

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

		83-330 Żukowo			
11	Wod. publ Sierakowice	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., ul. Kartuska 12, 83-340 Sierakowice	8,100	DW	940
12	Wod. publ Kościerzyna	P.W.i K. - "Wodociągi Kościerskie" sp. z o. o. ul. Strzelecka 30A, 83-400 Kościerzyna	23,035	DW	2546
13	Wod. publ Kwidzyn	Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne sp. z o. o. ul. Sportowa 29, 82-500 Kwidzyn	48,891	DW	7460
14	Wod. publ Prabuty	Przedsiębiorstwo Wodociągów Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” sp. z o. o. ul. Kwidzyńska 15, 82-550 Prabuty	10,576	ZW	1394
15	Wod. publ Łębork	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. 84-300 Łębork ul. Pionierów 2	38,788	DW	5762
16	Wod. publ Łeba	Przedsiębiorstwo Wodociągowe "Łeba-Wicko" sp. z o.o. Nowęcín ul. Łebska 49, 84-360 Łeba	5,683	DW	1542
17	Wod. publ Malbork	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Chrobrego 31, 82-200 Malbork	40,000	ZW	7882
18	Centralny Wodociąg Żuławski	Centralny Wodociąg Żuławski sp. z o. o. ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gd.	78,220	DW	60000
19	Wod. publ Sztum	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum	15,681	ZW	2600
20	Wod. publ Dzierżgon	Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Słowackiego 24, 82-440 Dzierżgon	7,948	DW	1680
21	Wod. publ Krynica Morska	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Przyjaźni 1, 82-120 Krynica Morska	1,290	ZW	1300
22	Wod. publ Jastrzebia Góra	Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "EKOWIK" sp. z o. o. ul. Droga Chłapowska 21, 84-120 Władysławowo	3,403	DW	1418
23	Wod. publ Władysławowo	Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "EKOWIK" sp. z o. o. ul. Droga Chłapowska 21,	17,487	DW	4222

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

		84-120 Władysławowo			
24	Wod. publ Puck	Pucka Gospodarka Komunalna sp. z o. o. ul. Zamkowa 84-120 Puck	11,480	DW	1512
25	Wod. publ Mrzeżino	Urząd Gminy Puck, ul. 10 lutego 29, 84-100 Puck	5,897	ZW	403
26	Wod. publ Słupsk	Wodociągi Słupsk sp. z o. o. ul. Elizy Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk	97,3	DW	15140
27	Wod. publ Ustka	Wodociągi Ustka sp. z o. o. ul. Ogrodowa 14, 76-270 Ustka	16,35	DW	3104
28	Wod. publ Starogard Gdański	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "Star-Wik" sp. z o. o. 83-200 Starogard Gdański, ul. Lubichowska 128	48,360	DW	6265
29	Wod. publ Skarszewy	Gminne Wodociągi i Kanalizacja sp. z o. o. 83-250 Skarszewy, ul Polna 33	9,536	DW	1010
30	Wod. publ Tczew	Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew	60,800	DW	9000
31	Wod. publ Pelplin	Pelkom sp. z o.o. ul. Starogardzka 12, 83-130 Pelplin	13,378	ZW	1500
32	Wod. publ Gniew	Zakład Usług Komunalnych ul. Wiślana 6, 83-140 Gniew	7,463	ZW	1073
33	Wod. publ Wejherowo	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	46,879	DW	5230
34	Wod. publ Gościcino	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	11,877	DW	1200
	Wod. publ Reda	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	59,526	DW	6158
	Wod. publ Rumia	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	5,381	DW	654
35	Wod. publ	Urząd Gminy Luzino	7,581	DW	838

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	Luzino	ul. Ofiar Sztutthofu 11 84-242 Luzino			
36	Gdańsk- Wodociąg Centralny	Saur Neptun Gdańsk S. A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	405,237	DW	64490
37	Gdańsk - Osowa	Saur Neptun Gdańsk S. A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	12,895	ZW	2280
38	Wod. publ Gdynia	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	243,338	DW	35576,3
39	Wod. publ Sopot	Saur Neptun Gdańsk S. A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	37,3	DW	8126
40		Bytów Wodociąg publiczny Trzebiełino zaopatrujący AROMAT- SNACK **	883	DW	130
41		Lębork Wodociąg zakładowy FARM FRITES *	0	ZW	886
42		Gdańsk Wodociąg zakładowy Spółdzielni mleczarskiej MAĆKOWY *	0	DW	1000
43		Gdańsk Wodociąg zakładowy ZPC BAŁTYK sp. z o.o. *	0	DW	320
44		Kwidzyn WZPOW sp. z o.o. Kwidzyn *	0	ZW	1611
45		Słupsk Wodociąg zakładowy STOLON *	0	DW	640
46		Słupsk Wodociąg zakładowy POMORZANKA *	0	DW	185
47		Słupsk Wodociąg Damnica WOSANA I *	0	DW	35
48		Słupsk Wodociąg Duninowo – MORPOL *	0	DW	1200
49		Słupsk	0	DW	80

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	Wodociąg Kobylnica – zakład mleczarski *			
50	Słupsk Wodociąg Włynkówko – ŁOSOŚ *	0	DW	350
51	Słupsk Wodociąg Głobino INTERFRYZ – KUSOWO *	0	DW	90

*- indywidualne ujęcie wody zaopatrujące zakłady produkujące żywność do UE

**- wod. publiczny zaopatrujący w wodę zakład produkujący żywność do UE

***-DW/ZW – dobra woda/zła woda

Liczba urządzeń w których jakość wody nie odpowiada wymaganiom sanitarnym określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. nr 61 poz. 417)

Ponadnormatywna zawartość fluorków w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2009 roku (NDS = 1,5 mg/l):

Powiat gdański

- Trutnowy II gm. Cedry Wielkie (4,0 mg/l) - zaopatruje w wodę 21 osób,
- Koszwały – Zakład Rolny gm. Cedry Wielkie - zaopatruje w wodę 240 osób

(decyzja derogacyjna do dnia 28.02.2011 r. - w roku 2009 ponadnormatywnych fluorków nie stwierdzono.)

Miasto Gdańsk

- Gdańsk – Stocznia Gdańsk S.A. (2,0 mg/l) – zaopatruje 1500 pracowników
- Gdańsk – Sobieszewo – Świbno (max 1,8 mg/l) – zaopatruje 2150 osób,
- Gdańsk – Pleniewo-Wiślinka (max 1,9 mg/l) – zaopatruje 236 osób,

Powiat tczewski

- Tczewskie Łąki gm. Tczew (max 1,82 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Czatkowy gm. Tczew, Mały Miłobądz, gm. Tczew (liczba ludności - 792),
- Małe Walichnowy gm. Pelplin (max 2,40 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę Międzyłęż gm. Pelplin (zaopatruje 800 osób)
- Wielkie Walichnowy gm. Gniew (max 2,16 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Kuchnia i Polskie Gronowo gm. Gniew, (zaopatruje 966 osób)

Powiat malborski

- Malbork (max 2,5 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Grobelno, Krasna Łąka, Zarzecze gm. Malbork (liczba ludności – 40 000)
- Kraśniewo gm. Malbork (max 2,4 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Kraśniewo, Cisy (liczba ludności – 333).

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Ponadnormatywna zawartość azotanów w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2009 roku (NDS = 50mg/l):

Powiat człuchowski

- Głędowo gm. Człuchów (max 50,39 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Jęczniki Małe, Jęczniki Wielkie gm. Człuchów (liczba ludności - 1247)

Powiat słupski

- Płocko gm. Kępice (max. 59,06 mg/l) – zaopatruje 157 osób,
- Dąbrówka gm. Damnica (max 54,52 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowość Wiszno gm. Damnica (liczba ludności – 166)
- Gałęzów gm. Dębica Kaszubska (max 56,57 mg/l) – zaopatruje 220 osób,

Ponadto w wodzie wodociągów:

- Malczkowo gm. Potęgowo – zaopatruje 472 osoby (decyzja derogacyjna do dnia 31.12.2010 r.)
- Rębowo gm. Potęgowo – zaopatruje 113 osób, (decyzja derogacyjna z terminem do dnia 31.12.2010 r.)

ponadnormatywnych azotanów w wodzie nie stwierdzono.

Ponadnormatywna zawartość azotynów w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2009 roku (NDS = 0,100mg/l):

Powiat kwidzyński

- Glina gm. Sadlinki (max 0,607 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Nebrowo, Małe, Rusinowo (756 osób),

Powiat lęborski

- Czarnówko gm. Nowa Wieś (max 0,174 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowość Kanin (235 osób)

Ponadnormatywna zawartość boru w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2009 roku (NDS = 1mg/l):

Powiat kwidzyński

- Glina gm. Sadlinki (max 1,16 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Nebrowo, Małe, Rusinowo (756 osób),
- WZPOW p. z o.o. Kwidzyn (max 1,22 mg/l) – zaopatruje 440 pracowników,

Powiat malborski

- Kraśniewo gm. Malbork (max 2,4 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Kraśniewo, Cisy (liczba ludności – 333).
- Malbork (max 2,27 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Grobelno, Krasna Łąka, Zarzecze gm. Malbork (liczba ludności – 40 000)

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

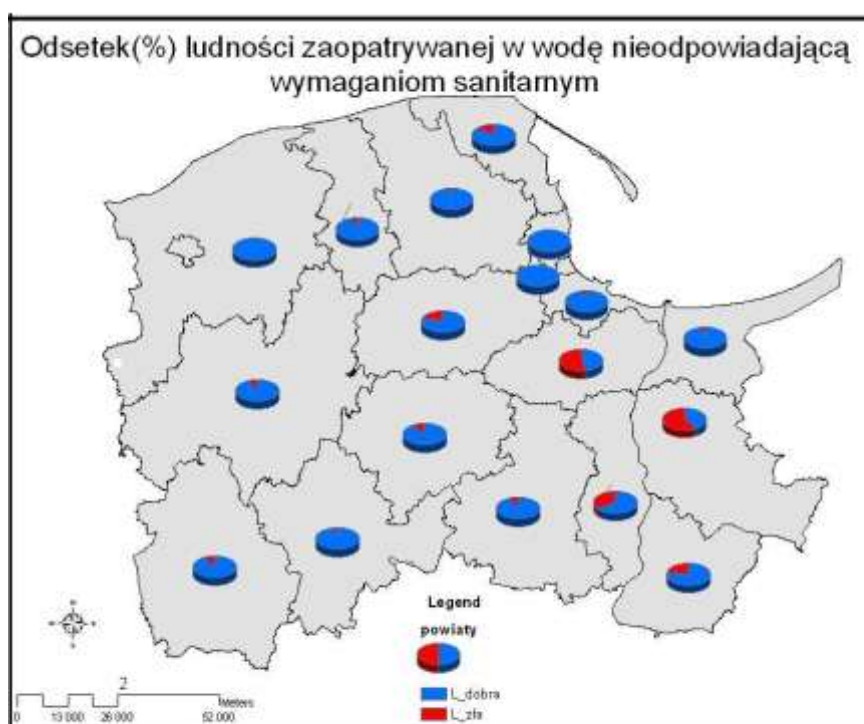
Działalność kontrolno – represyjna

W roku 2009 r. wykonano łącznie 17689 badań jakości wody (96923 oznaczeń).
W wyniku działań z nadzoru nad zaopatrzeniem ludności w wodę, wydano:

- **326** decyzji administracyjnych w celu poprawy jakości wody
- **402** decyzji rachunkowych
- **72** upomnienia
- **16** tytułów wykonawczych
- **48** postanowień o nałożeniu grzywny.

Ponadto:

- opracowano **1426** ocen o jakości wody przeznaczonej do spożycia
- rozpatrzono **57** interwencji na jakość wody (słuszność **14** interwencji została potwierdzona badaniem wody).

Wykaz Przedsiębiorstw Wodociągowo – Kanalizacyjnych na terenie woj. pomorskiego

LP	Przedsiębiorstwo Wodociągowo - Kanalizacyjne
<i>powiat bytowski</i>	
1	Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o. o. ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów
2	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Miastko, ul. Mickiewicza 3, 77-200 Miastko
3	Zakład Gospodarki Komunalnej w Czarnej Dąbrówce

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

4	Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie
5	Zakład Usług Wodnych Słupsk
6	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe, Dariusz Kuik Studziński
7	Konserwacja Wodociągu I Sprzedaż Wody, Ewa Wirkus
8	Usługi Wodociągowe, Irena Redo
powiat chojnicki	
9	Miejskie wodociągi Sp. z o. o. Pl. Piastowski 27 a, 89-600 Chojnice
10	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o. o., ul. Stycznia 56 a, 89-600 Chojnice
11	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Bolta 10, 89-632 Brusy
12	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. ul. Leśna 11, 89-650 Czersk
powiat człuchowski	
13	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Człuchowie, ul. Sobieskiego 11, 77-300 Człuchów
14	Zakład Gospodarki Komunalnej przy Urzędzie Gminy w Człuchowie
15	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Debrznie, ul. Traugutta 2, 77-310 Debrzno
16	Przedsiębiorstwo Wodno – Kanalizacyjne Sp. z o. o. w Czarnem, ul. Kościuszki 42, 77-330 Czarne
17	Zakład Gospodarki Komunalnej w Przechlewie, ul. Człuchowska 26, 77-320 Przechlewo
18	Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzeczenicy, ul. Człuchowska 11, 77-304 Rzeczenica
19	Zakład Gospodarki Komunalnej w Koczale, ul. Zielona 2, 77-220 Koczała
powiat m. Gdańsk	
20	Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
21	Przedsiębiorstwo Usług Energetycznych i Komunalnych „Unikom” Sp. z o. o., ul. Budowlanych 31, 80-298 Gdańsk
powiat m. Gdynia	
22	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o. ul. Witomińska 29, 83-311 Gdynia
powiat kartuski	
23	Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Kartuzach, ul. Mściwoja II 4, 83-340 Kartuzy
24	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Kartuska 12, 83-340 Sierakowice
25	Zakład Usług Komunalnych, Marian Marszałkowski, Glinicz, ul. Akacyjowa 24, 83-330 Żukowo
26	Zakład Komunalny w Stężycy, ul. Jana II Sobieskiego 31, 83-322 Stężycza
27	Gminny Zakład Remontowo – Usługowy, ul. Ceramiczna 1, 83-314 Somonino

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

powiat kościerski	
28	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. „Wodociągi Kościerskie” , ul. Strzelecka 30A, 83-400 Kościerzyna
29	Zakład Komunalny w Dziemianach, ul. 8 Marca 3, 83-425 Dziemiany
30	Komunalny Zakład Budżetowy w Starej Kiszewie, ul. 6-go Marca 2b, 83-430 Stara Kiszewa
31	Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna Stare Nadleśnictwo 5, 83-400 Kościerzyna
32	Gmina Karsin, ul. Długa 22, 83-440 Karsin
33	Gmina Lipusz, ul. Derdowskiego 7, 83-424 Lipusz
34	Gmina Liniewo, ul. Dworcowa 3, 83-420 Liniewo
35	Gmina Nowa Karczma, ul. Kościerska 9, 83-404 Nowa Karczma
36	Gmina Gmina Kościerzyna, ul. Strzelecka 9, 83-400 Kościerzyna
37	ZPS „Lubiana” SA w Łubianie, 83-407 Łubiana
38	Dom Pomocy Społecznej w Cisewiu 35, 83-440 Karsin
powiat kwidzyński	
39	Przedsiębiorstwo Wodociągowe – Kanalizacyjne Sp. z o. o., ul. Sportowa 29, 82-500 Kwidzyn
40	Przedsiębiorstwo Wodociągów Kanalizacji i Ciepłownictwa „Pewik” Sp. z o. o. ul. Kwidzyńska 15, 82-550 Prabuty
41	Zakład Budżetowy „Pomezania”, ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo
42	Zakład Gospodarki Komunalnej w Gardej, ul. Kwidzyńska 27, 82-520 Gardeja
43	Zakład Usług Wielobranżowych Tadeusz Kawka, ul. Grudziądzka 13, 82-522 Sadlinki
powiat lęborski	
44	Przedsiębiorstwo Wodociągowe „Łeba – Wicko” Sp. z o. o., ul. Łebska 49, 84-360 Łeba
45	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Pionierów 2, 84-300 Lębork
46	Gminny Zakład Usług Komunalnych, ul. Młynarska 10, 84-351 Nowa Wieś Lęborska
47	Zakład Gospodarki Komunalnej, 84-352 Wicko
48	Urząd Gminy Cewice, ul. W. Witosa 16, 84-312 Cewice
powiat malborski	
49	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Malborku ul. Chrobrego 31, 82-200 Malbork
50	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Sztumie, ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum
51	Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Dzierzgoniu, ul. Słowackiego 24, 82-440 Dzierzgoń,
52	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gd., ul. Warszawska 28a,

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	82-100 Nowy Dwór Gdański
53	Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłoradzu, ul. Główna 5, 82-213 Miłoradz
54	Zakład Gospodarki Komunalnej w Mikołajkach Pom., 82-433 Mikołajki Pomorskie
55	Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Targu, 82-410 Stary Targ
56	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Dzierzgoniu, 82-450 Stary Dzierzgoń
57	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Malborku, ul. Solskiego 1, 82-200 Malbork
powiat nowodworski	
	Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gd., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański
58	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy Morskiej, ul. Przyjaźni 1, 82-120 Krynica Morska
powiat pucki	
59	Pucka Gospodarka Komunalna Sp. z o. o. , ul. Zamkowa 6, 84-100 Puck
60	Krokowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., Żarnowiec 76, 84- 112 Żarnowiec
61	Zespół Zakładów Obsługi Miasta, Zakład budżetowy w Helu, ul. Kuracyjna 3, 84-150 Hel
62	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO” Sp. z o. o., ul. Chrzanowskiego 44, 81-198 Kosakowo
	„PEWIK” Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. 81-963 Gdynia, ul. Witomińska 29
63	Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów I Kanalizacji “EKOWIK” Sp. z o. o., ul. Droga Chłapowska 21, 84-120 Władysławowo
powiat gdański	
	Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
64	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WIK” Sp. z o. o., ul. Grunwaldzka 1, 83-000 Pruszcz Gd.
65	„Eksplloatator” Sp. z o. o., ul. Na Skarpie 9, 83-010 Straszyn
66	„Reknica” Sp. z o. o., ul. Leśna 12, 83 – 050 Kolbudy
67	„Wema” S. C. Władysław Girsztowt, Marek Ullmann, ul. Tczewska 2, 83-032 Pszczółki
68	Zakład Gospodarki Komunalnej I Mieszkaniowej, ul. Gdańska 12, 83-034 Trąbki Wielkie
69	ZUK WEMA Sp. Z o.o., ul. Tczewska 10A, 83-032 Pszczółki
powiat słupski	
70	Wodociągi Słupsk Sp. z o.o., ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk
71	Wodociągi Ustka Sp. z o.o., ul. Ogrodowa 14, 76-270 Ustka
72	Zakład Energetyki Ciepłej w Kępicach, ul. Bielaka 8, 77-230 Kępice

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

73	Zakład Usług Wodnych w Słupsku Sp. z o.o., ul. Szczecińska 86, 76-200 Słupsk
74	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jezierzycach, ul. Kolejowa 5, 76-219 Jezierzycy
75	Zakład Usług Publicznych w Potęgowie, ul. Głuszyńska 10, 76-230 Potęgowo
76	Zakład Gospodarki Komunalnej w Smołdzinie, ul. Bohaterów Warszawy 30, 76-214 Smołdzino
77	Zakład Gospodarki Komunalnej w Dębnicy Kaszubskiej, ul. Zjednoczenia 48d, 76-248 Dębica Kaszubska
78	Zakład usług Publicznych Głównicy Sp. z o.o., ul. Słupska 21, 76-220 Głównicy
79	Zakład Gospodarki Komunalnej w Damnicy, ul. Górna 1, 76-230 Damnica
powiat m. Sopot	
	Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk
powiat starogardzki	
80	Gminny Zakład Usług Komunalnych, ul. Szkolna 3, 83 – 211 Jabłowo
81	Zakład Gospodarki Miejskiej, ul. Spacerowa 13, 83 – 220 Skórcz
82	STAR WiK Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, ul. Lubichowska 128, 83 – 200 Starogard Gdański
83	Gminne Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o., ul. Polna 33, 83 – 250 Skarszewy
84	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zakład Budżetowy, ul. Mickiewicza 7, 83 – 262 Czarna Woda
85	Zakład Komunalny Gminy Zblewo, ul. Pinczyńska 40, 83 – 210 Zblewo
86	Urząd Gminy Lubichowo, ul. Zblewska 8, 83-240 Lubichowo
87	Urząd Gminy Osieczna, Plac 1000 – lecia 1, 83-242 Osieczna
88	Urząd Gminy Osiek, ul. Kwiatowa 30, 83-220 Skórcz
89	Urząd Gminy Smętowo Graniczne, ul. Dworcowa 10 , 83-230 Smętowo Graniczne
90	Urząd Gminy Skórcz, ul. Dworcowa 6, 83-220 Skórcz
91	Urząd Gminy Kaliska, ul. Nowowiejska 2, 83-260 Kaliska
92	Urząd Gminy Bobowo, ul. Gdańska 12, 83-200 Bobowo
93	Stowarzyszenie na Rzecz Zaopatrzenia w Wodę i Rozwoju Wsi Szlachta, ul. 3 Maja 32 , 83-242 Szlachta
powiat wejherowski	
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni Sp. z o. o., ul. Witomińska 29, 83-311 Gdynia
94	Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Kostkowie, 84-251 Kostkowo 3

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

<i>powiat tczewski</i>	
95	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tczewie, ul. Czatkowska 8, 83 – 100 Tczew
96	Invest-Kom Sp. z o. o. w Gniewie, ul. Wiślana 6, Gniew
97	„Pelkom” Pelplin Sp. z o.o. ul. Starogardzka 12, 83-130 Pelplin
98	„Energogva” S.C., Al. Zwycięstwa 3f/6, 83-110 Tczew
99	„Pecol” E. Bober Rożental ul. Ks. Pasierba 14, 83-130 Pelplin (eksploatator) “RESTAL-AGRI” Sp. z o.o. w Kulicach
100	Spółdzielnia Kótek Rolniczych, ul. Wodna 12, 83-120 Subkowy,
101	Urząd Gminy w Morzeszczynie, ul. 22 lipca 4, Morzeszczyn

Wykaz Laboratoriów o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonych przez PIS woj. pomorskiego

I.p.	Nazwa i adres organizacji macierzystej	Nazwa i adres laboratorium	Nr certyfikatu akredytacji/ Data ważności akredytacji	Organ zatwierdzający numer i data zatwierdzenia
1	Centralny Wodociąg Żuławski sp. z o.o. ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gd.	Laboratorium Badania Wody w Ząbrowie 82-220 Stare Pole	-	PPIS w Malborku SE.NS-30-4710-265-DSC/07 9.12.2007r.
2	COVER Krystyna i Witold Pawlak Spółka Cywilna ul. Sikorskiego 108 a 84 -200 Wejherowo	COVER Krystyna i Witold Pawlak S.C. ul. Sikorskiego 108 a 84 -200 Wejherowo	-	PPIS w Wejherowie SE.NS-30/4710/23/AG/08 13.03.2008r.
3	Laboratorium J.S. Hamilton Poland LTD sp. z o.o. ul. Indyjska 13, 81-404 Gdynia	Laboratorium J.S. Hamilton Poland LTD sp. z o.o. ul. Indyjska 13, 81-404 Gdynia	AB 079 / 26.02.2011r.	PGIS w Gdyni SE.HK - 30/4711/1/08 12.02.2008r.
4	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	Laboratorium Wody PEWIK Gdynia Sp. z o.o. ul. Platynowa 17, 81-032 Gdynia	AB 697 / 06.04.2010r.	PPIS w Gdyni SE.NS-0/4710/22/AK/08 07.01.2008r.
5	Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	Laboratorium Centralne Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	AB 216 / 28.11.2009r.	PPIS w Gdańsku SE.HK-30/4710/223/BK/08 12.03.2008r.
6	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Czatkowska 8,	Laboratorium Badania Wody i Ścieków ul. Czatkowska 8,	AB 813 / 10.09.2011r.	PPIS w Tczewie SE - XVI/094/1/MA/08 03.01.2008r.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	83-110 Tczew	83-100 Tczew		
7	Wodociągi Słupsk, Sp. z o.o, ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk	Laboratorium Badania Wody i Ścieków, Pracownia Badania Wody, ul. Westerplatte 54 B, 76-200 Słupsk	-	PPIS w Słupsku SE-PPIS-073-27/08 /2005 29.04.2008
8	Instytut Morski w Gdańsku, ul. Długi Targ 41/42, 80-830 Gdańsk	Instytut Morski w Gdańsku Laboratorium Zakładu Ochrony Środowiska, ul. Benzykowa1, 80-830 Gdańsk	AB 646 / 31.08.2013 r.	PPIS w Gdańsku SE.HK-30/4710/36/KA/10 15.01.2010r.
9	Lotos Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	Laboratorium Wodno - Ściekowe Lotos Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	AB 474 / 08.03.2012r.	PPIS Gdańsk SE.HK-30/4710/426/OCZ/08 30.05.2008r.
10	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku Trakt Św. Wojciecha 293, 80-001 Gdańsk	Laboratorium WIOŚ w Gdańsku Trakt Św. Wojciecha 293, 80-001 Gdańsk	AB 794 / 02.04.2011r.	PPIS Gdańsk SE.HK-30/4710/564/KA/08 08.07.2008r.

Szczegółowy zakres badań wykonywanych w w/w laboratoriach znajduje się na stronie www.wsse.gda.pl.

Zgody na odstępstwo wydane w 2009 r.

l.p	PPIS	nazwa urządzenia wodociągowego	jednostka odpowiedzialna za jakość wody	parametr na który wydana została zgoda na odstępstwo	produkcja wodociągu m ³ /dobę	liczba zaopatrzonej ludności w wodę	termin wydanej zgody na odstępstwo
1.	Lębork	wod. publ. Czarnówko gm. Nowa Wieś Lęborska	Wójt Gminy Nowa Wieś Lęborska, ul. Grunwaldzka 24 84-51 Nowa Wieś Lęborska	azotyny	81 m ³ /dobę	235	29.02.2012r.
2.	Malbork	wod. publ. Malbork	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Malborku Sp. z o. o. ul. Chrobrego 31, 82-200 Malbork	bor	7177 m ³ /dobę	40700	31.12.2010r.
3.	Malbork	wodociąg publiczny w Kraśniewie gm. Malbork	centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. w Nowym Dworze Gd. ul. Warszawska 28 a 82-100 Nowy Dwór Gd.	fluor bor	95,42 m ³ /dobę	500	31.12.2011r.
4.	Tczew	wodociąg publiczny w Wielkich Walichnowach	INVEST-KOM w Gniewie Sp. z o. o. ul. Wiślana 6 83-140 Gniew	bor	227 m ³ /dobę	966	10.12.2012r.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo –kanalizacyjne:

L.p	PPIS	nazwa urzędnika wodociągowego	Działania naprawcze prowadzone przez przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne
1	Lębork	wod. publ. Czarnówko gm. Nowa Wieś Lęborska	budowa SUW
2.	Malbork	wod. publ. Malbork	Mieszanie wody ze wszystkich eksploatowanych ujęć (w tym czwartorzędowych) wraz z budową nowej SUW
3.	Malbork	wodociąg publiczny w Kraśniewie gm. Malbork	Budowa sieci wodociągowej w celu podłączenia miejscowości Kraśniewo do sieci CWZ
4.	Tczew	wodociąg publiczny w Wielkich/Walichnowach	Opracowanie programu naprawczego do 30.09.2010 r.

Mikrozanieczyszczenia w wodzie przeznaczonej do spożycia

W wodzie wodociągów woj. pomorskiego, w roku 2009 wykonano łącznie 17056 oznaczeń parametrów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61 poz. 417), jest to o 5138 więcej w stosunku do roku ubiegłego (liczba ta nie zawiera oznaczeń azotanów i azotynów).

Dla dostaw wody raportowanych do Komisji Europejskiej (tj. produkujących powyżej 1000 m³ wody/dobę lub przeznaczonych dla więcej niż 5 000 osób oraz dla ujęć wody w zakładach produkujących żywność na eksport), bezwzględnie planowano badania zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61 poz. 417). Dla pozostałych dostaw wody, badania MP wykonywane były bez oznaczeń benzenu, 1,2 – dichloroetanu oraz pestycydów. Przeprowadzone w/w badania jak również wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazały przekroczeń w zakresie w/w parametrów za wyjątkiem zawartości fluorków oraz boru.

Maksymalne wartości przebadanych parametrów przedstawia poniższa tabela:

L.p.	oznaczany parametr	2009	NDS*
1.	Akryloamid [µg/l]	0,0014	0,10
2.	Antymon [mg/l]	0,00309	0,005
3.	Arsen [mg/l]	0,0033	0,010
4.	Benzen [µg/l]	0,18	1,0
5.	benzo(a)piren [µg/l]	0,003	0,010
6.	Bor [mg/l]	2,03	1,0
7.	chlerek winylu [µg/l]	0,2	0,50
8.	Chrom [mg/l]	0,001	0,050

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

9.	Cyjanki [mg/l]	0,008	0,050
10.	1,2 -dichloroetan [µg/l]	0,25	3,0
12.	Fluorki [mg/l]	4,0	1,5
13.	Kadm [mg/l]	0,0009	0,005
14.	Miedź [mg/l]	0,05	2,0
15.	Nikiel [mg/l]	0,0034	0,020
16.	Ołów [mg/l]	0,0034	0,025
18.	∑pestycydów [µg/l]	0,093	0,50
19.	Rtęć [mg/l]	0,00044	0,001
20.	Selen [mg/l]	0,01	0,010
21.	∑trichloroetenu i tetrachloroetenu [µg/l]	6,1	10
22.	∑WWA [µg/l]	0,078	0,10
23.	∑THM [µg/l]	98,1	100

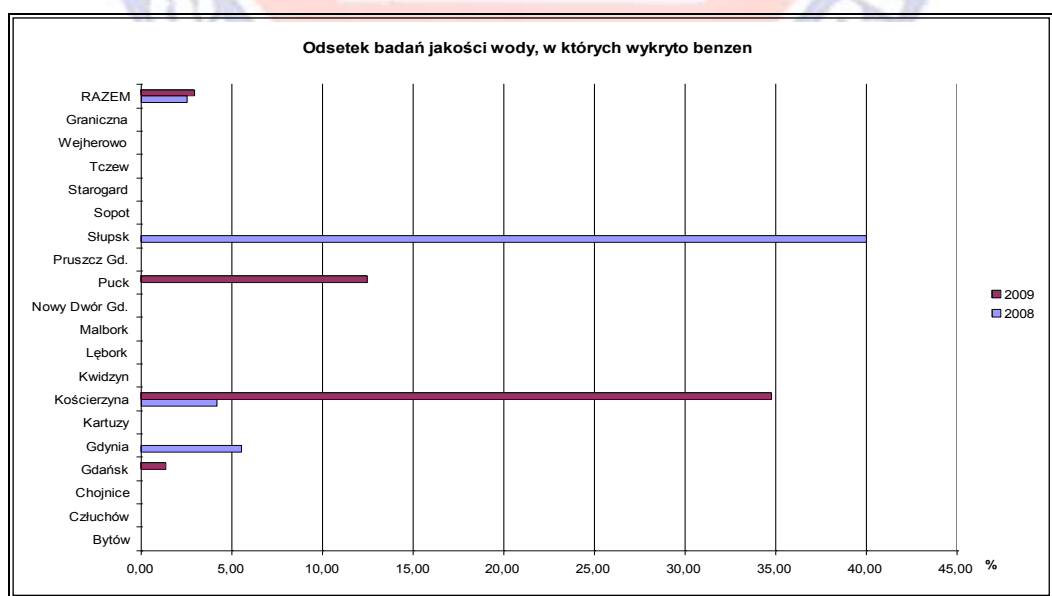
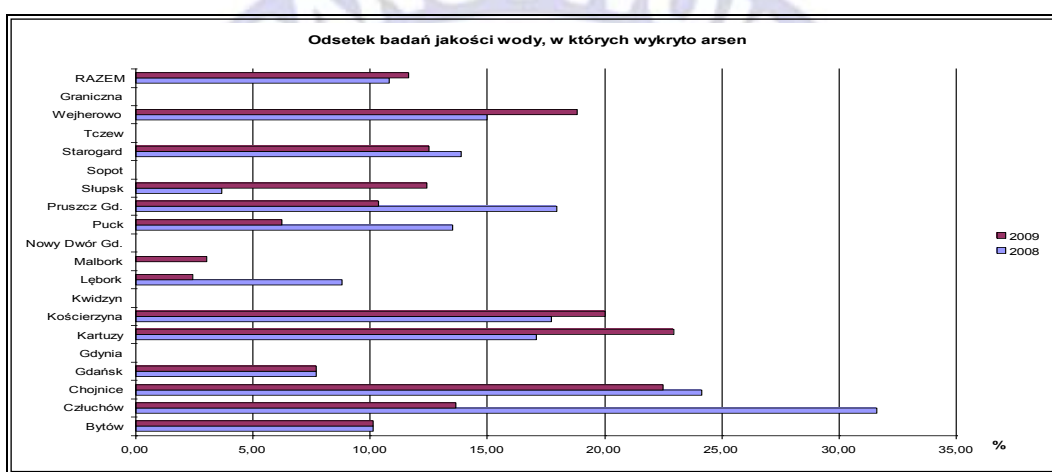
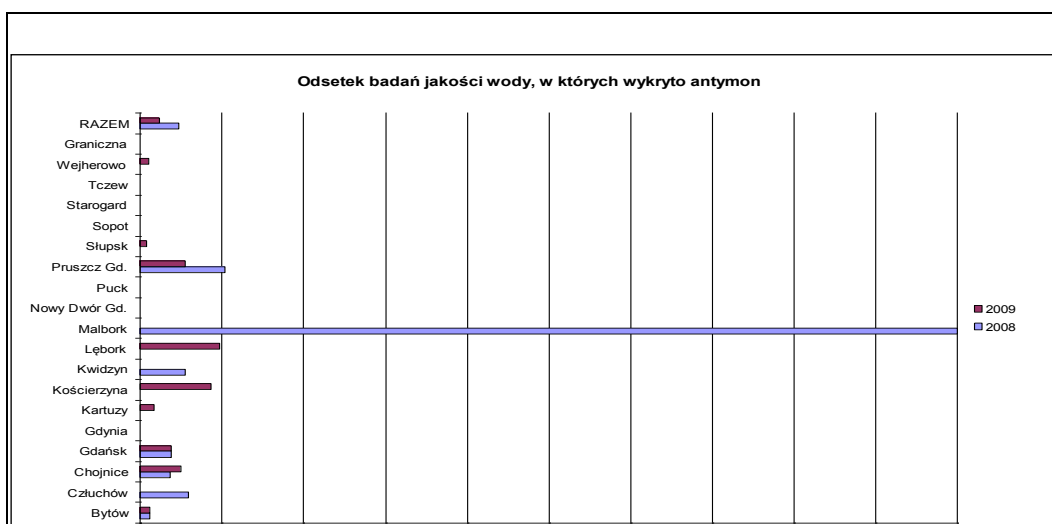
*** Najwyższe dopuszczalne stężenie określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz U. nr 61 poz. 417)**

Mikrozanieczyszczenia w wodzie uj. Czarny Dwór i Lipce wod. centralnego m. Gdańsk. Na przestrzeni roku 2009 nie zrealizowano deklarowanej w roku 2008 koncepcji odprowadzania wody w tzw. "pompowaniu barierowym". Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku wystąpi do Prezydenta miasta Gdańska z wnioskiem o przyspieszenie działań w tym zakresie.

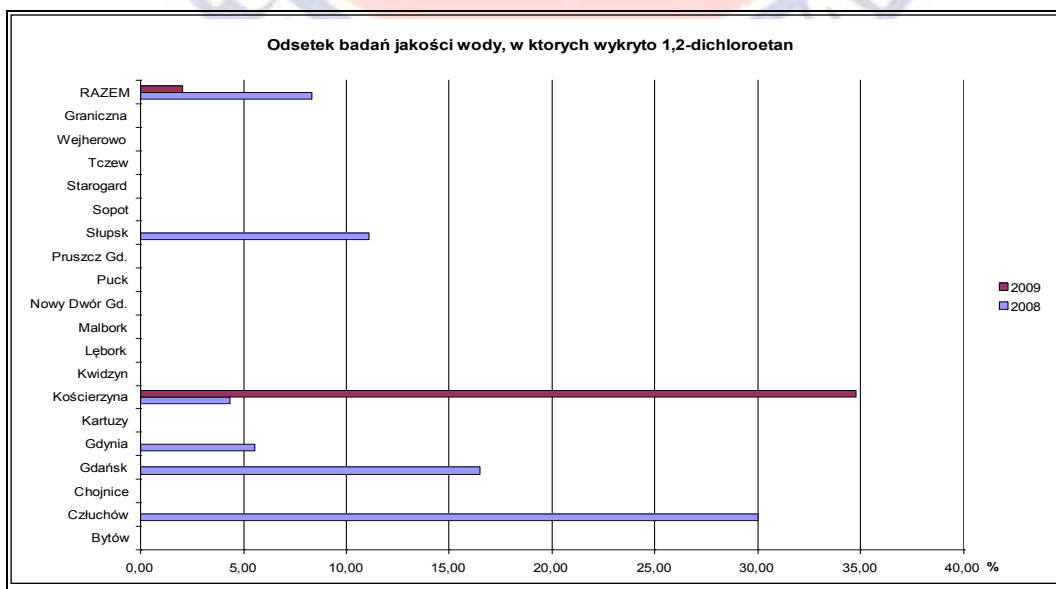
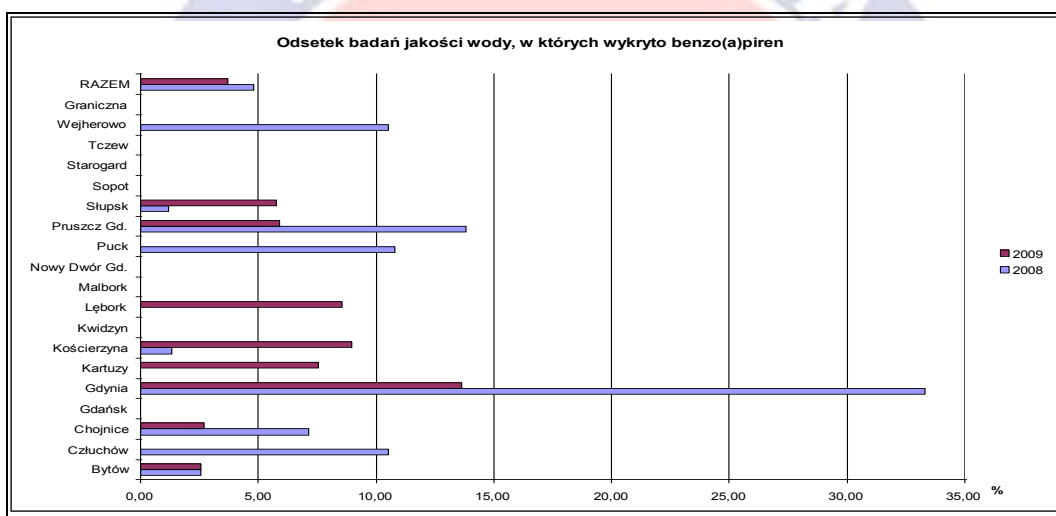
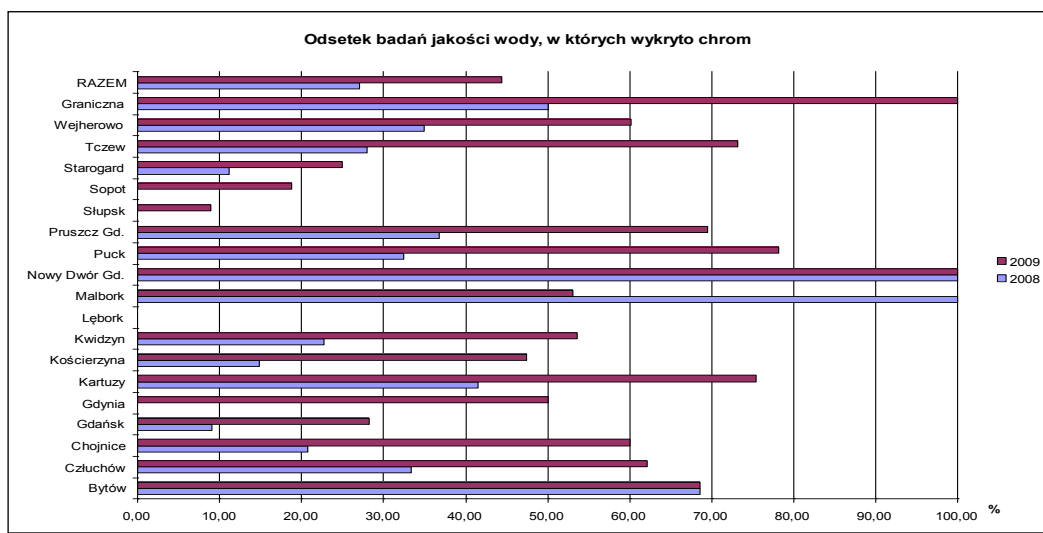
Prowadzone w roku 2009 przez firmę wodociągową Saur Neptun Gdańsk S.A.w Gdańsku, w ramach kontroli wewnętrznej, badania jakości wody surowej uj. Czarny Dwór i Lipce wod. centralnego m. Gdańsk, w dalszym ciągu wykazały obecność mikrozanieczyszczeń w wodzie niektórych studni tych ujęć w ilościach przekraczających najwyższe dopuszczalne stężenie określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61 poz. 417) tj.:

- benzenu, sumy trichloroetenu i tetrachloroetenu, chlorku winylu - **na uj. „Czarny Dwór”**
- benzenu, chlorku winylu, - **na uj. „Lipce”**

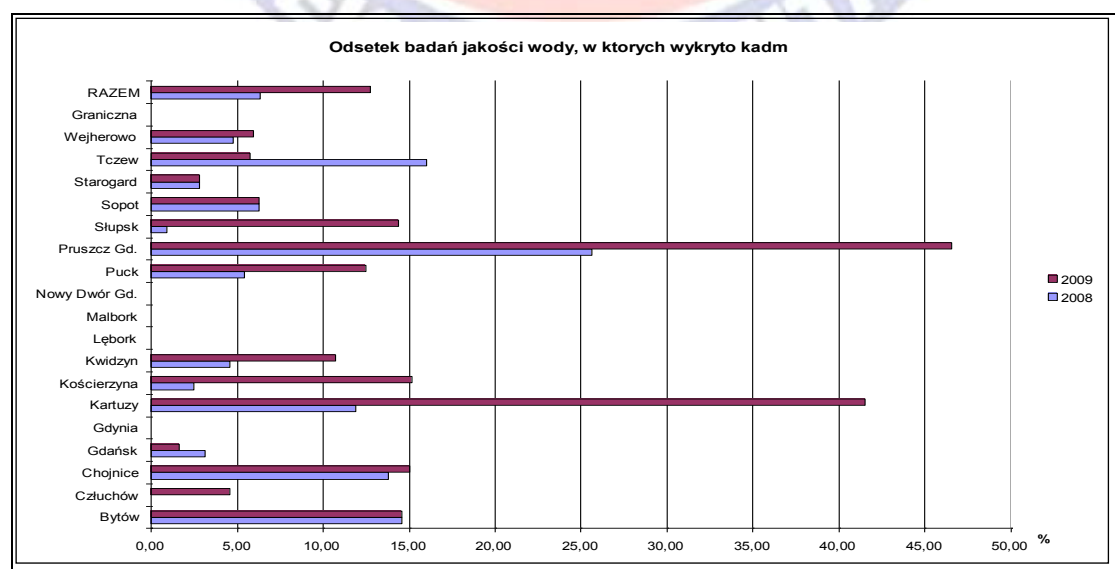
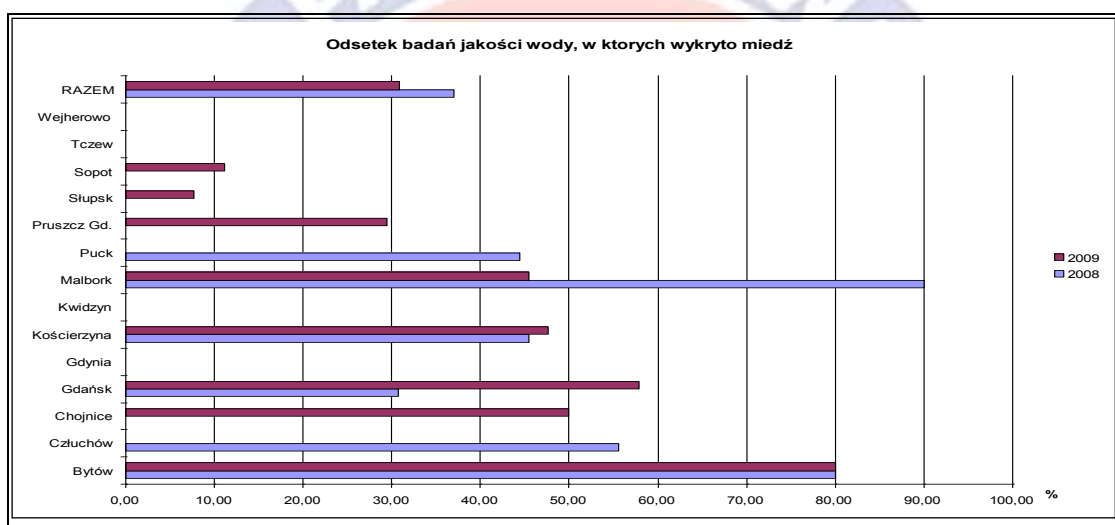
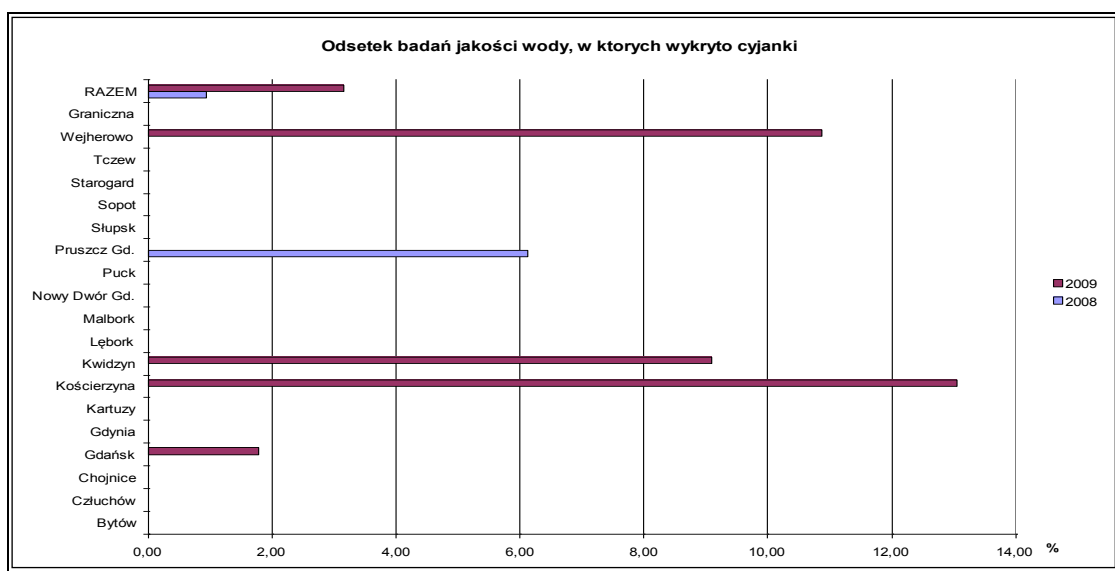
W wodzie podawanej do sieci z obydwu ujęć nie stwierdzono dotychczas przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń, określonych w cyt. wyżej rozporządzeniu.

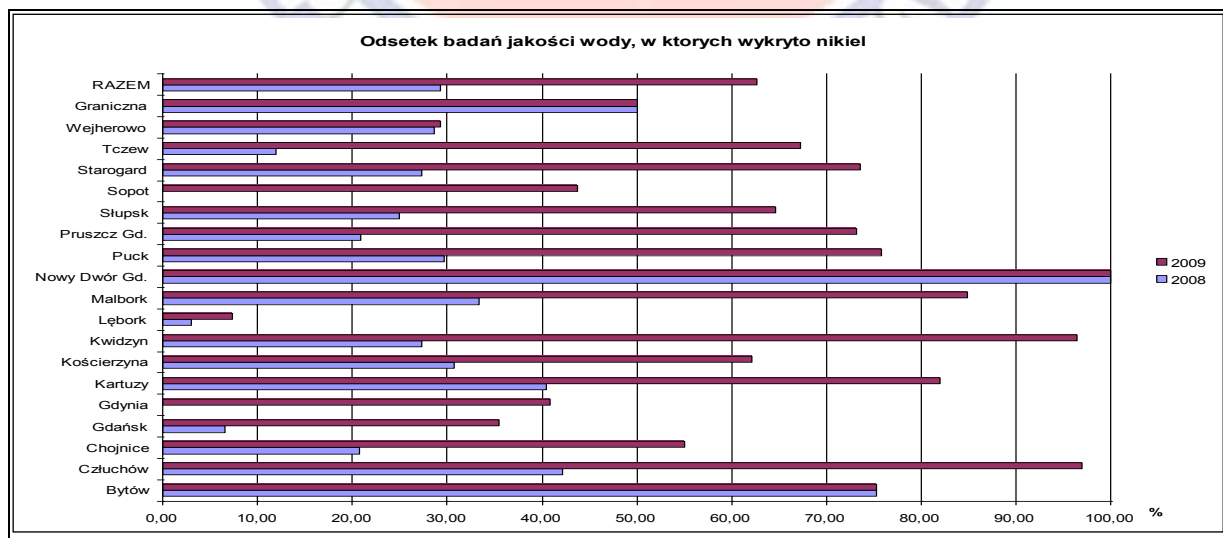
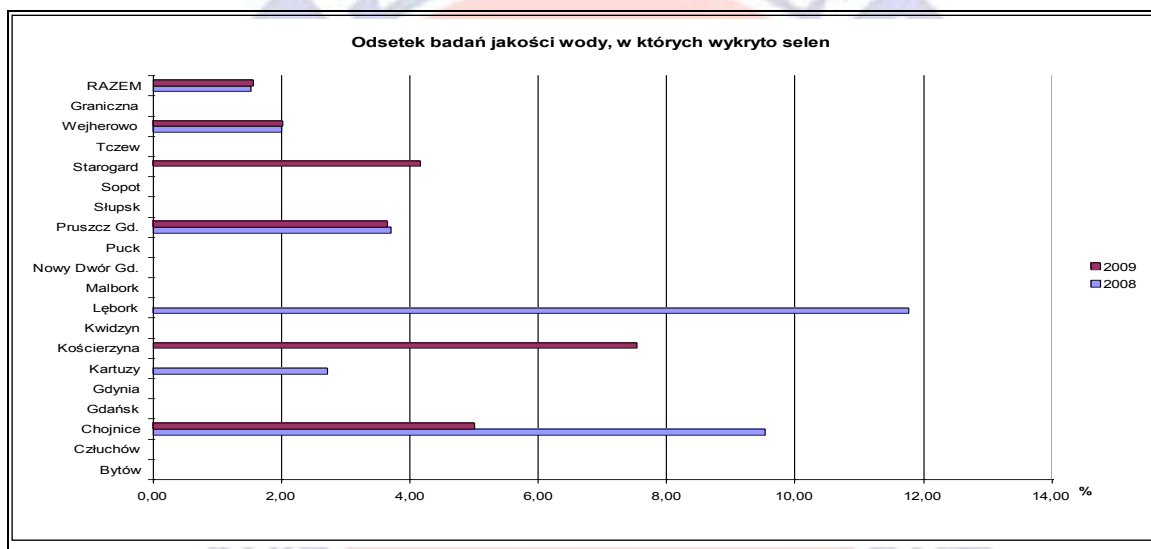
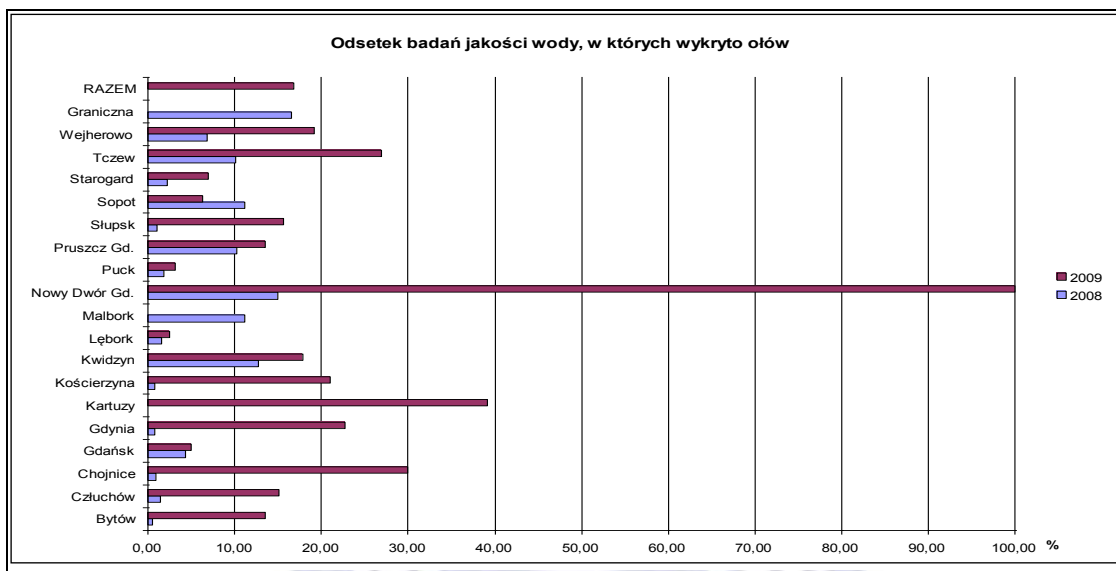
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

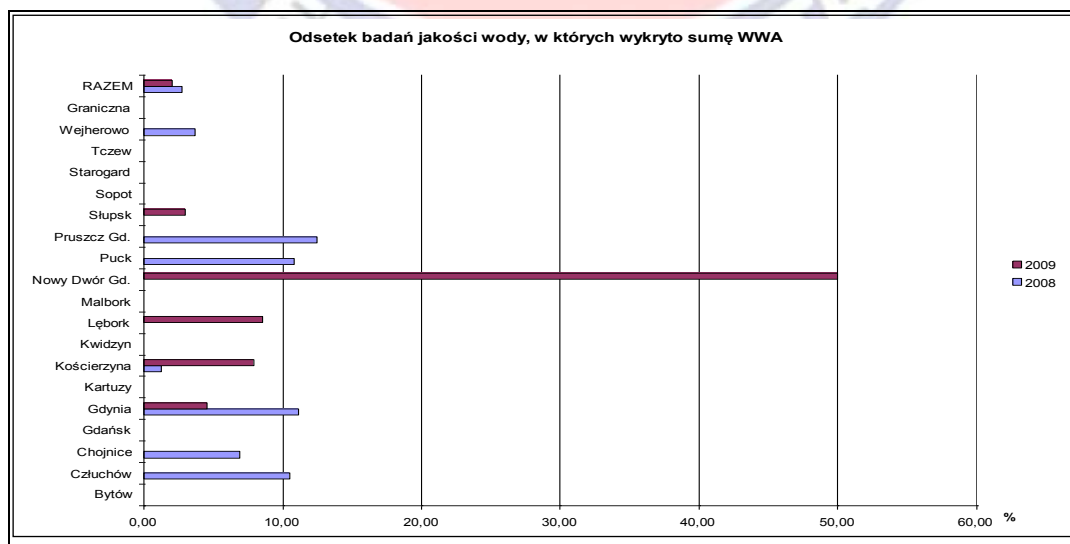
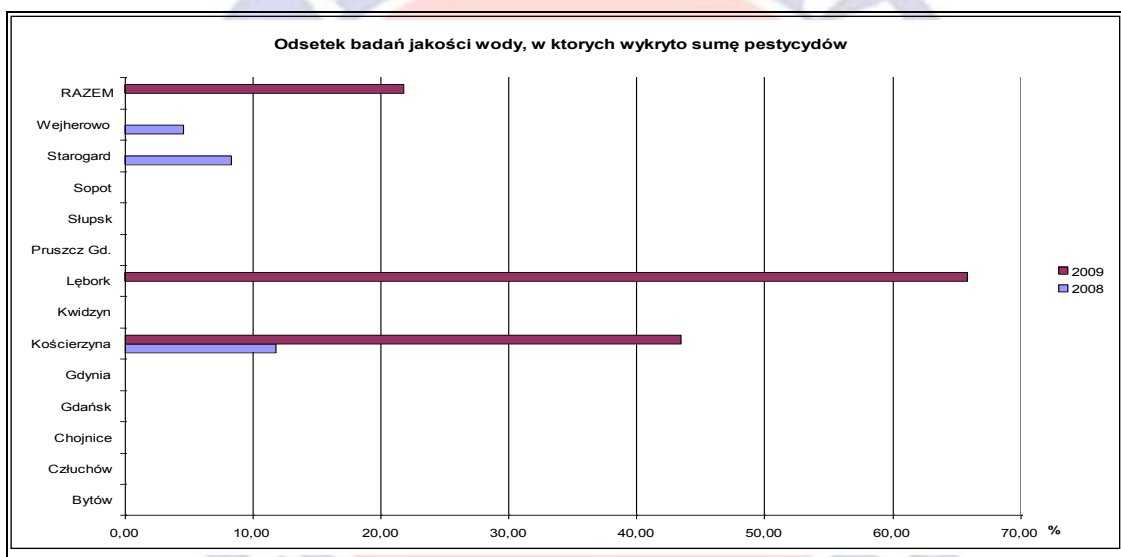
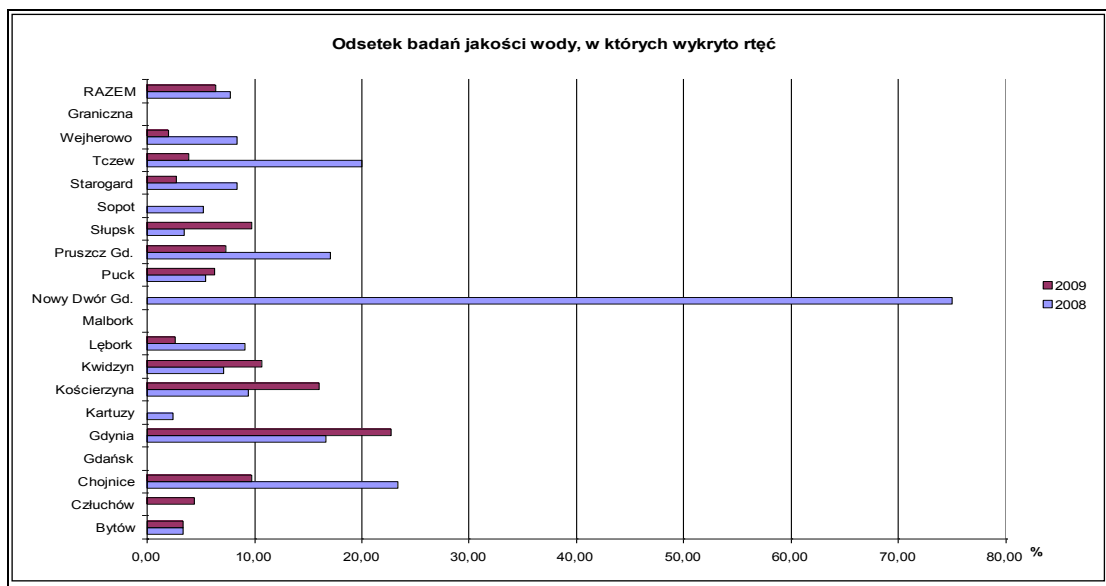
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Wnioski

1. Niezbędne jest podjęcie natychmiastowych działań, w celu zabezpieczenia uj. Czarny Dwór i Lipce wod. centr. m. Gdańsk przed rozprzestrzenieniem się zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego w warstwach wodonośnych.
2. Poprawa jakościowego zaopatrzenia w wodę dzielnic m. Gdańska Sobieszewo - Świbno i Osowa:
 - a) podjęcie działań dla wyeliminowania dostarczania mieszkańcom dzielnicy m. Gdańska – Sobieszewo - Świbno wody o nieodpowiedniej jakości - ponadnormatywny fluor
 - b) wprowadzenie uzdatniania wody z ujęcia w Gdańsku - Osowej celem eliminacji siarkowodoru oraz związków żelaza
3. Konieczne jest podjęcie działań w celu spowodowania pilnej wymiany ołowianych przyłączy w instalacjach wodociągowych na terenie miasta Gdańska. W 2009 roku wymieniono 313 przyłączy. Nie wymienionych zostało łącznie 409 przyłączy.
4. Wskazane byłoby przestrzeganie zasady, aby woda podawana do sieci wodociągowej z poszczególnych ujęć posiadała tylko śladowe ilości związków żelaza oraz uwzględnienie tego wymogu na etapie projektowania SUW. Pozwoli to wyeliminować zakłócenia w eksploatacji sieci wodociągowych
5. Konieczne jest podjęcie działań dla spowodowania poprawy jakości wody wodociągów publicznych, zakładowych i lokalnych w zakresie redukcji związków żelaza, manganu oraz amoniaku poprzez:
 - a) modernizację SUW w przypadku konieczności jej rozbudowy
 - b) zabezpieczenie właściwej pracy SUW
 - c) budowę SUW tam, gdzie aktualnie ich nie ma, a woda podawana do sieci wymaga uzdatniania.
6. Zaostrzenie w październiku 2000 r. rygorów sanitarnych w zakresie dopuszczalnych stężeń zw. żelaza, manganu i mętności w wodzie spowodowało bardzo istotny wzrost ilości urządzeń wodnych dostarczających wodę nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym
7. Wprowadzenie do obligatoryjnego monitoringu jakości wody badań fizyko chemicznych w sieci wodociągowej (kurki konsumenckie) również wpłynęło na wzrost ilości urządzeń dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym (dotyczy to tej grupy obiektów, w których woda podawana do sieci odpowiadała wymaganiom sanitarnym, a na skutek złego stanu sanitarnego sieci i złej jej eksploatacji w punktach czerpalnych wody u konsumentów stwierdza się istotne jej pogorszenie)
8. Problemy jakości wody w kurkach konsumenckich są problemami złożonymi i mogą wynikać nie tylko ze złej jakości wody dostarczanej przez firmę wodociągową, ale istotna też tu jest eksploatacja wewnętrznej sieci wodociągowej, jak również jej warunki techniczne (miejsca stagnacji, niewłaściwe materiały itd.)
9. Konieczne jest podjęcie działań systemowych w celu podniesienia wiedzy merytorycznej pracowników firm wodociagowych w zakresie prawidłowej eksploatacji ujęć, SUW oraz sieci wodociągowej, w tym jej czyszczenia i dezynfekcji.

2. Sprawozdanie z realizacji badań jakości powietrza

W Polsce jakość powietrza atmosferycznego oceniana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; odpowiedzialność za jego prowadzenie zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” spoczywa na Inspekcji Ochrony Środowiska.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Sieć monitoringu jakości powietrza w województwie pomorskim składa się ze stacji pomiarowych obsługiwanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, Inspekcję Ochrony Środowiska i Agencję Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG).

Na podstawie zebranych wyników badań w wojewódzkim systemie monitoringu jakości powietrza Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wykonuje corocznie ocenę jakości powietrza dla każdej ze stref, na które został podzielony obszar województwa. Ocena jakości powietrza w województwie pomorskim przedstawiana jest Wojewodzie Pomorskiemu w celu przygotowania programów ochrony powietrza dla stref, w których standardy jakości powietrza nie są dotrzymane.

Niniejsze opracowanie zostało wykonane na podstawie 18941 wyników analiz uzyskanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w roku 2009.

Pomiary prowadzone były w miastach: Gdańsk, Gdynia, Słupsk, Tczew, Starogard Gdański, Wejherowo, Malbork, Chojnice, Kwidzyn, Lębork, Kościerzyna, Pruszcz Gdański oraz w uzdrowisku Sopot i w miejscowościach na prawach uzdrowisk: Ustce i Łebie. Obejmowały one stężenia:

- pyłu zawieszonego R oznaczonego metodą reflektometryczną na 20 stanowiskach
- dwutlenku siarki na 20 stanowiskach
- dwutlenku azotu na 21 stanowiskach w tym na jednym o charakterze komunikacyjnym
- pyłu zawieszonego PM10 oznaczonego metodą wagową na 5 stanowiskach, a w nim ołowiu, kadmu, niklu, arsenu, WWA (benzo/a/antracen, chryzen, benzo/b/fluoranten, benzo/k/fluoranten, dibenzo/a,h/antracen, benzo/g,h,i/perylen oraz benzo/a/piren) i substancji smołowych
- benzenu, toluenu i ksyleny (BTX) na 2 stanowiskach pomiarowych
- fluoru na 1 stanowisku

Lokalizację stacji pomiarowych do pobierania próbek średniodobowych i zakres wykonywanych pomiarów przedstawiono w tabeli nr 1.

Do interpretacji wyników przyjęto następujące kryteria:

- a) dla pyłu PM10, SO₂, NO₂, Pb, benzenu, Cd, Ni, As, benzo/a/pirenu wartości dopuszczalne określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2008r. Nr 47 poz. 281)
- b) dla pyłu R (pomiar wykonywane metodą reflektometryczną) wartości dopuszczalne przyjęto jak dla pyłu PM10 zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 12.01.2005r
- c) dla substancji smołowych, toluenu, ksyleny i fluoru wartości podane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003r. Nr 1 poz. 12) Dopuszczalne poziomy substancji omawianych w opracowaniu dla terenu kraju przedstawiono w poniższych tabelach.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju

Lp.	Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Akt prawny
1.	Benzen	Rok kalendarzowy	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	a)
2.	Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	18 razy	a)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
3.	Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 razy	a)
		24 godziny	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	3 razy	
		Rok kalendarzowy	20* $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
4.	Ołów	Rok kalendarzowy	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	a)
5.	Pył zawieszony PM ₁₀	24 godziny	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	35 razy	a)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
6.	Pył zawieszony R	24 godziny	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	b)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
7.	Kadm	Rok kalendarzowy	5 ng/m^3	-	a)
8.	Nikiel	Rok kalendarzowy	20 ng/m^3	-	a)
9.	Arsen	Rok kalendarzowy	6 ng/m^3	-	a)
10.	Benzo/a/piren	Rok kalendarzowy	1 ng/m^3	-	a)
11.	Substancje smołowe	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	c)
12.	Toluen	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	c)
13.	Ksylen	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	c)
14.	Fluor	Rok kalendarzowy	2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	c)

*poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Dopuszczalne poziomy niektórych substancji na obszarach ochrony uzdrowiskowej

Lp	Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Akt prawny
1.	Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200		a)
		Rok kalendarzowy	35		
2.	Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350		a)
		24 godziny	125		
		Rok kalendarzowy	20		a)*
3.	Pył zawieszony	24 godziny	50	35 razy	a)
		Rok kalendarzowy	40		

*** z powodu braku dopuszczalnych poziomów na obszarach ochrony uzdrowiskowej przyjęto dopuszczalny poziom substancji w powietrzu obowiązujący na terenie kraju**

Stężenie dwutlenku azotu

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2009r nie zanotowano przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego $\text{Da}=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w żadnej miejscowości woj. pomorskiego gdzie były prowadzone pomiary. Stwierdzone stężenia (Sa) wahały się od $13,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Lęborku do $38,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni Śródmieściu (tabela nr 2a).

W stosunku do roku 2008 w pięciu stanowiskach stężenia dwutlenku azotu uległy obniżeniu, a w trzynastu wzrosły. Największy wzrost stężeń zaobserwowano w Wejherowie o ponad 25% (tabela nr 2a).

W przypadku stanowiska usytuowanego w Gdyni w pobliżu skrzyżowania ulic Świętojańskiej i Al. Piłsudskiego wyraźnie widać wpływ komunikacji na wysokość stężeń dwutlenku azotu.

Najwyższą zmierzoną wartość średniodobową stwierdzono w Gdyni Śródmieściu - $94 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 3a).

Na diagramie przedstawiono rozkład rocznych stężeń dwutlenku azotu w roku 2009 w poszczególnych miastach.

Obszary ochrony uzdrowiskowej

W 2009 roku dopuszczalna wartość $\text{Da}=35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie została przekroczona na żadnym stanowisku (tabela nr 2b). Stężenia (Sa) wahały się od $9,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Łebie do $24,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Sopocie.

W stosunku do 2008r. stężenia uległy obniżeniu, a nieznaczny wzrost stężenia zaobserwowano w Sopocie. Maksymalna zmierzona wartość średniodobowa wyniosła $63 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Sopocie.(tabela nr 3b)

Stężenie dwutlenku siarki

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2009r. zanotowane stężenia średnioroczne (Sa) we wszystkich miejscowościach województwa pomorskiego utrzymywały się znacznie poniżej wartości dopuszczalnej $Da=20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Stwierdzone stężenia wynosiły od $0,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Malborku do $13,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Lęborku.

W stosunku do roku 2008 w większości miejscowości zaobserwowano wzrost stężeń średniorocznych od 2,2% w Starogardzie Gdańskim do 267% w Pruszczu Gdańskim. Spadek stężenia odnotowano w pięciu miejscowościach (tabela 2a).

Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu $D_{24}=125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w roku kalendarzowym wynosząca 3 razy nie została przekroczona na żadnym stanowisku.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Tczewie - $51 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela 3a).

Na diagramie przedstawiono rozkład rocznych stężeń dwutlenku siarki w roku 2009 w poszczególnych miastach.

Obszary ochrony uzdrowiskowej

W 2009r. zaobserwowano znaczny wzrost stężenia średnioroczno w stosunku do 2008r.(tabela nr 2b). Stwierdzone stężenia średnioroczne (Sa) dwutlenku siarki wyniosły od $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Ustce do $7,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Łebie przy wartości dopuszczalnej $Da=20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Nawiększy wzrost stężenia odnotowano w Sopocie o ponad 189%. Maksymalna zmierzona wartość średniodobowa wyniosła $24 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Łebie (tabela nr 3b).

Pył zawieszony

stężenie pyłu zawieszonego oznaczonego metodą reflektometryczną (pył R)

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2009r. nieznaczne przekroczenie dopuszczalnego stężenia średnioroczno $Da=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wynoszące $41,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ stwierdzono w Kościerzynie. Na pozostałych stanowiskach średnioroczne stężenia (Sa) wahały się od $4,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni Karwinach do $22,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Tczewie (tabela nr 2a).

W stosunku do 2008r. poziom stężeń w większości stanowisk wzrósł od 2,3% w Gdyni Karwinach do 62,3% w Kwidzynie. W trzech stanowiskach stężenie uległo obniżeniu. W Kościerzynie 126 próbek przekroczyło dopuszczalny poziom $D_{24} = 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnej częstości przekraczania wynoszącej 35 razy.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Kościerzynie $249 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 3a).

Na diagramie przedstawiono rozkład rocznych stężeń pyłu zawieszonego (R) w 2009r. w poszczególnych miastach.

Obszary ochrony uzdrowiskowej

W 2009r. dopuszczalna wartość średnioroczna $Da=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie została przekroczona w żadnej z miejscowości. Stwierdzone stężenia wynosiły od 7,4 do $9,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w stosunku do roku 2008 wzrosły od ponad 13% do 104%.Maksymalne zmierzone stężenie średniodobowe - $58,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$ stwierdzono w Sopocie (tabela nr 3b).

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

stężenie pyłu zawieszonego PM10

(stężenie pyłu o średnicy aerodynamicznej ziaren do 10µm)

W roku 2009 podobnie jak w roku 2008 we wszystkich miejscowościach, w których prowadzone były pomiary (Gdańsk, Wejherowo, Kościerzyna, Słupsk i Gdynia) stwierdzone stężenia średnioroczne nie przekraczały wartości dopuszczalnej

Da=40 µg/m³ i wynosiły od 21,0 µg/m³ w Gdyni do 30,0 µg/m³ w Wejherowie.

W stosunku do roku 2008 w większości miejscowości stwierdzono wzrost stężeń od ponad 12% w Kościerzynie do ok. 45% w Wejherowie, poza Gdynią, gdzie zaobserwowano niewielki spadek. (tabela nr 4). Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu D₂₄=50 µg/m³ w roku kalendarzowym wynosząca 35 razy została przekroczona w Wejherowie i w Gdańsku odpowiednio 49 i 40 razy. Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe PM10-289 µg/m³ stwierdzono w Kościerzynie (tabela nr 5). Na diagramie przedstawiono rozkład rocznych stężeń pyłu zawieszonego PM10 oznaczonego metodą wagową w latach 2008– 2009 dla poszczególnych miast.

Metale ciężkie, substancje smołowe i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) oznaczone w pyłe zawieszonym PM10

a) metale

W 2009 roku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego badanych metali - **arsenu, ołowiu, kadmu i niklu** na żadnym stanowisku (tabela nr 4). Średnioroczne stężenie (Sa) **arsenu** wynosiło od 3,0 ng/m³ w Słupsku do 4,8 ng/m³ w Kościerzynie przy wartości dopuszczalnej Da= 6 ng/m³. Maksymalną wartość w próbce - 16 ng/m³ zanotowano w Kościerzynie. Odnotowano wyraźny spadek stężeń arsenu na wszystkich stanowiskach. W przypadku **ołowiu** średnioroczne stężenia (Sa) wynosiły od 0,05 µg/m³ w Gdańsku do 0,09 µg/m³ w Kościerzynie przy wartości dopuszczalnej Da=0,5 µg/m³. Maksymalną wartość stężenia w próbce - 0,90 µg/m³ zanotowano w Kościerzynie. W stosunku do roku 2008 odnotowano wyraźny wzrost stężeń od 50% do ponad 160%. Średnioroczne stężenie (Sa) **kadmu** wynosiły od 0,6 ng/m³ w Gdyni do 1.1 ng/m³ w Wejherowie i w Gdańsku przy wartości dopuszczalnej Da=5 ng/m³. Maksymalną wartość w próbce - 4 ng/m³ stwierdzono w Kościerzynie. Średnioroczne stężenia (Sa) **niklu** kształtują się od 1,4 ng/m³ w Słupsku do 2,7 ng/m³ w Gdańsku, przy wartości dopuszczalnej Da= 20 ng/m³. Maksymalną wartość w próbce - 9 ng/m³ stwierdzono w Wejherowie i Kościerzynie.

b) substancje smołowe, benzo/a/pirenu i ΣWWA

W 2009 roku średnioroczne stężenia (Sa) **substancji smołowych, benzo/a/piranu i ΣWWA** wzrosły w stosunku do roku 2008 we wszystkich miastach, w których są prowadzone badania poza Kościerzyną, gdzie nieznacznie spadły (tabela nr 4). Stężenia wzrosły odpowiednio: w przypadku **substancji smołowych** od ok. 11-44%, w przypadku **benzo/a/pirenu** od ok. 7-75%, a w przypadku **ΣWWA** od ok. 2- 75% (tabela nr 4). Stężenia (Sa) **substancji smołowych** wynosiły od 18,9 µg/m³ w Słupsku do 23,3 µg/m³ w Wejherowie, co stanowi od 1,9 w Słupsku do 2,3 krotne w przypadku Wejherowa przekroczenie wartości dopuszczalnej Da=10 µg/m³. Maksymalną wartość w próbce - 62 µg/m³ zanotowano w Wejherowie (tabela nr 5). Średnioroczne stężenia (Sa) **benzo/a/pirenu**

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

wynosiły od 1,5 ng/m³ w Gdyni do 6,3 ng/m³ w Wejherowie, przy wartości dopuszczalnej Da=1 ng/m³. Dopuszczalna wartość została przekroczona od 1,5 w Gdyni do 6,3 krotnie w Wejherowie. Maksymalną wartość w próbkę- 21 ng/m³ stwierdzono w Wejherowie (tabela nr 5). Średnioroczne stężenia (Sa) **sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (ΣWWA)** wynosiły od 9,2 ng/m³ w Gdyni do 34,9 ng/m³ w Wejherowie (tabela nr 4). Maksymalną wartość w próbkę – 125 ng/m³ stwierdzono w Wejherowie (tabela nr 5). Na diagramach przedstawiono rozkład stężeń średniorocznych substancji smołowych i benzo/a/pirenu w latach 2008 – 200

Zanieczyszczenia specyficzne: benzen, toluen, ksylen (BTX), fluor

W 2009 roku pomiary **benzenu, toluenu i ksylenu** prowadzone były w Gdańsku Śródmieściu przy ul. Rajskiej i na stanowisku komunikacyjnym w Gdyni Śródmieściu na skrzyżowaniu Al. Piłsudskiego i ul. Świętojańskiej (tabela nr 6 i 7). Średnioroczne stężenia (Sa) **benzenu** w obu stanowiskach nie przekraczały dopuszczalnego stężenia Da= 5 µg/m³. Stężenia (Sa) wynosiły 1,0 µg/m³ w Gdańsku i 1,4 µg/m³ w Gdyni. Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe benzenu – 7,7 µg/m³ stwierdzono w Gdyni. Średnioroczne stężenia (Sa) **toluenu** wynosiły 2,5 µg/m³ w Gdańsku i 3,7 µg/m³ w Gdyni, przy wartości dopuszczalnej Da= 10 µg/m³. Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe toluenu - 31 µg/m³ stwierdzono w Gdańsku. Średnioroczne stężenia (Sa) **ksylenu** wynosiły 2,9 µg/m³ w Gdyni i 4,1 µg/m³ w Gdańsku przy wartości dopuszczalnej Da = 10 µg/m³. Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe ksylenu - 39 µg/m³ zanotowano w Gdańsku. W 2009 r. średnioroczne stężenie (Sa) **fluoru** w Gdańsku Nowym Porcie wyniosło 3,1 µg/m³ przy wartości dopuszczalnej Da=2,0 µg/m³ co stanowi 1,6 krotnie przekroczenie wartości dopuszczalnej. Najwyższa zmierzona wartość średniodobowa fluoru wyniosła 19 µg/m³ (tabela nr 8). Znaczny wzrost stężenia średniorocznego fluoru w 2009 roku w stosunku do roku 2008 został spowodowany wystąpieniem w okresie od czerwca do września 2009 roku wysokich stężeń średniodobowych pochodzących prawdopodobnie z niezidentyfikowanego lokalnego źródła działającego w tym okresie w pobliżu stanowiska pomiarowego w Gdańsku Nowym Porcie. Sprawę przekazano zgodnie z właściwością do Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Podsumowanie:

Na podstawie przedstawionych wyników można sformułować następujące wnioski dotyczące zmian poziomu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w woj. pomorskim w latach 2008-2009:

1. W 2009 roku w porównaniu do roku 2008 wzrósł średni poziom stężeń zanieczyszczeń energetycznych (pył zawieszony, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu), których stężenia w znacznym stopniu zależą od warunków meteorologicznych. Stwierdzone stężenia średnioroczne dla w/w zanieczyszczeń wahają się w niżej przedstawionych zakresach:
 - a) średnioroczne stężenie **pyłu zawieszonego R** waha się w granicach od 11,3 % do 104% wartości dopuszczalnej Da = 40 µg/m³ Przekroczenie wartości dopuszczalnej stwierdzono w Kościerzynie o 4%
 - b) średnioroczne stężenie **dwutlenku siarki** waha się w granicach od 1,0% do 65,5% wartości dopuszczalnej Da = 20 µg/m³
 - c) średnioroczne stężenie **dwutlenku azotu** waha się od 34,8% do 96,0% wartości dopuszczalnej Da = 40 µg/m³
2. Średnioroczne stężenia **pyłu zawieszonego PM10**, którego pomiary wykonywane są w pięciu miastach: Gdańsku, Słupsku, Gdyni, Wejherowie i Kościerzynie nie

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

przekraczają wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i stanowią od 52,5% do 75,0% tej wartości. W stosunku do roku 2008 zaobserwowano niewielki wzrost poziomu stężeń tego zanieczyszczenia, poza Gdynią, gdzie odnotowano niewielki spadek.

3. Oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 stężenia średnioroczne:
 - **substancji smołowych** przekroczyły wartość dopuszczalną na wszystkich stanowiskach. Wartość $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przekroczona jest o od 89-133 %
 - **benzo/a/pirenu** przekroczyły wartość $Da = 1 \text{ ng}/\text{m}^3$ na wszystkich stanowiskach o od 50-530%
4. Oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 stężenia metali ciężkich : **arsenu, ołowiu, kadmu, niklu** nie przekraczają wartości dopuszczalnych na żadnym stanowisku. Stwierdzone stężenie średnioroczne w przypadku :
 - **arsenu** stanowiły od 50,0 do 80,0% dopuszczalnej wartości $Da=6 \text{ ng}/\text{m}^3$
 - **ołowiu** stanowiły od 10,0 do 18,0 % dopuszczalnej wartości $Da= 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
 - **kadmu** stanowiły od 12,0 do 22,0 % wartości dopuszczalnej $Da= 5 \text{ ng}/\text{m}^3$
 - **niklu** stanowiły od 7,0 do 13,5 % wartości dopuszczalnej $Da=20 \text{ ng}/\text{m}^3$
5. Na obszarach ochrony uzdrowiskowej stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu podobnie jak w latach ubiegłych utrzymywały się znacznie poniżej wartości dopuszczalnych. W roku 2009 zaobserwowano wzrost poziomu stężeń w/w zanieczyszczeń w stosunku do roku 2008
6. Stężenia specyficzne. Stężenia **benzenu, toluenu i ksylenu** podobnie jak w latach ubiegłych nie przekroczyły wartości dopuszczalnych na żadnym stanowisku, a w stosunku do roku 2008 uległy obniżeniu poza Gdańskiem, gdzie stężenie ksylenu wzrosło. Stwierdzone stężenie średnioroczne w przypadku:
 - **benzenu** nie przekracza 28% wartości dopuszczalnej $Da = 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
 - **toluenu** nie przekracza 37% wartości odniesienia $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$
 - **ksylenu** nie przekracza 41% wartości odniesienia $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Średnioroczne stężenie (S_a) **fluoru** w Gdańsku Nowym Porcie wyniosło $3,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ co stanowi 155% wartości odniesienia $Da = 2 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
7. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego prowadzonych w Gdyni Śródmieściu na stanowisku komunikacyjnym i na pozostałych stanowiskach w województwie pomorskim potwierdza wcześniej sformułowany wniosek, że transport miejski ma wyraźny wpływ na wzrost stężeń dwutlenku azotu, ale nie ma wpływu na wzrost stężeń benzo/a/pirenu i sumy WWA.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabele i wykresy

Tabela nr 1 Wykaz stacji obsługiwanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w woj. pomorskim w 2009 roku

Lp	Lokalizacja	Badane substancje			Częstotliwość prowadzenia pomiarów manualnych
		SO ₂ , NO ₂ , pył zaw. R	BTX benzen, toluen, ksylen	Pył PM 10, metale, subst. smołowe, ŚWWA	
1	Wejherowo ul. Obrońców Helu 3	+			codziennie
2	Wejherowo Plac Jakuba Wejhera 8			+	codziennie
3	Gdynia - Śródmieście ul. Żwirki i Wigury 14	+			codziennie
4	Gdynia - Karwiny ul. Staffa 10	+			codziennie
5	Gdynia –Śródmieście Al. J.Piłsudskiego 52/54	tylko NO ₂	+	+	5 dni w tygodniu (pon.–piątek) BTX–10 prób w mies.
6	Sopot ul. Chrobrego 6/8	+			codziennie
7	Gdańsk Śródmieście ul. Rajska 6	+	+		5 dni w tygodniu (pon.–piątek) BTX – 10 prób w mies.
8	Gdańsk- Wrzeszcz ul. Dębinki 4	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek),
9	Gdańsk – Wrzeszcz ul. Legionów 11	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
10	Gdańsk – Morena ul. Jaškowa Dolina 105	+			codziennie
11	Gdańsk - Nowy Port ul. Na Zaspę 31a	+ i fluor			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
12	Gdańsk – Przeróbka ul. Głęboka 11			+	codziennie
13	Pruszcz Gdański ul. Wojska Polskiego 9	+			codziennie
14	Tczew ul. Obr.Westerplatte 10	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
15	Starogard Gdański Rynek Ratusz Miejski	+			codziennie
16	Kościerzyna, Rynek 9	+			codziennie
17	Kościerzyna, ul. Staszica 6			+	codziennie
18	Kwidzyn, ul. Chopina 40	+			co 5 dni
19	Malbork, ul. Konopnickiej 6	+			co 5 dni
20	Chojnice, ul. Szpitalna 3	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
21	Słupsk, ul.Szarych Szeregów 15	+			codziennie
22	Słupsk, ul. Piotra Skargi 8			+	codziennie
23	Ustka, ul.Marynarki Polskiej 5	+			co 5 dni
24	Lębork, ul. Czolgistów 5	+			co 5 dni
25	Łeba, ul. Nadmorska 8	+			co 5 dni

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 2a Średnioroczne stężenia (Sa) dwutlenku azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego na terenie województwa pomorskiego w latach 2008 – 2009

L.p	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]								
		Dwutlenek azotu			Dwutlenek siarki			Pył zawieszony R		
		2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %
1	Gdańsk Śródmieście	27,3	31,6	15,8	2,5	4,9	96,0	9,8	11,1	13,3
2	Gdańsk Nowy Port	22,1	25,2	14,0	4,6	5,6	21,7	9,1	10,0	9,9
3	Gdańsk Wrzeszcz	28,8	32,9	14,2	1,3	3,7	185	9,6	10,5	9,4
4	Gdańsk Wrzeszcz WSSE	22,9	27,2	18,8	1,9	4,5	137	7,3	8,8	20,5
5	Gdańsk Morena	20,7	23,8	15,0	1,0	2,2	120	7,0	7,3	4,3
6	Pruszcz Gdański	19,8	22,0	11,1	0,6	2,2	267	7,0	8,2	17,1
7	Gdynia Śródmieście	24,4	28,8	18,0	3,0	2,4	-20,0	7,0	6,1	-12,9
8	Gdynia Śr. Al. Piłsudskiego	42,6	38,4	-9,9	-	-	-	-	-	-
9	Gdynia Karwiny	21,3	19,3	-9,4	1	1,4	40,0	4,4	4,5	2,3
10	Wejherowo	19,1	24,0	25,7	5,7	5,7	0,0	12,5	19,0	52,0
11	Tczew	28,4	27,2	-4,2	9,8	9,1	-7,1	18,8	22,9	21,8
12	Starogard Gdański	17,6	18,1	2,8	4,5	4,6	2,2	14,8	17,1	15,5
13	Kościerzyna	20,8	18,7	10,1	5,8	4,0	-31	33,2	41,6	25,3
14	Słupsk Śródmieście	19,2	17,7	-7,8	0,4	0,8	100	8,4	9,2	9,5
15	Lębork	11,7	13,9	18,8	7,6	13,1	72,4	5,7	7,6	33,3
16	Kwidzyn	17,8	22,1	24,2	0,7	1,1	57,1	10,6	17,2	62,3
17	Malbork	17,1	19,6	14,6	0,3	0,2	-33,3	4,3	6,6	53,5
18	Chojnice	24,0	21,4	-10,8	5,3	4,3	-18,9	22,4	22,3	-0,4
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		40			20			40		

Tabela nr 2b Średnioroczne stężenia (Sa) dwutlenku azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego na obszarach ochrony uzdrowiskowej woj. pomorskiego w latach 2008 – 2009

L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]								
		Dwutlenek azotu			Dwutlenek siarki			Pył zawieszony R		
		2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %
1	Sopot	21,7	24,3	12,0	0,9	2,6	189	6,5	7,4	13,8
2	Ustka	12,7	14	10,2	0,6	1,2	100	4,7	9,6	104
3	Łeba	7,1	9,2	29,6	5,2	7,6	46	5,9	7,9	33,9
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		35			20			40		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 3a CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ NO₂, SO₂ i pyłu zawieszonego R w 2009 r.

L.p	Stanowisko pomiarowe	NO ₂ [µg/m ³]					SO ₂ [µg/m ³]					Pył zawieszony R [µg/m ³]				
		L. pom	Xśr.	f	max	min	L. pom	Xśr.	f	max	min	L. pom	Xśr.	f	max	min
1	Wejherowo Obrońców Helu 3	363	24,0	-	83	3	363	5,7	0	33	2	363	19,0	27	162	1
2	Gdynia – Śródmieście ul. Żwirki i Wigury 14	347	28,8	-	94	11	347	2,4	0	8	0	347	6,1	1	66	0
3	Gdynia – Karwiny ul. Staffa 10	347	19,3	-	52	6	347	1,4	0	5	0	347	4,5	0	31	0
4	Gdynia – Śródmieście Al. J. Piłsudskiego	244	38,4	-	66	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Gdańsk - Śródmieście ul. Rajska 6	250	31,6	-	74	6	247	4,9	0	31	0	249	11,1	8	77	0
6	Gdańsk Wrzeszcz ul. Dębinki 4	253	27,2	-	69	4	252	4,5	0	22	0	253	8,8	2	88	0
7	Gdańsk Wrzeszcz ul. Legionów 11	250	32,9	-	85	2	251	3,7	0	22	0	250	10,5	4	94	0
8	Gdańsk - Morena ul. Jaśkowa Dolina 105	353	23,8	-	63	3	349	2,2	0	17	0	349	7,3	1	56	0
9	Gdańsk Nowy Port ul. Na Zaspę 31a	248	25,2	-	70	6	250	5,6	0	27	0	250	10,0	7	92	0
10	Pruszcz Gdański ul. Wojska Polskiego 9	343	22,0	-	59	4	343	2,2	0	16	0	343	8,2	3	69	0
11	Tczew ul. Obr. Westerplatte	247	27,2	-	78	4	246	9,1	0	51	2	253	22,9	32	127	1
12	Starogard Gdański Rynek Ratusz	336	18,1	-	55	2	336	4,6	0	24	2	336	17,1	13	103	1

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	Miejski															
13	Kościerzyna Rynek 9	342	18,7	-	44	6	347	4,0	0	21	2	345	41,6	126	249	2
14	Kwidzyn ul. Chopina 40	73	22,1	-	53	9	73	1,1	0	10	0	73	17,2	2	84	1
15	Malbork ul. Konopnickiej 6	73	19,6	-	56	2	73	0,2	0	2	0	73	6,6	0	34	0
16	Chojnice ul. Szpitalna 3	232	21,4	-	80	3	229	4,3	0	48	0	227	22,3	26	166	1
17	Słupsk ul. Szarych Szeregów	354	17,7	-	52	8	354	0,8	0	6	0	354	9,2	4	75	1
18	Lębork ul. Czolgistów 5	68	13,9	-	36	4	68	13,1	0	30	1	73	7,6	0	29	1
	Wartość dopuszcz.		40					20	3				40	35		

Tabela nr 3b CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ NO₂, SO₂ i pyłu zawieszonego R w 2009 r.

L.p	Stanowisko pomiarowe	NO ₂ [µg/m ³]				SO ₂ [µg/m ³]				Pył zawieszony R [µg/m ³]				
		L. pom	Xśr.	max	min	L. pom	Xśr.	max	min	L. pom	Xśr.	f	max	min
1	Sopot ul. Chrobrego 6/8	362	24,3	63	5	360	2,6	17	0	360	7,4	1	58	0
2	Ustka ul. Marynarki Polskiej 5	73	14,0	30	6	73	1,2	9	0	73	9,6	1	54	1
3	Łeba ul. Nadmorska 8	67	9,2	21	3	71	7,6	24	1	71	7,9	0	28	1
	Wartość dopuszcz.		35				20				40	35		

L. pom. – ilość pomiarów w roku

X śr. – stężenie średnioroczne

f – częstość przekraczania dopuszczalnego 24 -godzinnego poziomu substancji w powietrzu w roku kalendarzowym

max - maksymalna wartość stężenia średniodobowego min – minimalna wartość stężenia średniodobowego

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 4 Średnioroczne stężenia (Sa) pyłu zawieszonego PM10 i oznaczone w nim ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen(As), WWA, benzo/a/piren i substancje smołowe w latach 2008-2009

L.p	Stanowisko pomiarowe	Pył zawieszony PM10 [µg/m ³]			Ołów (Pb) [µg/m ³]			Kadm (Cd) [ngm ³]			Nikiel (Ni) [ng/m ³]		
		2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	24,2	27,8	14,9	0,03	0,05	66,7	0,8	1,1	37,5	2,0	2,7	35,0
2	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	20,7	30,0	44,9	0,04	0,06	50,0	1,0	1,1	10	1,6	2,1	31,3
3	Kościerzyna ul. Staszica	24,7	27,8	12,6	0,05	0,09	80,0	0,9	1,0	11,1	1,5	2,1	40,0
4	Słupsk ul. Piotra Skargi	22,1	25,6	15,8	0,04	0,06	50,0	0,7	0,8	14,3	1,6	1,4	12,5
5	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	21,7	21,0	-3,2	0,03	0,08	166	0,8	0,6	-25	1,9	2,6	36,8
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		40			0,5			5			20		

Tabela nr 4 c.d.

L.p	Stanowisko pomiarowe	Arsen (As) [ng/m ³]			Benzo/a/piren [ng/m ³]			Substancje smołowe [µg/m ³]			Suma WWA [ng/m ³]		
		2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %	2008	2009	Kier. zmian %
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	6,0	4,1	-31,7	1,6	2,6	62,5	16,2	19,8	22,2	10,0	15,4	54,0
2	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	6,7	4,1	-38,8	3,6	6,3	75,0	16,2	23,3	43,8	20,0	34,9	74,5
3	Kościerzyna ul. Staszica	6,2	4,8	-22,6	4,1	3,8	-7,3	18,2	20,1	10,4	24,9	24,5	-1,6
4	Słupsk ul. Piotra Skargi	6,7	3,0	-55,2	2,7	3,5	29,6	14,3	18,9	32,2	16,3	21,1	29,4
5	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	9,8	4,1	-58,2	1,4	1,5	7,1	19,5	21,7	11,3	9	9,2	2,2
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		6			1			10			-		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 5 CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ PYŁU ZAWIESZ. PM 10, B/a/P, SUBST. SMOŁOWYCH i Σ WWA w 2009 r.

L.p	Stanowisko pomiarowe	Pył zawieszony PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					Benzo/a/piren [ng/m^3]				Subst. smołowe [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				Σ WWA [ng/m^3]			
		L.pom	Xśr.	f	max	min	L.pom	Xśr.	max	min	L.pom	Xśr.	max	min	L.pom	Xśr.	max	min
1	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	319	30,0	49	205	3	23	6,3	21	0	23	23,3	62	4	23	34,9	125	0
2	Gdynia Śródmieście Al. J. Piłsudskiego	251	21,0	9	105	0	15	1,5	7	0	15	21,7	34	10	15	9,2	41	0
3	Gdańsk ul. Głęboka	350	27,8	40	161	0	26	2,6	9	0	26	19,8	35	5	26	15,4	54	0
4	Kościerzyna ul. Staszica	325	27,8	32	289	4	23	3,8	14	0	23	20,1	41	5	23	24,5	81	0
5	Słupsk ul. Piotra Skargi	317	25,6	20	107	4	24	3,5	16	0	24	18,9	43	6	24	21,1	92	1
	Wartość dop.		40	35				1				10				-		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

L.p	Stanowisko pomiarowe	Ołów [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				Kadm [ng/m^3]				Nikiel [ng/m^3]				Arsen [ng/m^3]			
		L.pom	Xśr.	max	min	L.pom	Xśr.	max	min	L.pom	Xśr.	max	min	L.pom	Xśr.	max	min
1	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	24	0,06	0,14	0,02	24	1,1	3	0	24	2,1	9	0	24	4,1	12	0
2	Gdynia Śródmieście Al. J. Piłsudskiego	19	0,08	0,42	0	19	0,6	2	0	19	2,6	7	1	19	4,1	10	0
3	Gdańsk ul. Głęboka	26	0,05	0,39	0	26	1,1	3	0	26	2,7	6	1	26	4,1	9	0
4	Kościerzyna ul. Staszica	25	0,09	0,90	0	25	1,0	4	0	25	2,1	9	0	25	4,8	16	0
5	Słupsk ul. Piotra Skargi	25	0,06	0,15	0	25	0,8	2	0	25	1,4	4	0	25	3,0	8	0
	Wartość dop.		0,5				5				20				6		

Tabela nr 5 c.d. CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ OŁOWIU, KADMU, NIKLU I ARSENU w 2009

L. pom. – ilość pomiarów w roku

X śr. – stężenie średnioroczne

f - częstość przekraczania dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu substancji w powietrzu w roku kalendarzowym

min – minimalna wartość stężenia średniodobowego **max** - maksymalna wartość stężenia średniodobowego

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 6 Średnioroczne stężenia (Sa) benzenu, toluenu, ksylenu i fluoru w latach 2008 – 2009 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

L.p	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa											
		<u>Benzen</u>			<u>Toluen</u>			<u>Ksylene</u>			<u>Fluor</u>		
		2008	2009	Kierunek zmian %	2008	2009	Kierunek zmian %	2008	2009	Kierunek zmian %	2008	2009	Kierunek zmian %
1	Gdańsk Śródm. ul. Rajska	1,0	1,0	0,0	3,6	2,5	-30,6	3,8	4,1	7,9	-	-	-
2	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	1,9	1,4	-26,9	7,3	3,7	-49,3	5,1	2,9	-43,1	-	-	-
3	Gdańsk Nowy Port ul. Na Zaspę 31a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,0	3,1	210
Wartość dop. Da		5			10			10			2		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 7 CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ BTX w 2009 r.

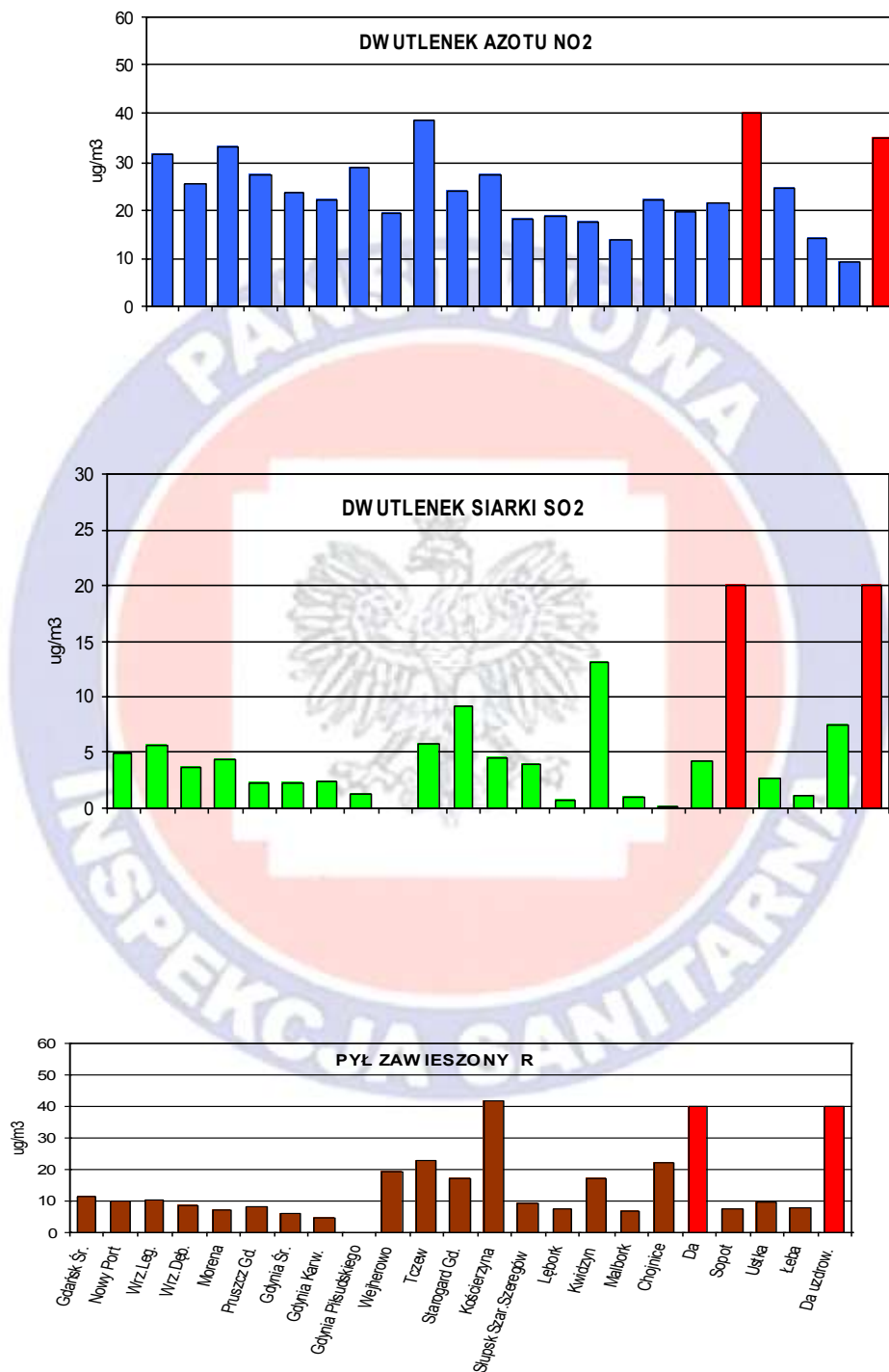
L.p	Stanowisko pomiarowe	Benzen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				Toluen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				Ksylen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
		L.pom.	X śr.	max	min	L.pom.	X śr.	max	min	L.pom.	X śr.	max	min
1	Gdańsk Śródm. ul. Rajska	117	1,0	6,3	0	117	2,5	31	0	117	4,1	39	0
2	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	117	1,4	7,7	0	117	3,7	15	0	117	2,9	18	0
	Wartość dop. Da		5				10				10		

Tabela nr 8 CHARAKTERYSTYKA STĘŻEŃ ZWIĄZKÓW FLUORU w 2009 r.

L.p	Stanowisko pomiarowe	Fluor [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				Wartość dopuszczalna Da
		L.pom.	X śr.	max	min	
1	Gdańsk – Nowy Port Ul. Na Zaspę 31a	120	3,1	19	0	2

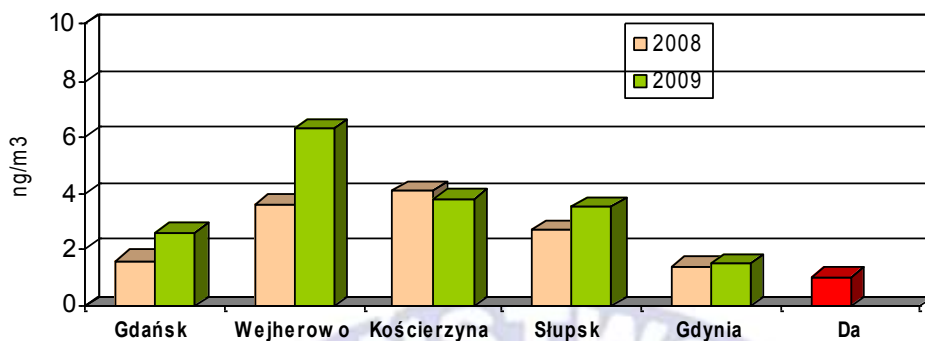
L. pom. – ilość pomiarów w roku **min** – minimalna wartość stężenia średniodobowego
X śr. – stężenie średnioroczne **max** - maksymalna wartość stężenia średniodobowego

Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu, dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w roku 2009

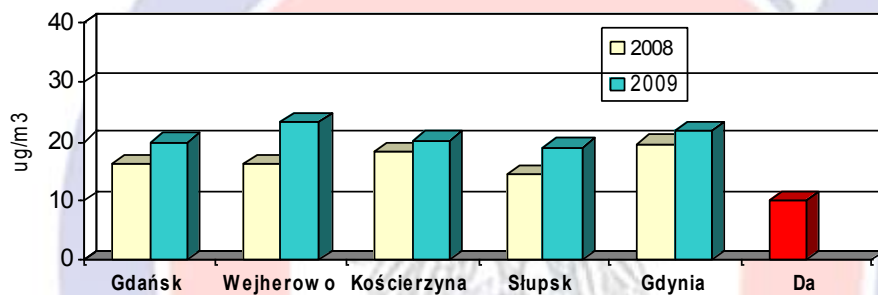

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10, benzo/a/pirenu i substancji smołowych w latach 2008- 2008

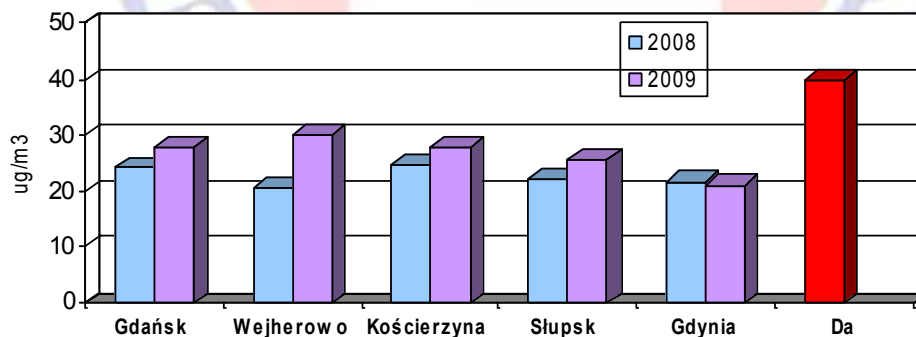
Benzo/a/piren

Substancje smołowe

Pył zawieszony PM10

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Działalność interwencyjna

W Dziale 3 druku GUS MZ-46 wykazano, że przebadano 20 obiektów mieszkalnych oraz 1 obiekt użyteczności publicznej.

Wykazane w druku MZ-46 badania przeprowadzone w 2009 roku w ramach interwencji ludności dotyczyły badań powietrza wewnątrz pomieszczeń, których ocenę przeprowadzono na podstawie obowiązujących przepisów tj. zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996r w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19 poz 231) oraz w razie braku wartości normowanych dla powietrza pomieszczeń mieszkalnych należało przyjmować dopuszczalne stężenia dla powietrza atmosferycznego tj. wg rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. z 2002r.Nr 87 poz. 796) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2003r. Nr 1 poz. 12).

Z uwagi na powyższe nie uwzględniono w druku Mz-46 działalności interwencyjnej w zakresie ocen dotyczących zastosowanych toksycznych warstw podłogowych i zanieczyszczenia powietrza spowodowanego obecnością zagrzybienia w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej.

W poniższej tabeli przedstawiono pełen zakres działalności interwencyjnej organów PIS w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej w 2009 roku.

Tabela nr 9 Rodzaj wykonanych badań i ocen

		Ocena organolept. warstw podłogowych	Ocena mykologiczna (ilość badań wraz z kontrolą)	Tlenek węgla	Badanie zaniecz. pow. związkami chemicznymi	Ocena organolept. zapachów i zagrzybienia bez badań
Liczba obiektów mieszkalnych zgłoszonych do badań	242	41	107	10	10	74
Liczba obiektów mieszkalnych zdyskwalifikowanych	168	26	106	2	1	33
Liczba obiektów użyteczności publicznej zgłoszonych do badań	7	1	4	0	1	1
Liczba obiektów użyteczności publicznej zdyskwalifikowanych	7	1	4	0	1	1

W tabeli podano liczbę zbadanych obiektów, bez względu na liczbę pokoi lub pomieszczeń.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W ramach wyżej przedstawionej działalności interwencyjnej wykonano 419 badań, w tym 1494 oznaczeń.

Obiekty użyteczności publicznej w których zdyskwalifikowano pomieszczenia ze względu na:

występowanie toksycznych warstw podłogowych:

- w Sopocie – Szkoła Podstawowa Nr 8 ul. 3 maja 41

obecność zagrzybienia na ścianach:

- w Sopocie – Szkoła Podstawowa Nr 8 ul. 3 maja 41
- w Gdyni – Liceum Ogólnokształcące Nr 10 ul. Władysława IV 58
- Szpital Morski im. PCK ul. Powstania Styczniowego 1
- w Starogardzie – Wydział Ksiąg Wieczystych ul. Kościuszki 13
- w Człuchowie – Zakład Karny Czarne
- w Wejherowie – Słoneczne Przedszkole ul. Sobieskiego 340

Ponadto rozpatrzono 10 **interwencji na zanieczyszczenie powietrza pochodzące ze źródeł zewnętrznych.**

Interwencje w PSSE dotyczyły:

- w Gdańsku - zanieczyszczenia środowiska dymem z kominków sąsiedniego budynku ul. Bora Komorowskiego 88A
- uciążliwości powodowanych emisją dymu z obiektu hotelarskiego ul. Turystyczna 68
- uciążliwego zapachu obornika Osowa-Barniewice (interwencja telefoniczna)
- w Wejherowie - uciążliwego zapachu pochodzący z pizzerii ul. Pucka 9
- uciążliwości powodowanych działalnością oczyszczalni ścieków w Luzinie - zanieczyszczenia środowiska dymem z sąsiedniej posesji
- Rumia ul. I Dywizji WP 32
- w Gdyni - uszkodzenia cementowo-azbestowej rury leja zsykowego w budynku mieszkalnym przy ul. Lelewela7a
- w Kościerzynie - uciążliwości powodowanych działalnością oczyszczalni ścieków w Kościerzynie
- uciążliwego zapachu farb pochodzący z zakładu Usługowo Handlowego, Będominek 5/1
- w Lęborku - spalania opon w gorzelni Pogorszewo gm. Nowa Wieś Lęb.

3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk

Ustępy publiczne

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego w 2009r. znajdowało się 228 ustępów publicznych, w tym 172 stałe i 56 tymczasowych.

Skontrolowano ogółem 218 szaletów ewidencjonowanych.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Ponadto skontrolowano 267 ustępów dostępnych publicznie, zlokalizowanych w teatrach, kinach, marketach, na dworcach, stacjach benzynowych itp.

Przeprowadzono ogółem 726 kontroli sanitarnych szaletów publicznych, w tym: 456 ewidencjonowanych oraz 270 kontroli obiektów nieewidencjonowanych.

Ustępy publiczne						
ewidencja		skontrolowanych	liczba kontroli	mandaty/	decyzje	złe w GUS
miasto	wieś			kwotę		
189	39	218	456	3/ 300	0	4

Większość obiektów odnowiono lub wyremontowano przed rozpoczęciem sezonu letniego.

Nieprawidłowości stanu sanitarnego stwierdzono w 3 szaletach, gdzie osoby winne ukarano 3 mandatami karnymi na łączną kwotę 300 zł.

W 2009r. do organów PIS woj. pomorskiego wpłynęło 5 interwencji dotyczących złego stanu sanitarnego ustępów, z których dwie były uzasadnione. Osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi.

PPIS w Gdańsku w obliczu przygotowań do organizacji Mistrzostw w piłce nożnej EURO 2012 skierował wystąpienie do Prezydenta Miasta Gdańska, w którym zwrócił się z prośbą, o przeprowadzenie modernizacji i podniesienie standardu ustępów publicznych, zlokalizowanych na terenie Starego Miasta Gdańska oraz o wyposażenie w dostateczną liczbę toalet innych terenów miasta Gdańska.

Podobnie jak w latach ubiegłych, pomimo wystąpień PPIS w Kościerzynie, Słupsku i Kartuzach, Chojnicach, w miejscowościach turystycznych leżących na terenie powyższych powiatów nadal brakuje stałych szaletów publicznych.

Szczegółową ocenę szaletów publicznych w sezonie turystycznym 2009r. zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2009r.” nr SE.NS-30/472/0313/34/KW/09 z dnia 28.09.2009r. przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Domy Pomocy Społecznej

W 2009r. na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 79 obiektów.

Przeprowadzono ogółem 147 kontroli sanitarnych tych obiektów. Kontrolowano również noclegownie i schroniska dla bezdomnych. Kontrole sanitarne większości obiektów nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych. Zaopatrzenie w wodę do spożycia domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie woj. pomorskiego najczęściej pochodzi z wodociągów publicznych, rzadziej z własnego ujęcia.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Domy Pomocy Społecznej, w większości koedukacyjne zlokalizowane są w budynkach wolno stojących lub w kompleksach budynków innego przeznaczenia, zmodernizowanych tak, by spełniały potrzeby ich mieszkańców. Z informacji uzyskanych od poszczególnych PPIS wynika, że zdecydowana większość DPS posiada dobry stan sanitarno-techniczny.

W wielu obiektach prowadzone były bieżące remonty i modernizacje pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych. W celu uzyskania poprawy stanu sanitarno - technicznego w DPS w powiecie kwidzyńskim wydano polecenia pokontrolne. Natomiast DPS w Żukowie posiadający zły stan sanitarno- techniczny zostanie przeniesiony do nowego budynku.

Większość DPS przystosowana jest dla osób niepełnosprawnych oraz posiada odpowiednio wyposażone pokoje (1,2 i więcej osobowe) ze wspólnymi węzłami sanitarnymi, na każdym piętrze, natomiast w pokojach są jedynie umywalki. Pokoje z własnymi węzłami sanitarnymi (WC, natryski, wanna, umywalka) są głównie w obiektach nowych. Opieka pielęgniarska jest zapewniona całodobowo (duże obiekty) lub w wyznaczonym czasie (mniejsze). Opiekę medyczną zapewniają zakłady opieki zdrowotnej, prywatne gabinety lekarskie, zabiegowe i rehabilitacyjne zlokalizowane na miejscu. W niektórych DPS przyjmują lekarze różnych specjalności, zwykle raz w tygodniu lub w miarę potrzeb. Gospodarkę bielizną i odpadami prowadzono prawidłowo.

W 2009r. w druku GUS wykazano 2 obiekty ze względu na zły stan sanitarno - techniczny.

Obiekty hotelarskie i turystyczne

W 2009r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie woj. pomorskiego znajdowało się 1046 obiektów, w tym:

- 163 hotele, motele i pensjonaty
- 30 kempingów
- 2 domy wycieczkowe
- 71 schronisk, schronisk młodzieżowych i pól biwakowych
- 780 innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie.

W porównaniu do roku ubiegłego liczba tych obiektów wzrosła o 64.

W w/w grupie, innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, znajdowały się obiekty nie posiadające nadanej kategorii, przede wszystkim ośrodki wypoczynkowe. Skontrolowano 1004 obiekty, co stanowi 96% wszystkich zewidencjonowanych obiektów. Przeprowadzono ogółem 1726 kontroli sanitarnych. Kontrolowano ponadto pokoje gościnne i gospodarstwa turystyczne nie objęte ewidencją.

Obiekty hotelarskie i turystyczne						
hotele	motele	pensjonaty	kempingi	domy wycieczkowe	Schroniska pola biwakowe	inne
138	1	24	30	2	71	780

Obiekty hotelarskie i turystyczne						
ewidencja		skontrolowanych	liczba kontroli	mandaty/ kwotę	decyzje	złe w GUS
miasto	wieś					
607	439	1004	1726	13/ 2500	5	9

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Większość skontrolowanych obiektów posiadała właściwy stan sanitarny. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli to: uchybienia w gospodarce bielizną, brudne pomieszczenia sanitarne oraz brak dokumentacji zdrowotnej pracowników. Osoby winne zaniedbań ukarano łącznie 13 mandatami karnymi na łączną kwotę 2500zł.

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno - technicznego wystawiono łącznie 5 decyzji administracyjnych.

W druku GUS wykazano 9 obiektów ze złym stanem sanitarnym.

W 2009r. do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpłynęły 4 interwencje dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów. Kontrole sanitarne przeprowadzone wskutek interwencji wykazały ich słuszność w 2 przypadkach.

Szczegółową ocenę obiektów hotelarskich i turystycznych. zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2009r.” nr SE.NS-30/472/0313/34/KW/09 z dnia 28.09.2009r. przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2009 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej było ogółem 2472 zakłady usługowe, w tym:

- 1126 zakładów fryzjerskich
- 441 zakładów kosmetycznych
- 329 zakładów odnowy biologicznej
- 16 zakładów tatuażu
- 560 innych zakładów (więcej niż jedna usługa)

W porównaniu do roku 2008. przybyło ogółem 132 zakłady usługowe. Skontrolowano ogółem 2342 zakłady (95%). Przeprowadzono łącznie 5011 kontroli sanitarnych.

Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne									
ewidencja					skontrol	liczba kontrol	mandaty/ kwotę	decyzje	złe w GUS
fryzjer.	kosme.	odnowa biol.	tatua.	inne					
1126	441	329	16	560	2342	5011	55/ 8500	29	63

W związku z poleceniem GIS w sierpniu 2009r. przeprowadzono kontrole 105 solariumów pod kątem zharmonizowania normy BN-EN 60335-2-27:2004(U) *Bezpieczeństwo(...)* wymagania szczegółowe dla przyrządów do naświetlania skóry promieniami podczerwonymi i nadfioletowymi. Szczegółową informację na ten temat przesłano do GIS pismem nr SE.NS-30/472/0313/24/KW/09 z dnia 31.08.2009r. „Bezpieczne solarium”.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W większości obiektów stosuje się bieliznę jednorazowego użytku. W zakładach usługowych stosujących bieliznę wielokrotnego użytku, bielizna czysta przechowywana jest w wydzielonych i oznakowanych szafkach, natomiast bielizna brudna składowana jest w odpowiednio oznakowanych pojemnikach. Dezynfekcję przyborów oraz narzędzi przeprowadza się w plastikowych lub szklanych pojemnikach z pokrywami, a następnie płucze się pod bieżącą wodą. Narzędzia wielokrotnego użytku, których stosowanie powoduje naruszenie ciągłości tkanek, po każdym użyciu poddaje się dezynfekcji, a następnie myje i sterylizuje. Sterylizacja narzędzi odbywa się poza zakładami, na podstawie umów podpisanych z placówkami służby zdrowia. Nieznaczną liczbą zakładów posiada autoklawy. Przechowywanie sterylnych narzędzi nie budziło zastrzeżeń. W zakładach, gdzie powstają odpady zanieczyszczone krwią lub wydzielinami opracowano stosowne instrukcje postępowania.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami stałymi i ściekami.

Zaplecza socjalne zakładów to najczęściej wydzielone pomieszczenia, z szafami dwudzielnymi na odzież ochronną i osobistą oraz kącikiem do spożywania posiłków. Niektóre stare zakłady ze względu na małą powierzchnię posiadają jedno pomieszczenie prowizorycznie podzielone na część usługową i socjalno - magazynową.

Podczas kontroli sanitarnych zakładów usługowych najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- brak środka dezynfekcyjnego lub jego nieprawidłowe stężenie
- niewłaściwy pojemnik na środek dezynfekcyjny lub brak właściwego oznakowania
- brudne narzędzia i brak bieżącej czystości pomieszczeń i stanowisk pracy
- brak segregacji odzieży, nieporządek w szafach personelu
- nieprawidłowe przechowywanie bielizny czystej i brudnej.

Za nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego nałożono ogółem 55 mandatów karnych na łączną kwotę 8500 zł. Celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładów wydano 29 decyzji administracyjnych. W druku GUS wykazano łącznie 63 obiekty ze złym stanem sanitarnym.

Szczegółową Informację podsumowującą nadzór nad świadczeniem usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej w 2009r. na terenie województwa pomorskiego przekazano do GIS pismem nr SE.NS-30/472/0313/35/KW/09 w dniu 12.11.2009r.

Baseny

Na terenie województwa pomorskiego w roku 2009 w ewidencji były 102 baseny kąpielowe (skontrolowanych 101) w tym 77 pływalni krytych (w tym w 3 Parki Wodne) oraz 25 basenów letnich odkrytych (z czego 18 w powiecie nowodworskim). Ponadto w ciągu roku badano jakość wody w 44 „jakuzzi” zlokalizowanych w 40 obiektach. Baseny kryte zlokalizowane są najczęściej w szkołach i hotelach, natomiast odkryte znajdują się na terenach ośrodków wypoczynkowych i w obiektach hotelarskich.

Wiele obiektów posiada ponadto rozmaite urządzenia atrakcji wodnych oraz pomieszczenia odnowy biologicznej tj.: sauny, gabinety masażu, hydromasaż, solaria, siłownie, sale do ćwiczeń, fizykoterapia itp. Wszystkie obiekty posiadają regulaminy

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

określające warunki korzystania z basenów. Baseny kryte posiadają poczekalnię i szatnię na odzież wierzchnią, a także prawidłowe zaplecze higieniczne tj.: rozbieralnie, kabiny ustępowe oraz natryski.

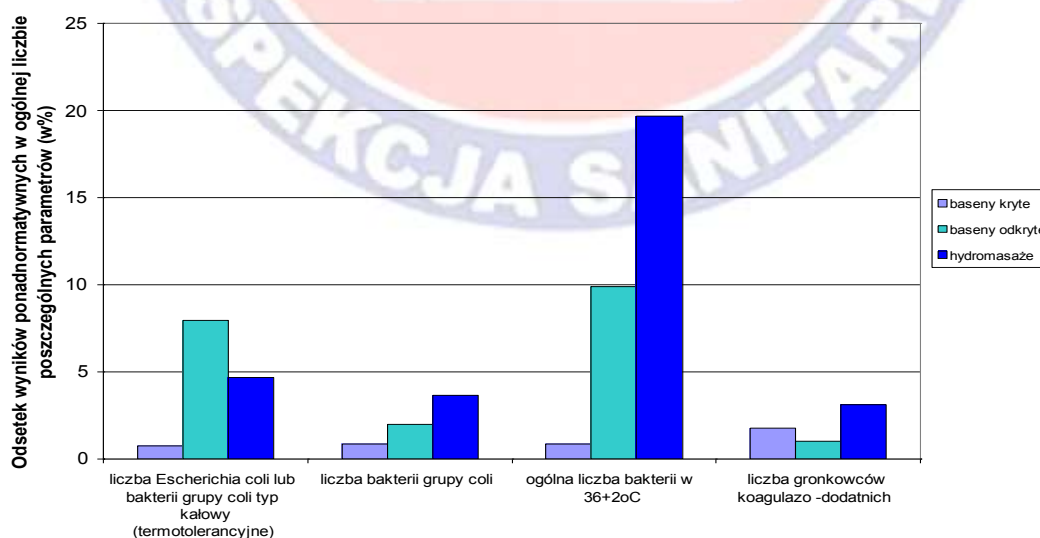
W obiektach, w których wypożycza się ręczniki wydzielono szafy lub pomieszczenia na czystą bieliznę. Ręczniki brudne przechowywane są w workach, a następnie przekazywane bezpośrednio do pralni lub do magazynu bielizny brudnej.

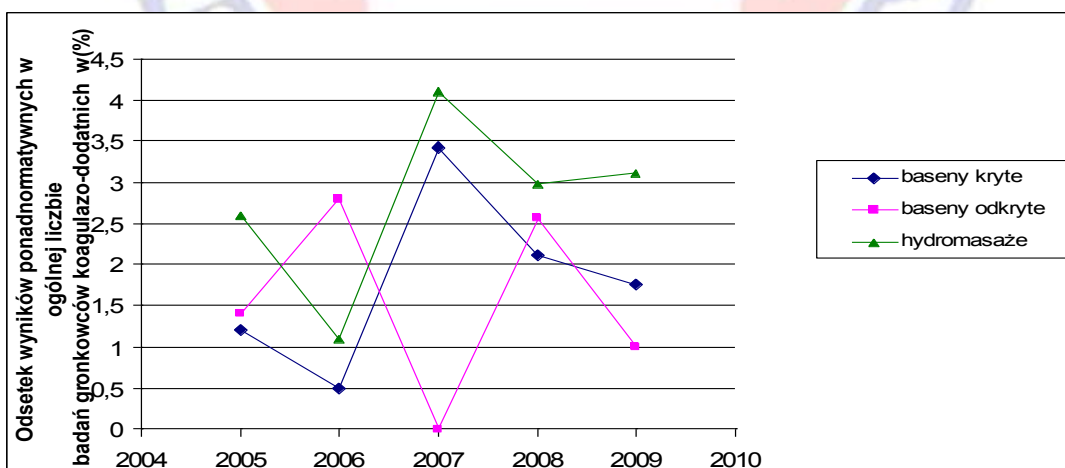
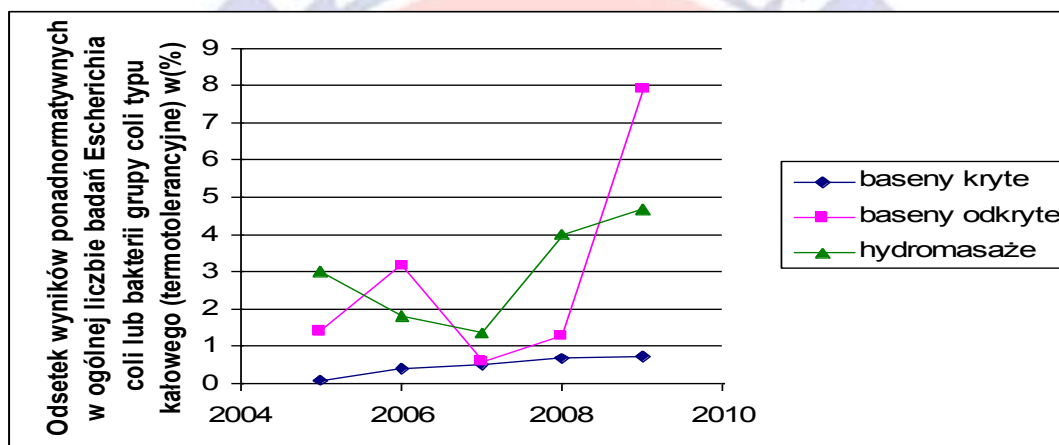
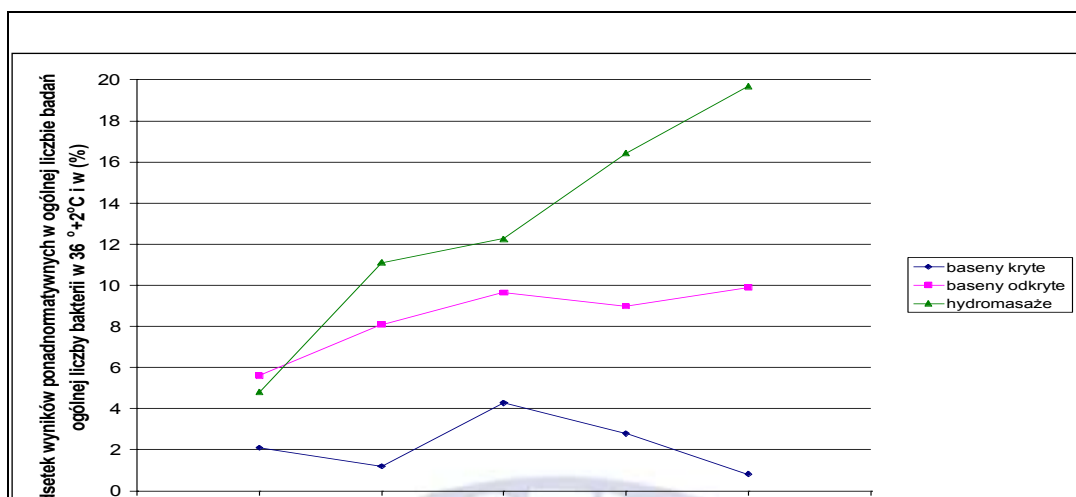
Wszystkie obiekty posiadają wydzielone miejsca do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. Ścieki z w/wym. obiektów odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej. Odpady gromadzi się w pojemnikach plastikowych z pokrywami, wyłożonych workami foliowymi, a następnie usuwa na wysypisko śmieci transportem wyspecjalizowanych firm. Kontrole sanitarne większości omawianych obiektów nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych.

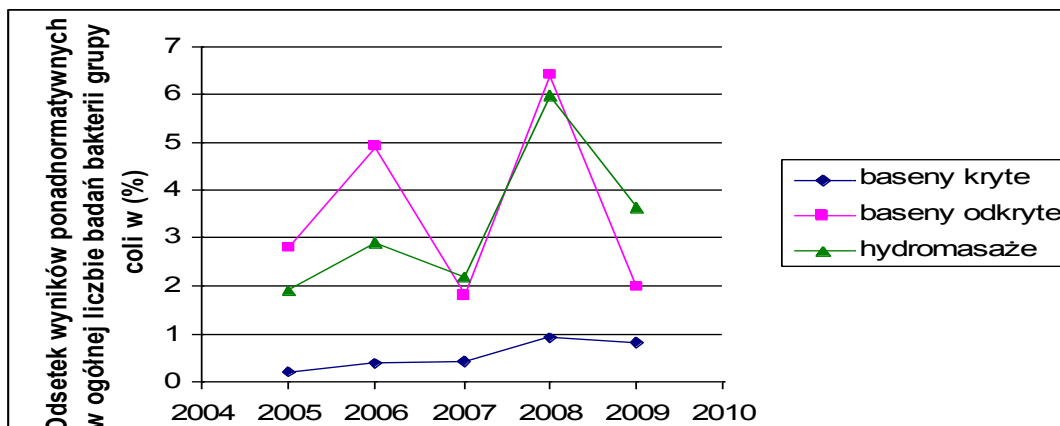
Nieprawidłowości stanu sanitarnego stwierdzono na pływalni w Chojnicach, gdzie osobę winną ukarano mandatem karnym na kwotę 200 zł. PPIS w Sopocie w ramach prowadzonego od 2008r. postępowania egzekucyjnego nałożył 4 grzywny na łączną kwotę 6000 zł. WSA w Gdańsku oddalił skargę na prawomocną decyzję PWIS w Gdańsku dotyczącą basenu w Sopocie. Ponadto PPIS w Sopocie wydał 1 decyzję administracyjną dotyczącą SUW basenu Wojewódzkiego Zespołu Reumatologicznego celem właściwego magazynowania kwasu siarkowego.

Do oceny jakości wody w basenach kąpielowych oraz w basenach z hydromasażem przyjęto następujące wskaźniki:

- liczba *Escherichia coli* lub bakterii grupy coli typ kałowy (termotolerancyjne)
- liczba bakterii grupy coli
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$
- liczba gronkowców koagulazo - dodatnich
- zawartość chloru wolnego

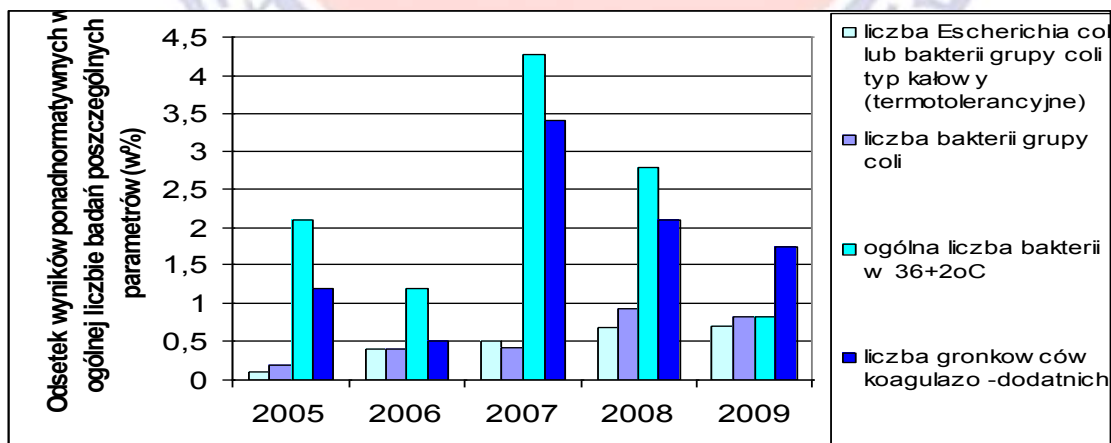

Baseny kryte

W badaniach jakości wody w tych obiektach stwierdzono przekroczenia wskaźników:

- liczba E. coli lub grupy coli typ kałowy w 100 ml wody – 7 badań na **973** pobranych próbek, co stanowi **0,72 %** ogółu badań
- liczba bakterii grupy coli w 100 ml wody – 8 badań na **973** pobranych próbek, co stanowi **0,82%** ogółu badań
- ogólna liczba bakterii w $36 \pm 2^\circ\text{C}$ w 1 ml wody – 8 badania na **973** pobranych próbek, co stanowi **0,82 %** ogółu badań
- liczba gronkowców koagulazo - dodatnich w 100 ml wody – 17 badań na **973** pobranych prób, co stanowi **1,75 %** ogółu badań

Ponadto w **183** na **957** pobranych prób stwierdzono odbiegające od wymagań wartości chloru wolnego, co stanowi **19,12 %** ogółu badań. Chlor wolny poniżej 0,3mg/l stwierdzono w **38** badaniach (**3,97%** ogółu badań) a w **145** badaniach stwierdzono powyżej 0,6mg/l (**15,15%** ogółu badań).

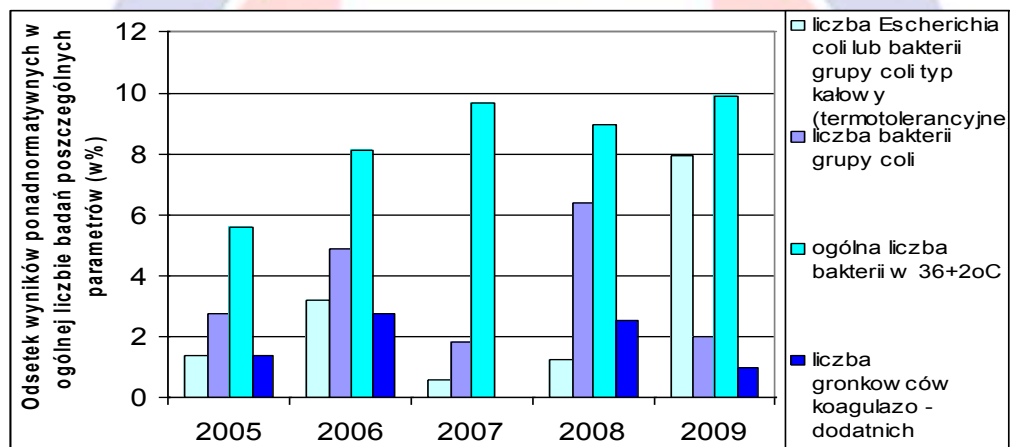

Baseny odkryte

W badaniach jakości wody w tych obiektach stwierdzono przekroczenia wskaźników:

- liczba E. coli lub grupy coli typ kałowy w 100 ml wody – **8** badań na **101** pobranych próbek, co stanowi **7,92** % ogółu badań
- liczba bakterii grupy coli w 100 ml wody – **2** badań na **101** pobranych próbek, co stanowi **1,98**% ogółu badań
- ogólna liczba bakterii w $36 \pm 2^\circ\text{C}$ w 1 ml wody – **10** badań na **101** pobranych próbek, co stanowi **9,90** % ogółu badań
- liczba gronkowców koagulazo - dodatnich w 100 ml wody – **1** badania na **101** pobranych próbek, co stanowi **0,99** % ogółu badań.

Ponadto w **40** na 101 pobranych prób stwierdzono odbiegające od wymagań wartości chloru wolnego, co stanowi **39,6** % ogółu badań. Chlor wolny poniżej 0,3mg/l stwierdzono w **10** badaniach (**9,9**% ogółu badań) a w **30** badaniach stwierdzono powyżej 0,6mg/l (**29,7**% ogółu badań).

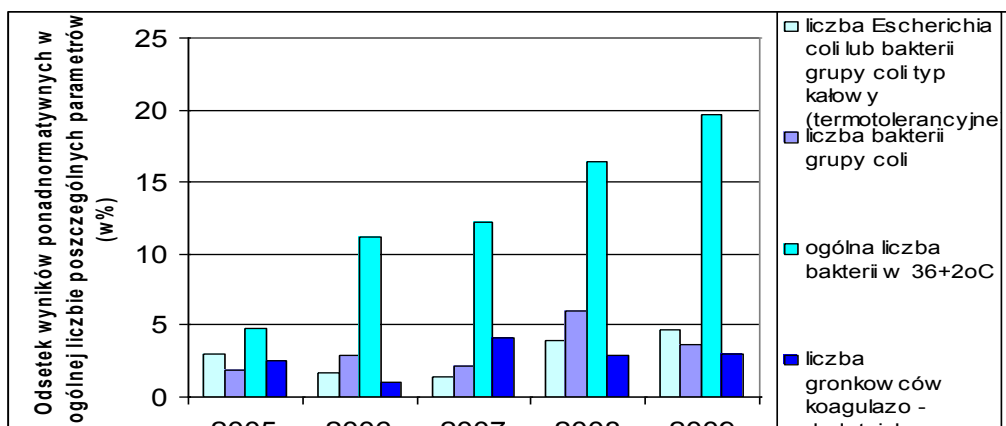

Baseny z hydromasażem

W badaniach jakości wody w tych obiektach stwierdzono przekroczenia wskaźników:

- liczba E. coli lub grupy coli typ kałowy w 100 ml wody – **9** badań na **193** pobranych próbek, co stanowi **4,66** % ogółu badań
- liczba bakterii grupy coli w 100 ml wody – **7** badań na **193** pobranych próbek co stanowi **3,63** % ogółu badań
- ogólna liczba bakterii w 37°C w 1 ml wody – **38** badań na **193** pobranych próbek, co stanowi **19,69** % ogółu badań
- liczba gronkowców koagulazo - dodatnich w 100 ml wody – **6** badań na **193** próbek pobranych próbek, co stanowi **3,11** % ogółu badań

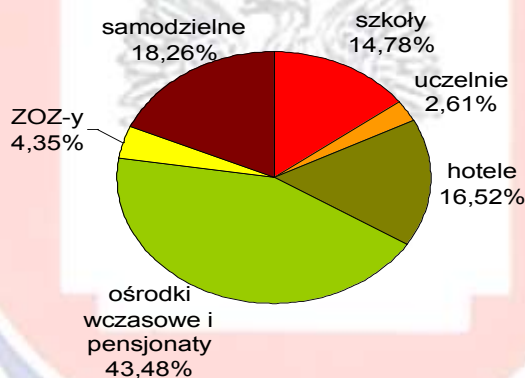
Ponadto w **80** badaniach na **191** pobranych próbek stwierdzono odbiegające od wymagań wartości chloru wolnego, co stanowi **41,88** % ogółu badań, z czego **29,32**% badań stanowiły wartości chloru wolnego poniżej 0,7mg/l.

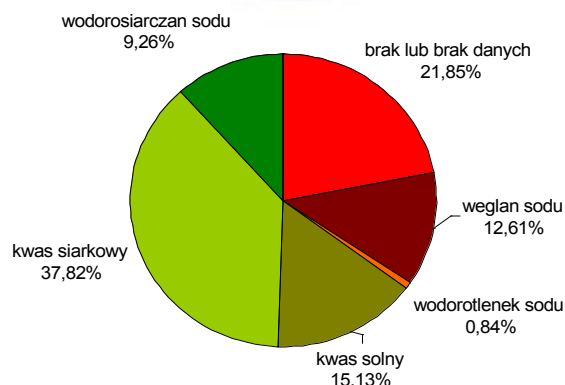
Dużym utrudnieniem w prowadzonym nadzorze jest brak przepisów prawnych określających wymagania sanitarne dla jakości wody w tych obiektach.

Charakterystyka basenów kąpielowych (bez uwzględnienia Parków Wodnych)

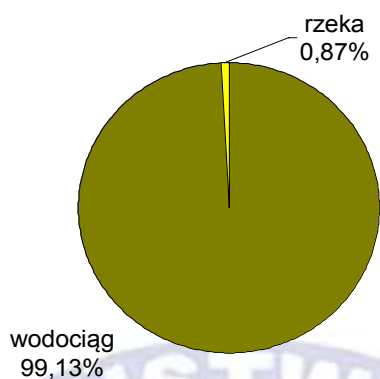
Podział basenów kąpielowych z uwagi na lokalizację przedstawia się następująco:

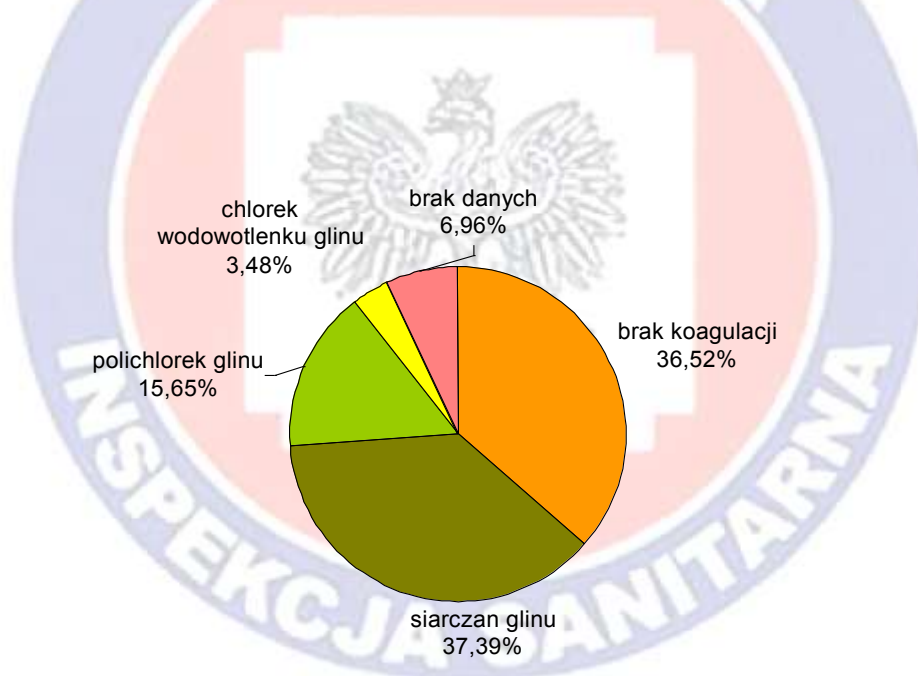
Podział basenów ze względu na korektę pH przedstawia poniższy wykres:

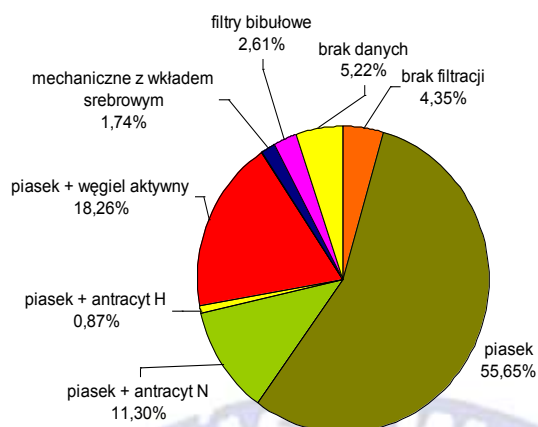
Podział basenów kąpielowych z uwagi na zasilanie wodą przedstawia poniższy wykres:

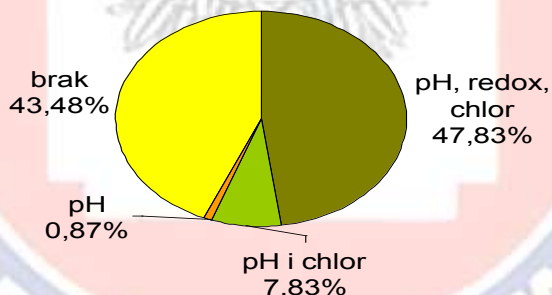
Podział basenów ze względu na koagulację

Podział basenów ze względu na filtrację

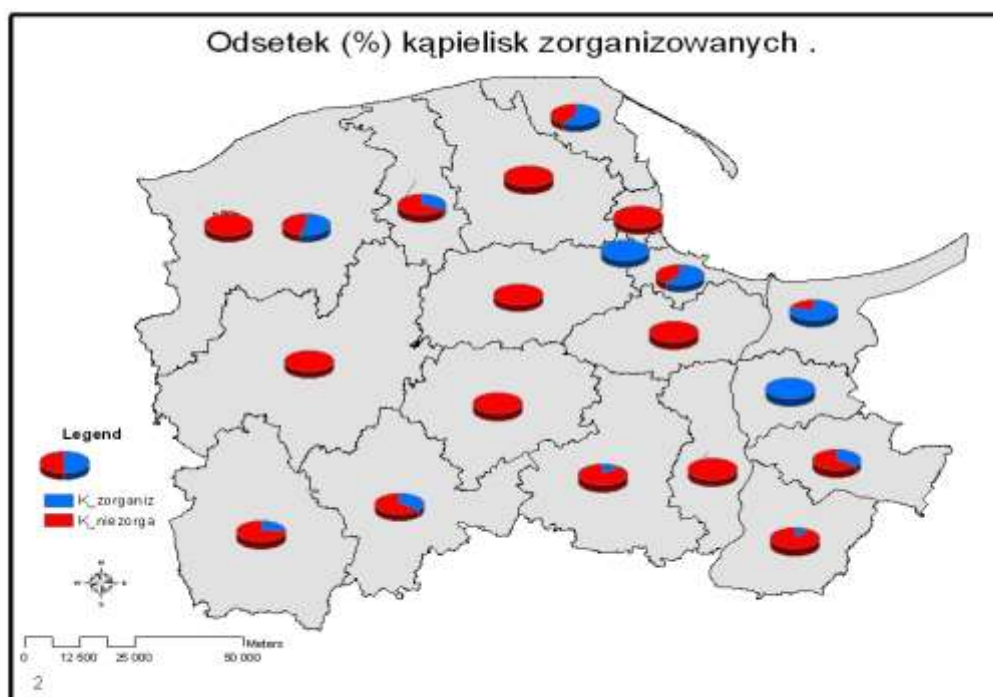
Podział basenów kąpielowych z uwagi na automatyczną kontrolę poszczególnych wskaźników i pomiar przedstawiono poniżej:

Kąpieliska i atrakcje wodne

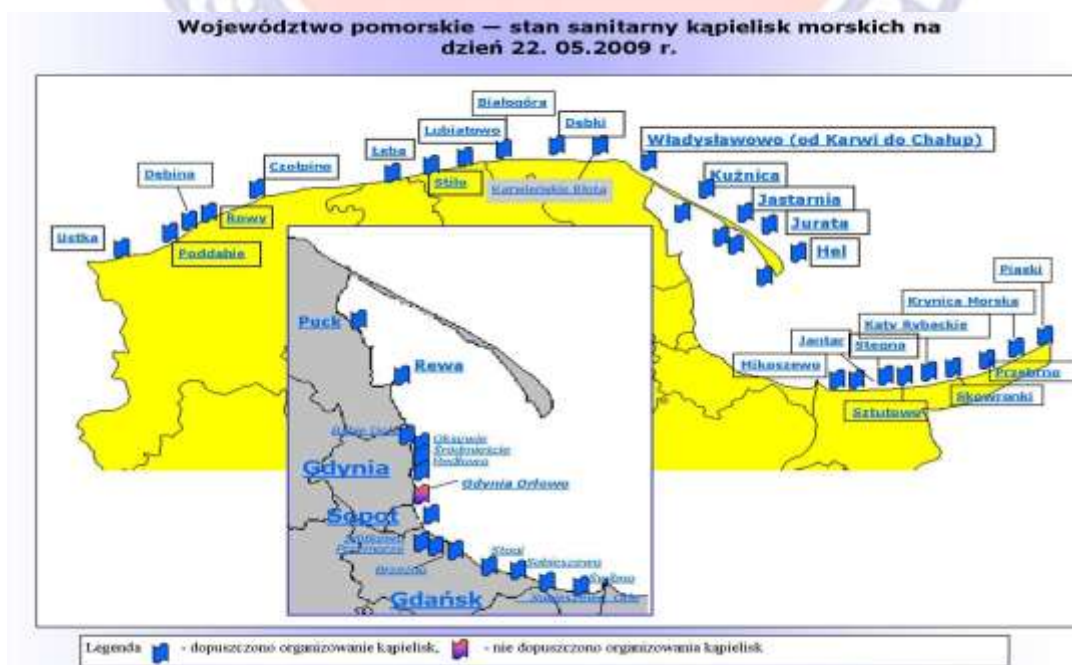
plaże

W 2009r. stan sanitarno - porządkowy większości plaż strzeżonych nadmorskich i śródlądowych był zadowalający. Zaopatrzenie plaż i terenów przyplażowych w pojemniki na odpady było zwiększane w trakcie sezonu letniego. PPIS w Sopocie podobnie jak w roku ubiegłym przeprowadził na plaży w Sopocie kampanię informacyjną na temat sinic i glonów. Kąpieliska nie dopuszczone do kąpieli wyposażono w tablice informacyjne o zakazie kąpieli.

Kąpieliska morskie

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002r. (Dz.U. nr 183 poz. 1530) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w dniu 22 maja 2009 r. wydał Komunikat nr 1/09 informujący o dopuszczonych przez PPIS woj. pomorskiego 74 kąpieliskach i miejscach tradycyjnie wykorzystywanych do kąpeli. W miarę potrzeb wynikających z nadzoru nad jakością wody PPIS wydawali w czasie sezonu letniego stosowne orzeczenia i komunikaty, które były umieszczane na stronach internetowych PPIS.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Nie dopuszczono organizowanie kąpielisk w Gdyni Orłowie na odcinkach 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od molo w stronę Gdyni i 200 m od molo w stronę Sopotu) oraz na niektórych odcinkach wód przy ujściach rzek, kanałów, przystani rybackich, czy molo. W trakcie trwania sezonu letniego nie wyłączono z eksploatacji żadnych kąpielisk z uwagi na przekroczenia bakteriologiczne i fizykochemiczne wody.

W 2009 r. zakwit sinic stwierdzono jedynie na kąpieliskach zlokalizowanych nad Zatoką Gdańską. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku wydał w dniu 30 czerwca 2009 r. komunikat nr 4/09, ogólny, ostrzegający ludność przed kąpielą w wodach o zmienionej barwie mętności. Kąpieliska objęte zakwitami sinic oraz długość okresu wyłączenia z eksploatacji przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Data wystąpienia zakwitu	Nazwa kąpieliska, gmina	Data otwarcia	Ilość dni występowania zakwitów
1	30.06.2009r.	Gdynia Śródmieście	1.07.2009r.	1
2	30.06.2009r.	Gdynia Redłowo	1.07.2009r.	1
3	30.06.2009r.	Gdynia Orłowo	1.07.2009r.	1
4	30.06.2009r.	Gdynia Babie Doły	1.07.2009r.	1
5	30.06.2009r.	Gdynia Oksywie	1.07.2009r.	1
6	30.06.2009r.	Gdynia Orłowo Południowe	1.07.2009r.	1
7	1.07.2009r.	Sopot Kamienny Potok *	2.07.2009r.	1
8	1.07.2009r.	Sopot Łazienki Północne*	2.07.2009r.	1
9	1.07.2009r.	Sopot Łazienki Południowe*	2.07.2009r.	1
10	1.07.2009r.	Sopot Karlikowo*	2.07.2009r.	1
11	1.07.2009r.	Sopot Zdrój*	2.07.2009r.	1
12	1.07.2009r.	Gdańsk Jelitkowo*	2.07.2009r.	1
13	1.07.2009r.	Gdańsk Przymorze	2.07.2009r.	1
	5.07.2009r.		6.07.2009r.	1
14	1.07.2009r.	Gdańsk Brzeźno	2.07.2009r.	1
	3.07.2009r.		4.07.2009r.	1
	5.07.2009r.		6.07.2009r.	1
15	3.07.2009r.	Gdańsk Stogi	4.07.2009r.	1
	5.07.2009r.		6.07.2009r.	1

*** w GUS MZ-46 kąpielisko nie zostało zakwalifikowane jako kąpielisko, w którym jakość wody nie odpowiada wymaganiom w kolumnie „zakwit sinic”, gdyż w ocenie rocznej więcej niż wymagane 95% wyników odpowiadało wymaganiom Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002r. (Dz.U. nr 183 poz. 1530)**

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Kąpieliska śródlądowe

W dniu 19 czerwca 2009 r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku wydał Komunikat nr 2/09 informujący o dopuszczonych przez PPIS woj. pomorskiego 152 kąpieliskach zorganizowanych i miejscach tradycyjnie wykorzystywanych do kąpieli. W trakcie trwania sezonu wyłączono z eksploatacji niektóre kąpieliska. Długość okresu wyłączenia z eksploatacji oraz przyczynę zakazu kąpieli przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Data wydania orzeczenia o nieprzydatności wody w kąpielu	Nazwa kąpieliska, gmina	Przyczyna zamknięcia	Data wydania orzeczenia o przydatności do kąpieli	Ilość dni występowania zakwitów/zamknięcia
1	01.07.2009 r.	j. Gowidlińskie – kąp. przy OW „Słoneczna Zatoka” w Gowidlinie, gm. Sierakowice	Zakwit sinic	15.07.2009 r.	15
2	01.07.2009 r.	j. Mausz – kąp. przy OW „Mausz” w Mauszu, gm. Sulęcyno	Zakwit sinic	15.07.2009 r.	15
3	01.07.2009 r.	j. Mausz – kąp. przy OW „J Mietka” w Kłodnie gm. Sulęcyno	Zakwit sinic	15.07.2009 r.	15
4	08.07.2009 r.	j. Kłodno – kąp. przy OW „Krefta” w Chmielnie gm. Chmielno	Zakwit sinic	15.07.2009 r.	7
5	08.07.2009 r.	j. Kłodno – kąp. gminne w Chmielnie gm. Chmielno	Zakwit sinic	15.07.2009 r.	7
6	09.07.2009 r.	j. Wysockie – kąp. tradycyjne w Gdańsku-Osowie	Ponadnormatywna liczba bakterii Escherichia coli, bakterii grupy coli oraz paciorkowców	07.09.2009 r.	61
7	16.07.2009 r.	j. Zagnanie – kąp. publiczne Wielki Podleś, gm. Kościerzyna	Zakwit sinic	19.08.2009 r.	35
8	22.07.2009 r.	j. Kałębie - miejsce zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli przy OW „Dobry Brat” w Osieku, gm. Osiek	Zakwit sinic	19.08.2009 r.	28
9	22.07.2009 r.	j. Kałębie w Radogoszczy – miejsce zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli przy kąpielisku tradycyjnym, gm. Osiek	Zakwit sinic	27.07.2009 r.	5
10	24.07.2009 r.	j. Gowidlińskie – kąp. tradycyjne w Gowidlinie, gm. Sierakowice	Ponadnormatywna liczba bakterii Escherichia coli, liczby bakterii grupy coli typu kałowego	03.08.2009 r.	7
11	24.07.2009 r.	j. Siemirowice – kąp. tradycyjne w Siemirowicach, gm. Cewice	Ponadnormatywna liczba bakterii Escherichia coli, liczby bakterii grupy coli typu kałowego	29.07.2009 r.	5
12	27.07.2009 r.	j. Sowica – kąp. w miejscowości Stańkowo, gm. Prabuty *	Ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli	03.08.2009 r.	6
13	31.07.2009 r.	j. Otomińskie – miejsce zwyczajowo przyjęte do kąpieli przy leśniczówce nad jeziorem Otomińskim, gm. Kolbudy	Ponadnormatywna liczba bakterii Escherichia coli, liczby bakterii grupy coli typu kałowego	Do końca trwania sezonu	-

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Lp.	Data wydania orzeczenia o nieprzydatności wody w kąpielisku	Nazwa kąpieliska, gmina	Przyczyna zamknięcia	Data wydania orzeczenia o przydatności do kąpieliska	Ilość dni występowania zakwitów/zamknięcia
14	04.08.2009 r.	j. Damaszką – przy parku gminnym w Turzu, gm. Tczew	Zakwit sinic	Do końca trwania sezonu	-
15	25.08.2009 r.	j. Mausz – kąp. przy OW „Mausz” w Mauszu, gm. Sulęcyno	Zakwit sinic	31.08.2009 r	6
16	25.08.2009 r.	j. Mausz – kąp. przy OW „U Mietka” w Kłodnie gm. Sulęcyno	Zakwit sinic	31.08.2009 r	6
17	27.08.2009 r.	j. Zagnanie – kąp publiczne Wielki Podleś, gm. Kościerzyna	Zakwit sinic	Do końca trwania sezonu	-
18	02.09.2009 r.	j. Półwieś – kąp. przy drodze gminnej, gm. Gniew	Zakwit sinic	Do końca trwania sezonu	-
19	02.09.2009 r.	j. Rakowiec – kąp przy zajeździe „Gniewko”, gm. Gniew	Zakwit sinic	Do końca trwania sezonu	-

*** w GUS MZ-46 kąpielisko nie zostało zakwalifikowane jako kąpielisko, w którym jakość wody nie odpowiada wymogom mikrobiologicznym, gdyż w ocenie rocznej więcej niż wymagane 80% wyników odpowiadało wymogom Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002r. (Dz.U. nr 183 poz. 1530)**

Zjeżdżalnie wodne

W sezonie letnim 2009r. nadzorem sanitarnym objęto 5 zjeżdżalni wodnych zlokalizowanych na plażach w:

- Gdańsku Brzeźnie i Gdańsku Jelitkowie
- Sopocie
- Gdyni
- Łebie przy plaży B (zasilane wodą morską).

Jakość wody w w/w zjeżdżalniach odpowiadała wymogom sanitarnym.

Środki transportu i obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

W roku 2009 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowały 1144 środków transportu osobowego: kolejowego, drogowego, żeglugi morskiej i śródlądowej oraz przeprowadziły łącznie 974 kontrole obiektów przeznaczonych do obsługi ruchu pasażerskiego w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, żeglugi morskiej i śródlądowej. Dane liczbowe dotyczące kontroli środków transportu oraz obiektów przeznaczonych do obsługi środków transportu przedstawiono w tabeli 1 i 2.

Środki transportu

Kontrole sanitarno-higieniczne dotyczyły transportu zbiorowego, wykorzystywanego w międzynarodowych, krajowych i miejskich przewozach podróży tzn.: środków

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

komunikacji lądowej - autobusów transportu krajowego i międzynarodowego, mikrobusów, trolejbusów, tramwajów, składów pociągów dalekobieżnych (z wagonami sypialnymi, z kuszetami), pociągów pospiesznych, osobowych, szybkiej kolei miejskiej; statków morskich i żeglugi śródlądowej; promów pasażerskich, kutrów wycieczkowych i łodzi.

Kontrole wykazały:

a) Środki transportu osobowego kolejowego – zróżnicowany stan sanitarno-techniczny taboru i podobnie jak w 2008 roku najlepszy dotyczył wagonów InterCity, a najgorszy pociągów linii lokalnych. Czynności kontrolne były prowadzone w bazie przygotowania wagonów do drogi lub przy torach odstawczych, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątnięcia, mycia oraz ewentualnych naprawach, dlatego udokumentowany stan sanitarny przed odjazdem pociągu mógł zdecydowanie odbiegać od stanu czystości tych samych wagonów w drodze. Nie prowadzi się czyszczenia wagonów w czasie drogi lub czyszczenie pobieżne realizowane jest zbyt rzadko. Podkreśla się brak uregulowań prawnych, pozwalających na skontrolowanie pociągu znajdującego się w ruchu.

Kontrole sanitarno-techniczne dotyczyły: składów pociągów dalekobieżnych (należących do PKP Intercity Warszawa S.A.), pociągów pospiesznych i osobowych (własność Gdyńskiego Zakładu Przewozów Regionalnych), pozostałych Zakładów Przewozów Regionalnych, Szybkiej Kolei Miejskiej obsługującej rejon Trójmiasta i okolic. Bieżący nadzór sanitarny prowadzony był także w wagonach sypialnych i w kuszetach, należących do przedsiębiorstwa WARS S.A. Zakład Północ w Gdyni. Stwierdzane w czasie kontroli uszkodzenia urządzeń wodnych były sporadyczne i usuwane na bieżąco, Czyszczenie okresowe i codzienne realizowane są prawidłowo. W 2009r. w ewidencji PPIS w Gdyni były 42 wagony sypialne i kuszety - przeprowadzono 26 kontroli (20 wagonów sypialnych i 6 kuszety). W 2009r. w woj. pomorskim łącznie skontrolowano 321 wagonów kolejowych.

b) Środki transportu osobowego drogowego

- W autobusach, mikrobusach, trolejbusach, autobusach komunikacji miejskiej stan sanitarno-techniczny w większości skontrolowanych pojazdów transportu miejskiego nie budził zastrzeżeń, jedynie PPIS w Słupsku i Kwidzynie wykazali nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny i higieniczny w części skontrolowanych autobusów - wyeksploatowane części wewnętrzne, brudne podłogi, porwane i brudne pokrowce na fotelach. Autobusy transportu międzynarodowego. W województwie pomorskim jest zarejestrowanych 37 przedsiębiorstw z licencją na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego osób, w których flotę stanowi 149 skanalizowanych autobusów. Stan sanitarno-higieniczny w 65 skontrolowanych autobusach nie budził zastrzeżeń. Ocena dotyczyła zarówno bieżącego stanu sanitarnego ww. środków transportu, jak i procesu przygotowania środka do drogi (mycie, sprzątnięcie, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odbiór nieczystości stałych i płynnych, sposób usuwania ścieków, niezdatnej do spożycia żywności)
- Pojazdy do przewozu zwłok. W roku 2009r. w województwie pomorskim ocenie sanitarnej poddano 143 pojazdy do przewozu zwłok i szczątków ludzkich tj. o 31% więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne, natomiast odpady były przekazywane do wskazanych szpitali (zgodnie z oświadczeniem przewoźników)

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- Karetki pogotowia. Organy PIS woj. pomorskiego przeprowadziły 69 kontroli sanitarno-higienicznych karetek pogotowia tj. o 46% więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Kontrole nie wykazały uchybień – stosowano bieliznę jednorazowego użytku, wewnątrz pojazdów było dezynfekowane zgodnie z instrukcją, usuwanie wykorzystanego sprzętu jednorazowego użytku przebiegało zgodnie z procedurą postępowania z odpadami medycznymi

c) Środki transportu morskiego i śródlądowego. Armatorami są: Stena Line Polska Sp. z o.o., Polska Żegluga Bałtycka S.A., Żegluga Gdańska (biała flota), Żegluga Gdyńska (biała flota), Żegluga Pomorska (biała flota), przedsiębiorcy prywatni. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz dwa Punkty Granicznej Kontroli Sanitarnej - w Gdańsku i Ustce kontrolowały jednostki pływające w ruchu krajowym i międzynarodowym. Przeprowadzone kontrole w większości nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych. Dokonywano odpraw sanitarnych na statkach, kontrolowano statki w związku z wydaniem świadectwa zwolnienia od deratyzacji lub w związku z wydaniem certyfikatu medycznego.

Ruch pasażersko-samochodowy na trasie Gdynia Karlskrona obsługiwały promy „Stena Line” tzn.: Stena Baltica pod banderą Wysp Bahama (może jednorazowo przewieźć 1200 pasażerów, 400 samochodów osobowych lub 100 samochodów ciężarowych); prom „Finnarow” pod banderą szwedzką – 200 pasażerów i 120 samochodów ciężarowych. Na trasie Gdańsk Naneshamn ruch pasażerski obsługują promy Scandinawia-bandera wysp Bahama (może jednorazowo przewieźć 1808 pasażerów i 500 samochodów osobowych) oraz Baltivia-bandera panamska (250 miejsc pasażerskich, 180 samochodów ciężarowych, 30 samochodów osobowych).

Nieczystości stałe ze statków pełnomorskich i promów pasażerskich gromadzone w workach foliowych są odbierane z nabrzeży przez wyspecjalizowane firmy. Podobnie na statkach żeglugi śródlądowej - po całonocnych rejsach, nieczystości zgromadzone w workach foliowych usuwane do kontenerów usytuowanych na nabrzeżach. Wszystkie nieczystości stałe pochodzące ze statków były wywożone na terenowo właściwe komunalne wysypiska śmieci. Ścieki sanitarne ze statków były odbierane na nabrzeżach, we właściwych punktach odbioru. Wody zaolejone przepompowywano na barki wyspecjalizowanych firm i przekazywano do oczyszczalni wód balastowych w Gdańsku (z terenu portów Gdańska, Gdyni, Pucka, Władysławowa, Helu, Łeby, Rowów, Ustki). W sezonie letnim 2009r. „Żegluga Gdańska” oddała w dzierżawę Zarządowi Komunikacji Miejskiej w Gdyni dwie jednostki pasażerskie m/s „Agat” o zdolności przewozowej 390 osób i m/s „Rubin” – do 400 osób. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości. PGIS w Gdyni nałożył mandat karny w wysokości 100 NPL za brak świadectwa badania wody przeznaczonej do spożycia na łodzi wycieczkowej „Sun Star”. PGIS w Gdyni skontrolował łącznie 427 środków transportu.

Obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

a) Obiekty transportu kolejowego. Część skontrolowanych obiektów podobnie jak w poprzednim, 2008 roku była w złym stanie sanitarno-technicznym (brudne ściany i sufity, brak szyb w oknach, wyeksploatowane urządzenia sanitarne). W znacznym stopniu została ograniczona liczba toalet na dworcach, stacjach i przystankach PKP. W minionych latach większość tych obiektów posiadała ustępy dla podróżnych. Radykalna zmiana nastąpiła po wydaniu przez Dyrektora Generalnego PKP polecenia zamknięcia wszystkich ustępów w obiektach nie będących stacjami węzłowymi. Niezależnie od powyższego zlikwidowane zostały 2 stacje kolejowe w powiatach kwidzyńskim (Ryjewo) oraz w tczewskim (Majewo). Planowane są remonty dworców kolejowych m.in. w: Gdyni, Sopocie, Gdańsku-Oliwie.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

b) Obiekty transportu osobowego drogowego.

- Stan sanitarny skontrolowanych dworców autobusowych na terenie województwa pomorskiego, łącznie ze stanowiskami autobusowymi oraz zapleczem socjalnym dla kierowców nie budził zastrzeżeń. Systematycznie przeprowadzane są remonty. Z ewidencji wykreślone zostały dworce autobusowe w pow. malborskim (1 dworzec w Malborku) oraz w pow. tczewskim (2 dworce w Tczewie i Gniewie). PPIS w Kwidzynie wykazał w MZ-46 Sprawozdaniu z działalności w zakresie higieny środowiska za 2009r. 1 obiekt dworca PKS w którym stwierdzony został zły stan sanitarno-techniczny. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń pokontrolnych. Zaplecze osobowego transportu drogowego - stacje paliwowe, parkingi oraz bazy autobusowe. Stwierdza się znaczny stopień zróżnicowania baz autobusowych zarówno z uwagi na zakres usług tzn.: mycia, sprzątnięcia, odbioru nieczystości stałych i płynnych, jak i na wyposażenie baz. Z uwagi na brak przepisów wykonawczych dotyczących wyposażenia myjni oraz stacji paliwowych w urządzenia do odbioru ścieków z autokarów, kierowcy do czynności opróżniania zbiorników fekalnych wykorzystywali studzienki kanalizacyjne. Przy drogach krajowych 1, 6, 7, 22, które umożliwiają transport osób do przejść granicznych zlokalizowanych jest 12 punktów zlewnych. W chwili obecnej 42% ww. punktów jest nieczynnych z uwagi na brak gwarancji szczelności. Ponadto ustalono, że najwięcej, tzn. 5 punktów znajduje się przy drodze nr 22. To z kolei oznacza, że na pozostałe drogi krajowe w woj. pomorskim przypadają dwa czynne punkty. Kontrole w przedsiębiorstwach uczestniczących w międzynarodowych przewozach osób w dalszym ciągu wykazują, że bardzo niewielki procent tych przewoźników posiada dokumentację zrzutu nieczystości płynnych ze skanalizowanych autokarów. Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych stacji paliwowych nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Lęborku i Sopocie nałożyli łącznie 3 mandaty karne za zły stan sanitarno-porządkowy na parkingach. Ponadto PPIS w Sopocie wydał decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-technicznego dyżurkę parkingową (zalecenia wykonano). W okresie sprawozdawczym nie odnotowano rażących uchybień stanu sanitarnego zaplecza transportu tzn. dworców, przystanków, parkingów.

c) Morskie przejścia graniczne osobowe w: Gdańsku, Gdyni, Górkach Zachodnich (sportowe), Łebie (sportowe), Ustce, Helu, Jastarni (sportowe), Władysławowie. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz GPKS w Gdańsku i Ustce prowadziły nadzór sanitarny w następujących morskich przejściach granicznych osobowych:

- Baza Promowa w Gdyni ul. Kwiatkowskiego 60 (przeprowadzono 4 kontrole sanitarne)
- Punkt Graniczny Aleja Zjednoczenia 2 w Gdyni. (przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych)
- Baza Promowa Polskiej Żeglugi Bałtyckiej w Gdańsku ul. Przemysłowa 1 (przeprowadzono 3 kontrole sanitarne).

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Ponadto kontrolą sanitarną były objęte: przystanie Żeglugi Śródlądowej – Gdańsk-Westerplatte, Sopot - Molo, Gdańsk Zielona Brama, Gdańsk Wartka (przeprowadzono 4 kontrole sanitarne);

- Przystanie jachtowe takie, jak: przystań żeglarska „Marina Gdynia”(przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną); przystań jachtowa „Marina” w Gdańsku (przeprowadzono 1

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

kontrolę sanitarną); przystań jachtowa „Marina” w Pucku (2 kontrole sanitarne) – w minionym roku do Pucka zawinęło 146 jachtów w tym 10 bandery zagranicznej; przystań jachtowa we Władysławowie (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne) - w minionym roku do przystani zawinęło 858 jachtów w tym 558 bandery polskiej oraz 301 bandery zagranicznej; przystań jachtowa w Helu (przeprowadzono łącznie 2 kontrole sanitarne) – łącznie zawinęło 2118 jachtów polskiej i obcej bandery; przystań jachtowa w Jastarni (jedna kontrola sanitarna) –zawinęło 1802 jachtów, w tym 1748 bandery polskiej i 54 bandery zagranicznej; przystań żeglarska w Krynicy Morskiej (przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną) – cumowało łącznie 316 jachtów, w tym 1 jacht obcej bandery

- Przystań rybackie – Jantar, Stegna, Jelitkowo, Kąty Rybackie, Krynica Morska, Piaski (6 kontroli sanitarnych) i nabrzeża portowe – skontrolowano 33 nabrzeża portowe znajdujące się pod nadzorem PGKS w Gdańsku (łącznie 40 kontroli); 27 nabrzeży w Gdyni (łącznie 49 kontroli), 3 w Pucku (4 kontroli), 5 w Jastarni (6 kontroli), we Władysławowie (18 kontroli) i 5 na Helu (łącznie 12 kontroli) pod nadzorem GSSE w Gdyni, a ponadto 21 nabrzeży w Łebie (łącznie 46 kontroli sanitarnych), 29 w Ustce (łącznie 62 kontrole sanitarne), 5 nabrzeży w Rowach (łącznie 12 kontroli sanitarnych) – pod nadzorem PGKS w Ustce. Na nabrzeżach znajdują się punkty poboru wody, w których prowadzi się nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, a także punkty odbioru ścieków ze statków.

Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

d) Lotnicze przejście graniczne w Gdańsku-Rębiechowie. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni przeprowadziła 5 kontroli sanitarnych terminalu Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy. Stan sanitarno-porządkowy obiektu tzn. holu głównego, sal odlotów i przylotów, ogólnodostępnych toalet oceniono jako dobry. Ponadto usługi lotniskowe (zaopatrzenie samolotów w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, zaopatrzenie samolotów w posiłki cateringowe oraz odprowadzanie nieczystości stałych i płynnych) poddano 5 kontrolom sanitarnym. W 2009r. z portu skorzystało 1 910 456 pasażerów co stanowi porównywalną liczbę z rokiem ubiegłym. W porcie realizowane były loty do krajów UE jak i spoza UE (Turcja, Egipt, Tunezja).

W porcie lotniczym prowadzi się nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z wodociągu lokalnego, będącego pod nadzorem PGIS w Gdyni, której jakość (na podstawie przebadanych próbek) odpowiadała wymaganiom sanitarnym rozporządzenia Min. Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zabezpieczenie medyczne portu i przejścia granicznego stanowi Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku ul. Smoluchowskiego 18.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela 1. Dane liczbowe dotyczące kontroli sanitarnej środków transportu w woj. pomorskim w 2009r.

Lp.	PSSSE - woj. pomorskie	Rodzaj skontrolowanych środków transportu														Liczba skontrolowanych	Liczba a ze złym stanem sanitarnym		Liczba mandatów na kwotę	
		Autobusy komunikacji publicznej	Autobusy turystyczne	Tramwaje i trolejbusy	Wagony w pociągach			Statki morskie	Statki i promy pasażerskie morskie	Statki i promy pasażerskie żeglujki śródlądowej	Samoloty pasażerskie	Samoloty i śmigłowce ratownictwa medycznego	Samochody do przewozu chorych	Samochody do przewozu zwłok i szczątków	Samochody do przewozu białizny		Samochody do przewozu odpadów	ogółem		W tym pod względem technicznym
					EuroCity, InterCity	EX, pospieszne	inne													
1	Bytów	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	39	0	0	0
2	Chojnice	37	8	-	-	-	9	-	-	-	-	-	4	7	-	-	65	0	0	0
3	Człuchów	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	8	0	0	0
4	Gdańsk	33	1	46	-	-	-	-	-	-	-	-	11	13	-	-	104	0	0	0
5	Gdynia	8	22	-	5	175	126	-	-	-	-	-	2	16	4	-	358	0	0	0
6	Kartuzy	21	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-	42	0	0	0
7	Kościerzyna	3	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	4	-	-	13	0	0	0
8	Kwidzyn	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	-	-	37	4	4	0
9	Lębork	10	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	3	-	-	27	0	0	0
10	Malbork	46	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	7	7	3	-	66	0	0	0

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

11	Nowy Dwór Gd.	7	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	1	-	20	0	0	0
12	Pruszcz Gd.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	-	-	18	0	0	0
13	Puck	13	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	38	0	0	0
14	Słupsk	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	11	1	4	49	0	0	0
15	Sopot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	0	0	0
16	Starogard Gd.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	-	8	0	0	0
17	Tczew	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5	2	2	20	0	0	0
18	Wejherowo	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	4	-	38	0	0	0
19	GSSE Gdynia	-	-	-	-	-	-	394	24	9	-	-	-	-	-	-	427	0	0	1/100
	Razem	285	65	46	5	175	141	394	24	9	-	-	69	145	17	6	1381	4	4	1/100

Tabela 2. Dane liczbowe dotyczące kontroli sanitarnej obiektów przeznaczonych do obsługi ruchu pasażerskiego w woj. pomorskim w 2009r.

Lp.	PSSE - woj. pomorskie	Rodzaj skontrolowanych obiektów przeznaczonych do obsługi środków transportu										Liczba kontroli	Liczba mandatów na kwotę				
		Dworce autobusowe	Dworce i stacje kolejowe	Przejścia graniczne				Porty lotnicze	Przystanie promów morskich i morskich statków pasażerskich	Przystanie statków i promów pasażerskich w zegludze śródlądowej	Przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych			Inne np. stacje paliwowe, myjnie, bazy transportowe, parkingi, przystanki, nabrzeża portowe	Liczba ze złym stanem sanitarnym	Liczba decyzji	
				drogowe	lotnicze	morskie	małego ruchu turystycznego									wydane	wykonane
1	Bytów	2	1	-	-	-	-	-	-	-	5	8	0	0	0	0	

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

2	Chojnice	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	75	82	0	0	0	0	0
3	Człuchów	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9	0	0	0	0	0
4	Gdańsk	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	27	32	0	0	0	0	0
5	Gdynia	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	48	60	0	0	0	0	0
6	Kartuzy	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	20	29	0	0	0	0	0
7	Kościerzyna	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	15	17	0	0	0	0	0
8	Kwidzyn	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	151	154	1	1	0	0	0
9	Lębork	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	23	25	0	0	0	0	1/300
10	Malbork	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	108	114	0	0	0	0	0
11	Nowy Dwór Gd.	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	7	8	0	0	0	0	0
12	Pruszcz Gd.	0	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	0	0	0	0	0
13	Puck	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	9	18	0	0	0	0	0
14	Słupsk	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	11	0	0	0	0	0
15	Sopot	0	3	-	-	-	-	-	-	1	-	44	48	0	0	1	1	2/400
16	Starogard Gd.	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	0	0	0	0	0
17	Tczew	0	5	-	-	-	-	-	-	-	-	50	55	0	0	0	0	0
18	Wejherowo	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	14	22	0	0	0	0	0
19	GSSE Gdynia	0	0	-	1	9	-	1	12	2	7	110	142	0	0	0	0	0
	Razem	16	44	-	1	9	-	1	12	3	7	690	974	1	1	1	1	3/700

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości

W 2009r. PPIS województwa pomorskiego skontrolowali ogółem 10 zakładów karnych i aresztów śledczych dla dorosłych, zlokalizowanych w Gdańsku (2), Czarnem, pow. Człuchów, Kwidzynie, Malborku, Sztumie, Chojnicach, Czersku pow. Chojnice, Starogardzie Gdańskim i Wejherowie.

Przeprowadzono ogółem 23 kontrole zakładów karnych i aresztów śledczych., w tym 4 kontrole interwencyjne. Skontrolowano wszystkie obiekty. Kontrole wyżej wymienionych obiektów objęły 2 szpitale (Gdańsk, Czarne), ambulatoria, pomieszczenia sanitarne zbiorowe, fryzjernie, sale zajęć, cele mieszkalne, sale widzeń i inne pomieszczenia, znajdujące się w tych obiektach. Kontrole planowe nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych.

W 2009r. poprawił się stan sanitarny w następujących obiektach, w których pomieszczenia były sukcesywnie remontowane:

- AŚ w Wejherowie prowadzono remont kapitalny pomieszczeń
- AŚ w Kwidzynie prowadzono sukcesywny remont cel, a całkowite zakończenie remontu w obu pawilonach przewiduje się do końca 2010r.
- AŚ w Starogardzie Gdańskim – w ambulatorium dla osadzonych realizowano program dostosowawczy
- AŚ w Gdańsku zakończono remont kapitalny szpitala, sukcesywnie odnawiano cele.

W 2009r zarówno do PWIS w Gdańsku jak i do PPIS w Człuchowie i Gdańsku wpływały interwencje osadzonych w sprawie złego stanu sanitarnego obiektów, w których przebywają.

Liczba wniesionych interwencji znacznie wzrosła w porównaniu do lat ubiegłych. Do PWIS w Gdańsku wpłynęło ogółem 24 pisma interwencyjne i 4 skargi na działanie PPIS, a do PPIS ogółem 21 pism interwencyjnych kilku tych samych osadzonych. Powyższe pisma dotyczyły złego stanu sanitarno - technicznego cel i innych pomieszczeń, zagrzybienia pomieszczeń, złych warunków bytowania, uchybień warunków higienicznych żywienia i żywności, przeterminowanych środków sanitarnych itp. oraz wnioski o dokonanie kontroli konkretnych cel. Spośród skarg 1 była częściowo uzasadniona, wskutek czego PPIS w Człuchowie dokonał poboru próbek grzyba. Znaczna większości interwencji była niezasadna.

W przypadku stwierdzenia zasadności interwencji, zwykle dotyczących brudnych cel, nieprawidłowości zostały usuwane na bieżąco.

W sprawie ZK, ul. Siennicka w Gdańsku PPIS w Gdańsku, po przeprowadzeniu kontroli interwencyjnej, wydał decyzję administracyjną Nr SE.HK-30/4721/25b/7dz/H/09 z dnia 25.09.2009r. nakazującą poprawę stanu sanitarnego w pawilonach III i V w terminie do dnia 25.05.2011r. i obciążył AŚ opłatą w wysokości 195 złotych za wykonane czynności kontrolne. Ponadto osadzeni byli informowani, że sprawy dotyczące niedogodności bytowych i socjalnych, związane z pobytem w aresztach lub zakładach karnych, należy zgłaszać bezpośrednio do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Gdańsku.

Wentylacja klimatyzacja

W 2009r. w ramach kontroli sanitarnych obiektów użyteczności publicznej przeprowadzono kontrole czystości instalacji wentylacyjnej i klimatyzacyjnej. W czasie przeprowadzonych kontroli sanitarnych informowano użytkowników o znaczeniu kontroli i konserwacji instalacji klimatyzacyjnej. Zwracano także uwagę na możliwość kolonizowania instalacji z nawilżaniem przez bakterie *Legionella pneumophila*.

4. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej

Stan sanitarny zakładów otwartej opieki zdrowotnej

W 2009r. pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 1060 zakładów otwartej opieki zdrowotnej, które obejmowały różne typy obiektów, m.in.: przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia. Skontrolowano ogółem 1008 obiektów, co stanowi 95% zewidencjonowanych placówek. Przeprowadzono ogółem 1698 kontroli sanitarnych obiektów. Większość zakładów lecznictwa otwartego zlokalizowana była na terenie miast (80%).

Stan sanitarno-techniczny obiektów:

W 2009r. w wielu obiektach nadal trwały prace związane z dostosowaniem do wymagań ustalonych Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005r., w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 116, poz. 985).

Czystość bieżąca w obiektach:

W 2009r. czystość bieżąca w większości skontrolowanych zakładów opieki zdrowotnej była prawidłowa. Za stwierdzone nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w kilku obiektach nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1400zł.

Gospodarka bielizną:

Powszechnie stosowano bieliznę jednorazowego użytku. W obiektach, w których stosowano bieliznę wielokrotnego użytku bielizna czysta i brudna gromadzona była w wydzielonych pomieszczeniach lub pojemnikach. Pranie bielizny odbywało się w pralniach szpitalnych, komunalnych, wojskowych lub pralkach automatycznych usytuowanych na miejscu oraz we własnym zakresie (fartuchy).

W 2009r. w większości placówek nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki bielizną czystą i brudną.

Gospodarka odpadami:

W obiektach lecznictwa otwartego prowadzona była segregacja odpadów medycznych przeznaczonych do unieszkodliwienia oraz odpadów komunalnych. Odpady medyczne przekazywano wyspecjalizowanym firmom, które zajmują się transportem oraz unieszkodliwianiem odpadów. W niektórych skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami. Na osoby winne nałożono łącznie 4 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Gospodarka ściekowa:

W 2009r. w obiektach otwartej opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Działalność w celu poprawy:

W 2009r. poszczególni Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni nałożyli ogółem 11 mandatów karnych na łączną sumę 2000 zł. oraz wystawili łącznie 13 decyzji administracyjnych, celem poprawy stanu sanitarno - technicznego obiektów otwartej opieki zdrowotnej. W 2009r. w druku GUS MZ-46 wykazano ogółem 36 obiektów ze złym stanem sanitarnym.

Zakłady lecznictwa otwartego						
ewidencja		skontrolowanych	liczba kontroli	decyzje	mandaty/ kwotę	złe w GUS
miasto	wieś					
850	210	1008	1698	13	11/ 2000	36

Zaopatrzenie w wodę obiektów lecznictwa otwartego

Większość obiektów lecznictwa otwartego zaopatrywana jest w wodę z wodociągów publicznych. Część z nich zaopatrywana jest w wodę z wodociągów zakładowych, w których jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w urządzeniach wodociągowych woj. pomorskiego zawarta została w pkt I.

Stan sanitarny zakładów zamkniętej opieki zdrowotnej

W 2009 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 43 szpitale (bez szpitali Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych). Pracownicy pionu higieny komunalnej PSSE przeprowadzili ogółem 169 kontroli szpitali (w tym niektóre kontrole przeprowadzono wspólnie z pionem epidemiologii). Ponadto kontrolowane były zakłady opiekuńczo - lecznicze, opieki hospicyjno-paliatywnej i inne zoz-y. Niezależnie od powyższych kontroli oddziały szpitalne w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego były kontrolowane przez pion epidemiologii PSSE.

Gospodarka odpadami stałymi.

W obiektach lecznictwa zamkniętego prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne. W skontrolowanych obiektach lecznictwa zamkniętego nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Odpady medyczne na oddziałach usuwano do worków foliowych. Dla odpowiednich rodzajów odpadów stosowano różne kolory worków. Zużyty sprzęt jednorazowego użytku usuwano do sztywnych opakowań 1x zamknięcia. Odpady medyczne ze szpitali gromadzone były w specjalnie oznakowanych, wydzielonych i zamkniętych pomieszczeniach, usytuowanych w budynkach szpitali, bądź na posesjach szpitalnych.

W niektórych szpitalach nadal istnieje problem braku dostosowania sanitarno - technicznego pomieszczeń istniejących Magazynów Odpadów Niebezpiecznych do określonych przepisami wymagań (m.in. wentylacja podciśnieniowa, filtry, itp.). W związku ze stwierdzeniem złego stanu sanitarnego i brakiem dostosowań Punktów Gromadzenia Odpadów w Szpitalach w Kartuzach i Lęborku poszczególni PPIS wydali decyzje administracyjne. Niektóre szpitale przedstawiły aneksy do wcześniej zaopiniowanych programów dostosowawczych. Aneksy dotyczyły głównie zmiany terminów wykonania prac dostosowawczych. Jednakże terminy graniczne nie przekraczały daty 31.12.2012r. Odbiorcami odpadów były firmy posiadające stosowne zezwolenia .

W 2009r. na terenie woj. pomorskiego działały 4 spalarnie odpadów: Zakładu Farmaceutycznego POLPHARMA S.A. w Starogardzie Gdańskim, Port Service Sp. z o. o. w Gdańsku, Szpitala w Chojnicach, w lipcu 2009r. uruchomiono spalarnię Tczewskiego Centrum Zdrowia Sp. z o. o. NZOZ Szpital Powiatowy w Tczewie. Odpady medyczne z większości szpitali spalano w 5-ciu spalarniach zlokalizowanych poza terenem województwa pomorskiego, tj. w spalarni ECO-ABC Belchatów ul. Przemysłowa 7, a także spalarniach: w Koszalinie, Szpitala w Grudziądzu oraz spalarni Firmy TPO Sp. z o. o. w Łodzi i spalarni FHU EMKA w Żyrardowie. W 2009r. opracowano dla GIS 3 informacje dotyczące wytwarzania i unieszkodliwiania odpadów medycznych w obiektach o różnych kodach, ankiety dotyczące wytwarzania i unieszkodliwiania odpadów medycznych w poszczególnych szpitalach – Nr SE.NS-30/472/0313/33/09 z dnia 30.09.2009r. oraz informację dotyczącą kosztów unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych – Nr SE.NS-30/472/0313/41/09 z dnia 04.01.2010r.

Zgodnie z Zarządzeniem GIS Nr 43/2009 z dnia 21.10.09r. przeprowadzono badanie z elementami kontroli 10 wybranych szpitali woj. pomorskiego. Sprawozdanie z w/w kontroli szpitali, w zakresie kontroli zakażeń szpitalnych, Nr SE.NS-30/472/0313/38/ES/09 z dnia 18.11.09r. przekazano do GIS. Ponadto dla GIS opracowano uwagi i propozycje zmian do rozporządzenia Ministra Zdrowia dotyczącego odpadów medycznych.

Gospodarka ściekowa

W województwie pomorskim ogółem 7 szpitali posiada własne urządzenia do podczyszczania ścieków tj.: Św. Jana w Starogardzie Gd. i Lęborku (os. Imhoffa), im. Ceynowy w Wejherowie (oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna), Rehabilitacyjny w Dzierżążnie, Bytowie, Miastku pow. Bytów, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku (oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna). Dezynfekcję ścieków prowadziło 5 szpitali tj.: Specjalistyczny w Starogardzie Gdańskim - Kocborowie, Rehabilitacyjny w Dzierżążnie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku i Specjalistyczny w Wejherowie oraz Pomorskim Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku. (instalacja UV hospital).

Gospodarka bielizną.

Na oddziałach szpitalnych brudna bielizna była wkładana do worków foliowych, a następnie pakowana w worki płócienne lub brezentowe. Bielizna zakaźna była dezynfekowana na oddziałach i pakowana do podwójnych oznakowanych worków foliowych.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Bieliznę brudną z oddziałów transportowano ręcznie lub wózkami (przeznaczonymi do przewozu bielizny brudnej) do pralni szpitalnej lub do Punktu Obrotu Bielizną w szpitalach bez pralni. Z Punktu Obrotu Bielizną lub z magazynu bielizny brudnej bieliznę brudną odwożono do pralni transportem pralni. Podczas przeprowadzonych w 2009r. kontroli sanitarnych w większości obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu bielizną. W 2009r. na terenie woj. pomorskiego ogółem 6 szpitali posiadało własne pralnie tj.: UCK w Gdańsku, ZOZ dla Psychicznicy i Nerwowo Chorych w Starogardzie Gdańskim, Specjalistyczny w Kościerzynie, Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku (szpital w budowie), SPZZOZ w Lęborku.

Tradycyjny ciąg technologiczny prania posiadają pralnie następujących szpitali tj.: ZOZ dla Psychicznicy i Nerwowo Chorych w Starogardzie Gdańskim, SPZOZ Szpital Rejonowy w Nowym Dworze Gd. i SPZOZ w Lęborku. Pralnia SPZOZ Szpital Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim posiada zły stan sanitarno-techniczny, a pralnia SPZOZ w Lęborku wymaga odnowienia ścian i ciągów komunikacyjnych oraz wymiany części wyeksploatowanych urządzeń. W programach dostosowawczych w/w szpitali ujęto modernizację lub likwidację istniejących pralni, w terminie, najdłużej do dnia 31.12.2012r. Pozostałe pralnie posiadają trwałą barierę sanitarną i pełną automatykę dezynfekcji i procesu prania bielizny. Szpitale woj. pomorskiego korzystają ponadto z usług pralni z barierą sanitarną i w pełni zautomatyzowanych, są to między innymi pralnie: EUROCOMMERCE Sp. z o. o. w Gdyni, Konsorcjum Pralnicze Sp. z o. o. w Gdyni, Pralnia Akademicka UCK ul. Dębowa w Gdańsku, Akwamaryna Swarozyn - Zabagno, Pralnia „BeWa” w Przechlewie.

Czystość, porządek, estetyka

W większości skontrolowanych szpitali stan sanitarno - porządkowy nie budził zastrzeżeń. Stwierdzone nieprawidłowości były usuwane na bieżąco. Natomiast PPIS w Gdańsku za zły stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych na sprzęt porządkowy oraz brak środka dezynfekcyjnego ukarał firmę sprzątającą mandatem karnym w wysokości 400 zł.

Prosektoria

Niektóre skontrolowane prosektoria nie spełniają wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005r., w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 116, poz. 985). Część szpitali złożyła do zaopiniowania aneksu do programów dostosowawczych obejmujące zakłady patomorfologii. W prosektorium Szpitala Powiatu Bytowskiego za stwierdzone nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego nałożono mandat karny na kwotę 100zł.

Apteki szpitalne.

W skontrolowanych obiektach stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Niezależnie od powyższych kontroli oddziały szpitalne w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego były kontrolowane przez pionierzy epidemiologii PSSE. W 2009r. wydawano także decyzje administracyjne dotyczące zagadnień epidemiologicznych oraz decyzje opłatowe. W 2009r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku zaopiniował 27 aneksów do programów dostosowawczych szpitali. W druku GUS MZ-46 wykazano ogółem 10 obiektów ze złym stanem sanitarnym.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI W OBIEKTACH LECZNICTWA ZAMKNIĘTEGO ZA ROK 2009

W 2009 r. obiekty lecznictwa zamkniętego w woj. pomorskim zaopatrywane były w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym pod względem bakteriologicznym i fizyko – chemicznym za wyjątkiem wymienionych poniżej:

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło zaopatrzenia w wodę	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg RMZ z dnia 29 marca 2007 r	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody
POWIAT MALBORSKI I SZTUMSKI									
1	Szpital SPZOZ ul. Armii Krajowej 82-200 Malbork	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny w Malborku	Decyzja derogacyjna do 31.12.2010 r. z uwagi na ponadnormatywną zawartość fluorków, boru oraz jonu amonowego.						
	Szpital SPZOZ ul. Armii Krajowej 82-200 Malbork	Awaryjne źródło wody –wod. lokalny Malbork szpital	Mętność						Program dostosowawczy do 2012 r.
			Żelazo	1	1	32	Wodociąg włączany był na potrzeby poboru próbek wody	Brak	
			Mangan	1	1	3,823			
			Jon amonowy	1	1	0,101			
			1	1	7,74				
2	Szpital SPZOZ w Sztumie ul. Reja 12	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny szpitala	Żelazo	6		0,822			31
			Mangan	7		0,299	365	Odzielazianie	
			Jon amonowy	4	2	0,57	14		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	82-400 Sztum				7		16		
	Szpital SPZOZ w Sztumie				1				
	ul. Reja 12								
	82-400 Sztum	Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Sztum	-	-	-	-	-	-	-
POWIAT STAROGARDZKI									
3	Szpital dla Nerwowo i Psychiatrycznie Chorych im. Stanisława Kryzana ul. Skarszewska 7 83-200 Starogard Gdański	Podstawowe źródło wody – wod. zakładowy szpitala	Jon amonowy	7	2	0,6	63	Odżelazianie	Powtórne badania nie wykazały przekroczeń
			Mangan	7	2	0,380	63	Odmanganianie	
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Starogard Gdański	-	-	-	-	-	-	-
Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło zaopatrzenia w wodę	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg RMZ z dnia 29 marca 2007 r	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody
4		Podstawowe źródło wody – wod. zakładowy	Mętność	13	1	1,6	17	Odżelazianie	Powtórne badania nie wykazały przekroczeń
			Mangan	12	4	0,180	88		

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

	Specjalistyczny Szpital św. Jana	szpitala	Żelazo	13	1	0,630	17		
	Starogard Gdański ul. dr Balewskiego 1	Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Starogard Gdański	-	-	-	-	-	-	-
POWIAT M. GDAŃSK									
5	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne ul. Dębinki 7 Gdańsk	Podstawowe źródło wody – wod. zakładowy	Jon amonowy	8	5	0,69	365	brak	Decyzja administracyjna obowiązująca do dnia 30.08.2010 r.
			Barwa	8	5	30	365		
			Zapach	5	3	nieakceptowalny	365		
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny m. Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-
POWIAT WEJHEROWSKI									
6	Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy ul. Jagalskiego 10 Wejherowo	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny szpitala	Bakterie grupy coli	14	2	2	7	Odżelazianie	Intensywne płukanie sieci, powtórne badania nie wykazały przekroczeń
			OLB 22C	3	1	>300	7		
		Awaryjne źródło wody – publiczny w Wejherowie	-	-	-	-	-	-	-
POWIAT CHOJNICKI									
		Podstawowe źródło wody – wod. lokalny szpitala							

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

7	Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza ul. Leśna 10 Chojnice		Mętność	13	1	6,8	28	Odżelazianie	powtórne badania nie wykazały przekroczeń
			Żelazo	13	1	0,795	28		
		Awaryjne źródło wody – publiczny Funka Chojnice	-	-	-	-	-		
Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło zaopatrzenia w wodę	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg RMZ z dnia 29 marca 2007 r	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody
POWIAT TCZEWSKI									
8	NZOZ Zakład Opiekuńczo Leczniczy Ul. 7 marca 10 Gniew	Podstawowe źródło wody –wod. publ	Decyzja administracyjna do dnia 31.01.2010 r. z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu, jonu amonowego oraz podwyższoną mętność						
		Awaryjne źródło wody – wod. lokalny	-	-	-	-	-	-	-
9	Centrum Leczenia Uzależnień „Zapowiednik” ul. Czapskiego Opalenie	Podstawowe źródło wody – wod. publ.	Decyzja administracyjna do dnia 31.01.2010 r. z uwagi na ponadnormatywną liczbę mikroorganizmów w 22±2 °C po 72 h jtk/1 ml						
		Awaryjne źródło wody – brak	-	-	-	-	-	-	-

Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju Legionella pneumophila w obiektach lecznictwa zamkniętego

W 2009 roku skontrolowano jakość ciepłej wody użytkowej w 28 obiektach lecznictwa zamkniętego (w 102 punktach). Łącznie wykonano 139 badań. W 36 badaniach stwierdzono obecność bakterii Legionella. Skażenie bakteriami Legionella stwierdzono w 10 obiektach:

1. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku, ul. Kliniczna 1a, 80- 402 Gdańsk
2. Pomorskie Centrum Traumatologii- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny, im. M. Kopernika
 - ul. Nowe Ogrody 1-6; 80-803 Gdańsk
 - ul. Powstańców Warszawskich 1/2;
3. Szpital Specjalistyczny Św.Wojciecha Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, 80-462 Gdańsk, Al.Jana Pawła II 50
4. Zespół Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych, al. Zwycięstwa 30;, 80-219 Gdańsk
5. Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem 80-308 Gdańsk, ul.Polanki 119
6. Zakład Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w Gdańsku, ul. Kurkowa 12; 80-803 Gdańsk
7. Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o., NZOZ im. dr A. Majkowskiego, ul. F. Ceynowy 7, 83-300 Kartuzy
8. Szpital Polski Sztum, ul. Reja 12 82-200 Sztum
9. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Dworcowa 12, 82-100 Nowy Dwór Gd.

Właściwi PPIS podjęli stosowne działania mające na celu wyeliminowanie zanieczyszczenia instalacji ciepłej wody bakteriami z rodzaju Legionella.

Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju Legionella pneumophila w Domach Pomocy Społecznej

W 2009 roku skontrolowano jakość ciepłej wody użytkowej w 4 Domach Pomocy Społecznej (w 14 punktach). Łącznie wykonano 19 badań. W żadnej z przebadanych instalacji ciepłej wody użytkowej nie stwierdzono skażenia bakteriami Legionella.

Stan sanitarny gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej

W województwie pomorskim w 2009 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 3325 indywidualnych i grupowych praktyk lekarskich i pielęgniarских. Najliczniejszą grupę wśród omawianych placówek stanowiły indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie (42%). Wśród wyżej wymienionych praktyk lekarskich najliczniejsze były gabinety stomatologiczne (1433). Przeważająca część praktyk była zlokalizowana na terenie miast (92%). Skontrolowano ogółem 1793 praktyki, co stanowi 54 % wszystkich zewidencjonowanych obiektów. Przeprowadzono łącznie 2130 kontroli sanitarnych. Kontrole w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego były prowadzone przez pionierzy higieny komunalnej lub epidemiologii PSSE. Podobnie jak w latach ubiegłych w Gdańsku i Gdyni plany kontroli nie obejmowały wszystkich gabinetów.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Należy podkreślić, że utrudnieniem kontroli powyższych gabinetów są popołudniowe godziny funkcjonowania tych obiektów. Dodatkowo godziny przyjęć ulegają częstym zmianom.

Indywidualne i grupowe praktyki lekarskie i pielęgniarskie						
ewidencja		skontrolowanych	liczba kontroli	mandaty/ kwotę	decyzje	złe w GUS
miasto	wieś					
3078	247	1793	2130	5/1150	9	20

Specjalistyczne praktyki lekarskie			
stomatologiczne	laryngologiczne	ginekologiczne	inne
1433	74	237	1042

Jak wynika z informacji uzyskanych od poszczególnych PPIS, w porównaniu do roku ubiegłego nie zaobserwowano istotnych zmian w funkcjonowaniu istniejących gabinetów lekarskich. Posiadały one opinie wydane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu rejestracji działalności.

Jak wynika z uzyskanych od PPIS informacji najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami były: nieprawidłowa sterylizacja i dezynfekcja narzędzi, nieprawidłowe postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, zły stan sanitarny pomieszczeń i sprzętu, ogólny nieporządek oraz nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi. Za stwierdzone nieprawidłowości właściciele praktyk ukarano łącznie 5 mandatami karnymi na łączną kwotę 1150 zł. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości sanitarne wystawiano decyzje ustalające opłaty za dokonane czynności kontrolne. Zalecenia ujmowano w protokołach kontroli sanitarnych.

Rekontrole wykazały usunięcie wcześniej stwierdzonych nieprawidłowości. Nie uległ zmianie sposób obrotu bielizną czystą i brudną w gabinetach lekarskich. W większości obiektów lekarze stosują bieliznę jednorazowego użytku. Wszystkie gabinety prowadzą segregację odpadów na komunalne i medyczne. Odpady komunalne gromadzono w zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, a następnie usuwano do pojemników ogólnodostępnych lub kontenerów ustawionych na posesjach. Odpady medyczne przekazywano do spalania do Punktów Gromadzenia Odpadów Medycznych przy szpitalach. W 2009r. PPIS wystawili łącznie 9 decyzji administracyjnych. W druku GUS MZ-46 wykazano ogółem 20 obiektów ze złym stanem sanitarnym.

Działalność kontrolno -represyjna organów PIS woj. pomorskiego w 2009r.				
	liczba kontroli	mandaty/kwotę	decyzje	złe w GUS
szpitale	169	2/ 500	3	10
lecznictwo otwarte	1698	11/ 2000	13	36
praktyki lekarskie pielęgniarskie	2130	5/ 1150	9	20

III. Oddział Higieny Pracy

1. Nadzór bieżący nad warunkami pracy

W **2009 roku** pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili **5879** kontroli i rekontroli w **3736** zakładach pracy. Wydano **1469** decyzje administracyjne (w tym decyzje dotyczące poprawy warunków pracy, decyzje dotyczące badań i pomiarów czynników szkodliwych, decyzje unieruchamiające zakład/stanowiska pracy).

W zakładach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to:

- złe warunki techniczne pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- brak lub nieaktualne umowy dotyczące sprawowania opieki profilaktycznej z lekarzami uprawnionymi do badań profilaktycznych
- brak aktualnych profilaktycznych badań lekarskich pracowników,
- niewystarczająca ilość lub brak środków ochrony indywidualnej,
- brak informacji dla pracowników o zagrożeniach zawodowych i jego skutkach,
- działalność produkcyjna często rozpoczynana jest w obiektach istniejących – brak jest opinii dotyczącej przebudowy lub modernizacji obiektu,
- brak rejestrów wyników badań środowiskowych i kart pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- brak rejestrów substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy oraz brak wykazów pracowników narażonych na ww. czynniki,
- brak spisów substancji i preparatów niebezpiecznych stosowanych w zakładach pracy,
- brak lub niewłaściwe karty charakterystyki substancji i preparatów niebezpiecznych,

W **407** zakładach pracy województwa pomorskiego stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W kontrolowanych zakładach pracy **6666** pracowników pracowało w przekroczeniach normatywów czynników fizycznych (hałasu i drgań, mikroklimatu zimnego i gorącego), **1320** pracowników pracowało w przekroczeniach stężenia pyłów, **723** w przekroczeniach normatywów związanych z czynnikami chemicznymi.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych warunki pracy poprawiono **1068** pracownikom. Nałożono **28** mandatów, **20** postanowień o nałożeniu grzywny oraz wydano **189** upomnień.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 1. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w 2009 r. w woj. pomorskim.

P(G)SSE	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN ***)	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach ***)				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych	Liczba wydanych decyzji unieruchamiających stanowisko w związku z przekroczeniem normatywu higienicznego	Liczba pracowników, którym poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych ****)
		NDS/NDN (ogółem) ^{*)}	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych ^{*)}			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bytów	16	449	5	40	404	16	0	235
Chojnice	22	204	14	91	184	1	0	34
Człuchów	10	78	4	30	78	3	0	60
Gdańsk	37	2424	501	530	2165	7	1	130
Gdynia	6	233	135	211	185	5	0	88
GG	37	1228	0	232	1151	0	0	0
Kartuzy	36	428	0	47	387	1	0	178
Kościerzyna	23	454	0	13	444	5	0	58
Kwidzyn	29	347	0	23	330	8	0	63
Lębork	17	0	25	9	131	10	0	6
Malbork	8	50	0	25	25	8	0	16
NDG	2	6	0	0	6	2	0	72
Pruszcz	20	337	0	4	337	5	1	6
Puck	4	40	0	0	40	0	0	0
Słupsk	30	75	9	35	51	15	0	32
Sopot	4	23	0	0	23	0	0	0
Starogard	32	339	24	0	315	0	0	68
Tczew	4	25	6	0	16	0	0	0
Wejherowo	70	411	0	30	394	8	0	22
Razem:	407	7151	723	1320	6666	94	2	1068

**) pracownik liczony jeden raz niezależnie od ilości czynników*

2. Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w roku 2009 r.

Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w woj. pomorskim

W 2009 r. stwierdzono 86 przypadków chorób zawodowych. W porównaniu z rokiem 2008 (106), liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku sprawozdawczym spadła o 20 przypadki.

Tabela nr 2. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku 2009 w porównaniu z 2008 r.

Rok	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych
2008	106
2009	86

Powiaty województwa pomorskiego, w których stwierdzono najwięcej przypadków Chorób zawodowych.

W roku sprawozdawczym najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie działania następujących PSSE:

1. PSSE w Gdańsku 32 przypadków
2. PSSE w Gdyni 21 przypadków
3. PSSE w Słupsku 5 przypadków
4. PSSE w Pruszczu Gdańskim 4 przypadki

Choroby zawodowe stwierdzone na terenie działania wyżej wymienionych czterech PSSE stanowią ponad **72 %** wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w 2009 r.

Choroby zawodowe najczęściej występujące na terenie województwa pomorskiego w 2009 roku

- zawodowe uszkodzenie słuchu (**30,23 %** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (**20,93 %** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: (**17,44 %** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
- choroby skóry (**6,98 %** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W roku 2009 zawodowe uszkodzenie słuchu stanowi największy procent chorób zawodowych - 30,23 % , a przewlekle choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat są na drugim miejscu - 20,93 %. W roku poprzednim sytuacja była odwrotna : choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat stanowią największy procent wszystkich chorób zawodowych – 23,60 %, a zawodowe uszkodzenie słuchu – 20,75 %.

Tabela nr 3. Liczba chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2006 – 2009

Numer choroby zawodowej	2006 r.	2007 r.	2008 r	2009 r
	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków
1	2	3	4	5
1	2	1	2	0
2	0	0	0	0
3	3	2	0	3
4	4	4	3	1
5	1	0	1	0
6	4	4	3	1
7	2	0	3	0
8	1	0	0	0
9	0	0	0	0
10	0	0	0	0
11	0	0	0	0
12	0	2	1	1
13	0	0	0	0
14	1	0	0	0
15	19	40	25	18
16	0	0	0	0
17	4	4	3	5
18	10	2	3	6
19	5	4	8	3
20	7	10	9	3
21	32	14	22	26
22	4	7	2	2
23	1	0	0	0
24	0	0	0	0
25	0	1	0	2
26	40	35	21	15
Razem:	140	130	106	86

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela nr 4. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2008 w województwie pomorskim

Rok	Choroby zawodowe o najwyższym wskaźniku zapadalności							
	przewlekłe choroby narządu głosu		choroby skóry		zawodowe uszkodzenie słuchu		zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze	
	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.
2009	18	20,9	6	7,0	26	30,2	15	17,4
2008	25	23,6	9	8,4	22	20,75	21	19,8

Zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze

W roku 2009 stwierdzono 14 przypadków zawodowych chorób zakaźnych. W porównaniu z 2008 r. w roku sprawozdawczym zanotowano spadek liczby chorób zawodowych tej grupy (z 21 przypadków do 14). Dominującymi schorzeniami wśród zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych (inaczej niż w 2008 r.) jest borelioza. Stanowi ona 50,00% wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych tej grupy.

Tabela nr 5. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych stwierdzonych w roku 2009 w porównaniu z rokiem 2008 w województwie pomorskim

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	Gruźlica	Inne			Razem
					borelioza	bruceloza	pozostałe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2008	3	5	0	4	7	0	2	21
2009	0	3	0	3	7	0	1	14

3. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym z terenu województwa pomorskiego w 2009 roku.

W roku sprawozdawczym nadzór nad substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pełniono zgodnie z nowym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 01.12.2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. Nr. 280/2004 poz. 2771). W roku sprawozdawczym, na terenie województwa pomorskiego skontrolowano 198 zakładów pracy, w których występowały czynniki rakotwórcze i mutagenne. W bezpośrednim kontakcie z ww. czynnikami w skontrolowanych zakładach zatrudnionych było 10686 osób. W omawianej grupie zakładów przeprowadzono 233 kontrole, wydano 29 decyzji dotyczących poprawy warunków pracy. Najczęściej występującymi czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi na terenie województwa pomorskiego były: tlenek etylenu, promieniowanie jonizujące, oraz wirusy HBV i HCV. Analizując informacje o substancjach, preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, które nadsyłają pracodawcy nadal obserwuje się brak spójności danych zawartych w tych informacjach z informacjami znajdującymi się w dokumentacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wiąże się z tym mała świadomość pracowników o istniejącym ryzyku zawodowym. Nadal stwierdza się brak rejestrów, w szczególności rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników jak również brak właściwego oznakowania stanowisk pracy oraz zbiorników.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela 6. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi z terenu województwa pomorskiego w 2008 roku.

WSSE	Liczba zakładów pracy w ewidencji w PSSE	Liczba zakładów skontrolowanych w roku sprawozdawczym	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli w roku sprawozdawczym	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia			Liczba wydanych decyzji
			ogółem	kobiet	mężczyzn		Brak rejestru prac	Brak rejestru pracowników	Brak informacji do PWIS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bytów	31	14	832	494	338	14	2	2	3	3
Chojnice	32	13	905	658	247	16	0	0	0	0
Człuchów	9	8	45	6	39	9	2	2	2	2
Gdańsk	140	13	131	44	87	13	1	1	1	1
Gdynia	27	6	1726	1254	472	6	0	0	0	0
Graniczna Gdynia	2	2	13	11	2	2	0	0	0	0
Kartuzy	21	8	637	489	148	11	3	0	0	3
Kościerzyna	29	18	1509	1138	371	19	2	2	12	2
Kwidzyn	34	15	113	89	24	19	0	0	1	4
Lębork	8	4	59	17	42	6	2	2	1	2
Malbork	25	20	799	656	143	23	3	3	5	0
N.D.G.	12	4	114	68	46	5	3	3	1	3
Pruszcz	29	2	230	171	59	2	0	0	0	0
Puck	6	1	29	8	21	1	0	0	0	1
Słupsk	133	11	121	92	29	12	4	4	4	0
Sopot	16	15	277	202	75	25	0	0	6	0
Starogard Gdański	35	23	1425	940	485	24	4	4	4	3
Tczew	11	10	390	239	151	10	0	0	0	0
Wejherowo	32	11	1331	871	460	16	5	5	5	5
Razem	632	198	10686	7447	3239	233	31	28	45	29

4. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami i preparatami niebezpiecznymi, prekursorami i produktami biobójczymi z terenu województwa pomorskiego 2009 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano **1912** obiekty, w których stosowano substancje i preparaty chemiczne. Ponadto zewidencjonowano **63** formulatorów, **7** importerów substancji i preparatów chemicznych spoza krajów UE oraz **391** dystrybutorów ww. substancji. Przeprowadzono **1031** kontroli u stosujących substancje i preparaty chemiczne w działalności zawodowej w celu dokonania oceny prawidłowości wdrażania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz Rozporządzenia REACH / GHS oraz **340** kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu ww. substancje i preparaty. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem w I i II instancji **200** decyzji administracyjnych oraz nałożono **3** mandaty karne. Najczęściej stwierdzane uchybienia z ww. zakresu kontroli to:

- brak spisu substancji /preparatów niebezpiecznych
- brak lub niezgodne z prawem karty charakterystyki substancji /preparatów niebezpiecznych
- nieprawidłowe oznakowanie substancji /preparatów niebezpiecznych
- brak poinformowania Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu substancji istniejących lub preparatów niebezpiecznych
- brak właściwego oznakowania pojemników, zbiorników, niezabudowanych rurociągów służących do przechowywania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych

Błędy w kartach charakterystyki substancji/preparatów niebezpiecznych dotyczyły najczęściej punktu 1 (brak wskazania przeznaczenia substancji/preparatu niebezpiecznego), punktu 2 (brak numeru WE, brak stężeń /przedziałów stężeń substancji w preparacie, brak klasyfikacji substancji), punktu 3 (w większości przypadków brak wszystkich informacji wymaganych w tym punkcie). W kontrolowanych kartach stwierdzano również brak lub nieprawidłowe informacje w punkcie 15 karty dotyczącym informacji o przepisach prawnych.

5. Informacja z zakresu nadzoru w zakładach ochrony zdrowia z terenu województwa pomorskiego w 2009 roku.

Pion higieny pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy w zakładach ochrony zdrowia, które znajdują się na terenie podległym właściwym państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym. W 2009 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono **285 kontrole w 190 zakładach ochrony zdrowia.**

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy - do najczęściej występujących czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w placówkach ochrony zdrowia należą następujące czynniki:

- formaldehyd, tlenek etylenu, chlor;
- formaldehyd, ksylen, etanol (zakłady patomorfologii i histopatologii);
- promieniowanie jonizujące i pola elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości (bloki operacyjne, zakłady diagnostyki obrazowej, zakłady rehabilitacji i sale zabiegowe);

- halotan (sale operacyjne);
- pył całkowity, pył respirabilny, tlenek węgla, hałas (kotłownie, spalarnie),
- hałas, mikroklimat (pralnie i kuchnie).

Badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wykonywane były przez jednostki posiadające uprawnienia do wykonywania ww. badań zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20.04.2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. Nr 73/2005 poz.645 z późn. zmian.)

Narażenie na czynniki biologiczne - przeprowadzano kontrole dotyczące m.in. opracowania ryzyka zawodowego, prowadzenia rejestru prac i pracowników, stosowania znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym, zapewnienia warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów, sporządzenia i stosowania procedur dezynfekcji, pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego, procedury umożliwiającej bezpieczne usuwanie i postępowanie ze skażonymi odpadami, sporządzenia i dostarczenia pracownikom aktualnych pisemnych instrukcji bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, zapewniania pracownikom systematycznych szkoleń.

Tabela 7. Choroby zawodowe stwierdzone w ochronie zdrowia w roku 2009 w województwie pomorskim u pracowników ochrony zdrowia.

zawód	numer choroby wg wykazu chorób zawodowych	Liczba chorób zawodowych	
		2008 r.	2009 r.
1	2	3	4
lekarz		1	2
lekarz stomatolog		1	0
pomoc stomatologa		1	0
położna		1	0
pielęgniarka		10	4
asystent analityk		0	2
technik analityk		1	0
salowa		1	0
technik Rtg		0	1
sprzątaczką		0	0
inne zawody		3	1
Razem:		19	10

Tabela 8. Rodzaj i liczba chorób zawodowych stwierdzonych u pracowników ochrony zdrowia na terenie województwa pomorskiego w 2009 roku w porównaniu do 2008 roku.

Rodzaj choroby zawodowej	Liczba chorób zawodowych	
	2008 r.	2009 r.
1	3	4
gruźlica	4	3
wirusowe zapalenie wątroby	9	3
przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0
przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	1
alergiczny nieżyt nosa	1	3
alergiczne zapalenie spojówek	1	0
pokrzywka kontaktowa	1	0
astma oskrzelowa	1	0
Razem:	19	10

6. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami.

Państwowa Inspekcja Pracy - na bieżąco wymieniano informacje dotyczące liczby i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w zakładach pracy, braku zgłoszenia przez pracodawcę działalności gospodarczej w trybie art. 209 Kodeksu Pracy, narażenia zawodowego pracowników, unieruchamiania zakładu pracy lub stanowiska pracy. Ponadto przesyłano informacje o nieprawidłowościach w kartach charakterystyk oraz oznakowaniu opakowań substancji i preparatów chemicznych. W powiatach: lęborskim oraz malborskim – uczestniczono w pracach powiatowego zespołu d.s. koordynacji i inicjowania przedsięwzięć w sprawach ochrony zdrowia w rolnictwie indywidualnym.

Państwowa Inspekcja Weterynaryjna – współpraca w ramach bieżącego nadzoru prowadzonego nad ubojniami, mleczarniami, masarniami, jelicarniami, fermami drobiu oraz trzody chlewnej.

W ramach współpracy na bieżąco przekazywane są informacje dotyczące szkodliwych czynników biologicznych występujących w zakładach podlegających nadzorowi PIW (ze względu na bezpieczeństwo produktu) oraz informacje dotyczące naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w tych zakładach.

Organy samorządu terytorialnego – przekazywano informacje o stanie sanitarnym powiatu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, warunkach zdrowotnych środowiska

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

pracy oraz bezpieczeństwie chemicznym na terenie nadzorowanym (wszystkie powiaty). Uczestniczo w pracach powiatowego zespołu d.s. koordynacji i inicjowania przedsięwzięć w sprawach ochrony w rolnictwie indywidualnym na terenie powiatu sztumskiego.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego – w ramach współpracy z Powiatowymi Inspektoratami Nadzoru Budowlanego wymieniano informacje dotyczące braku decyzji o zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń oraz przeprowadzono wspólne kontrole dotyczące skarg mieszkańców na uciążliwości związane z działalnością zakładów produkcyjnych. Wymieniano informacje na temat firm zajmujących się rozbiórką i naprawą pokryć dachowych, w tym wymianą pokryć eternitowych.

Służba Medycyny Pracy – w ramach współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Gdańsku na prośbę lekarzy orzeczników, którzy dysponowali niewystarczającym materiałem dowodowym dotyczącym oceny narażenia zawodowego, dokonywano uzupełniającej oceny narażenia, niezbędnej w realizacji procedury orzeczniczej dotyczącej chorób zawodowych.

Przekazywano informacje dotyczące wyników pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy (z archiwów poszczególnych PSSE) oraz omawiano błędy występujące w ocenie ryzyka zawodowego.

Informowano WOMP w Gdańsku o przypadkach przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników przez lekarza nie posiadającego uprawnień do przeprowadzania badań profilaktycznych (gdy badana osoba pracuje w narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia). Przekazywano materiały poglądowe dotyczące palenia tytoniu w zakładach pracy, ochrony przed rakiem szyjki macicy oraz HIV.

Inspekcja Handlowa - w ramach współpracy z Inspekcją Handlową przesyłano pisma informujące o stwierdzanych przypadkach braku informacji w języku polskim na oznakowaniu substancji/preparatów chemicznych.

Cech Rzemiosł Różnych

Przekazywano materiały poglądowe dotyczące zwalczania dymu tytoniowego w zakładach pracy a także profilaktyki odnośnie raka szyjki macicy.

Przeprowadzono rozmowy na temat stosowania substancji i preparatów niebezpiecznych, ich oznakowania i kart charakterystyki w zakładach pracy. Wymieniano informacje na temat oceny narażenia pracowników na działanie czynników biologicznych.

7. Promocja zdrowia.

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych promowano zachowania prozdrowotne wśród pracodawców i pracowników. Szczególną uwagę zwracano na następujące kwestie:

- informowanie o obowiązkach stosowania środków technicznych i ochron indywidualnych mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym
- wprowadzanie nowych wydajniejszych i mniej uciążliwych dla użytkowników środków ochrony
- stanowiska pracy, na których pracownicy mają kontakt z substancjami i preparatami chemicznymi (pełne i prawidłowe poinformowanie pracowników o zagrożeniu z jakim mają do czynienia na stanowisku pracy), konieczności posiadania kart charakterystyki i wykorzystania w praktyce wiadomości w nich zawartych

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- fakt posiadania instrukcji stanowiskowych oraz znaków ostrzegawczych, nakazujących stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej
- stosowanie przez pracowników technicznych, organizacyjnych i indywidualnych środków ochrony osobistej, zgodnych z zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki (zwracano uwagę na to czy środki ochrony indywidualnej posiadają odpowiednie certyfikaty)
- informowanie pracodawców o uwzględnianiu zasad ergonomii pracy oraz o przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony zdrowia, zwracano uwagę na edukację prozdrowotną pracodawców, większa świadomość pracodawców w tym zakresie skutkuje wprowadzaniem nowych technologii w procesach pracy
- dostosowanie stanowisk komputerowych do obowiązujących przepisów; tłumaczono jak ważne są przerwy w pracy, prawidłowe usytuowanie monitorów komputerowych oraz zachowanie zasad ergonomii
- weryfikację danych zawartych w ocenie ryzyka zawodowego zatrudnionych pracowników – fakt przekazywania informacji o zagrożeniach zawodowych (chemicznych, fizycznych, biologicznych)
- angażowanie pracowników w tworzeniu ocen ryzyka zawodowego na dane stanowisko pracy, zgodnie z europejską kampanią na rzecz oceny ryzyka zawodowego pt. „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy .Dobre dla Ciebie – dobre dla firmy”
- profilaktykę szczepień ochronnych w zakładach pracy, w których pracownicy mają kontakt z czynnikami biologicznymi (szczególnie osób najbardziej ekspozowanych na zakażenie);
- propagowanie zachowań prozdrowotnych, które zobowiązują do określonych zachowań na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi
- propagowanie zachowań prozdrowotnych, które zobowiązują do określonych zachowań na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami biologicznymi; dokonanie właściwej oceny ryzyka w tym zakresie;
- zobowiązywano pracodawców do udostępnienia odpowiednio wyposażonych apteczek I pomocy i zorganizowania pomocy przedlekarskiej
- promowano zwiększenie aktywności fizycznej wśród kierowców w celu zmniejszenia dolegliwości ze strony układu ruchu i chorób krążenia
- informowano pracodawców, szczególnie firm transportowych o HIV
- przekazano pracodawcom , zatrudniającym w przeważającej ilości kobiety, materiały dotyczące walki z nowotworami, a szczególnie raka szyjki macicy
- przekazano pracodawcom materiały (plakaty) informujące o następstwach używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy, informowano o możliwości

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

wprowadzenia programu ograniczenia palenia tytoniu w miejscu pracy, rozdawano materiały (płyty CD i plakaty)

- w okresie jesiennym kładziono nacisk na zachowania prozdrowotne ze szczególnym uwzględnieniem zasad dotyczących zdrowego stylu życia, jak i też prostych czynności higienicznych, które mogą uchronić przed zachorowaniem na grypę A (H1N1)
- podczas kontroli pracodawców zatrudniających pracowników przy zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest wyjaśniano, że zagrożenie chorobotwórcze azbestu jest skutkiem wdychania włókien respirabilnych zawieszonych w powietrzu
- Przypominano, iż narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną chorób: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuca i międzybłoniaków, a długie okresy między pierwszym narażeniem a pojawieniem się choroby oznaczają, że skutki aktualnego narażenia mogą pojawić się nawet 30 lat od rozpoczęcia ekspozycji. W związku z tym konieczne jest prowadzenie rejestrów pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym
- Zwracano uwagę, że pracownikom nie wolno zdejmować środków ochrony indywidualnej w strefie zanieczyszczonej azbestem.
- W wyniku przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że szanse na podejmowanie programów promocji zdrowia wśród pracowników istnieją przede wszystkim w zakładach pracy o dobrej kondycji ekonomicznej oraz zarządzanych przez menadżerów, rozumiejących zasady nowoczesnego zarządzania.

8. Azbest

Informacja za rok 2009 dotycząca warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego.

Tabelaryczne zestawienie danych

Lp.	Informacja	Dane
1.	Liczba firm zajmujących się usuwaniem/ zabezpieczaniem**/ transportem wyrobów zawierających azbest posiadających siedzibę na terenie działania właściwego PPIS	52
2.	Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm	33
3.	Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem (ogółem), w tym:	1
3a)	polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest	0
3b)	polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest	1
3c)	polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest	0
3d)	podczas innych prac powodujących kontakt z azbestem (podać charakter tych prac)	0
5.	Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem	6
6.	Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu /usuwaniu/ transporcie/innych wyrobów zawierających azbest	133

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

7.	Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu...*	Wyroby azbestowo-cementowe: pokrycia dachowe i płyty elewacyjne
Liczba firm zajmujących się zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w których stwierdzono brak:		
8.	Zezwolenia, pozwolenia, decyzji, zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.1) ²	0
9.	Przeszkolenia przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.2) ²	2
10.	Planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.04.71.649, § 6 ust 1 pkt.3) ²	3
11.	Wyposażenia pracowników w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju i stopnia narażenia (Dz.U.05.216.1824, § 11 ust 1) ³	0
12.	Oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego (Dz.U.98.21.94 z późn. zm. art. 226) ⁴ i (Dz.U.03.169.1650 z późn.zm. § 39) ⁹	1
13.	Rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm. § 4 ust 1) ⁵	3
14.	Rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm., § 4 ust 2) ⁵	2
15.	Przekazania do właściwego PWIS informacji o substancjach, preparatach, czynników lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (Dz.U.04.280.2771 z późn. zm., § 4 ust. 3) ⁵	7
16.	Przestrzegania zakazu spożywania posiłków, picia napojów i palenia tytoniu, przechowywania rzeczy osobistych w miejscu wykonywania prac, w których występuje narażenie na azbest (Dz.U.05.216.1824, § 13) ³	0
17.	Aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku (Dz.U.98.21.94 t. j. z późn. zm. art. 229 § 4) ⁴	0

* wymienić np.: wyroby azbestowo – cementowe typu pokrycia dachowe lub płyty elewacyjne itp., izolacje ognioochronne np. kurtyny lub drzwi p/pożarowe, itd.

** zabezpieczanie – prace polegające na zabezpieczaniu np. przez pokrycie farbą wyrobów zawierających azbest, nie zakwalifikowanych w danym roku do rozbiórki.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Część opisowa Choroby zawodowe

W 2009 roku stwierdzono dwie choroby zawodowe w wyniku narażenia pracowników na azbest.

Lp.	Rodzaj choroby zawodowej	Okres narażenia na azbest
1.	międzybłonniak opłucnej	01.09.1975-31.08.1981
2.	międzybłonniak opłucnej	02.09.1968-31.07.1980

Wyżej wymienione choroby stwierdzono u pracowników stoczni.

Czy były wykonywane badania środowiska pracy w zakresie ekspozycji na azbest, czy stwierdzano przekroczenia normatywów higienicznych – z uwzględnieniem (o ile to możliwe) frakcji respirabilnej (Dz. U. 05.73.645 z późn. zm.)⁶, (Dz. U.05.216.1824.)³ i (Dz.U.02.217.1833 z późn. zm.)⁷. – informacje należy ustalać na podstawie kontroli zarówno w siedzibach firm jak i w czasie kontroli warunków pracy, powodujących kontakt z azbestem

W 1 skontrolowanym zakładzie pracy stwierdzono wykonanie badań środowiskowych, badań dokonano podczas demontażu płyt azbestowo – cementowych; Stężenie pyłu całkowitego : max 0,3 krotność NDS; Stężenie włókien respirabilnych azbestu <0,010 wł/cm³

Opisać najczęściej stwierdzane uchybienia/ nieprawidłowości sanitarno – higieniczne, z podaniem liczby przypadków danego rodzaju uchybienia

- brak badań i pomiarów stężeń pyłów zawierających azbest (2 przypadki)
- brak rejestru i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy dot. stężeń pyłów zawierających azbest (1 przypadek)
- brak szkoleń bhp w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (2 przypadki)
- brak przekazania do PWIS w Gdańsku informacji o substancjach, preparatach, czynników lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (7 przypadków)
- brak planu prac dot. usuwania wyrobów zawierających azbest (3 przypadki)
- rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w narażeniu na włókna azbestu nie zawiera wymaganych informacji określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 1.12.2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (2 przypadki)

Informacje na temat zastosowanych środków restrykcyjnych

Wydano 6 decyzji administracyjnych. W 2 przypadkach stwierdzono usunięcie nieprawidłowości przed wydaniem decyzji administracyjnej, w związku z tym umorzono postępowanie administracyjne.

Dodatkowe uwagi

W wielu przypadkach prace rozbiórkowe prowadzone są na terenie innego powiatu, niż ten, na terenie którego firma ma zarejestrowaną działalność. Część firm zajmujących się usuwaniem i zabezpieczaniem oraz transportem wyrobów zawierających azbest w roku 2009 r. nie wykonywało żadnych prac powodujących kontakt z azbestem.

IV. Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży

W 2009 roku na terenie województwa pomorskiego Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała 1694 placówki nauczania i wychowania, 18 szkół wyższych, 20 żłobków oraz 1089 placówek wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Wśród skontrolowanych placówek nauczania i wychowania 938 stanowiły różnego rodzaju szkoły, w tym 355 szkół podstawowych, 13 filii szkół podstawowych, 105 gimnazjów, 50 różnych liceów, techników i szkół zawodowych, 255 zespołów szkół ogólnokształcących, 149 zespołów szkół ponadpodstawowych oraz 11 szkół policealnych. Do placówek uczęszczało 307438 uczniów. Skontrolowano również 355 przedszkoli – do placówek tych uczęszczało 37798 dzieci.

Zakres prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzoru obejmował stan sanitarny oraz ogół warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, a także w placówkach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Ocenić poddano dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii, tygodniowe rozkłady zajęć szkolnych w zakresie higieny procesu nauczania, obciążenie ciężarem tornistrów/plecaków noszonych przez uczniów, realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w pracowniach, infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz ochronę placów zabaw, terenów rekreacyjnych/sportowych przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi. Przeprowadzono również ocenę istniejącego oświetlenia elektrycznego pod względem spełnienia wymagań Polskiej Normy.

Ponadto w trakcie kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zwracali uwagę na zapewnienie uczniom opieki medycznej oraz dożywianie dzieci i młodzieży.

1. Stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych

Z danych, jakimi dysponuje Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. pomorskiego wynika, że w 7 placówkach oświatowo-wychowawczych zajęcia odbywały się w budynkach nie w pełni przystosowanych, budowanych w innym celu niż mieszczące się w nich placówki. Problem ten dotyczył 1 przedszkola, 3 szkół podstawowych 2 zespołów szkół ponadpodstawowych oraz 1 placówki z pobytem dziennym.

W 2009 roku budynki znajdujące się w złym stanie sanitarno-technicznym użytkowało 79 placówek nauczania i wychowania – były to głównie szkoły podstawowe oraz zespoły szkół ogólnokształcących i ponadpodstawowych.

W zakresie czystości i porządku stwierdzono nieprawidłowości w 17 placówkach, natomiast w złym stanie zarówno sanitarno-technicznym jak i czystości i porządku znajdowało się 21 placówek nauczania i wychowania.

Możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb higienicznych w czasie pobytu w placówkach oświatowo-wychowawczych jest jednym z najistotniejszych warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinno się zapewnić dzieciom i młodzieży. Dane dotyczące zaopatrzenia placówek w instalacje wodociągowe i kanalizacyjne oraz inne wybrane parametry higieniczne przedstawiono w Tabeli nr 1.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Tabela 1. Warunki do utrzymania higieny

Rodzaj placówki	Liczb. placówek, w których stwierdzono brak instalacji wodociągowej	Liczb. placówek, w których stwierdzono brak kanalizacji	Liczb. placówek posiadających ustępy zewnętrzne	Liczb. placówek, w których stwierdzono ponadnormat. liczb. uczniów na urządzenia ustępowe
Przedszkola	--	--	--	5
szk. podst. + filie	4	8	1	18
gimnazja	--	2	--	8
technika	--	--	--	1
licea ogólnokoszt.	--	--	--	1
zespoły szkół	2	2	1	27
szkoły policealne	--	--	--	1
ogółem	6	12	2	61

Nie wszystkie placówki na terenie województwa pomorskiego wyposażone były w instalację wodociągową i kanalizacyjną. Brak instalacji wodociągowej odnotowano w 6 placówkach, w tym w 4 szkołach podstawowych/filiach szkół podstawowych oraz w 2 zespołach szkół, natomiast bez kanalizacji funkcjonowało 12 szkół (10 szkół podstawowych bądź ich filie oraz 2 zespoły szkół).

W 61 skontrolowanych placówkach stwierdzono ponadnormatywną liczbę uczniów na urządzenie ustępowe – nie zachowano obowiązujących standardów dostępności do urządzeń ustępowych. Problem ten dotyczył przede wszystkim zespołów szkół, szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli. W przypadku szkoły podstawowej i zespołu szkół ogólnokształcących stwierdzono funkcjonowanie ustępów na zewnątrz budynku. Sanitariaty zewnętrzne spełniają standardy higieniczne – budynki murowane, uczniowie mają dostęp do ciepłej wody, zaopatrzone w środki do utrzymania higieny osobistej. Sytuacja dotyczy placówek, w których brak jest możliwości zainstalowania nowych sanitariatów w obiektach szkolnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego, w związku z napływającymi sygnałami o braku podstawowych środków do utrzymania higieny osobistej uczniów w szkołach oraz wobec zagrożenia sanitarnego prowadziła w 2009 roku ocenę warunków do utrzymania higieny osobistej w publicznych i niepublicznych szkołach.

Skontrolowano ogółem 888 różnego typu szkół oceniając możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody do mycia rąk, ze środków higieny osobistej, a także sprawdzono stan sanitariatów, ich czystość i porządek.

W 167 placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Były to różnego rodzaju zaniedbania, najczęściej brak ręczników papierowych lub suszarki do rąk (71) oraz brak mydła w dozownikach (60). W 23 placówkach stwierdzono brak dostępu do papieru toaletowego przy kabinach WC.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Niewłaściwy stan techniczny sanitariatów stwierdzono w 40 placówkach natomiast zaniedbania czystości i porządku odnotowano w 8 zespołach szkół i 1 szkole podstawowej.

Jednym z podstawowych wymogów higienicznych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży jest zapewnienie ciepłej wody, mimo to w 50 placówkach oświatowo-wychowawczych odnotowano jej brak, w tym 35 placówek nie posiada instalacji ciepłej wody. Problem ten dotyczył głównie zespołów szkół, szkół podstawowych jak również gimnazjów i liceum ogólnokształcącego.

Poprawę stanu higieniczno-sanitarnego egzekwowano wydając zalecenia pokontrolne oraz w drodze postępowania administracyjnego. W 2009 roku wydano 305 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie do odpowiedniego stanu pomieszczeń lub urządzeń, najwięcej na różnego typu zespoły szkół (95), szkoły podstawowe (54) oraz 58 decyzji na przedszkola.

W zdecydowanej większości wydane decyzje dotyczyły nakazu doprowadzenia do odpowiedniego stanu sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci, ciągów komunikacyjnych w budynkach oraz szatni (brudne ściany i sufity, zniszczone podłogi, parkiety, wykładziny dywanowe, podłogi z ubytkami PCV, zniszczoną stolarkę okiennie-drzwiową) a także toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne. Ponadto nakazywano doprowadzenie do odpowiedniego stanu nawierzchni dróg prowadzących do budynków, przejść, placów rekreacyjnych oraz naprawę zniszczonego ogrodzenia.

W 60-u placówkach oświatowo-wychowawczych nakazy decyzji dotyczyły zapewnienia zgodnie z PN natężenia oświetlenia elektrycznego, przeprowadzenia pomiarów w pomieszczeniach szkolnych, a także zapewnienia osłon na punktach świetlnych.

W 2009 roku w 85 placówkach oświatowo-wychowawczych (37 szkół podstawowych, 21 zespołów szkół, 14 przedszkoli, 4 gimnazja, 2 szkoły wyższe oraz 7 innych placówek) przeprowadzono remonty generalne. Ponadto przy 45 szkołach różnego typu oddano nowe obiekty sportowe, a w 22 placówkach uległy modernizacji istniejące bloki sportowe.

Warunki nauczania i wychowania

Meble

W użytkowaniu mebli szkolnych istotne jest stosowanie zasad ergonomii - dostosowanie wymiarów mebli do wzrostu dzieci i młodzieży. W 2009 roku ocenę dostosowania mebli do wzrostu przeprowadzono w 321 placówkach dla 733 oddziałów. W 88 placówkach oświatowo-wychowawczych w 138 skontrolowanych oddziałach dzieci i młodzież korzystała z mebli niezgodnie z zasadami ergonomii. Na poprawę dostosowania mebli do wzrostu uczniów/przedszkolaków oraz na zapewnienie odpowiedniego stanu mebli wydano ogółem 37 decyzji administracyjnych. Ponadto wśród innych działań Inspekcji Sanitarnej zmierzających do poprawy warunków w zakresie dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów wymienić należy:

- prowadzenie podczas kontroli instruktażu dla dyrektorów, nauczycieli i uczniów na temat prawidłowego stanowiska pracy ucznia/przedszkolaka, a także stosowania nowej normy dot. mebli: krzesel i stołów dla instytucji edukacyjnych;
- zalecenia wymiany mebli zniszczonych.

Rozkłady zajęć szkolnych

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W 2009 roku ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 223 szkołach dla 1468 oddziałów. Niezgodne z zasadami higieny rozkłady zajęć lekcyjnych stwierdzono w 105 placówkach, dla 465 oddziałów (31,7% ogółu ocenionych rozkładów). W celu wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie rozkładów zajęć szkolnych wydawano zalecenia pokontrolne oraz wystosowywano pisma do dyrektorów szkół.

Waga tornistrów/plecaków szkolnych

W 2009 roku wychodząc naprzeciw postulatam rodziców zaniepokojonych zbyt dużym ciężarem plecaków swoich dzieci przeprowadzono kontrole dot. ważenia tornistrów/plecaków uczniów szkół podstawowych. Celem ustalenia rzeczywistego obciążenia dzieci, jednodniową akcją objęto uczniów klas I, II, III, VI szkół podstawowych - miejskich publicznych, miejskich niepublicznych oraz wiejskich publicznych. Zgodnie z zaleceniami Krajowego Konsultanta w dziedzinie Pediatrii ciężar tornistra nie powinien przekraczać 10% masy ciała ucznia. Od września 2009r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, uczniowie mają możliwość pozostawiania w szkole przynajmniej części podręczników i przyborów szkolnych - zapis dot. uczniów, którzy realizują nową podstawę programową (tj. uczniów klas 'I' szkoły podstawowej oraz klas 'I' gimnazjum).

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2009 roku dokonano oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowo-wychowawczych. W wyniku bieżących kontroli stwierdzono, że salę gimnastyczną jako jedyny obiekt do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego posiadało 17 placówek, tylko salę rekreacyjną / zastępczą posiadały 32 szkoły, w 109 placówkach były wyłącznie boiska sportowe. Szkół, które dysponowały co najmniej dwiema różnymi możliwościami do prowadzenia zajęć takich jak: sala gimnastyczna, sala rekreacyjna, boisko czy basen było 728. Żadnych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego nie posiadało 57 szkół różnego typu. Niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia WF prowadzone były na korytarzach w 141 szkołach. Uczniowie wielu placówek korzystają również z obiektów sportowych znajdujących się poza szkołą takich jak: basen, sale i hale sportowe, boiska stadionu jak również inne sale specjalistyczne (siłownie, fitness club). W ramach nadzoru sanitarnego oceniono również możliwość korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. Na 943 skontrolowane szkoły różnego typu 470 posiadało szkolne zespoły sportowe z pełnym zapleczem (w tym z natryskami), z czego 457 placówek posiadało czynne natryski z ciepłą wodą. W 108 przypadkach uczniowie w ogóle nie używali natrysków, a w 234 tylko po dodatkowych zajęciach sportowych

Ochrona placów zabaw / terenów rekreacyjnych / terenów sportowych przed zanieczyszczeniami odchodami zwierząt.

W 2009 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna kontrolowała placówki oświatowo-wychowawcze pod względem posiadania właściwej ochrony placów zabaw, terenów rekreacyjnych i terenów sportowych przed zanieczyszczeniem odchodami zwierząt. Zwracano uwagę na ogrodzenie terenu, zastosowanie zakazu wprowadzania zwierząt na teren placówki i jego egzekwowanie, zabezpieczenia piaskownic przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu, wygrabianie nieczystości oraz wymianę piasku przed rozpoczęciem sezonu zabaw w piaskownicy. Skontrolowano 2228 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym również placówki sezonowe. Plac zabaw / teren rekreacyjny z niewystarczającą ochroną przed zanieczyszczeniami stwierdzono w 102 placówkach wśród 1002 skontrolowanych - posiadających place zabaw, natomiast spośród 406 placówek skontrolowanych - posiadających tereny sportowe, w 16 odnotowano niewystarczającą

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

ochronę przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. Właściwego zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami nie posiadały również 22 obiekty mające plac zabaw i/lub teren rekreacyjny oraz teren sportowy - spośród 820 takich placówek skontrolowanych. Wydano 31 decyzji administracyjnych /merytorycznych/, w tym 10 decyzji wyegzekwowano oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 200,00zł. Celem ograniczenia ryzyka sanitarnego i poprawy bezpieczeństwa dzieci korzystających z piaskownic zalecano wymianę piasku w piaskownicach przed sezonem oraz przynajmniej dwa razy w jego trakcie oraz przekonywano osoby odpowiedzialne do wykonania zabezpieczenia piaskownicy (zakrycia), które utrudniłoby dostęp do piaskownicy zwierzętom. Opracowywano również materiały edukacyjne dotyczące poprawy bezpieczeństwa dzieci korzystających z piaskownic.

Oświetlenie elektryczne

Prawidłowe oświetlenie pomieszczeń oraz stanowisk pracy ucznia w placówkach oświatowo-wychowawczych ma znaczący wpływ na bezpieczeństwo i higienę nauki w środowisku dziecięco-młodzieżowym. Właściwe warunki do wykonywania zadań wzrokowych powinny być zapewniane poprzez odpowiednie oświetlenie elektryczne, o parametrach zgodnych z polskimi normami. Kontynuując działania w zakresie badań oświetlenia elektrycznego pod względem spełnienia wymogów polskiej normy Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w 2009 roku przeprowadziła pomiary w 46 wybranych placówkach oświatowo-wychowawczych dla 414 oddziałów. Ocenie poddano natężenie oraz równomierność oświetlenia elektrycznego w 6 przedszkolach, 13 szkołach podstawowych, 10 gimnazjach, 8 szkołach ponadgimnazjalnych oraz w 9 innych placówkach /8 zespołów szkół, 1 SOS-W/. Wyniki przeprowadzonej 2009 roku oceny natężenia oświetlenia elektrycznego umieszczono w tabeli poniżej:

Tabela 3. Wyniki oceny natężenia oświetlenia elektrycznego.

Rodzaj placówki	Oświetlenie elektryczne			
	oceniono		stwierdzono niewłaściwe	
	I. oddziałów	I. placówek	I. oddziałów	I. placówek
Przedszkola	23	6	15	5
Szkoły podstawowe	91	13	69	12
Gimnazja	73	10	59	9
Szkoły ponadgimn.	161	8	122	6
Inne	66	9	52	8
Razem	414	46	317	40

Natężenie oświetlenia elektrycznego niezgodne z wymaganiami Polskiej Normy stwierdzono w 317 oddziałach 40 placówek, co stanowi 76,57% oddziałów w których przeprowadzono pomiary. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie natężenia oświetlenia elektrycznego podejmowano stosowne działania m.in. wydawano decyzje administracyjne nakazujące zapewnienie oświetlenia elektrycznego zgodnego z aktualną polską normą oraz wydawano zalecenia dot. zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach. W placówkach przeprowadzano modernizację instalacji

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

elektrycznej połączoną z całkowitą wymianą oświetlenia, a także doświetlano niektóre pomieszczenia oraz uzupełniano niesprawne punkty świetlne.

2. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego w trakcie kontroli sanitarnych placówek oświatowo-wychowawczych zwracali uwagę na warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach.

Na 925 skontrolowanych szkół, gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 587 placówek (63,46%), w tym 518 szkół posiadało gabinety tylko do swojej dyspozycji, a 69 gabinetów wspólne z inną placówką w tym samym obiekcie. Ponadto 235 szkół profilaktyczną opiekę zdrowotną zapewniło w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki, natomiast w przypadku 103 szkół profilaktyczna opieka zdrowotna była świadczona poza terenem placówki.

Spośród skontrolowanych szkół - 572 placówki posiadały gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej bez zastrzeżeń sanitarnych i technicznych, natomiast gabinety niezgodne z wymogami technicznymi /brak dostępu do bieżącej ciepłej wody, powierzchnia mniejsza niż 12m²/ odnotowano w 11 placówkach, a w 5 szkołach gabinety znajdowały się w niewłaściwym stanie sanitarnym.

Podczas kontroli sanitarnych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazywali dyrektorom placówek materiały informacyjne oraz udzielali instruktażu nt. zapobiegania i zwalczania wszawicy.

3. Prowadzenie dożywiania w szkołach.

W 2009 roku, w trakcie bieżących kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego zbierali informacje dotyczące żywienia dzieci i młodzieży prowadzonego w różnego typu szkołach.

Ciepłe posiłki wydawano w 593 placówkach (64,11% skontrolowanych szkół), w tym 370 placówek wydawało wyłącznie posiłki jednodaniowe (62,4% wydających posiłki). Z ciepłych posiłków szkolnych – z pełnych obiadów skorzystało ogółem 29703 uczniów, natomiast 45068 dzieci z posiłków jednodaniowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, niektóre szkoły organizowały dla uczniów śniadania szkolne - w 2009 roku tego typu formę dożywiania prowadziło 89 placówek (65 szkół podstawowych, 8 gimnazjów oraz 16 zespołów szkół), a skorzystało z niej ogółem 4534 uczniów.

Podawanie uczniom napoju odnotowano w 327 placówkach (186 szkół podstawowych, 15 gimnazjów, 126 zespołów szkół) – z tej formy skorzystało 62541 uczniów.

W 2009 roku 42513 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz zespołów szkół skorzystało z posiłków dofinansowanych przez ośrodki pomocy społecznej, komitety rodzicielskie i innego rodzaju organizacje.

4. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach.

Spośród skontrolowanych 925 szkół różnego typu, 265 placówek posiadało w pracowniach chemicznych substancje i preparaty chemiczne.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez upoważnionych przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej odnotowano 2 przypadki braku aktualnego spisu posiadanych substancji i preparatów niebezpiecznych (zespoły szkół) oraz 4 przypadki (zespoły szkół) braku oznakowania, bądź oznakowanie niezgodne z przepisami prawa.

W 1 zespole szkół odnotowano nieprawidłowości w zakresie przechowywania substancji i preparatów niebezpiecznych oraz pojedynczy przypadek - również zespół szkół nie posiadał wymaganych kart charakterystyki substancji i preparatów niebezpiecznych.

W związku z nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną /merytoryczną/ oraz nałożono 1 mandat karny.

5. Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży.

W czasie trwania ferii zimowych - na terenie województwa pomorskiego w okresie od 2 lutego do 15 lutego 2009r. - Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadziła ocenę stanu i warunków higieniczno-sanitarnych w placówkach zimowego wypoczynku.

W województwie pomorskim do wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży zgłoszono 179 placówek, w tym 60 form wyjazdowych oraz 119 form wypoczynku zorganizowanego w miejscu zamieszkania. W zorganizowanych placówkach wypoczywało ogółem 11708 dzieci i młodzieży, w tym 3246 na zimowiskach wyjazdowych.

Przeprowadzone w trakcie wypoczynku 163 kontrole sanitarne wykazały, że wypoczynek zimowy był dobrze zorganizowany, zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki. Jedynie w przypadku 6 placówek w miejscu zamieszkania - odnotowano brak ciepłej wody do mycia (placówki szkolne, w których ciepła woda została wyłączona na okres ferii zimowych), natomiast 2 placówki funkcjonowały z niedostateczną liczbą urządzeń sanitarnych.

W 28 placówkach wypoczynku nie zapewniono uczestnikom opieki medycznej - dotyczyło to głównie form w miejscu zamieszkania. Brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu pedagogicznego odnotowano w pojedynczym przypadku. Z uwagi na stwierdzone uchybienia wydano zalecenia pokontrolne.

Podczas ferii zimowych zgłoszono 4 prośby o interwencję w sprawie nieodpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, spośród których 1 była zasadna /dot. bloku żywienia/.

Wzmocniono nadzór nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach wypoczynku zimowego, a w szczególności na przestrzeganie ogólnych zasad higieny otoczenia, stosowanie częstego wietrzenia pomieszczeń, niezagęszczanie sal, zachowanie odpowiednich odstępów między łózkami w salach sypialnych. W kontrolowanych placówkach pozostawiano materiały edukacyjne dot. inwazyjnej choroby meningokokowej /ulotki, plakaty/, wspólnie z pionem Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadzono pogadanki i warsztaty z uczestnikami wypoczynku dotyczące profilaktyki tej choroby.

W czasie trwania wypoczynku zimowego odnotowano 66 przypadków zachorowań w 6 placówkach, a także 2 wypadki/urazy w 2 placówkach.

6. Wypoczynek letni dzieci i młodzieży.

W 2009 roku na terenie woj. pomorskiego do wypoczynku letniego dzieci i młodzieży zgłoszono 910 placówek, w tym 852 formy wyjazdowe oraz 58 placówek w miejscu zamieszkania. W zorganizowanych placówkach wypoczywało ogółem 73205 dzieci i młodzieży.

Inspektorzy Sanitarni przed rozpoczęciem letnich wakacji opracowywali plany, uwzględniające działania w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży - sporządzano harmonogramy zaplanowanych kontroli, 'pogadank' dot. wirusa typu A/H1N1 - wzmożono działania profilaktyczne w tym zakresie, nasilono nadzór.

W czasie trwania letniego wypoczynku dzieci i młodzieży Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmowała stosowne działania edukacyjne propagujące właściwe zachowanie uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z profilaktyką zakażeń przenoszonych drogą kropelkową - przekazywano ulotki, prowadzono 'pogadanki' na rozpoczynających się turnusach. Ponadto przekazywano materiały edukacyjne dot. inwazyjnej choroby meningokokowej, a także poradnik „BEZPIECZNE LATO”.

Do dnia 31 sierpnia 2009r. przedstawiciele PPIIS przeprowadzili 693 pogadanki w placówkach wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży na terenie województwa pomorskiego - o czym na bieżąco informowano Sztab Kryzysowy przy Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku.

W 2009r. roku wzmożono nadzór nad placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży, zwracając uwagę, aby pomieszczenia były wykorzystane zgodnie z ustaleniami podjętymi w trakcie kwalifikacji placówki do wypoczynku letniego dzieci. Szczególnie ważne w sezonie letnim 2009r. było zapewnienie odpowiednio przygotowanych i wyposażonych izolatek/pokoi chorych z wydzielonym węzłem sanitarnym - w związku z profilaktyką zakażeń nowym wirusem typu A/H1N1.

W ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży skontrolowano 722 placówki. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 223 placówkach stwierdzono nieprawidłowości, w tym w 19 nie zapewniono odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych. Kontrole sanitarne tych placówek wykazały najczęściej: brak bieżącej czystości i ogólny nieporządek w pokojach mieszkalnych uczestników wypoczynku oraz w namiotach - w przypadku obozów oraz niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w sanitariatach, a także brak wietrzenia pomieszczeń.

W 46 placówkach stwierdzono brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu pedagogicznego, w 148 nie zapewniono uczestnikom opieki medycznej.

Podczas wypoczynku letniego w 5-ciu placówkach limit miejsc został przekroczony, w 6 placówkach odnotowano brak ciepłej wody do mycia (dot. obozu harcerskiego tzw. 'dzikiego' oraz 5 form w miejscu zamieszkania – półkolonie, w których ciepła woda została wyłączona na okres wakacji).

Ponadto w pojedynczej placówce nie zapewniono dostatecznej liczby urządzeń sanitarnych oraz nie zapewniono uczestnikom opieki ratownika.

W czasie trwania akcji letniej odnotowano 255 przypadków zachorowań wśród dzieci w 81 placówkach wypoczynku oraz 109 wypadków/urazów w 74 placówkach. Ponadto odnotowano 7 przypadków zatruc pokarmowych w 1placówce.

Do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgłoszono 29 próśb o interwencję w sprawie nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych, spośród których w 11 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości.

W 2009 roku wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń w obiekcie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz nałożono 20 mandatów karnych na osoby odpowiedzialne za utrzymanie właściwego stanu i warunków sanitarnych w placówkach - organizatorów zobowiązano do usunięcia nieprawidłowości.

V. Oddział Higieny Żywności, Żywnienia I Przedmiotów Użytku

1. Nadzór nad obiektami żywności, żywnienia i przedmiotów użytku

W 2009 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej było ogółem 21805 obiektów, w tym:

- zakładów produkcji żywności
- 12378 zakładów obrotu żywnością (w tym 976 środków transportu żywności)
- 5465 zakładów żywienia zbiorowego otwartego (w tym 3370 punktów małej gastronomii)
- 2428 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego
- 234 zakładów produkcji i obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- 311 zakładów produkujących, konfekcjonujących bądź wprowadzających kosmetyki do obrotu

W porównaniu do 2008 roku ilość obiektów w poszczególnych grupach przedstawiała się następująco:

Grupa obiektów	Liczba obiektów w 2009r.	Liczba obiektów w 2008 r.	Liczba obiektów	
			wzrost	spadek
1. Zakłady produkcji żywności	989	976	13	-
2. Zakłady obrotu żywnością (ogółem)	12378	12383	-	5
3. Zakłady żyw. zbiorowego otwartego (ogółem), w tym punkty małej gastronomii	5465 3370	5082 3082	383 288	- -
4. Zakłady żyw. zbiorowego zamkniętego	2428	2359	69	-
5. Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	234	195	39	-
6. Zakłady produkcji i obrotu kosmetykami	311	288	23	-
Ogółem	21805	21283	527	5

W 2009 roku ogólna liczba obiektów nadzorowanych wzrosła o 522 w stosunku do roku 2008. Skontrolowano ogółem 14980 zakładów, ocenie sanitarnej pod kątem spełnienia wymagań poddano 8175 zakładów, z których 249 było niezgodnych z wymaganiami, stanowi to 3,0 % obiektów poddanych ocenie.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono ogółem 23719 kontroli i rekontroli, w tym 1494 kontroli interwencyjnych związanych m.in. ze zgłoszeniem w systemie RASFF i RAPEX oraz skargami konsumenckimi.

Państwowi Powiatowi/Graniczni Inspektorzy Sanitarni wydali ogółem 1032 decyzje administracyjne, z których 31 dotyczyło nakazu unieruchomienia działalności zakładu oraz 85 decyzji zakazujących wprowadzenia produktu do obrotu.

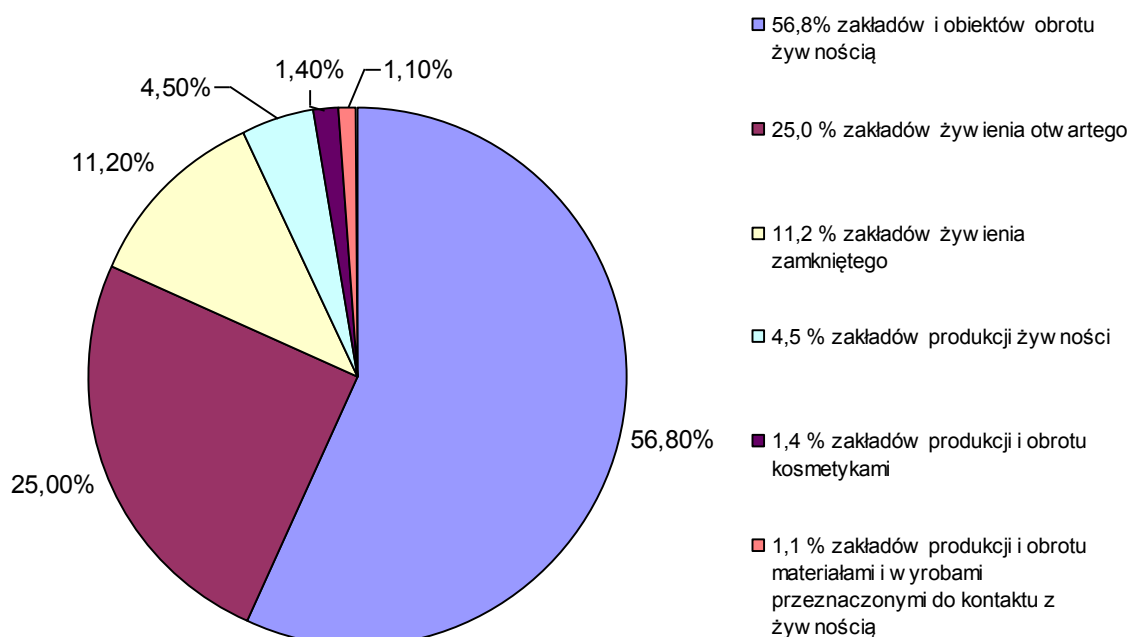
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W postępowaniu mandatowym nałożono ogółem 2241 mandatów karnych na kwotę 450.050,00 zł (średnia wysokość mandatu wynosiła 200,8 zł).

Do Sądów Grodzkich skierowano 2 wnioski o ukaranie. Do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku wpłynęły 22 wnioski zakończone wydaniem 19 decyzji o nałożeniu kar pieniężnych wynikających z art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. 171, poz. 1225 z późn. zm.), 3 wnioski zostały rozpatrzone w 2010 roku

W nadzorowanych obiektach pobrano do badań 4323 próbki żywności, 46 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 30 próbek kosmetyków. Dyskwalifikacji uległo 88 próbek żywności (2 %) oraz 1 próbka kosmetyku (3,3 %).

2. Struktura nadzorowanych obiektów w 2009 roku wg profilu prowadzonej działalności przedstawiała się następująco

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

3. Działalność kontrolno - represyjna w poszczególnych grupach nadzorowanych obiektów w 2009 roku.

Lp.	Działania	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach:						Ogółem
		Produkcji żywności	Obrotu żywnością	Żywienia zbiorowego		Produkcja i obrót		
				Otwartego	Zamkniętego	Mater. i wyrob. do kont. z żyw.	Kosmetykami	
1.	Liczba obiektów nadzorowanych	989	12378	5465	2428	234	311	21805
2.	Liczba obiektów skontrolowanych	893	7689	4106	1948	120	224	14980
3.	Liczba obiektów niezgodnych z wymaganiami	32	121	71	23	-	2	249
4.	Liczba kontroli i rekontroli, w tym kontroli interwencyjnych	1804	11634	6423	3143	169	546	23719
		97	1030	235	74	58	-	1494
5.	Liczba wydanych decyzji administr. ogółem	144	461	269	157	-	1	1032
	w tym: unieruchomienia działalności zakładu	6	1	21	3	-	-	31
	zakazu wprowadzania produktów do obrotu	-	78	2	5	-	-	85
6.	Liczba mandatów karnych /na kwotę, zł	159/ 33050	1146/ 206450	741/ 170800	193/ 39450	-	2/ 300	2241/ 450050
6.	Liczba wniosków o ukaranie, w tym:	3	9	12	1	-	-	25
	do sądu	-	2	-	-	-	-	2
	do PWIS o nałożenie kar pieniężnych.	3	7 ⁽¹⁾	12 ⁽²⁾	1 ⁽³⁾	-	-	23
7.	Liczba decyzji o nałożeniu kary pieniężnej/ na kwotę, zł	3/ 10.600	6/ 20.000	9/ 24,5	1/ 3.000	-	-	19/ 57500

Uwaga ⁽¹⁾ 1 wniosek został odrzucony jako bezzasadny

⁽²⁾ 3 wnioski rozpatrzone zostały w 2010 r.

⁽³⁾ 1 wniosek dotyczył obiektu nieewidencjonowanego

4. Rodzaje obiektów niezgodnych z wymaganiami, wyrażone w % w stosunku do obiektów ocenianych.

a) grupa zakładów produkcji żywności wg liczb malejących:

- 50,0 % wytwórnie octu, majonezu i musztardy
- 10,0 % zakłady zbożowo-młynarskiego
- 11,5 % przetwórnice owocowo - warzywne i grzybowe
- 6,8 % piekarnie
- 6,1 % ciastkarnie
- 5,5 % zakłady garmazeryjne
- 4,3 % „inne” wytwórnie żywności
- 2,6 % automaty do lodów.

Pozostałe obiekty żywności funkcjonujące w 2009 roku tj.:

- wytwórnie tłuszczów roślinnych i mieszalnie tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi
- browary i słodownie
- wytwórnie napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa
- wytwórnie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych
- wytwórnie makaronów
- wytwórnie wyrobów cukierniczych
- wytwórnie chrupek, chipsów i prażynek
- wytwórnie suplementów diety
- wytwórnie środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego
- cukrownie

zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

b) grupa zakładów obrotu żywnością:

- 4,7 % sklepy spożywcze
- 2,5 % super i hipermarkety
- 1,6 % magazyny hurtowe
- 2,0 % kioski (ogółem)
- 1,2 % środki transportu żywności.

Skontrolowane kioski na targowiskach sprzedające mięso oraz sprzedające inne środki spożywcze, hurtownie suplementów diety, obiekty ruchome i tymczasowe oraz „inne” obiekty obrotu żywnością zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

c) ogółem **zakłady żywienia zbiorowego typu „otwartego”** w 3,7 % zostały ocenione jako niespełniające wymagań, a zakłady małej gastronomii w 3,8 % nie spełniały wymagań w stosunku do liczby ocenianych

d) **zakłady żywienia zbiorowego typu „zamkniętego”**,

- 4,0 % stołówek pracowniczych
- 3,4 % bloki żywienia w domach opieki społecznej
- 3,4 % stołówek w domach wczasowych
- 2,7 % stołówek szkolnych

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- 2,2 % stołówek na koloniach, obozach, zimowiskach
- 1,2 % stołówek w przedszkolach.

Pozostałe bloki żywienia bądź stołówki tj.:

- bloki żywienia w szpitalach
- kuchnie niemowlęce
- bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach
- stołówki w żłobkach i domach małego dziecka
- stołówki w bursach i internatach
- stołówki w domach dziecka i młodzieży
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych
- bufety przy zakładach pracy
- zakłady usług cateringowych
- inne zakłady żywienia

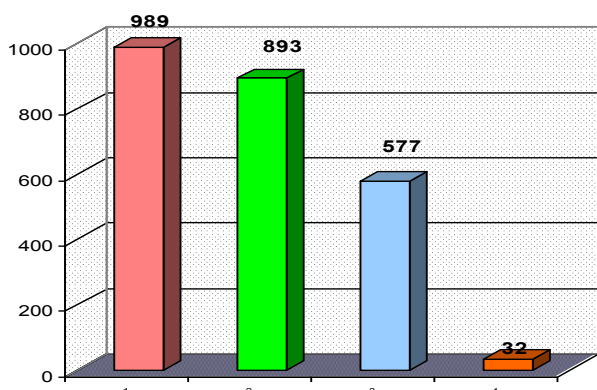
zostały ocenione jako spełniające wymagania.

e) **wytwórnice oraz miejsca obrotu materiałów wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością** oceniono jako zgodne z wymaganiami

f) **w grupie 19 ocenianych zakładów produkujących bądź konfekcjonujących kosmetyki** 2 zakłady tj. 10,5 % oceniono jako niespełniające wymagań.

5. Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnieniowych w 2009 roku przedstawiał się następująco:

zakłady produkcji

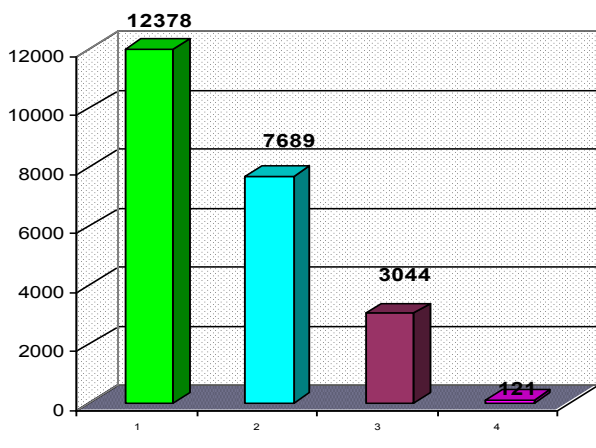

1. Liczba obiektów w ewidencji
2. Liczba obiektów skontrolowanych
3. Liczba obiektów poddanych ocenie na zgodność z przepisami
4. Liczba obiektów niezgodnych z wymaganiami tj. 5,5 % z obiektów poddanych ocenie.

Przyczyny niezgodności w tej grupie obiektów:

- niewłaściwa ochrona zakładu przez szkodnikami
- brak kontroli jakości surowców używanych do produkcji
- brak kontroli przebiegu procesów produkcyjnych
- niefunkcjonalność pomieszczeń.

zakłady obrotu żywnością

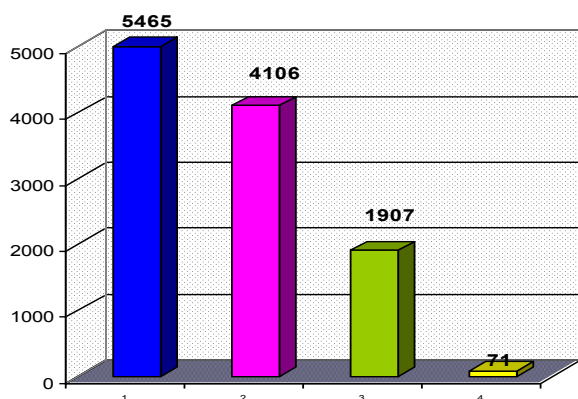

1. Liczba obiektów w ewidencji
2. Liczba obiektów skontrolowanych
3. Liczba obiektów poddanych ocenie na zgodność z przepisami
4. Liczba obiektów niezgodnych tj. 3,9 % z obiektów poddanych ocenie

Przyczyny niezgodności w tej grupie obiektów:

- brak udokumentowania przestrzegania GHP
- brak procedur postępowania ze środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości zdrowotnej
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nieoznakowanych niewiadomego pochodzenia
- brak udokumentowanego stanu zdrowia osób mających kontakt z żywnością.

zakłady żywienia zbiorowego otwartego

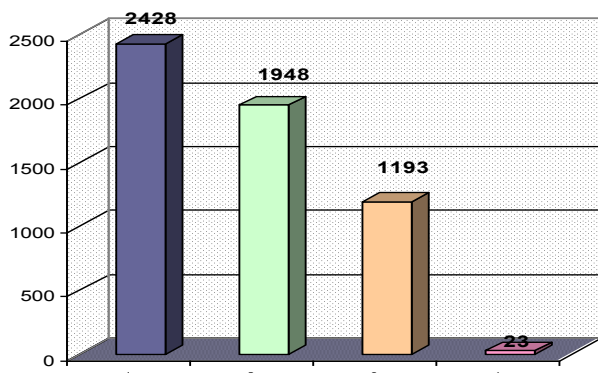

1. Liczba obiektów w ewidencji
2. Liczba obiektów skontrolowanych
3. Liczba obiektów ocenionych na zgodność z przepisami
4. Liczba obiektów niezgodnych tj. 3,7 % z obiektów ocenionych

Przyczyny niezgodności w w/w grupie obiektów:

- rozpoczęcie działalności bez decyzji o zatwierdzeniu w obiektach niespełniających wymagań sanitarno-higienicznych uruchamianych w sezonie letnim
- brak udokumentowanego stanu zdrowia zatrudnionego personelu w obiektach działających sezonowo
- rozszerzenie działalności poza zakres określony w decyzji
- zamrażanie środków spożywczych „na zapas”.

zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

1. Liczba obiektów w ewidencji.
2. Liczba obiektów skontrolowanych.
3. Liczba obiektów ocenionych na zgodność z przepisami.
4. Liczba obiektów niezgodnych tj. 1,9 % z obiektów poddanych ocenie.

Przyczyny niezgodności w grupie obiektów żywienia zamkniętego:

- niefunkcjonalność pomieszczeń wynikająca z braku możliwości rozbudowy lub modernizacji zakładu
- zły stan techniczny pomieszczeń
- niewłaściwe wyposażenie
- ograniczenie liczby personelu skutkujące brakiem utrzymania standardów higienicznych.

6. Opis stanu sanitarnego obiektów niespełniających wymagań ujętych w pkt. 4a – 4d

Obiekty produkcji żywności

W 2009 roku w ewidencji zakładów nadzorowanych objętych było 989 zakładów produkcji żywności, skontrolowano 893 zakłady, przeprowadzając 1804 kontrole, w tym 97 interwencyjnych. Wydano 144 decyzje administracyjne, z których 6 dotyczyło przerwania działalności zakładu. Nałożono 159 mandatów karnych na kwotę 33050,00 zł. W ocenie Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych 515 zakładów poddanych ocenie kompleksowej nie spełniało wymagań, zaś procent zakładów posiadających wdrożony system HACCP wyniósł 89.

Najwyższy procent zakładów niespełniających wymagań przedstawiał się następująco:

- **(15) wytwórnie octu, majonezu i musztardy (50 %)**. W ewidencji znajdowały się zaledwie 2 zakłady, z których 1 oceniono jako niespełniający wymagań, stąd tak wysoki odsetek obiektów „złych”
- **(11) zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (10 %)**. W ewidencji znajdowało się 20 zakładów, 16 skontrolowano, w 10 przeprowadzono ocenę zgodności z których 1 został oceniony jako niezgodny
- **(6) przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe (11,5 %)**. W ewidencji ujętych było 51 zakładów, 34 zakłady skontrolowano, w 26 przeprowadzono kontrole kompleksowe w wyniku których 3 zakłady oceniono jako niezgodne. W tej grupie obiektów przeprowadzono 66 kontroli, wydano 5 decyzji administracyjnych, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 1.000,00 zł.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- **(04) piekarnie** (6,8 %). W ewidencji znajdowało się 270 zakładów, skontrolowano 257, w 220 przeprowadzono ocenę na zgodność z wymaganiami, 15 zakładów oceniono jako niezgodne. Ogółem przeprowadzono 652 kontrole, wydano 93 decyzji administracyjnych, z których 2 dotyczyły unieruchomienia działalności. W postępowaniu mandatowym nałożono 73 mandaty karne na kwotę 13.950,00 zł.
- **(05) ciastkarnie** (6,1 %) W ewidencji ujętych było 179 zakładów, skontrolowano 165 zakładów przeprowadzając 311 kontroli. 130 zakładów oceniono na zgodność z wymaganiami, 8 zostało ocenionych jako niezgodne. 65 % zakładów posiada wdrożony system HACCP. W 2009 roku w tej grupie zakładów wydano 26 decyzji administracyjnych, nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 7550,00 zł. Do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku wpłynął 1 wniosek o ukaranie przedsiębiorcy za rozszerzenie działalności w warunkach zagrażających bezpieczeństwu produkowanych wyrobów. Wniosek był zasadny nałożono karę pieniężną w wysokości 5.000,00 zł. z art. 103 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.
- **(10) zakłady garmazeryjne** (5,5 %). W ewidencji ujętych było 35 zakładów. Wszystkie zostały skontrolowane, 18 oceniono na zgodność z wymaganiami, 1 oceniono jako niezgodny. Przeprowadzono ogółem 85 kontroli, wydano 5 decyzji administracyjnych, nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2.100,00 zł. Do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku wpłynął 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej z art. 103 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywności za nie zgłoszenie działalności pod nadzór Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i rozpoczęcie działalności bez uzyskania decyzji o zatwierdzeniu. Wniosek był zasadny nałożono karę pieniężną w wysokości 3.500,00 zł.
- **(21) „inne” wytwórnie żywności** (4,3 %). W rejestrach zakładów nadzorowanych ujętych było 57 zakładów, skontrolowano 51, w 23 zakładach przeprowadzono ocenę zgodności, 1 oceniono jako niezgodny. Przeprowadzono ogółem 94 kontrole sanitarne, wydano 3 decyzje administracyjne, 2 decyzje dotyczyły unieruchomienia działalności. W postępowaniu mandatowym nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1.200,00 zł. Do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku wpłynął 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej za rozszerzenie działalności poza zakres określony decyzją. Wniosek był zasadny po uwzględnieniu wyjaśnień przedsiębiorcy nałożono symboliczną karę w wysokości 1.500,00 zł
- **(02) automaty do lodów** (2,6 %). W ewidencji ujętych było 272 automaty, 237 zostało skontrolowanych, 75 poddano ocenie na zgodność z wymaganiami, 2 oceniono jako niezgodne. Przeprowadzono ogółem 393 kontrole, w tym 12 interwencyjnych, wydano 5 decyzji administracyjnych, z których 2 dotyczyły unieruchomienia działalności, nałożono 28 mandatów karnych na kwotę 6.000,00 zł. Z automatów pobrano do badań mikrobiologicznych 97 próbek lodów, z których 20 tj. 20,6 % próbek uległo dyskwalifikacji.

Obiekty obrotu żywnością (3,9 %).

W grupie obiektów obrotu żywnością liczącą 12378 obiektów największą ilość stanowiły sklepy spożywcze – 8737 placówek handlu detalicznego, w tym m.in. 233 placówek wielkopowierzchniowych, 1366 kiosków, 614 magazynów hurtowych, 351 obiektów ruchomych, 976 środków transportu żywności oraz 334 innych obrotu żywnością.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Ogółem w zakładach obrotu żywnością przeprowadzono 11634 kontrole sanitarnych, których 1030 to kontrole interwencyjne. Wydano 461 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję unieruchomienia działalności, zaś 78 decyzji dotyczyło zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Nałożono 1146 mandatów karnych na kwotę 206450,00 zł. Skierowano 2 wnioski o ukaranie do Sądu Grodzkiego oraz 7 wniosków do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku o nałożenie kary pieniężnej; 6 wniosków rozpatrzono pozytywnie i nałożono kary pieniężne w kwocie 20.000,00 zł.

W omawianej grupie obiektów procent zakładów niezgodnych przedstawiał się następująco:

- **(22) sklepy spożywcze** (4,7 % niezgodnych). W ewidencji obiektów ujętych było 8737 sklepów, w tym 233 hipermarkety, skontrolowano 5599 placówek, w tym 220 hipermarketów. Ocenę na zgodność z wymaganiami przeprowadzono w 2360 obiektach (w 156 marketach). Niezgodnych z wymaganiami było 111 obiektów, w tym 4 markety. Ogółem w sklepach przeprowadzono 8853 kontrole, w tym 812 kontroli interwencyjnych, wydano 398 decyzji administracyjnych, z których 1 dotyczyła unieruchomienia działalności, natomiast 68 decyzji dotyczyło zakazu wprowadzenia produktu do obrotu. Nałożono 989 mandatów karnych na kwotę 177950,00 zł, skierowano 1 wniosek do Sądu Grodzkiego oraz 2 wnioski do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku o nałożenie kary pieniężnej. Wnioski były zasadne, nałożono kary pieniężne w wysokości 6.000,00 zł.
- **(23) kioski** (2 % niezgodnych). W ewidencji obiektów zgłoszonych pod nadzór PIS ujętych było 1366 kiosków, skontrolowano 607, na zgodność z wymaganiami oceniono 248 kiosków, 5 oceniono jako niezgodne. Wśród obiektów ocenionych jako niezgodne nie było kiosków funkcjonujących na targowiskach. Ogółem w tej grupie obiektów przeprowadzono 783 kontrole, w tym 48 interwencyjnych, wydano 18 decyzji administracyjnych, z których 2 dotyczyły zakazu wprowadzenia produktu do obrotu. Nałożono 79 mandatów karnych na kwotę 13.000,00 zł.
- **(24) magazyny hurtowe** (1,6 % niezgodnych). W ewidencji ujętych było 614 magazynów hurtowych, w tym 13 magazynów z suplementami diety. Skontrolowano 420 magazynów przeprowadzając w nich 802 kontrole, w tym 97 kontroli interwencyjnych. Wydano 37 decyzji administracyjnych, z których 7 dotyczyło zakazu wprowadzania produktu do obrotu. W postępowaniu mandatowym nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 8200,00 zł. Skierowano 1 wniosek do Sądu Grodzkiego oraz 3 wnioski do PWIS w Gdańsku o nałożenie kary pieniężnej. 1 wniosek był niezasadny, 1 wniosek rozpatrzony został w 2010 roku, 1 wniosek rozpatrzono pozytywnie i nałożono karę w wysokości 10.000,00 zł. na przedsiębiorcę prowadzącego hurtownię suplementów diety.
- **(26) środki transportu** (1,25 % niezgodnych). W 2009 roku zarejestrowanych środków transportu było 976, skontrolowano 663 obiekty, ocenie poddano 80 obiektów, z których 1 był niezgodny z wymaganiami. W skontrolowanych obiektach przeprowadzono 678 kontroli, w tym 4 interwencyjne. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1050,00 zł. Do PWIS w Gdańsku wpłynął 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej, wniosek był zasadny nałożono karę w wysokości 1.000,00 zł.
- **(28) zakłady żywienia zbiorowego „otwarte”** ogółem (3,7 % niezgodnych). W ewidencji obiektów nadzorowanych figurowano 5465 zakładów, 4106 zostało skontrolowanych, przeprowadzono ogółem 6423 kontrole, w tym 235 kontroli interwencyjnych. Ocenę zgodności przeprowadzono w 1907 zakładach,

z których 71 oceniono jako niezgodne. W tej grupie obiektów wydano 269 decyzji administracyjnych; 21 dotyczyło unieruchomienia działalności zaś 2 decyzje zakazywały wprowadzenia produktu do obrotu. W postępowaniu mandatowym nałożono 741 mandatów karnych na kwotę 170800,00 zł. Do PWIS w Gdańsku wpłynęło 12 wniosków o nałożenie kary pieniężnej z art. 103 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, 9 wniosków dotyczących punktów małej gastronomii rozpatrzono w 2009 roku nakładając kary pieniężne na kwotę 24500,00 zł. zaś 3 wnioski, które wpłynęły pod koniec 2009 roku zostały rozpatrzone w 2010 roku.

- **(28a) zakłady małej gastronomii** (3,8 % niezgodnych). Większość zakładów w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego stanowiły punkty małej gastronomii (61,6 %). Skontrolowano 2313 punktów gastronomicznych, w 875 przeprowadzono ocenę na zgodność z wymaganiami, 34 punkty oceniono jako niezgodne. W skontrolowanych punktach przeprowadzono 3429 kontroli, w tym 99 kontroli interwencyjnych. Wydano 91 decyzji administracyjnych, z których 10 dotyczyło unieruchomienia działalności, nałożono 293 mandaty karne na kwotę 65900,00 zł.
- **(29) zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego** (1,9 % niezgodnych). Grupa zakładów żywienia zamkniętego liczyła 2428 zakładów, 1948 zakładów skontrolowano, 1193 zakłady poddano ocenie zgodności, z których 23 uznano jako niezgodne. Ogółem w tej grupie zakładów przeprowadzono łącznie 3143 kontrole, w tym 74 interwencyjne. Wydano 157 decyzji administracyjnych; 3 decyzje dotyczyły unieruchomienia działalności, 5 dotyczyło zakazu wprowadzenia produktu do obrotu. Nałożono ogółem 193 mandaty karne na kwotę 39450,00 zł. Wpłynął 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej z art. 103 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Wniosek ten nie został rozpatrzony pozytywnie. W ramach kontroli czystości procesów produkcyjnych pobrano 413 próbek mikrobiologicznych z których 17 uległo dyskwalifikacji.

Zakłady niespełniające wymagań w w/w grupie przedstawiały się następująco:

- **(29a) stołówki pracownicze** (4,0 % niezgodnych). W ewidencji figurowało 36 stołówek pracowniczych w zakładach pracy, 29 stołówek skontrolowano przeprowadzając 46 kontroli sanitarnych, 25 stołówek oceniono pod względem zgodności z wymaganiami, z których 1 została oceniona jako niezgodna. Wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1200,00 zł.
- **(29g) bloki żywienia w domach opieki społecznej** (3,4 % niezgodnych). W ewidencji ujętych było 98 zakładów, w tym 15 z żywnością cateringową. Skontrolowano 86 bloków żywienia przeprowadzając 130 kontroli sanitarnych, których 6 było interwencyjnych. W 65 blokach żywienia przeprowadzono kontrole kompleksowe połączone z oceną stanu sanitarnego, 3 bloki żywienia oceniono jako niezgodne. Wydano 10 decyzji administracyjnych, z których 1 dotyczyła zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 3250,00 zł. Wniosek, o którym mowa w pkt. d(29) dotyczył domu opieki zdrowotnej.
- **(29c) stołówki w domach wczasowych** (3,4 % niezgodnych). W w/w grupie obiektów większość stanowią zakłady działające sezonowo. Ogółem w ewidencji figurowało 314 stołówek w domach wczasowych, 288 stołówek skontrolowano, w 144 przeprowadzono ocenę zgodności, w wyniku której 5 stołówek oceniono jako niezgodne. Przeprowadzono łącznie 465 kontroli, w tym 12 interwencyjnych. Wydano 33 decyzje administracyjne, z których 1 dotyczyła unieruchomienia

działalności zaś 3 decyzje dotyczyły zakazu wprowadzenia produktu do obrotu. Nałożono 58 mandatów karnych na kwotę 13300,00 zł.

- **(29i) stołówki szkolne** (2,7 % niezgodnych). W ewidencji ujętych było 566 stołówek, z których 120 prowadziło żywienie w systemie cateringowym. Skontrolowano 488 stołówek, w 330 stołówkach przeprowadzono ocenę stanu sanitarnego pod kątem zgodności z wymaganiami, z których 9 oceniono jako niezgodne. Ogółem w tej grupie stołówek przeprowadzono 765 kontroli, w tym 12 kontroli interwencyjnych. Wydano 48 decyzji administracyjnych, nałożono 14 mandatów karnych na kwotę 2100,00 zł. W porównaniu z rokiem 2008 wzrósł procent stołówek niezgodnych z wymaganiami z 1,4 % do 2,7 %. Pogorszenie stanu sanitarnego w tej grupie zakładów wynika z niedoinwestowania placówek szkolnych. Proces ten jest bardzo widoczny w postępowaniu administracyjnym gdzie najczęściej zmieniane są terminy wykonania zaleceń.
- **(29k) stołówki na koloniach, obozach, zimowiskach** (2,2 % niezgodnych). W sezonie letnim i zimowym funkcjonowało 444 stołówek w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Ogółem skontrolowano 338 stołówek, przeprowadzono 527 kontroli, w tym 15 kontroli interwencyjnych. Za uchybienia sanitarno-higieniczne nałożono 42 mandaty karne na kwotę 8300,00 zł. Wydano 9 decyzji administracyjnych. Również w tej grupie zakładów wzrósł procent stołówek niezgodnych z wymaganiami z 1 % w 2008 r do 2,2 % w 2009 r. Niewątpliwie na taki stan miał wpływ fakt bardzo dużej rotacji personelu kuchennego, brak potwierdzenia stanu zdrowia oraz brak znajomości podstawowych zasad higieny.
- **(29l) stołówki w przedszkolach** (1,2 % niezgodnych). W ewidencji obiektów nadzorowanych znajdowało się 447 stołówek w przedszkolach, w tym 98 korzystało z usług żywieniowych w systemie cateringowym. Ułatwienia dla osób fizycznych, które w ramach działalności gospodarczej mogły otwierać punkty przedszkolne korzystając z ułatwień dla takiej działalności jak i możliwość uzyskania dotacji unijnych były przyczyną wzrostu w 2009 roku liczby stołówek przedszkolnych, w tym głównie korzystających z usług żywieniowych świadczonych przez firmy cateringowe. Ogółem w stołówkach przedszkolnych przeprowadzono 577 kontroli, w tym 13 kontroli interwencyjnych. Na poprawę stanu technicznego wydano 23 decyzje administracyjne, za uchybienia w stanie czystości i porządku nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 5100,00 zł.

7. Wytwórnice i miejsca obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W rejestrach obiektów nadzorowanych ujętych było 44 wytwórnice oraz 190 miejsc obrotu tj. 47 hurtowni i 143 sklepy. Ogółem skontrolowano 120 miejsc produkcji i obrotu tymi wyrobami przeprowadzając 169 kontroli, z których 58 dotyczyło kontroli podjętych z działań w ramach powiadomień w systemie RASFF. W miejscach produkcji i obrotu pobrano 46 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, żadna z pobranych próbek nie była dyskwalifikowana. Postępowania administracyjnego i mandatowego w tej grupie obiektów nie prowadzono.

8. Nadzór nad obiektami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetyków.

W ewidencji obiektów nadzorowanych w 2009 roku ujętych było 311 obiektów produkcji i obrotu kosmetyków, w tym: 16 zakładów produkcji, 7 zakładów wyłącznie konfekcjonujące kosmetyki oraz 288 obiektów obrotu, w tym 28 hurtowni i 257 sklepów bądź stoisk kosmetycznych w centrach handlowych.

W zakresie oceny warunków produkcji skontrolowano 11 zakładów nieprawidłowości nie stwierdzono. W zakresie oceny dokumentacji skontrolowano 14 zakładów, w tym

stwierdzono, że 1 zakład konfekcjonujący kosmetyki znakuje kosmetyki niezgodnie z wymaganiami.

Ocenę opakowań jednostkowych wybranych kosmetyków przeprowadzono w 56 sklepach kosmetycznych. Ogółem w ramach nadzoru nad kosmetykami przeprowadzono 546 kontroli, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300,00 zł. Pobrano do badań mikrobiologicznych 30 próbek kosmetyków, 1 próbka została zdyskwalifikowana.

W ramach zgłoszonych notyfikacji w systemie RAPEX podjęto działania sprawdzające, w wyniku których ustalono, że wymienione w powiadomieniach kosmetyki nie znajdowały się w obrocie handlowym.

9. Ocena żywienia wybranych grup ludności.

W 2009 roku przeprowadzono ocenę jakości żywienia w 436 obiektach żywienia zbiorowego, w tym:

- 14 w stołówkach domów wczasowych
- 22 w stołówkach szpitalnych
- 1 w kuchence niemowlęcej
- 3 w stołówkach sanatoryjnych
- 16 w stołówkach domów opieki społecznej
- 8 w żłobkach i domach małego dziecka
- 123 w stołówkach szkolnych
- 8 w bursach i internatach
- 88 w stołówkach kolonijnych
- 188 w stołówkach przedszkolnych
- 7 w stołówkach domów dziecka i młodzieży
- 14 w stołówkach w zakładach specjalnych i wychowawczych
- 1 w zakładzie usług cateringowych
- 4 w „innych” zakładach żywienia.

W wyżej wymienionych grupach obiektów przeprowadzono 442 oceny jadłospisów dekadowych, z których 52 tj. 11,7 % oceniono jako nieprawidłowe. Najwięcej uwag dotyczyło jadłospisów w szpitalach w zakresie ocenianej diety podstawowej (34 % ocen nieprawidłowych). W stołówkach szkolnych 31 % ocenianych jadłospisów dotyczących posiłków obiadowych oceniono jako niewłaściwe, w stołówkach przedszkolnych 5 % jadłospisów nie spełniało zasad racjonalnego żywienia.

W grupie ocenianych stołówek szpitalnych, stołówek szkolnych, w bursach i internatach oraz stołówkach przedszkolnych pobrano do badań laboratoryjnych 60 próbek posiłków obiadowych, z których 20 tj. 33 % było nieprawidłowych.

Nieprawidłowości dotyczyły zaniżonej wartości energetycznej posiłków, niewłaściwego zbilansowania posiłków pod względem zawartości tłuszczu i białka oraz zawyżonej w stosunku do zalecanej zawartości soli np. średnia zawartość w posiłku obiadowym szpitalnym wynosiła 8,3g, a w posiłku szkolnym 6,1g; ilości te przekraczają zalecane przez WHO całodzienne spożycie soli.

10. Współpraca organów PIS z innymi jednostkami kontrolnymi oraz samorządowymi w zakresie bezpieczeństwa żywności.

W zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej współpracowali z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej ponadto z Urzędem Celnym, Izbą Skarbową, urzędem Marszałkowskim, Strażą Miejską i Policją.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Współpraca z w/w inspekcjami polegała na przekazywaniu informacji o środkach spożywczych niespełniających wymagań jakości zdrowotnej znajdujących się w obrocie. przeprowadzaniu wspólnych kontroli w obiektach obrotu żywnością, udzielaniu lub uzyskiwaniu informacji dotyczących bezpieczeństwa żywności będących w zakresie kompetencji innych inspekcji.

W ramach współpracy z Inspekcją weterynaryjną przeprowadzono 12 wspólnych kontroli obiektów będących pod wspólnym nadzorem oraz przekazano wyniki 13 kontroli przeprowadzonych samodzielnie w obiektach wspólnie nadzorowanych. Niezależnie od w/w działań z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzono 24 kontrole innych obiektów handlowych w ramach interwencji konsumentów lub akcji „sprzedaży ryb” w okresie przedświątecznym.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną przebiegała na bieżąco i dotyczyła nadzoru nad suplementami diety i środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego. W terminie 1-3.09.2009 r. przedstawiciele PIS brali czynny udział w akcji zainicjowanej przez Ministerstwo Finansów kontrolując obiekty wprowadzające do obrotu tzw. „dopalacze”. W ramach tej akcji skontrolowano 7 czynnych w tych dniach obiektów.

W terminie od 2 do 10.12.2009 r. przedstawiciele PIS skontrolowali 31 obiektów żywnościowo-żywnościowych, których były automaty do gier hazardowych. Powyższą akcję koordynowała Izba Celną w Gdyni.

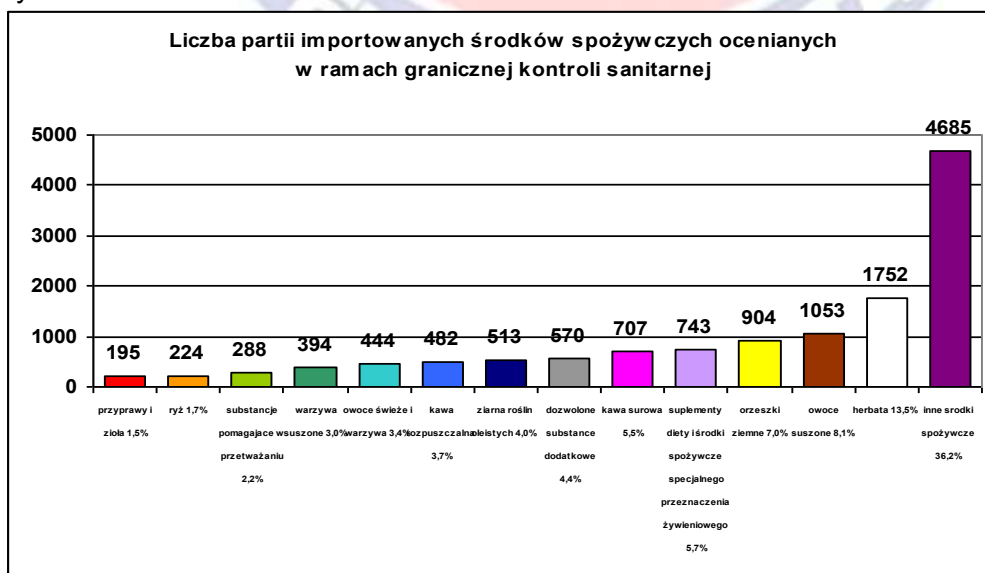
W ramach współpracy z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Kierownik Oddział HŻŻ i PU brała udział w cyklu szkoleń w ramach akcji szerzenia koncepcji regionalnego dziedzictwa kulinarnego oraz świadczenia usług agroturystycznych.

W czynnościach kontrolnych niektórych obiektów w czasie trwania sezonu letniego, masowych imprez okolicznościowych, kiermaszach i jarmarkach pracownicy PIS korzystali ze wsparcia Policji i Straży Miejskiej.

11. Graniczne kontrole sanitarne

Granicznej kontroli sanitarnej podlega żywność pochodzenia niezwierzęcego oraz materiały lub wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, przywożone z państw trzecich na przejściach granicznych w portach w Gdyni i w Gdańsku. Na terenie powiatów graniczne kontrole sanitarne przeprowadzane są w składach celnych.

W 2009 roku w ramach granicznej kontroli sanitarnej na terenie województwa pomorskiego oceniono pod względem zgodności z prawem żywnościowym 12 954 partie importowanej żywności. Zdecydowaną większość przesyłek tj. 96,6% oceniono w portach w Gdyni i w Gdańsku.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Na podstawie oględzin i kontroli dokumentacji oceniono 8809 partii żywności, co stanowi 68% ogółem ocenionych partii, w tym:

- 482 partie kawy rozpuszczalnej
- 1412 partii herbaty paczkowanej
- 246 owoców suszonych
- 444 partie świeżych owoców i warzyw
- 743 partie suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego
- 288 partii substancji pomagających w przetwarzaniu
- 557 partii substancji dodatkowych
- 4637 partii innych środków spożywczych.

Na podstawie badań laboratoryjnych oceniono 4145 partii tj. 32,0% sprowadzanych partii środków spożywczych, w tym:

- 904 partie orzechów ziemnych, laskowych, pistacji i migdałów
- 807 partii owoców suszonych
- 707 partii kawy surowej
- 513 partii roślin oleistych, w tym ziarna soi, słonecznika, sezamu
- 394 partie warzyw suszonych
- 340 partii herbaty paczkowanej i luzem
- 224 partie ryżu
- 195 partii przypraw i ziół
- 48 partii innych środków spożywczych
- 13 partii substancji dodatkowych.

W wyniku przeprowadzonych badań i/lub kontroli dokumentacji zdyskwalifikowano łącznie 39 partii żywności w tym:

- 8 partii orzechów ziemnych z Chin, Argentyny i USA oraz 1 partię chili w proszku za nadmierną zawartość aflatoksyn
- 25 partii takich produktów jak: orzechy nerkowca, herbata Pu-Erh, pieprz czarny, rodzyнки, suszony kwiat hibiskusa, fasola biała suszona, śliwki suszone, papryka słodka suszona za obecność żywych i martwych szkodników, pleśni i zmienione cechy organoleptyczne
- 2 partie produktów za obecność niedozwolonych substancji dodatkowych
- 3 partie suplementów diety ze względu na skład, w tym jedną partię ze względu na zafałszowanie.

Partie żywności, które nie nadawały się do spożycia i nie spełniały wymagań prawa żywnościowego zostały zniszczone lub zwrócone do dostawcy.

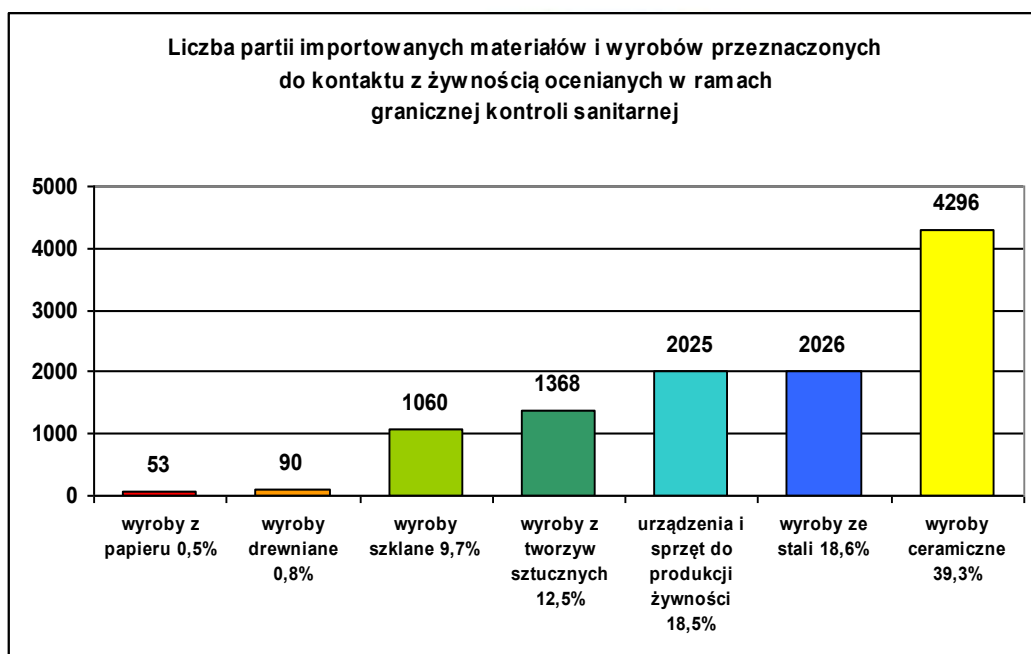
Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 4344 próbki, w tym 4309 próbek do badań fizykochemicznych i 35 próbek do badań mikrobiologicznych. Badania fizykochemiczne w kierunku obecności szkodników, zanieczyszczeń obcych i cech organoleptycznych przeprowadzono w 3914 próbkach, co stanowi 90,1% ogółem pobranych próbek. Do badań chemicznych w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia, mikotoksyn, dozwolonych substancji dodatkowych, GMO, napromieniania promieniowaniem jonizującym oraz 3 – MCPD pobrano 395 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zakwestionowano 268 próbek żywności, co stanowi 6,2% wszystkich pobranych próbek. Pod względem wymagań mikrobiologicznych, podobnie jak w roku ubiegłym dyskwalifikacji nie uległa żadna partia żywności importowanej.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W ramach granicznej kontroli sanitarnej oceniono pod względem zgodności z przepisami prawnymi 10 918 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z krajów trzecich, w tym:

- wyroby ceramiczne - 4296 partii
- wyroby z tworzyw sztucznych – 1368 partie
- wyroby ze stali - 2026 partii
- wyroby szklane - 1060 partii
- wyroby drewniane - 90 partii
- wyroby z papieru - 53 partie
- urządzenia i sprzęt AGD np. ekspresy do kawy, mikrofalówki, opiekacze, tostery, gofrownice, automaty do produkcji lodów – 2025partii

Do badań pobrano 50 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wyprodukowanych w Chinach, w tym 16 próbek wyrobów ceramicznych i porcelanowych oraz 34 próbki wyrobów z tworzyw sztucznych, w tym 4 czajniki.

Zakwestionowaniu uległa jedna partia pojemników na ciasto z tworzywa sztucznego za przekroczenie limitu migracji globalnej. Towar został zutylizowany na wysypisku śmieci.

Przywożone partie środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których oceny nie można dokonać na przejściu granicznym przekazywane są zawiadomieniem do właściwych powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w kraju. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni zgodnie z procedurą przewozową wyraziła zgodę na kontrolę u odbiorcy 6 314 partii towarów.

12. Bezpieczeństwo zdrowotne środków spożywczych w obrocie

W ramach urzędowej kontroli żywności organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają ocenę bezpieczeństwa żywności znajdującej się na rynku w celu wyeliminowania żywności, która nie spełnia przepisów Unii Europejskiej oraz przepisów krajowych. W 2009 roku w laboratoriach badania żywności należących do Zintegrowanego Systemu badań laboratoryjnych i pomiarów zbadano ogółem 3693 krajowych środków

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

spożywczych i pochodzących z innych państw członkowskich Unii Europejskiej pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w różnych obiektach żywnościowo-żywnościowych zajmujących się produkcją i obrotem.

Przeprowadzono badania mikrobiologiczne 2385 próbek, w tym w kierunku Salmonelli zbadano 2054 próbki i w kierunku Listerii monocytogenes zbadano 1190 próbek.

Pod względem zanieczyszczeń chemicznych zbadano 1209 próbek, w tym:

- 461 w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia
- 91 w kierunku pozostałości pestycydów
- 67 w kierunku mikotoksyn
- 44 w kierunku azotanów
- 335 w kierunku zawartości dozwolonych substancji dodatkowych
- 211 na pozostałe parametry

Ponadto oceniono 3485 próbek pod względem cech organoleptycznych, 2739 próbek pod względem prawidłowości znakowania, 75 próbek w kierunku obecności zanieczyszczeń biologicznych i 33 próbki w kierunku zanieczyszczeń fizycznych.

W celu oceny czystości powierzchni kontaktujących się z żywnością zbadano 243 próbki sanitarne pobrane głównie w pionach żywienia w szpitalach. W ramach wyjaśniania przyczyn zatruc pokarmowych pobrano 17 próbek kontrolnych posiłków oraz 94 próbki posiłków podejrzanych o wywołanie zatrucia.

Ze względu na niewłaściwą jakość zdrowotną zdyskwalifikowano ogółem 68 próbek środków spożywczych, co stanowi 1,8% wszystkich zbadanych próbek krajowych i pochodzących z UE. Pod względem parametrów mikrobiologicznych zakwestionowano 39 próbek, w tym za obecność Salmonelli w 15 próbkach i 5 próbek za obecność Listerii monocytogenes. Obecność bakterii chorobotwórczych stwierdzono w mielonce drobiowej i mięsie wieprzowo-wołowym, w lodach i wyrobach cukierniczych. Zdyskwalifikowano również 4 próbki za nadmierną ilość substancji dodatkowych w przetworach rybnych oraz 14 próbek ze względu na nieprawidłowe znakowanie oraz 2 próbki za niewłaściwe cechy organoleptyczne.

W 2009 roku nie zdyskwalifikowano żadnej próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobranej z obrotu lub u producenta.

13. RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywności Zwierząt

W 2009 roku przekazano do systemu RASFF łącznie 83 powiadomienia informacyjne i dodatkowe dotyczące środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Ogółem do systemu RASFF przesłano 41 powiadomień informacyjnych i 42 powiadomienia dodatkowe.

Do systemu RASFF przesłano 39 powiadomień informacyjnych oraz 42 powiadomienia dodatkowe związane z odrzuceniem towaru w trakcie granicznej kontroli sanitarnej przeprowadzanej w porcie w Gdyni i w Gdańsku oraz składach celnych na terenie Gdańska. Powiadomienia dotyczyły 38 partii importowanych środków spożywczych i jedno powiadomienie partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Powiadomieniami objęte zostały środki spożywcze pochodzące z krajów trzecich, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumentów ze względu na:

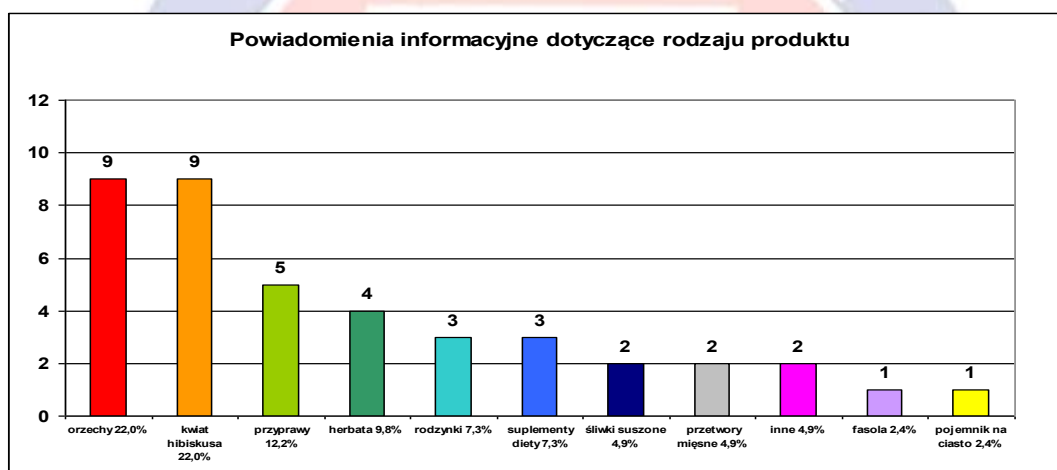
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów mikotoksyn – 9 partii produktów, w tym 8 partii orzechów ziemnych i jedna partia chili mielonego

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- obecność martwych lub żywych szkodników, ekskrementów gryzoni, pleśni lub niewłaściwe cechy organoleptyczne – 24 partie, w tym kwiat hibiskusa (9 partii), herbata Pu-Erh (4 partie), pieprz czarny ziarnisty (3 partie), rodzynki (3 partie), śliwki suszone (2 partie) oraz papryka słodka suszona cała i fasola biała po 1 partii
- obecność niedozwolonego barwnika w 2 partiach produktów: w sproszkowanym kremie do ciasta i nektarze z mango
- obecność niedozwolonych substancji i ekstraktów roślinnych o działaniu leczniczym – 2 partie suplementów diety
- zafałszowanie suplementu diety – 1 partia

Pojemnik na ciasto z tworzywa sztucznego został zgłoszony do systemu RASFF ze względu na przekroczenie migracji globalnej. Kwestionowana partia tego wyrobu została poddana utylizacji.

Przesłano również 2 powiadomienia dotyczące obecności bakterii chorobotwórczych w krajowych produktach pochodzenia zwierzęcego pobranych z obrotu handlowego tj. mielonce indyczej i mięsie garmazeryjnym wieprzowo-wołowym.

VI. Oddział Higieny Radiacyjnej

1. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym

Oddział Higieny Radiacyjnej WSSE w Gdańsku sprawował w 2009 r. nadzór nad 444 medycznymi pracownikami rentgenowskimi stosującymi aparaty rtg w celach diagnostycznych i 57 jednostkami bez pracowni stosującymi aparaty rtg (w 2008 r. odp. 463 i 57). W wyżej wymienionych jednostkach stosowanych było (wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.) 742 aparatów rtg do celów diagnostycznych, jeden terapeutyczny (695 i 1 w 2008 r.).

W roku 2009 r. wydano 178 decyzji zezwalające na stosowanie aparatów rtg, 108 decyzji zezwalających na uruchomienie pracowni rtg. (w 2008 r. 123 , 81).

W 2009 r. skontrolowano 180 diagnostycznych pracowni rtg i 274 aparaty rtg. (w 2008r. odp.128 i 201). Wydano 78 decyzji Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (w 2008 r. 36). Decyzje zostały wydane m. in. ze względu na: brak w pracowniach rtg wymaganej przepisami prawnymi dokumentacji, brak dokumentów potwierdzających stosowanie systemu jakości. Stwierdzono, że wiele pracowni nie rejestruje fizycznych parametrów ekspozycji i nie wykonuje pomiarów parametrów technicznych aparatów rtg. Kontrole wykazały również braki w dokumentowaniu narażenia pracowników stosownie do kategorii narażenia, brak programu szkoleń pracowników w zakresie ochrony radiologicznej zatwierdzonego przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, brak programu ochrony radiologicznej, a także stosowanie aparatów rtg bez wymaganego zezwolenia. Inne nieprawidłowości stwierdzone w czasie kontroli dotyczą braku odpowiednich znaków ostrzegawczych na drzwiach pracowni, braku informacji o konieczności powiadomienia o ciąży pacjentki.

Pomiary promieniowania jonizującego wykonywane są przez Laboratorium Badań Radiacyjnych na zlecenia wewnętrzne Oddziału Higieny Radiacyjnej WSSE w Gdańsku oraz zlecenia klientów zewnętrznych.

LBR wykonuje pomiary promieniowania rentgenowskiego na stanowiskach pracy oraz za osłonami stałymi (kontrolując skuteczność zamontowanych osłon) w czasie kontroli odbiorowych przeprowadzanych po wpłynięciu do PWIS wniosku o wydanie zezwolenia na eksploatację aparatu rtg i/lub uruchomienie pracowni rtg. Pomiary promieniowania na stanowiskach pracy i za osłonami stałymi przeprowadzane są także w czasie okresowych kontroli użytkowników źródeł promieniowania rentgenowskiego. W roku 2009 wykonano 95 pomiarów wokół pracowni rtg i na stanowiskach pracy osób ekspozujących, (85 w 2008 r.),. Pomiary nie wykazały nieprawidłowości. Ekspozycja na promieniowanie rentgenowskie osób zawodowo narażonych i osób postronnych w kontrolowanych jednostkach jest zgodna z zasadą optymalizacji.

Wykonywane są pomiary w zakresie kontroli jakości aparatury stosowanej w rentgenodiagnostyce – wybrane testy specjalistyczne, (wykonywane za pomocą aparatury otrzymanej w ramach projektu Phare 2001 „Radiation protection in diagnostic radiology”, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 sierpnia 2005r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej, (Dz.U. nr194, poz. 1625). Wykonano pomiary w zakresie kontroli jakości przy 39 aparatach rtg. W przypadku 10 aparatów rtg stwierdzono niespełnienie wymagań określonych przepisami. Wydano odpowiednie decyzje polecające doprowadzenie parametrów technicznych aparatów do obowiązujących norm. Usterki są sukcesywnie usuwane. Jednostki skontrolowane sukcesywnie nadsyłają do Pomorskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego pomiary ponaprawcze sprzętu rtg.

2. Pomiary skażeń promieniotwórczych

W województwie pomorskim do końca 2009r. działały dwie placówki podstawowe pomiarów skażeń promieniotwórczych z siedzibą w Gdańsku i w Słupsku. Z dniem 01-01

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

2010 placówkę ze Słupska przeniesiona do siedziby w Gdańsku. Zakres i ilość badań pozostaje bez zmian teren słupski od 2010 roku przejęła placówka gdańska.

W 2009r placówki wykonywały badania zawartości beta-promieniotwórczych izotopów cezu i strontu metodą radiochemiczną i spektrometryczną w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz.

Zakres badań i rodzaj prób, w których określano stężenie w/w izotopów promieniotwórczych zgodne są z harmonogramem opracowanym przez Państwową Agencję Atomistyki. Ponadto badane są próbki produktów żywnościowych w ramach badań monitoringowych „Bezpieczeństwo Zdrowotne Żywności”. Wykonano badania zawartości Cs-137 w 63 próbkach oraz Sr-90 w 3 próbkach.

Wyniki z roku 2008 nie odbiegają od wyników z kilku lat ubiegłych. Wyniki oznaczeń przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj próbki	Zawartość izotopów promieniotwórczych Cs-137 Bq/kg (Bq/dm³)
Mleko	< 0,5 - 1,0
Mięso (wołowe i wieprzowe)	< 0,5 - 2,0
Ryby morskie i słodkowodne	0,5 - 4,1
Warzywa (kapusta,marchew,buraki)	0,5 ÷ 0,6
Warzywa (ziemniaki)	0,5 - 0,8
Owoce	< 0,5 - 0,5
Jaja	< 0,5
Zboża (pszenica, żyto)	1,0
Woda z sieci wodociągowej	< 0,1
Woda powierzchniowa	< 0,1
Pasze zielone dla zwierząt	< 2,3 ÷ 3,7
Mąka	1,1
Grzyby suszone	240 (w przeliczeniu na produkt świeży)
Grzyby świeże	21 - 150

3. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Oddział Higieny Radiacyjnej w przeciągu roku 2009r. przeprowadził weryfikację źródeł promieniowania elektromagnetycznego i sprawował w 2009 r. nadzór nad 173 zakładami posiadającymi źródła PEM, w których stosuje się 868 urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne

W 2009r. w nadzorowanych zakładach przeprowadzono 63 kontrole.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 22 decyzji dotyczących głównie obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych oraz przeszkolenia pracowników w zakresie bhp.

Zgodnie z posiadaną ewidencją w zakładach stosujących źródła pól e-m zatrudnionych było 2046 osób. Z tego 190 osób pracuje w największym narażeniu na działanie pola elektromagnetycznego (tzn. wskaźnik ekspozycji zawiera się w przedziale $0,5 < W < 1$), a dla 1856 osób wskaźnik ekspozycji jest mniejszy tj. $W < 0,5$. Największe narażenie dotyczy osób zatrudnionych przy obsłudze aparatów do elektrochirurgii tzw. lancetronów i zgrzewarek wykorzystywanych w przemyśle.

W 2009 r. rozpatrzono 14 skarg ludności w związku z tym przeprowadzono w 11 przypadkach kontrole połączone z wykonaniem pomiarów. Pomiary nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości natężeń pól elektromagnetycznych.

4. Działalność opiniodawcza – współpraca z Oddziałem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

OHR opiniuje w zakresie higieny radiacyjnej raporty i kwalifikacje o oddziaływaniu na środowisko stacji nadawczych w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych UKF i TV, urządzeń radiolokacyjnych i radiokomunikacyjnych, urządzeń i linii energetycznych wysokiego napięcia, elektrowni wiatrowych a także projekty planów zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie występują źródła pól elektromagnetycznych. Oddział zajmuje się także opiniowaniem protokołów pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wokół urządzeń wytwarzających to promieniowanie. Do zadań OHR należy opiniowanie projektów pracowni rentgenowskich i innych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego.

W 2009 r. wydano 238 w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego na temat oddziaływania na środowisko urządzeń i inwestycji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. W większości były to opinie dotyczące pomiarów pól elektromagnetycznych wokół stacji telefonii komórkowej, linii energetycznych przesyłowych, rozdzielni i stacji transformatorowych i elektrowni wiatrowych.

5. Wnioski

Stan sanitarny województwa pomorskiego w zakresie higieny radiacyjnej, mimo stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości, nie budzi zastrzeżeń, które mogłyby skutkować zagrożeniami zdrowia dla osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł promieniowania jonizującego lub źródeł pól elektromagnetycznych jak również osób z ogółu ludności. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli korzystnym zjawiskiem jest poprawa warunków lokalowych i technicznych w pracowniach rentgenowskich. Problem stanowi natomiast opracowanie i wdrożenie wymaganej przepisami dokumentacji (programy szkoleń, programy ochrony radiologicznej, plany postępowania awaryjnego). Zdaniem użytkowników medycznej aparatury rentgenowskiej duże utrudnienie stanowią dla nich często zmieniające się przepisy prawne a w niektórych przypadkach ich brak.

W dalszym ciągu należy zwrócić uwagę na konieczność pilnej wymiany lub modernizacji stosowanej w zakładach opieki zdrowotnej woj. pomorskiego aparatury rentgenowskiej, niespełniającej wymagań obowiązujących przepisów. Jest to szczególnie istotne w sytuacji, gdy termin dostosowania się w tym zakresie do wymogów Unii Europejskiej upłynął z końcem 2006 r. Nie mniej ważną sprawą jest także dalsze wdrożenie przez jednostki organizacyjne stosujące promieniowanie jonizujące w celach medycznych systemu zarządzania jakością.

VII. Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w 2009 roku podnosił wiedzę oraz oddziaływał na kształtowanie prawidłowych zachowań i postaw prozdrowotnych mieszkańców województwa pomorskiego, poprzez realizację programów, interwencji nieprogramowych (akcje, festiwale, konkursy, happeningi, wystawy, itp.) oraz prowadzenie działalności szkoleniowej, edukacyjnej i kontrolnej.

W 2009 roku zorganizowano **173 szkolenia i 488 narad.**

Liczba mieszkańców woj. pomorskiego objęta oddziaływaniem – 1 631 327 /74%/

Liczba przeprowadzonych wizytacji – 309

Liczba placówek objętych oddziaływaniem: przedszkola – 210 /45%/

szkoły podstawowe – 536 /77%/

szkoły gimnazjalne – 294 /72%/

szkoły ponadgimnazjalne – 184 /68%/

1. Programy ogólnopolskie:

TRZYMAJ FORMĘ!

Program, którego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych (klasy I-III), szkół podstawowych (klasy V-VI) oraz ich rodziców i opiekunów.

*Działania programowe w placówkach oświatowo - wychowawczych objęły **42 983** uczniów oraz **41 605** rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2009/2010 uczestniczyło **260** placówek szkolno - wychowawczych.*

Warsztaty kulinarne

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH NASTĘPSTW PALENIA TYTONIU W POLSCE

Celem rządowego programu, koordynowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy.

Program profilaktyczny dla dzieci w wieku przedszkolnym pt. „Czyste powietrze wokół nas” w 30% przedszkoli na terenie województwa pomorskiego (111)

W ramach programu podejmowane były następujące działania:

- organizacja i realizacja obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu” kampania „Ostrzeżenia zdrowotne na opakowaniach papierosów” oraz „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu” kampania „Papierosy pożerają Cię żywcem”
- monitorowanie przestrzegania przepisów Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 z późn zm.), w trakcie kontroli obiektów przez inne pionosy Inspekcji Sanitarnej, w ramach których przeprowadzono 5 160 kontroli w zakładach pracy (co stanowi 64 % placówek w stosunku do liczby zakładów pracy w woj. pomorskim), w wyniku których stwierdzono, że zakaz palenia tytoniu jest przestrzegany ogółem w 4 723 zakładach

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

w tym 521 z wykorzystaniem palarni/ objętych nadzorem, a nie respektuje go 437 zakładów; /w tym 388 z powodu tolerancyjności pracodawcy

- monitorowanie działań antytytoniowych, podejmowanych w województwie pomorskim przez podległe placówki oraz ścisła współpraca z nimi – łącznie 589 placówek oświatowo – wychowawczych i 272 placówki służby zdrowia;

Powyższymi działaniami objęto łącznie około 370 433 osoby.

PROFILAKTYKA HIV/AIDS

W dniu 26.10.2007r podpisane zostało porozumienie pomiędzy Województwem Urzędem Marszałkowskim, oraz Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Gdańsku w sprawie powołania *Wojewódzkiego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.*

W 2009 roku kampania objęła swoim zasięgiem około 254 046 osób.

2. Programy wojewódzkie:

WOLNOŚĆ ODDECHU – ZAPOBIEGAJ ASTMIE –

Program, którego celem jest uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci, znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym możliwości optymalnej jakości życia; jak również dostarczenie informacji rodzicom, nauczycielom i pielęgniarkom środowiska szkolnego, jak postępować z dzieckiem astmatycznym.

Festyn zdrowotny „Ja i Astma”

Program adresowany jest do rodziców uczniów klas I – III szkół podstawowych, samych uczniów oraz ich nauczycieli. Swoim zasięgiem objął **11 065** dzieci oraz **6 657** rodziców. Zorganizowano **79** szkoleń z udziałem lekarzy alergologów dla **1164** nauczycieli, pedagogów, pielęgniarek szkolnych, rodziców. W 2009 r. program realizowało **138** szkół podstawowych (20%).

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PROFILAKTYKA RAKA SZYJKI MACICY

Celem programu jest edukacja młodzieży w wieku 16-19 lat oraz ich rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy. Zapewnienie kobietom dostępu do badań skryningowych (bezpłatnego wymazu cytologicznego). Adresatami działań jest młodzie w wieku 16 – 19 lat, ich rodzice i nauczyciele ze szkół ponadgimnazjalnych, a także kobiety w wieku 25 – 59 lat. Program objął swym zasięgiem **127 szkół ponadgimnazjalnych, 17 gimnazjalnych, zasięg - 91 590 osób.**

PROFILAKTYKA RAKA PIERSI

W związku z ogromną popularnością programu „Różowa wstążeczka”, którego realizacja została zakończona na szczęblu krajowym w 2006 roku, Oddział OZ i PZ WSSE w Gdańsku kontynuuje działania związane z profilaktyką raka piersi.

Celem głównym programu jest edukacja młodzieży w wieku 16-19 lat oraz ich rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki raka piersi, zapewnienie kobietom dostępu do badań mammograficznych, a także kształtowanie postaw zdrowotnych oraz przygotowanie młodzieży do roli lidera edukacji zdrowotnej wśród najbliższego otoczenia.

Program adresowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych (dziewcząt i chłopców). Do realizacji działań programowych przystąpiły **144 szkoły ponadgimnazjalne, 38 gimnazjalnych, 47 Zakładów Opieki Zdrowotnej.** Objął zasięgiem 68 734 osób (uczniów, nauczycieli, rodziców, pacjentki i innych). Był realizowany w szkołach, jak i w środowisku pozaszkolnym (służba zdrowia, samorządy lokalne, media). Przeprowadzono 25 szkoleń dla młodzieży /649 uczniów/ w szkołach ponadgimnazjalnych dot. profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi

„CO CI CHODZI PO GŁOWIE” – ZAPOBIEGANIE WSZAWICY

Cel jest zmniejszenie występowania wszawicy u dzieci i młodzieży, a także dostarczenie wiedzy z zakresu zapobiegania występowaniu wszawicy, kształtowanie aktywnych postaw prozdrowotnych. Program adresowany jest do rodziców dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych i ich rodziców, organizatorów i opiekunów wypoczynku dzieci i młodzieży. Działaniami objętych **zostało 313 szkół podstawowych /45%/ i 99 przedszkoli(/22%).**

Realizatorzy programu – 1 549 osoby, liczba odbiorców ogółem - **104 481 osób.**

Ponadto w 2009 roku we wszystkich powiatach województwa pomorskiego realizowane były **interwencje nieprogramowe**, skierowane do szerokiego grona odbiorców. Dotyczyły głównie profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki HIV/AIDS, oraz innych przedsięwzięć związanych z profilaktyką uzależnień, profilaktyką: chorób układu krążenia, wad postawy, nowotworów sutka i szyjki macicy, chorób sezonowych i zakaźnych, zatruc pokarmowych, zdrowego stylu życia, zapobiegania urazom kręgosłupa, propagowania bezpiecznego i aktywnego wypoczynku.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Przedsięwzięcia te najczęściej podejmowane były w formie: edukacji, imprez masowych,

festynów, happeningów, konkursów plastycznych i wiedzy, olimpiad, rozdawnictwa materiałów akcydensowych, emisji filmów, ekspozycji wizualnych, badań diagnostycznych /wykonywano pomiary ciśnienia tętniczego krwi, poziomu glukozy we krwi i pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu z płuc u osób palących tytoń oraz u osób narażonych na bierne palenie/, wywiadów, audycji i artykułów w mediach lokalnych.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia nieprogramowe, zrealizowane przez pracowników Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia WSSE w Gdańsku, mianowicie:

WOJEWÓDZKA OLIMPIADA WIEDZY O HIV/AIDS

- Etap powiatowy - 20 października 2009 roku
- Etap wojewódzki - 27 października 2009 roku

Ilość szkół biorących udział w Olimpiadzie 98

Ilość uczestników etapu powiatowego - 196

Ilość uczestników etapu wojewódzkiego - 21

WOJEWÓDZKI PRZEGLĄD MAŁYCH FORM TEATRALNYCH

Konkurs zorganizowany został przez Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział w Gdańsku i Wojewódzką Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Gdańsku przy współpracy Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego. Działaniom projektu patronowali: Marszałek Województwa Pomorskiego, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku, ponadto w terenie starostowie powiatowi i prezydenci miast.

- Etap powiatowy - 1 grudnia 2009 roku
- Etap wojewódzki - 7 grudnia 2009 roku

W wyniku eliminacji powiatowych, w których wzięło udział 868 osób, 57 zespołów z 62 szkół ponadgimnazjalnych do etapu wojewódzkiego zakwalifikowało się 11 zespołów – 94 osoby.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

KONFERENCJE PRASOWE:

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

KONFERENCJA PRASOWA – „LOKALNE DZIAŁANIA ANTYNIKOTYNOWE: STAN OBECNY ORAZ PERSPEKTYWY”

ZATRUCIA POKARMOWE W TYM ZATRUCIA GRZYBAMI

Cele:

- poszerzenie wiedzy uczniów szkół podstawowych z zakresu rozpoznawania gatunków grzybów, zasad ich zbierania i przechowywania,
- uświadomienie społeczności lokalnej jak zapobiegać zatruciom grzybami tj. higiena osobista, higiena sprzętu kuchennego, prawidłowego przechowywania żywności,

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół podstawowych,
- wychowawcy,
- opiekunowie,
- dzieci młodzież wypoczywająca na terenie powiatu,
- społeczność lokalna,

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Działania zasadnicze:

- punkt informacyjny połączony z dyżurem grzyboznawcy i klasyfikatora grzybów
- wydawanie atestów na grzyby
- konkurs pt. "Najpiękniejszy Grzyb 2009 roku" (12 placówek nauczania) oraz "Czy znasz grzyby?" wśród uczniów klas podstawowych
- pogadanki z dziećmi i młodzieżą we wszystkich obiektach wypoczynku letniego
- umieszczenie informacji na stronie internetowej dotyczącej podstawowych zasad bezpiecznego grzybobrania
- przygotowanie dwudniowej wystawy grzybów z podziałem na jadalne i niejadalne, oznakowane przez grzyboznawców.

Liczba odbiorców - 116 666

BEZPIECZEŃSTWO WYPOCZYNKU DZICI I MŁODZIEŻY

Cele:

- zapoznanie dzieci i młodzieży z trybem postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej,
- układaniu poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej,
- udrażnianiu dróg oddechowych ,
- omdleniu,
- ataku padaczki,
- zadławieniu,
- podniesienie bezpieczeństwa wypoczywających dzieci i młodzieży,
- kształtowanie wśród dzieci i młodzieży nawyków bezpiecznego zachowania się w trakcie wypoczynku

Zasadnicze działania:

- szkolenia dla uczestników ferii zimowych w GOK Borzytuchom z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej (25 osób)
- przeprowadzenie Powiatowych Mistrzostw w Pierwszej Pomocy Przedmedycznej
- dostarczenie do wszystkich placówek wypoczynku letniego i zimowego materiałów edukacyjnych wraz z płytą CD "Bezpieczne lato"
- przeprowadzenie instruktaży i pogadanka w placówkach wypoczynku letniego i zimowego (4457 osób)
- narady z kierownikami kolonii i półkolonii (24 narady)
- organizacja festynów o tematyce prozdrowotnej (240 osób) na osiedlach mieszkaniowych
- przeprowadzenie akcji pod hasłem "Pies po sobie nie posprząta", "bezpieczna piaskownica" mająca na celu zwrócenie uwagi na czystość piaskownic

Liczba odbiorców - 69 466

PROFILAKTYKA GRYPY SEZONOWEJ I GRYPY A/H1N1

Cele:

- uchronienie dzieci i młodzieży przed zachorowaniem na grypę poprzez wyodrębnienie odpowiednich nawyków ,
- zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą kropelkową,
- promowanie szczepień ochronnych, uświadomienie społeczności lokalnej o powikłania pogrypowych,
- uświadomienie zagrożenia zachorowaniami na nowa grypę typu A/H1N1,

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

- przekazywanie informacji na temat dróg szerzenia się wirusów grypy, zasad postępowania w przypadku pojawienia się objawów grypy

Grupa docelowa:

- dzieci i młodzież ucząca się,
- dyrektorzy szkół,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- rodzice,
- społeczność lokalna,
- władze samorządowe

Ramy czasowe: rok 2009

Zasadnicze działania:

- rozesłanie informacji dotyczących profilaktyki grypy do placówek szkolno - wychowawczych i parafii katolickich
- narady z dyrektorami szkół na temat zaleceń GIS dot. wymagań, co do stanu sanitarnego toalet dla uczniów
- pogadanki dla organizatorów wycieczek dzieci i młodzieży,
- w ramach akcji "Bezpieczne lato" przekazano młodzieży przebywającej na koloniach i obozach materiały dotyczące grypy A/H1N1.
- dystrybucja materiałów dotyczących grypy i antybiotykoterapii
- przeprowadzenie 70 wizytacji w placówkach szkolno – wychowawczych,
- szkolenia (45) z zakresu grypy A/H1N1: dla pielęgniarek (29 osób), pedagogów szkolnych (35 osób), rodziców (955 osób), dyrektorów szkół (121 osób).
- prelekcje (12) na temat grypy A/H1N1: dla rodziców (118 osób), dyrektorów szkół i nauczycieli (127 osób), uczniów (ok. 200 osób).

	SP		Gimnazja		Szkoły ponadgimnazjalne	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Liczba szkół realizujących program	536	77	294	72	184	40

Liczba ZOZ realizująca program	247
Liczba ZOZ, w których wizytowano realizację programu	14
Inne placówki objęte oddziaływaniem: 1. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska 2. Grupowa Praktyka Pielęgniarska 3. Obiekty wycieczek letniego i zimowego dzieci i młodzieży 4. Przedszkola 5. Specjalne Ośrodki Szkolno - Wychowawcze 6. Urzędy Gmin 7. Parafie Rzymsko - Katolickie w Kościerzynie 8. Biura podróży	2113
Liczba adresatów	461 670

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PROFILAKTYKA MENINGOKOKOWA

Cele:

- poszerzenie wiedzy społeczeństwa z zakresu chorób wywołanych przez *Neisseria Meningitidis*, w tym zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych i sepsę,
- minimalizowanie skutków spowodowanych zakażeniem dwoinką zapalenia opon mózgowych,
- propagowanie szczepień ochronnych

Grupa docelowa:

- rodzice dzieci w wieku przedszkolnym,
- personel medyczny i pacjenci w zakładach opieki zdrowotnej,
- dzieci i młodzież w placówkach szkolno - wychowawczych i placówkach wypoczynku zimowego i letniego,
- społeczność lokalna

Ramy czasowe: rok 2009

Zasadnicze działania:

- zorganizowanie szkoleń dla pielęgniarek z punktów szczepień i gabinetów zabiegowych (75 osób) oraz dla nauczycieli szkół podstawowych (56 osób)
- przeprowadzenie szkolenia w 5 przedszkolach dla rodziców
- pogadanki w placówkach wypoczynku letniego i zimowego (60)
- punkt informacyjny podczas Jarmarku Dominikańskiego
- akcje prozdrowotne podczas ferii i wakacji
- wykład dla środowiska medycznego i społeczności lokalnej na temat zakażeń meningokokowych (201 osób)

	SP		Gimnazja		Szkoły ponadgimnazjalne	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Liczba szkół realizujących program	174	25	101	25	58	13

Liczba ZOZ realizująca program	129
Inne placówki objęte oddziaływaniem: 1. Przedszkola 2. Żłobek 3. Kawiarnie 4. Poradnie psychologiczno pedagogiczne 5. Dom Kultury 6. biblioteki 7. Starostwa Powiatowe 8. Urzędy Miast 9. PUB - y 10. Dom Dziecka	250
Liczba adresatów Liczba odbiorców	455 717 372 965

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PROFILAKTYKA CUKRZYCY

Cele:

- uświadomienie społeczeństwu zagrożenia zachorowania na cukrzycę i konieczności okresowych pomiarów poziomu glukozy we krwi,
- zmniejszenie liczby zachorowań na cukrzycę

Grupa docelowa:

- osoby chore na cukrzycę i ich najbliżsi, społeczność lokalna

Zasadnicze działania:

- wykonywanie poziomu cukru we krwi (1390 osób)
- poradnictwo indywidualne (4490 osób)
- umieszczenie informacji na stronie internetowej PSSE
- współorganizowanie konkursu plastycznego "Pomaluj życie na Novo" dla dzieci chorych na cukrzycę, przebywających na oddziale dziecięcym

Liczba odbiorców – 7 810 osób.

PROFILAKTYKA CHORÓB UKŁADU KRĄŻENIA

Cele:

- uświadomienie konieczności dbania o swoje zdrowie,
- przekazanie informacji dotyczących wpływu zdrowej diety i aktywności fizycznej na zdrowie,
- uświadomienie korzyści wynikających z przeprowadzania regularnych badań profilaktycznych,
- zmniejszenie liczby zachorowań związanych z układem krążenia

Grupa docelowa: społeczność lokalna

Zasadnicze działania:

- organizowanie punktów informacyjnych
- wykonywanie pomiarów poziomu cholesterolu we krwi (26 osób)
- wykonywanie pomiaru ciśnienia krwi (2150 osób)
- poradnictwo indywidualne (4490 osób)
- propagowanie aktywności fizycznej oraz zdrowej diety
- umieszczenie informacji na stronie PSSE Gdańsk
- organizacja powiatowego konkursu "Kropla Krwi, Kroplą Życia"
- emisja filmu nakręconego perzy współpracy Oddziału Terenowego Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kwidzynie

Liczba odbiorców – 9140 (40%)

WSZAWICA

Cele: zapobieganie i zwalczanie wszawicy

Grupa docelowa: dzieci, rodzice

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Zasadnicze działania:

- dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych do placówek szkolno wychowawczych
- szkolenie dla przedstawicieli przedszkoli "Wszawica jako problem społeczny" (17 osób)
- szkolenie dla rodziców dzieci przedszkolnych z zakresu profilaktyki wszawicy i higieny osobistej dzieci (29 osób)
- udzielanie porad i instruktaży postępowania w przypadku wystąpienia wszawicy
- umieszczenie na stronie PSSE Gdańsk informacji na temat wszawicy

Liczba odbiorców – 20 000

ANTYBIOTYKOTERAPIA

Cele:

- zapobieganie lekooporności,
- zmniejszenie stosowania antybiotyków,
- edukacja społeczeństwa w zakresie wiedzy o antybiotykach i celu ich stosowania

Grupa docelowa:

- przedszkola,
- ośrodki szkolno - wychowawcze,
- NZOZ - y,
- społeczność lokalna

Zasadnicze działania: zorganizowanie punktu informacyjnego

Liczba odbiorców - 76 310

PROFILAKTYKA INWAZYJNEJ CHOROBY PNEUMOKOKOWEJ

Cele: zwrócenie uwagi publicznej na potencjalne niebezpieczeństwo związane z zakażeniami pneumokokami

Grupa docelowa:

- środowisko medyczne,
- społeczność lokalna

Zasadnicze działania:

- wykład na temat zakażeń pneumokokami dla środowiska medycznego i pedagogów szkolnych (46 osób)
- w realizacji przedsięwzięcia brały udział 3 szkoły podstawowe i 4 szkoły średnie

Liczba odbiorców – 20 000

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Cele:

- rozpowszechnienie wiedzy na temat szczepień ochronnych zalecanych i obowiązkowych,
- uświadomienie korzyści wynikających ze szczepień,
- przekazywanie informacji dotyczących obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych,
- zmniejszenie liczby zachorowań związanych z chorobami zakaźnymi,
- szczególnie wśród dzieci

Grupa docelowa: społeczność lokalna

Zasadnicze działania:

- organizacja szkolenie dotyczącego szczepień zalecanych i obowiązkowych dla pracowników sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży
- organizacja szkolenia dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej dotyczącego szczepień przeciwko wirusowi HPV
- przekazanie do przedszkoli ulotek edukacyjnych dotyczących szczepień przeciwko ospie wietrznej, meningokokom i WZW typu A
- przekazanie do NZOZ-ów oraz przedszkoli informacji dotyczących szczepień zalecanych i obowiązkowych
- umieszczenie na stronie internetowej PSSE Gdańsk informacji dotyczącej zalecanych szczepień przeciwko pneumokokom i ospie wietrznej u dzieci z grup ryzyka

Liczba adresatów: 8000

PROGRAMY LOKALNE

O ZDROWIU

cel główny:

Stworzenie spośród uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 1 gimnazjalnej grupy Młodzieżowych Liderów Zdrowia, która inicjowałaby i prowadziła profilaktykę zdrowotną w swoich środowiskach lokalnych.

zamierzenia:

Przeszkolenie i przygotowanie Liderów do pracy profilaktycznej.

Współpraca ze szkołami.

Warsztaty profilaktyczne oraz akcje prowadzone przez Liderów w swoich środowiskach.

grupa docelowa:

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Wybrani uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i 1 gimnazjalnej - 21 osób oraz beneficjenci, na których wpływają Młodzieżowi Liderzy (rówieśnicy, rodzina, mieszkańcy).

ramy czasowe:

luty 2008 – październik 2009

inicjator programu:

Komenda Hufca Związku Harcerstwa Polskiego ZHP w Starogardzie Gdańskim wraz z PSSE Starogard Gdański.

zasadnicze działania:

Cykl 8 szkoleń tematycznych dla Młodzieżowych Liderów Zdrowia.

Wydanie „Zdrowego Poradnika Młodzieżowego”, 3 Festiwale Zdrowej Żywności, 2 warsztaty dietetyczne, zajęcia sportowe (1 zawody piłkarskie, 2 wycieczki rowerowe, 2 zawody sportowe, wspinaczka sportowa), współorganizacja festynu w Dzień Bez Tytoniu, 1 sonda wśród młodzieży dotycząca nałogu jakim staje się telefon i komputer, tydzień bez telefonu/ tydzień bez komputera, warsztaty dotyczące badania piersi wśród dziewcząt, akcja „Zaproś mamę na badanie” -pisanie listów do mam, żeby przebadaly się w kierunku raka piersi i raka szyjki macicy, kampania antynarkotykowa „Zamiast ćpać wcinaj nać”, teatr uliczny o tematyce profilaktycznej.

PUNKT ANONIMOWEGO I BEZPŁATNEGO BADANIA KRWI W KIERUNKU HIV DLA MIESZKAŃCÓW GDYNI I OKOLIC

cel główny: poznanie swojego statusu serologicznego

cele szczegółowe

- podniesienie świadomości dotyczącej zakażeń HIV / AIDS
- propagowanie badań krwi w kierunku HIV ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży

grupa docelowa - osoby dorosłe /18-39/ lat, aktywne seksualnie

ramy czasowe- VIII – XII 2009

Zasadnicze działania

- wystąpienie do Urzędu Miasta o sfinansowanie punktu.
- opracowanie kosztorysu akcji.
- opracowanie materiałów propagujących punkt.
- zorganizowanie punktu pobierania krwi w kierunku HIV .
- zorganizowanie konferencji prasowej (11 osób).
- rozpropagowanie punktu w placówkach służby zdrowia, szkołach średnich, wyższych uczelniach, aptekach, zakładach pracy, środkach komunikacji miejskiej, dworcu kolejowym,

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

partnerzy:

- Urząd Miasta Gdyni – sfinansowanie punktu,
- ZKM – rozpropagowanie punktu w środkach komunikacji miejskiej
- Uniwersyteckie Centrum Kliniczne (wykonawstwo testów potwierdzenia)
- Szpital Zaspą – wykonawstwo i konsultacja badań przesiewowych
- Przychodnia Terapii Uzależnień – rozpropagowanie punktu wśród pacjentów
- Media lokalne – rozpropagowanie punktu wśród mieszkańców Gdyni i okolic.
- (11 przedstawicieli mediów na konferencji prasowej oraz wywiad telewizyjny), informacje na portalach internetowych.

W ramach akcji przebadano 406 osób (400 osobom wykonano test i udzielono poradnictwa, 6 osobom udzielono tylko poradnictwa a nie wykonano testu).

W akcji wzięło udział 54% kobiet i 46% mężczyzn, w tym 63,3% ludzi młodych w wieku 18 – 29 lat, 18,7% ludzi w wieku 30 – 40 lat i 16,8% ludzi powyżej 40 roku życia oraz 1,2% osób poniżej 18 roku życia.

„*POWIEDZ NIE TRĄDZIKOWI*”

cel główny: Celem programu było kształtowanie nawyków w zakresie pielęgnacji skóry.

cele szczegółowe:

- zwiększenie świadomości uczniów, że trądzik jest chorobą, którą należy i można leczyć,
- kształtowanie nawyków korzystania z konsultacji dermatologa
- poprawienie umiejętności w zakresie pielęgnacji skóry

grupa docelowa:

- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (4104 uczniów)

ramy czasowe: wrzesień - grudzień 2009r.

inicjator programu: Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej w Warszawie

zasadnicze działania:

- Udzielanie poradnictwa metodycznego w zakresie metod i form realizacji programu
- Dystrybucja materiałów informacyjno -edukacyjnych (do 15 placówek).

współpraca: Placówki Służby Zdrowia , Placówki Oświatowo – Wychowawcze,

Liczba szkół realizujących program - 15

Liczba adresatów – uczniowie, rodzice, nauczyciele – 7 000

Liczba odbiorców – 7 000 (100%)

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

„RADOSNY UŚMIECH – RADOSNA PRZYSZŁOŚĆ”

cel główny: promowanie i upowszechnianie wśród dzieci zasad higieny jamy ustnej, ze szczególnym uwzględnieniem dbałości o zęby

cele szczegółowe

- poszerzanie wiedzy na temat prawidłowego sposobu pielęgnowania zębów i dziąseł
- wyrobienie nawyku codziennego mycia zębów pastą z fluorem dokładnego szczotkowania zębów jako elementu profilaktyki próchnicy

grupa docelowa;

- uczniowie klas I-III
- dzieci przedszkolne 5-6 latki
- ramy czasowe - rok szkolny 2008/2009

zasadnicze działania

- rozmowy w placówkach nauczania i wychowania powiatu człuchowskiego, z dyrektorami szkół jak również z nauczycielami klas I - III. w celu uzyskanie zgody – aprobaty na kontynuowanie programu.
- W trzech placówkach wiejskich przeprowadzono konkurs plastycznego „Zęby myj radośnie żyj” prace nagrodzone wystawione zostały w gablotach szkolnych
- w przedszkolach wystawiono inscenizację „ jak dbać o higienę by zdrowym być”, przeprowadzono ćwiczenia prawidłowe szczotkowania jamy ustnej

Liczba odbiorców – uczniowie, rodzice, nauczyciele – 945 osób.

„PROGRAM PIERWOTNEJ PROFILAKTYKI WAD CEWY NERWOWEJ”

cel główny: wyeliminowanie urodzeń z wadami cewy nerwowej

cele szczegółowe

- kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych u młodych kobiet – wzbogacanie diety w produkty z dużą ilością folianów
- upowszechnianie przyjmowania kwasu foliowego
- edukowanie przyszłych rodziców

zasadnicze działania

- Przeprowadzono naradę szkoleniową z dyrektorkami, koordynatorami – realizatorami programu w szkołach.
- w listopadzie odbyły się warsztaty dotyczące prawidłowego odżywiania, dla 4 klas 73 uczniów, 3 spotkania dla 75 uczniów w III klasach z pielęgniarką pt. „Higiena życia płodowego i rozrodu” oraz dla 110 uczniów pt. ”prawidłowe odżywianie znaczenie kwasu foliowego dla przyszłych matek”

Liczba odbiorców - 1813

INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

ZDROWY STYL ŻYCIA

Cele:

- promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży szkolnej poprzez pogłębianie wiedzy uczniów na temat zagrożeń zdrowotnych
- sposobów doskonalenia zdrowia
- realizowania działań promujących zdrowie w środowisku lokalnym

Grupa docelowa: młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Zasadnicze działania:

- uczniowie brali udział w konkursie w swojej kategorii wiekowej rozwiązywanie testu dotyczącego higieny osobistej, zasad zdrowego żywienia, profilaktyki uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków, zapobiegania urazom i wypadkom, zasad udzielania pierwszej pomocy

Liczba adresatów: 2000

PUNKT INFORMACYJNY W TRAKCIE TRWANIA JARMARKU DOMINIKAŃSKIEGO

- wykonywane były pomiary ciśnienia tętniczego krwi oraz badania poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu (30 osób)
- udzielano porad dotyczących zdrowego stylu życia i szkodliwości palenia tytoniu (100 osób)
- prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących szkodliwości palenia tytoniu, HIV/AIDS, profilaktyki raka szyjki macicy, kleszczowego zapalenia mózgu oraz meningokoków (150 osób)

ogół uczestników – 300 osób.

ŚWIATOWY DZIEŃ WALKI Z CUKRZYCĄ

Zorganizowano punkt informacyjny, w którym przeprowadzane były badania poziomu cukru we krwi (400 osób), pomiar ciśnienie tętniczego krwi (450 osób), badania poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu (200), udzielano porad dotyczących zdrowej diety, profilaktyki cukrzycy i innych chorób (600 osób) oraz prowadzona była dystrybucja materiałów edukacyjnych (800).

- ogół uczestników 2 500 osób

FESTYN „DO SOPOTU PO ZDROWIE”

Punkt informacyjny w trakcie festynu „Do Sopotu po Zdrowie”, gdzie wykonywano bezpłatne pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących papierosy (50 osób), pomiary ciśnienia tętniczego(200 osób), badania poziomu glukozy we krwi (150 osób), badania poziomu cholesterolu we krwi (200 osób), udzielano porad dotyczących zdrowego stylu życia i szkodliwości palenia tytoniu. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów oświatowo – edukacyjnych, dotyczących szkodliwości palenia tytoniu,

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

HIV/AIDS, profilaktyki raka szyjki macicy, kleszczowego zapalenia mózgu oraz meningokoków (450 osób)

- ogół uczestników – 1050 osób

FESTYN „ZIELONY WEEKEND – EKOLOGICZNA SOBOTA”

Punkt informacyjny, w którym udzielano informacji na temat jakości wody, zakwitów sinic w kąpieliskach, nadzoru nad jakością wody w basenach, stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego. Udostępniono foldery i ulotki dotyczące wpływu środowiska na jakość żywności oraz roli opakowań żywności w ekosystemie. Wykonywano pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących papierosy (50 osób), pomiary ciśnienia tętniczego (300 osób), badania poziomu glukozy we krwi (150 osób).

Przeprowadzono także dystrybucję materiałów oświatowo – edukacyjnych, dotyczących szkodliwości palenia tytoniu, HIV/AIDS, profilaktyki raka szyjki macicy, kleszczowego zapalenia mózgu oraz meningokoków (400 osób). Przedstawiono również prezentację multimedialną przygotowaną przez Oddział Higieny Pracy dotyczącą pracy oddziałów i sekcji PSSE w Gdańsku.

- ogół uczestników – 900 osób.

IMPREZA PROZDROWOTNA VI MARSZOBIEG NA ORIENTACJĘ POD HASŁEM „TRZYMAJ FORMĘ” W DNIU 1 CZERWCA 2009R.

W marszobiegu brały udział reprezentacje szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (200 osób). Pracownicy z PSSE dyżurowali przy jednym punkcie kontrolnym gdzie poszczególne drużyny układały okładają z szablonów piramidę zdrowia. Celem imprezy było pogłębianie wiedzy w zakresie znaczenia aktywności fizycznej dla organizmu człowieka, popularyzacja turystycznych imprez na orientację jako doskonałej formy czynnego wypoczynku, kształtowanie nawyku aktywnego spędzania czasu wolnego oraz dobra zabawa na świeżym powietrzu. Finał marszobiegu odbył się pod Łysą Górą, gdzie nastąpiło spotkanie wszystkich drużyn oraz wstępne podsumowanie wyników.

- liczba uczestników - 200 osób

ŚWIAOTOWY DZIEŃ SERCA

Na festynie zorganizowanym przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku przygotowano punkt informacyjny, w którym udzielano porad i rozdawano materiały edukacyjne dotyczące szkodliwości palenia tytoniu, profilaktyki raka szyjki macicy, zakażeń meningokokowych, nadciśnienia tętniczego (1100 osób) oraz prowadzono bezpłatne pomiary poziomu glukozy we krwi (150 osób), ciśnienia tętniczego krwi (700 osób) oraz poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu z płuc u osób palących tytoń (150 osób), udzielano porad dietetycznych (50 osób), propagowano Europejski Kodeks Walki z Rakiem ze szczególnym uwzględnieniem zasad zdrowego życia (150 osób), profilaktyka nowotworowa (150 osób), profilaktyka nikotynowa (150 osób)

- liczba uczestników - 2500 osób

FESTYN OKRĘGOWEJ IZBY PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH W SOPOCIE

Zorganizowano punkt informacyjny, w którym udzielano porad dotyczących zdrowego stylu życia, szkodliwości palenia tytoniu oraz sposobów wyjścia z nałogu, konieczności

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

wykonywania badań profilaktycznych, prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo - zdrowotnych (400 osób), pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu (50 osób) oraz pomiary ciśnienia tętniczego krwi (150 osób).

- liczba uczestników - 600 osób

BIEG EUROPEJSKI

Dnia 09.05.2009 zorganizowano we współpracy z GOSIR „ Bieg Europejski”. W ramach imprezy odbyły się biegi w czterech grupach wiekowych: uczniowie szkół podstawowych, uczniowie szkół gimnazjalnych, uczniowie szkół średnich, dorośli (w tej kategorii puchary ufundował Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni). Ponadto wykonano następujące badania pomiar cukru we krwi (350 osób) pomiar ciśnienia tętniczego (500 osób), pomiar poziomu CO w wydychanym powietrzu (150 osób), udzielono porad dietetycznych (50 osób), propagowano Europejski Kodeks Walki z Rakiem ze szczególnym uwzględnieniem zasad zdrowego stylu życia, pokazy ratownictwa medycznego (300 osób) oraz pokazy masażu (30 osób).

- liczba uczestników - 1400 osób

„LOKAL BEZ PAPIEROSA”

Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia 19.11.2009 r. zorganizowano punkt informacyjny, w którym wykonywano pomiary ciśnienia tętniczego krwi (75 osób), pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu (50 osób), pomiaru cukru we krwi (75 osób). Prowadzono dystrybucję i rozdawnictwo materiałów oświatowo - zdrowotnych (100 osób).

- liczba uczestników - 300 osób

DNI PRUSZCZA GDAŃSKIEGO

Dnia 13 czerwca 2009 zorganizowano 2 punkty informacyjne na terenie Pruszcza Gdańskiego w "Faktorii" i "Centrum Edukacji, Kultury i Sportu". Promowanie zdrowia poprzez rozdawnictwo ulotek na temat skutków palenia tytoniu i HIV/AIDS.

- liczba uczestników – 20 000

HAPPENING ANTYTYTONIOWY Z OKAZJI OBCHODÓW ŚWIATOWEGO DNIA BEZ TYTONIU

Organizatorami imprezy były: WSSE w Gdańsku, PSSE w Gdańsku, Urząd Miejski w Gdańsku, Straż Miejska, Polskie Towarzystwo Programów Zdrowotnych, Pomorski Oddział NFZ, Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Medycyny IFMSA - Poland, Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka w Gdańsku. Podczas imprezy przeprowadzono bezpłatnie:

- pomiary poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób narażonych na dym tytoniowy
- pomiary poziomu cholesterolu we krwi
- pomiary ciśnienia tętniczego krwi
- pomiary poziomu glukozy we krwi
- analizę składu ciała oraz pomiar masy ciała i BMI
- symulacje stanu nietrzeźwości przy użyciu alkologii

Lekarze z Akademii Medycznej udzielali darmowych porad, pracownicy Inspekcji Sanitarnej prowadzili konsultacje w zakresie profilaktyki chorób i zdrowego stylu życia. Liczba osób, które skorzystały z darmowych badań, porad i konsultacji wyniosła około 1 500.

VIII. Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego polega m.in. na :

- sprawowaniu nadzoru nad warunkami higieny środowiska przy uzgadnianiu projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- uczestniczeniu w ustalaniu uwarunkowań środowiskowych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- sprawowaniu kontroli spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie inwestycyjnym, poprzez uzgadnianie projektów budowlanych przed uzyskaniem decyzji pozwolenia na budowę, zmiany sposobu użytkowania oraz na etapie dopuszczenia inwestycji do użytkowania.

W roku 2009 rozpatrzono 7218 wniosków; w tym:

- w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 688 wniosków dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz zaopiniowano 513 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 227 innych dokumentów;
- zaopiniowano 1388 wniosków dotyczących obowiązku sporządzania raportu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- wydano 309 opinii o uwarunkowaniach środowiskowych zgody na realizację przedsięwzięć;
- uzgodniono 835 dokumentacji projektowych;
- przeprowadzono 2059 kontroli obiektów w trakcie realizacji oraz wizji lokalnych;
- uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 1245 obiektów.

Na stan sanitarny województwa znaczący wpływ mają inwestycje w sferze infrastruktury komunalnej, obejmujące m.in. budowę i modernizację ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania wody, sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, zakładów odzysku, unieszkodliwiania odpadów oraz dróg, realizowane w województwie pomorskim.

Nadzór nad procesem inwestycyjnym obiektów użyteczności publicznej w tym obiektów ochrony zdrowia, usług, w szczególności obiektów żywienia i żywności ma na celu zapewnienie odpowiedniego standardu sanitarnego i zdrowotnego tych obiektów.

Nadzór nad procesem inwestycyjnym dużych przedsięwzięć przemysłowych jest szczególnie istotny w pracy zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ze względu na oddziaływanie tych zakładów na zdrowie ludzi. Ograniczanie i minimalizowanie oddziaływania na środowisko zakładów przemysłowych osiągnięta jest poprzez ich rozbudowę, przebudowę i modernizację.

Podkreślić należy, że w celu spełnienia odpowiednich warunków sanitarnych i zdrowotnych przepisy prawa nakładają na inwestorów, projektantów obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik, technologii i zabiegów organizacyjnych. Zapobiegawczy nadzór sanitarny nadzoruje ich wykonanie.

IX. Dział Laboratoryjny

W 2009 roku laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego realizowały zadania wynikające z ustawy o PIS, koncentrowały się na prowadzeniu badań w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego, a także na zachowaniu wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań.

Do zadań Działu Laboratoryjnego należy:

- Wykonywanie badań i analiz laboratoryjnych oraz pomiarów: żywności, wody, środowiska pracy, mieszkań i budynków użyteczności publicznej, biologicznych czynników chorobotwórczych oraz innych czynników występujących w środowisku człowieka i mających niekorzystny wpływ na zdrowie ludzkie;
- Współpraca z wiodącymi instytutami badawczymi oraz z jednostkami badawczo-rozwojowymi;
- Wdrażanie nowoczesnych metod badawczych;
- Udział w Zintegrowanym Systemie badań laboratoryjnych i pomiarów województwa pomorskiego;
- Utrzymywanie i doskonalenie wdrożonego Systemu Zarządzania oraz spełnianie wszystkich wymogów zawartych w aktualnych aktach prawnych;

W skład pionu Laboratoryjnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego wchodzi następujące laboratoria:

1. Laboratorium Badania Żywności i Żywnienia
2. Laboratorium Badań Środowiskowych
3. Laboratorium Analiz Instrumentalnych
4. Laboratorium Mikrobiologiczne
5. Laboratorium Badań Radiacyjnych
6. Laboratorium Badań Środowiska Pracy
7. Laboratorium Przygotowania Podłoży

Do głównych zadań należy :

1. Laboratorium Badania Żywności i Żywnienia

- Prowadzenie badań mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu (min. badania w kierunku: metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, mikotoksyn, barwników, substancji konserwujących i słodzących, azotanów, azotynów, WWA);

2. Laboratorium Badań Środowiskowych

- Prowadzenie badań w zakresie monitoringu przeglądowego i kontrolnego wody przeznaczonej do spożycia
- Pobieranie i prowadzenie pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w ramach monitoringu środowiska
- Badanie powietrza wewnątrz pomieszczeń na obecność substancji chemicznych szkodliwych dla zdrowia oraz zanieczyszczeń mikrobiologicznych, badanie materiałów budowlanych
- Badanie hałasu komunalnego
- Prowadzenie badań chemicznych i bakteriologicznych wód z kąpielisk śródlądowych, morskich i basenów
- Prowadzenie badań bakteriologicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych
- Prowadzenie badań bakteriologicznych ciepłej wody użytkowej
- Prowadzenie badań mikrobiologicznych i parazytologicznych gleby;

3. Laboratorium Analiz Instrumentalnych

- Oznaczanie dla laboratoriów WSSE oraz PSSE metali ciężkich, lotnych rozpuszczalników organicznych, pozostałości pestycydów, mykotoksyn, barwników i środków słodzących i konserwujących, WWA, trichlorometanów metanoli i fuzli.

4. Laboratorium Mikrobiologiczne

- Diagnostyka: schorzeń jelitowych, biegunek dziecięcych parazytologiczna kału
- Diagnostyka nosicielstwa *Neisseria meningitidis* wymaz z tylnej ściany gardła lub nosogardzieli
- Diagnostyka wirusologiczna np. grypa, para grypa, enterowirusy, HERPES simpleks typ 1
- Diagnostyka serologiczna
- Posiewy materiałów klinicznych
- Badania sporali;

5. Laboratorium Badań Radiacyjnych

- Pomiar zawartości pierwiastków promieniotwórczych Cs-137 i Sr-90 w środkach spożywczych, paszach oraz wodach powierzchniowych i wodociągowych
- Pomiar dozymetryczny w jednostkach stosujących aparaty rtg
- Pomiar sprawdzający ochronność osłon stałych w pracowniach rtg
- Pomiar promieniowania jonizującego na stanowiskach pracy
- Kontrola wybranych parametrów technicznych aparatów rtg
- Poświadczanie radiologicznych świadectw eksportowych na wybrane produkty rolno - spożywcze eksportowane do krajów poza UE;

6. Laboratorium Badań Środowiska Pracy

- Pomiar na stanowiskach pracy: związków chemicznych, hałasu, drgań mechanicznych, mikroklimatu, pyłu całkowitego i respirabilnego, wydatku energetycznego oraz oświetlenia elektrycznego;

7. Laboratorium Przygotowania Podłoży

- Przygotowywanie podłoży dla laboratoriów wykonujących badania mikrobiologiczne.

Laboratoria żywności i wody Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego działają w ramach Zintegrowanego Systemu. Zintegrowany System utworzono opierając się o laboratoria mające odpowiednie możliwości techniczne i kluczowe położenie na danym terenie. W systemie tym określono zakresy wykonywanych badań oraz zasady współpracy pomiędzy PSSE.

Zintegrowany System Badania Żywności tworzą laboratoria:

- Wojewódzkiej Stacji sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Słupsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kwidzynie

Zintegrowany System Badania Jakości Wody tworzą laboratoria:

- Wojewódzkiej Stacji sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Słupsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kwidzynie
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Starogardzie Gd.

Wszystkie laboratoria działające w ramach systemu Zintegrowanego Systemu posiadają wdrożony System Zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025 oraz certyfikaty akredytacyjne wydane przez PCA. Zakres badań akredytowanych w 2009 roku uległ rozszerzeniu o nowe oznaczenia. Szczegółowy zakres badań wykonywanych w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa dostępny jest na stronie internetowej www.pca.gov.pl

**Struktura Organizacyjna
Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdańsku**

**Dyrektor WSSE,
Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny**
Elżbieta Charytoniuk
tel./fax. (0-58) 520-19-70

**Zastępca Dyrektora WSSE/
Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego**
Andrzej Jagodziński
tel./fax. (0-58) 520-19-70

Sekretariat
Ewa Toczek
tel./fax. (0-58) 520-19-70
poczta@wsse.gda.pl

**Oddział Higieny Żywności,
Żywienia i Przedmiotów Użytku**
Kierownik Halina Romik
Tel. (0-58) 342-69-01
h.romik@wsse.gda.pl

Oddział Epidemiologii
p.o. kierownika Janusz Klamann
tel. (0-58) 520-24-07
epidemiologia@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Komunalnej
Kierownik Małgorzata Prędotą
tel. (0-58) 520-40-08
m.predota@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Pracy
Kierownik Anna Obuchowska
tel. (0-58) 520-30-95
a.obuchowska@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Radiacyjnej
Kierownik Bohdan Bocheński
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 275
radiologia@wsse.gda.pl

**Oddział Zapobiegawczego
Nadzoru Sanitarnego**
Kierownik Katarzyna Massalska
tel. (0-58) 345-46-42
k.masalska@wsse.gda.pl

**Oddział Higieny
Dzieci i Młodzieży**
Kierownik Krystyna Wereszczyńska
tel. (0-58) 341-61-87
k.wereszczyńska@wsse.gda.pl

Dział Laboratoryjny
Kierownik Małgorzata Zielińska
tel.(0-58) 345 21 50
sekretariat.lab@wsse.gda.pl

**Laboratorium Badania
Żywności i Żywienia**
Kierownik Agnieszka Rangosz
tel. (0-58) 345-15-45
a.rangosz@wsse.gda.pl

**Laboratorium Badań
Środowiskowych**
Kierownik Milena Pranczke
tel. (0-58) 341-94-13
m.pranczke@wsse.gda.pl

**Laboratorium Analiz
Instrumentalnych**
Kierownik Michał Piszczek
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 242
m.piszczek@wsse.gda.pl

**Laboratorium Przygotowania
Podłoży**
Kierownik Krystyna Wandke
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 274
h.stefanska@wsse.gda.pl

Laboratorium Mikrobiologii
Kierownik Ewa Kończyk - Sawka
tel. (0-58) 520-27-43
e.sawka@wsse.gda.pl

**Laboratorium Badań
Radiacyjnych**

Kierownik Jolanta Klimowicz
Tel.(0-58) 344-73-00 wew.283
j.klimowicz@wsse.gda.pl

Oddział Ekonomiczny
Główny Księgowy Anna Siwa
tel. (0-58) 520-32-18
księgowosc@wsse.gda.pl

**Oddział Administracyjno-
Techniczny**
Kierownik Tomasz Augustyniak
tel. (0-58) 520-40-01
t.augustyniak@wsse.gda.pl

Sekcja Prawna
Radca Prawny Krystyna Stępień
tel. (058) 341 61 80
k.stepien@wsse.gda.pl

**Dział Oświaty Zdrowotnej
i Promocji Zdrowia**
**Kierownik Monika Dukarić -
Wojciechowska**
tel. (0-58) 345-21-77
m.wojciechowska@wsse.gda.pl

Sekcja Służb Pracowniczych
Kierownik Barbara Krawczenko
tel.(0-58) 341-00-81
b.krawczenko@wsse.gda.p

Stanowisko ds. BHP
Anna Huszcza - Rybak
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 238
a.huszcza@wsse.gda.pl

Sekcja Statystyki

Kierownik Piotr Jalowski
tel. (0-58) 344-73-00 wew.280
p.jalowski@wsse.gda.pl

Sekcja Informatyki
Kierownik Łukasz Raczkowski
tel. (0-58) 344-73-00 wew.217
l.raczkowski@wsse.gda.pl

**Główny Specjalista ds. Systemu
Jakości**
Jan Szostak
tel. (0-58) 341-24-22
j.szostak@wsse.gda.pl

**Stanowisko ds. Finansowej
Kontroli Wewnętrznej**
Krystyna Ptak
tel. (0-58) 344-68-25
k.ptak@wsse.gda.pl

**Stanowisko ds. Kontroli SSE
położonych na obszarze woj.
pomorskiego**
Anna Pacanis
tel. (0-58) 344-68-25

Stanowisko ds. Obrony Cywilnej
Erwin Mazur
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 238
e.mazur@wsse.gda.pl

Stanowisko ds. PPOŻ
Erwin Mazur
tel. (058) 344-73-00 wew.238
e.mazur@wsse.gda.pl

Graniczna i Powiatowe Stacje Sanitarne – Epidemiologiczne woj. pomorskiego

PSSE w Bytowie

ul. Władysława Sikorskiego 27
77-100 Bytów
tel./fax (0-59) 822-36-85
psse.bytow@pis.gov.pl

PSSE w Chojnicach

ul. J. Piłsudskiego 39
89-600 Chojnice
tel. (0-52) 396-80-81
psse.chojnice@pis.gov.pl

PSSE w Człuchowie

ul. J. Sobieskiego 4
77-300 Człuchów
Tel. (0-59) 834-11-42
psse.czluchow@pis.gov.pl

PSSE w Gdańsku

ul. Wałowa 27
80-858 Gdańsk
tel. (0-58) 320-08-01
psse.gdansk@pis.gov.pl

PSSE w Gdyni

ul. Starowiejska 50
81-356 Gdynia
tel. (0-58) 620-17-98
psse.gdynia@pis.gov.pl

PSSE w Nowym Dworze Gdańskim

ul. Morska 1
82-200 Nowy Dwór Gdański
tel. (0-55) 247-57-01
psse.nowydworgdanski@pis.gov.pl

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

PSSE w Pruszczu Gdańskim

ul. Wojska Polskiego 16
83-000 Pruszcz Gdański
tel. (0-58) 683-54-12

psse.pruszczgdanski@pis.gov.pl

PSSE w Kartuzach

ul. Sambora 30a
83-300 Kartuzy
tel. (0-58) 681-24-88

psse.kartuzy@pis.gov.pl

PSSE w Kościerzynie

ul. Wodna 15
83-400 Kościerzyna
tel. (0-58) 686-69-48

psse.koscierzyna@pis.gov.pl

PSSE w Kwidzynie

ul. Fryderyka Chopina 40
82-500 Kwidzyn
tel. (0-55) 279-38-15

psse.kwidzyn@pis.gov.pl

PSSE w Lęborku

ul. Gdańska 63
84-300 Lębork
tel. (0-59) 862-19-28

psse.lebork@pis.gov.pl

PSSE w Malborku

ul. Słowackiego 64
82-200 Malbork
tel. (0-58) 647-25-55

psse.malbork@pis.gov.pl

PSSE w Starogardzie Gdańskim

ul. Kanałowa 5
83-200 Starogard Gdański
tel. (0-58) 562-40-11

psse.starogardgdanski@pis.gov.pl

PSSE w Tczewie

ul. Obrońców Westerplatte 10
83-100 Tczew
tel. (0-58) 531-27-30

psse.tczew@pis.gov.pl

PSSE w Pucku

ul. Wojska Polskiego 16
84-100 Puck
tel. (0-58) 673-03-41

psse.puck@pis.gov.pl

PSSE w Słupsku

ul. Piotra Skargi 8
76-200 Słupsk
tel. (0-59) 843-12-91

psse.slupsk@pis.gov.pl

PSSE w Wejherowie

ul. Obrońców Helu 3
84-200 Wejherowo
tel. (0-58) 672-74-27

psse.wejherowo@pis.gov.pl

PSSE w Sopocie

ul. Kościuszki 23
81-704 Sopot
tel. (0-58) 551-06-35

psse.sopot@pis.gov.pl

GSSE w Gdyni

ul. Kontenerowa 69
81-155 Gdynia
tel. (0-58) 620-81-15

gsse.gdynia@pis.gov.pl

Graniczny Punkt Kontroli Sanitarно-Epidemiologicznej w Ustce

ul. Marynarki Polskiej 5
76-270 Ustka
tel. (0-59) 814-45-48

ustka@gsse.eu

Graniczny Punkt Kontroli Sanitarно-Epidemiologicznej w Gdańsku

ul. Oliwska 14/15
80-563 Gdańsk
tel. (0-58) 343-09-48

gdansk@gsse.eu